

Bijlagen
bestemmingsplan
‘Kern Dussen: Molenkade 25’

Bijlage 1

Gemeente Werkendam
CIS-code: 52936

ARCHEODIENST

Bureauonderzoek en Inventariserend Veldonderzoek
karterende fase
Molenkade 17, 21 en 25 te Dussen

Erwin van der Klooster

Archeodienst Rapport 156

**Bureauonderzoek en Inventariserend Veldonderzoek,
karterende fase**

Molenkade 17, 21 en 25 te Dussen

E. van der Klooster

Archeodienst Rapport 156

Colofon

Titel: Bureauonderzoek en Inventariserend Veldonderzoek, karterende fase
Molenkade 17, 21 en 25 te Dussen
Auteur: Erwin van der Klooster
Archeodienst rapportnummer: 156
ISSN nummer: 1877-2900
Versienummer: 2.0 (definitief)
Onderzoeksmelding: 52936
Gemeente: Werkendam
Opdrachtgever: Tritium Advies BV
Redactie: Susanne Koeman en Anne Loonen
Eindredacteur: Willem-Simon van de Graaf
Foto's en tekeningen: Archeodienst BV, tenzij anders aangegeven
Datum: november 2012
Plaats: Zevenaar
Foto omslag: Plangebied tijdens het onderzoek vanuit het oosten
Autorisatie: Willem-Simon van de Graaf
30-08-2012

Goedkeuring Bevoegd Gezag:

De kافت van dit rapport is in de vorm van de voor- en achterkant van een Romeinse dakpan, waarop hondepootafdrukken staan.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder bronvermelding.

Archeodienst BV aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit onderhavig onderzoek of de gegeven adviezen.

Ringbaan-Zuid 8a
Postbus 297
6900 AG Zevenaar

Tel. 0316-581130
Fax 0316-343406
info@archeodienst.nl
www.archeodienst.nl

Inhoudsopgave

1 Inleiding.....	5
1.1 Onderzoekskader	5
1.2 Onderzoeksdoel en vraagstellingen	5
1.3 Ligging en huidige situatie plangebied	6
1.4 Toekomstige situatie plangebied	6
2 Bureauonderzoek	7
2.1 Methode	7
2.2 Fysische geografie	7
2.2.1 Geologie en geomorfologie	7
2.2.2 Bodem	9
2.3 Archeologie.....	9
2.4 Historische geografie	10
2.5 Bodemverstoring.....	10
2.6 Specifieke archeologische verwachting	12
3 Booronderzoek.....	13
3.1 Werkwijze	13
3.2 Beschrijving en interpretatie van de boorgegevens	13
3.2.1 Sediment	13
3.2.2 Bodem.....	13
3.3 Archeologische indicatoren.....	14
3.4 Archeologische interpretatie	14
4 Conclusie en aanbeveling	15
4.1 Inleiding	15
4.2 Conclusies / beantwoording van de onderzoeksvragen	15
4.3 Advies.....	16
Literatuur.....	17
Lijst van afbeeldingen	17
Lijst van tabellen	17

- Bijlage 1: Periodentabel
- Bijlage 2: Afkortingenlijst
- Bijlage 3: Verklarende woordenlijst
- Bijlage 4: Geomorfologische kaart
- Bijlage 5: Bodemkaart
- Bijlage 6: Archeologische informatie
- Bijlage 7: Boorpuntenkaart
- Bijlage 8: Boorbeschrijvingen

Administratieve gegevens

projectnaam	Dussen-Molenkade25_BO+IVO-K
Onderzoeksmelding (ARCHIS)	52936
provincie	Noord-Brabant
gemeente	Werkendam
plaats	Dussen
toponiem	Molenkade 25
type project	Bureau- en booronderzoek, karterende fase
opdrachtgever	Tritium Advies BV
contactpersoon opdrachtgever	Dhr. R. van de Voort
uitvoerder	Archeodienst BV
datum veldwerk	3 augustus 2012
uitvoerders veldwerk	E. van der Klooster
bevoegd gezag	Gemeente Werkendam
adviseur namens bevoegd gezag	L. Weterings-Korthorst (Regio-archeoloog West-Brabant) Postbus 503, 4870 AM Etten-Leur, Tel: 076-5027229 Leonie.weterings@west-brabant.eu
geografische positie (x-y)	125742-415810 (NW)
	125796-415798 (NO)
	125764-415730 (ZO)
	125725-415739 (ZW)
kaartblad	44E
huidig grondgebruik	Tuin/bebouwing
geplande verstoringsdiepte	Maximaal 1 m -mv.
oppervlakte plangebied	Ca. 3300 m ²

1 Inleiding

1.1 Onderzoekskader

In opdracht van Tritium Advies BV heeft archeologisch onderzoeksbureau Archeodienst BV een bureauonderzoek en Inventariserend Veldonderzoek, karterende fase (IVO-O(verig); booronderzoek) uitgevoerd in het plangebied aan de Molenkade 17, 21 en 25 in Dussen (gemeente Werkendam, Fig. 1.1).

Het onderzoek is uitgevoerd voor de aanvraag van een omgevingsvergunning voor de uitbreiding van een winkelpand en de aanleg van een parkeerplaats. De bodem zal door graafwerkzaamheden tot een diepte van maximaal 1,0 m beneden maaiveld worden verstoord door graafwerkzaamheden voor de fundering van het nieuwe winkelpand. De fundering zal onder die diepte gebaseerd zijn op heipalen of boorpalen tot nog onbekende diepte. Eventueel aanwezige archeologische resten zullen door de bodemverstoringen verloren gaan.

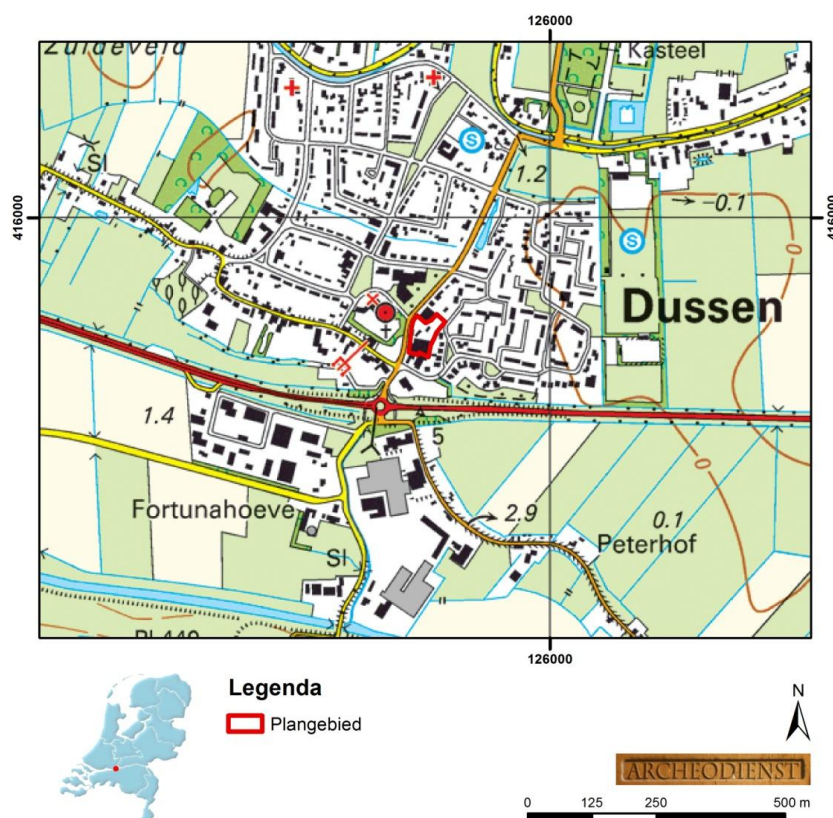

Fig. 1.1: Het plangebied op de topografische kaart 1:25.000 (bron: kadaster 2009).

Op de gemeentelijke beleidsadvieskaart (Fig. 2.3, Ellenkamp 2010) heeft het plangebied een hoge archeologische verwachting (historische kern), wat inhoudt dat bij een bodemverstoringen dieper dan 0,30 m en groter dan 50 m² vroegtijdig archeologisch onderzoek uitgevoerd moet worden.

Het onderzoek is uitgevoerd conform de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA), versie 3.2 (CCvD 2010) en de Leidraad Inventariserend Veldonderzoek (Tol *et al.* 2006).

Voor de in dit rapport gebruikte geologische en archeologische tijdsaanduidingen wordt verwezen naar bijlage 1. Afkortingen en jargon worden in bijlage 2 en 3 uitgelegd.

1.2 Onderzoekdoel en vraagstellingen

Het doel van het bureauonderzoek is het opstellen van een gespecificeerde archeologische verwachting aan de hand van bestaande bronnen over bekende of verwachte landschappelijke, historische en archeologische waarden. Het doel van het karterend booronderzoek is het toetsen

van het opgestelde verwachtingsmodel door de intactheid van de bodemopbouw vast te stellen en de eventueel aanwezige archeologische resten en/of vindplaatsen te inventariseren.

Om deze doelstelling te realiseren, zijn de volgende onderzoeksvragen opgesteld:

- Wat is de opbouw van de ondergrond en is het bodemprofiel intact?
- Zijn in het plangebied archeologische vindplaatsen aanwezig?
- Wat is te zeggen over de horizontale en verticale verspreiding van de archeologische resten?
- Wat is de vermoedelijke aard en datering van de archeologische resten?
- Wat is de specifieke archeologische verwachting van het plangebied en wordt deze bij het veldonderzoek bevestigd?
- In hoeverre worden eventueel aanwezige archeologische resten bedreigd door de voorgenomen ontwikkeling van het gebied?

1.3 Ligging en huidige situatie plangebied

Het plangebied is ca. 3370 m² groot en ligt aan de Molenkade in Dussen (Fig. 1.1). Het zuiden van het plangebied is in gebruik als een winkelpand (ca. 1000 m²) en in het noorden van het plangebied zijn twee woningen (Molenkade 17 en 21) met tuinen aanwezig. De hoogte van het maaiveld varieert van ca. 0,0 tot 0,5 m +NAP (Normaal Amsterdams Peil, bron: ahn.nl).

1.4 Toekomstige situatie plangebied

In het noordelijk deel van het plangebied wordt het winkelpand uitgebreid (ca. 1150 m²) en wordt ten noorden van de geplande uitbreiding een parkeerplaats aangelegd (Fig. 1.2). De woningen op huisnummers 17 en 21 zullen worden gesloopt. Ter hoogte van nummer 25 is de intentie om enkel bovengronds te slopen en hergebruik te maken van de aanwezige fundering. In de nieuwbouw wordt tot 1 m –mv de bouwput uitgegraven voor funderingswerkzaamheden, daaronder zullen boor- of heipalen aangebracht worden tot nog onbekende diepte.

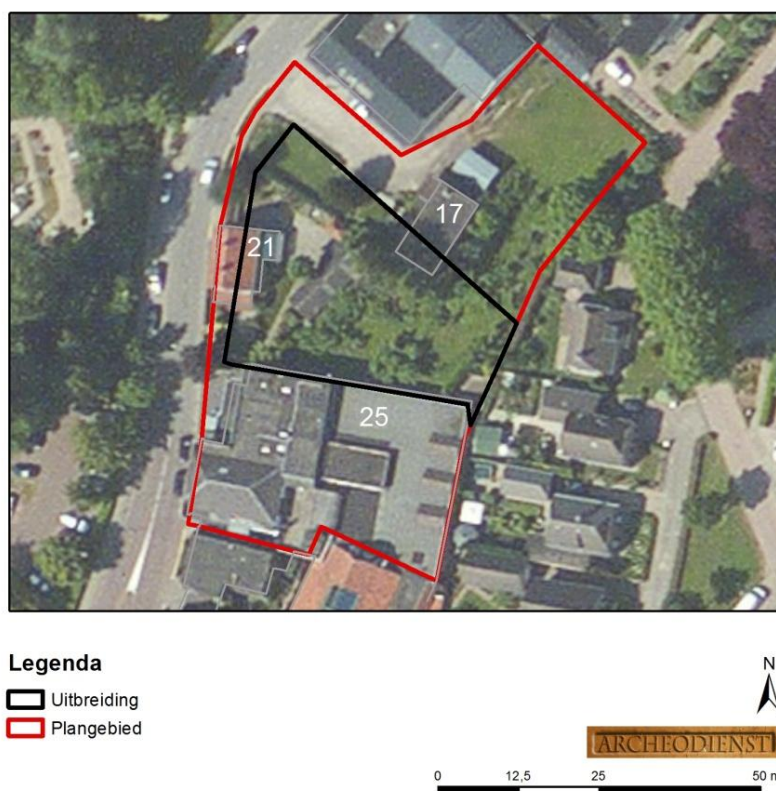

Fig. 1.2: Toekomstige situatie binnen het plangebied geprojecteerd op de luchtfoto (BingMaps).

2 Bureauonderzoek

2.1 Methode

Ten behoeve van het bureauonderzoek zijn gegevens verzameld over bekende of verwachte archeologische waarden, alsmede over geologische, bodemkundige en historisch-geografische kenmerken van (de omgeving van) het plangebied.

In het kader van het bureauonderzoek zijn de volgende bronnen geraadpleegd:

- Recente topografische kaarten (kadaster) en luchtfoto's (BingMaps via ArcMap)
- Actuele Hoogtebestand van Nederland (bron: AHN.nl)
- Bodemkaart van Nederland schaal 1:50.000 + Toelichting (geraadpleegd via Archis2; Toelichting Harbers 1990)
- Geomorfologische Kaart Nederland (geraadpleegd via Archis2)
- Paleogeografische kaart van de Rijn-Maas delta (Berendsen/Stouthamer 2001)
- Diverse historische kaarten (Kadastrale Kaart 1832, Topografische Militaire Kaarten serie 1830-1850 (nettekeningen), serie 1850-1945 (Bonnebladen), Top25 serie 1935-1995, geraadpleegd via watwaswaar.nl)
- Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden (IKAW, geraadpleegd via Archis2)
- Archeologische Monumentenkaart (AMK, geraadpleegd via Archis2)
- Archeologische waarnemingen, onderzoek- en vondstmeldingen (geraadpleegd via Archis2)
- Gemeentelijke archeologische beleidsadvieskaart (Ellenkamp, 2010).
- Bodemloket
- Kennisinfrastructuur Cultuurhistorie (KICH)

2.2 Fysische geografie

2.2.1 Geologie en geomorfologie

Het plangebied ligt in het land van Heusden en Altena, wat omgrensd wordt door de rivierloop van de Merwede in het noorden en de gegraven loop van de Bergsche Maas in het zuiden. Het plangebied ligt nabij de Bergsche Maas in het dorp Dussen. De ligging van deze rivierlopen is in het verleden anders geweest. In het koudere Pleistoceen waren grote grindvlaktes aanwezig ter hoogte van het plangebied, die door verwilderde rivieren zijn afgezet (Ellenkamp 2010). Deze verwilderde rivieren hadden periodiek grote hoeveelheden smeltwater.

Met ingang van het Holoceen (vanaf ca. 11.755 jaar geleden tot heden) werd het klimaat warmer en werd de afvoer van de rivieren constanter, waardoor er meanderende rivieren zijn gaan stromen. De rivierafzettingen van meanderende rivieren kunnen worden onderverdeeld in stroomgordelafzettingen bestaande uit bedding- en oeverafzettingen (zand en zandige klei) en komafzettingen (zwak siltige klei, plaatselijk met veenlagen) (Berendsen 2005). De holocene rivierafzettingen worden tot de Formatie van Echteld gerekend. De ligging van deze rivierlopen is in de loop van de tijd wel gewijzigd, waardoor er verlaten rivierlopen aanwezig zijn in het landschap. Deze stroomgordels vormden de hoogste punten in het landschap en waren daardoor aantrekkelijk voor bewoning.

In de ondergrond van het plangebied ligt de stroomgordel van Hank (nr. 57, Fig. 2.1), die actief was in de periode 250 voor Chr. tot 820 na Chr. (Late-IJzertijd – Vroege-Middeleeuwen). Ten noorden van het plangebied ligt de stroomgordel van Dussen (nr. 40, Fig. 2.1), die actief was vanaf ca. 1030 voor Chr. tot 190 voor Chr. (Late-Bronstijd – Late-IJzertijd).

Het land van Heusden en Altena is door zijn westelijke ligging ook beïnvloed door de zee. Er kon door de indirecte natte omstandigheden een veenpakket ontstaan (Hollandveen laagpakket, Formatie van Nieuwkoop) dat deels de stroomgordels rond het plangebied bedekte. Hierdoor zijn de stroomgordels ten hoogte van het plangebied niet altijd geschikt geweest voor bewoning (Ellenkamp 2010). Vanaf de 8^e eeuw werd dit veen gewonnen en afgegraven en worden kanalen en sloten gegraven om het regenwater af te kunnen voeren (Ellenkamp 2011). Vanaf de 11^e eeuw werden dijken aangelegd om de lager gelegen polder te beschermen tegen hoogwater van de rivieren en de zee (Ellenkamp 2011). In 1374, 1375, 1376 en 1394 na Chr. braken dijken ten westen van het land van Heusden en Altena door (Harbers 1990).

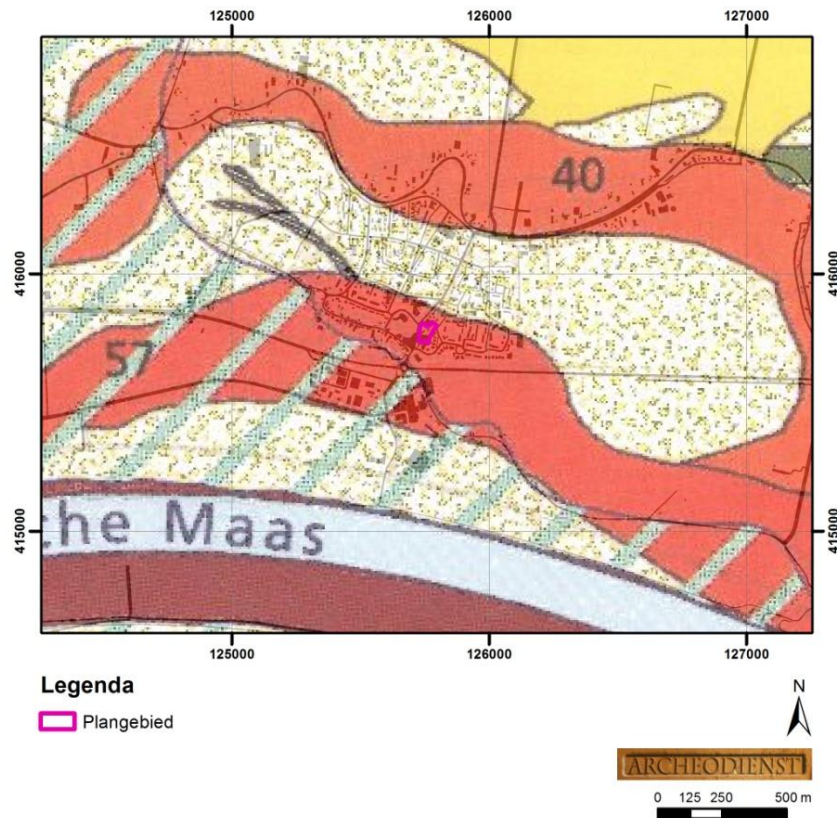

Fig. 2.1: Stroomgordelkaart, het plangebied ligt op de gordel van Hank (nr. 57)

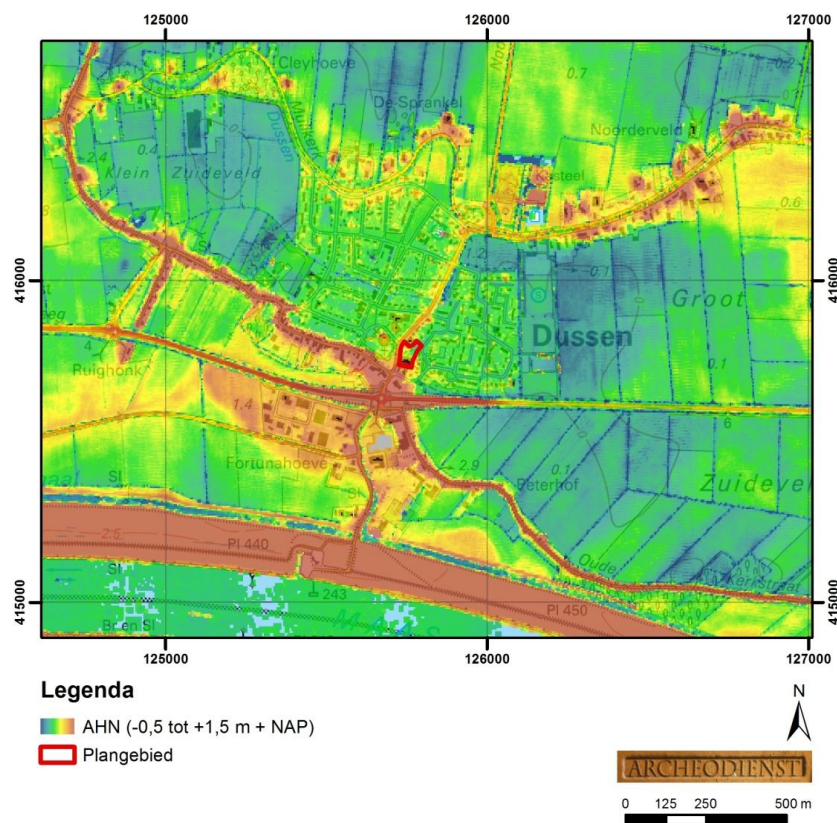

Fig. 2.2: Uitsnede van de hoogtekaart (AHN).

Tijdens de Sint Elisabethsvloed (1421 na Chr.) braken daarnaast ook de dijken ten noorden van het land van Heusden en Altena door. Deze vloed was zo heftig dat de Merwede zich verlegde en zorgde voor een tweedeling in het landschap (Harbers 1990, Ellenkamp 2010). Ten westen van de Kornsche dijk (de dijk nabij het plangebied) is als uiteindelijk gevolg van de Sint Elisabethsvloed de Biesbosch ontstaan en zijn veel sedimenten geërodeerd (Ellenkamp 2010). Nabij de dijk is een overgangszone waar een dunne laag sedimenten is afgezet (arcering Fig. 2.1). De al aanwezige bedijking heeft het water afgeremd, waardoor ten oosten van de dijk niet al te veel sedimenten zijn afgezet. Dit is ook te zien op de hoogtekaart (Fig. 2.2). Ten westen van de dijk is de stroomgordel van Hank goed zichtbaar, doordat de overliggende sedimenten slechts beperkt zijn bedekt door overstromingsafzetting van en na de Sint Elisabethsvloed (Ellenkamp 2010). Ten oosten van de dijk is de stroomgordel niet te herkennen op de hoogtekaart. Door de drogere omstandigheden die veroorzaakt zijn door de bedijking en de ontvening, is het landoppervlak hier ingeklonken en gaan dalen. Bovendien zorgde de dijken er ook voor dat de rivieren geen nieuwe sedimenten konden afzetten waarmee het maaiveld verhoogd kon worden.

Op de geomorfologische kaart is het plangebied ongekarteerd (bijlage 4). Gezien de landschappelijke ligging zal het waarschijnlijk behoren tot de rivierkomvlakte (code 1M23). De geomorfologische kaart laat een rivieroeverwal (code 3K25) zien ter hoogte van de stroomgordel van Dussen, maar de stroomgordel van Hank is niet herkend als oeverwal op de geomorfologische kaart.

2.2.2 Bodem

Op de bodemkaart is het plangebied ongekarteerd vanwege de ligging in de bebouwde kom (bijlage 5). Als de kaartgrenzen van de bodemeenheden worden doorgetrokken, kan het plangebied zowel in de kalkrijke nesvaaggronden (Mo80A) als in de kalkrijke poldervaaggronden (Rn66A) liggen. Nesvaaggronden zijn zeekleiafzettingen, die worden gekenmerkt doordat de klei nog niet gerijpt en dus slap is. De poldervaaggronden zijn door de rivier afgezet en bestaan uit kalkrijke zavel en lichte kleiafzettingen in de bovengrond. In de ondergrond ervan komt kalkloze of kalkarme zware klei voor. Het is dus niet duidelijk of er zeeklei- of rivierkleiafzettingen in het plangebied aanwezig zijn.

2.3 Archeologie

In Archis zijn in een straal van 500 m rond het plangebied gegevens opgezocht. Deze zone geeft een beeld van de onderzoeken op de stroomgordel van Hank. In deze zone zijn geen archeologische monumenten aangewezen. Wel is er een waarneming bekend en zijn er vier onderzoeken aangemeld (bijlage 6, Tab. 2.1). De onderzoeken hebben nog niet tot het aanwijzen van een vindplaats geleid, al wordt ten zuiden van het plangebied wel een oude woongrond verwacht. De waarneming in de buurt van het plangebied betreft ook een oude woongrond, die gedateerd is in de Late Middeleeuwen.

Waarneming/ Onderzoeksmelding	Ligging	Aard waarneming	Datering
37154	-	50 m ten Z	Oude woongrond
			LME
Onderzoeksmelding	Ligging	Aard melding	Advies
9167	275 m ten NO	Bureauonderzoek	Noorden: booronderzoek, zuiden: vrijgegeven
9168	450 m ten NW	Bureauonderzoek	Noorden: booronderzoek, zuiden: vrijgegeven
12555	75 m ten Z	Booronderzoek	mogelijke oude woongronden
12562	350 m ten NO	Booronderzoek	Onbekend
40934	150 m ten W	Booronderzoek	Vrijgegeven

Tab. 2.1: Overzicht van de waarnemingen en onderzoeksmeldingen binnen een straal van 500 m rondom het plangebied.

Op de landelijke Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden (IKAW, bijlage 6) heeft het plangebied een hoge archeologische verwachting. Voor het Holocene West-Nederland en het centrale rivierengebied is de verwachting gebaseerd op de Geologische Kaart en de stroomgordelkaart van het rivierengebied (Berendsen / Stouthamer 2001).

Op de leidende gemeentelijke archeologiekarta heeft het plangebied een hoge verwachting vanwege de ligging in de historische kern (Fig. 2.3, Ellenkamp 2010). Op de kaart is ook aan de stroomgordels een hoge verwachting toegekend.

Uit de gegevens van de Kennisinfrastructuur Cultuurhistorie (KICH) blijkt dat binnen het plangebied geen bekende (ondergrondse) bouwhistorische resten bekend zijn.

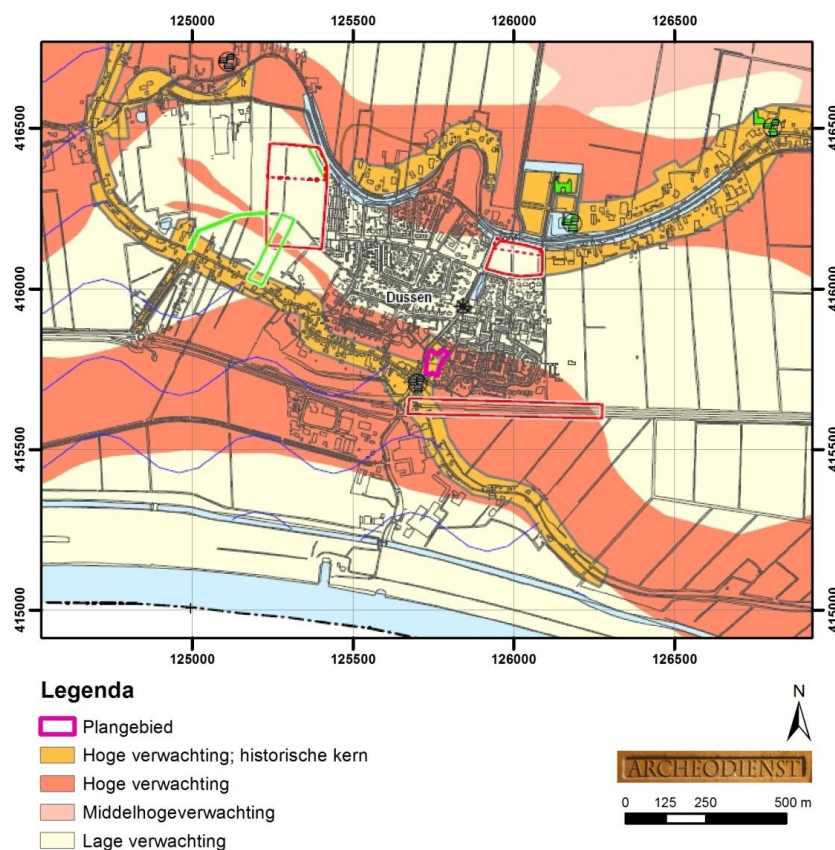

Fig. 2.3: Uitsnede van de archeologiekarta gemeente Werkendam (Ellenkamp 2010).

2.4 Historische geografie

Voor de historische ontwikkeling is historisch kaartmateriaal geraadpleegd. Op het minuutplan is te zien dat in delen van het plangebied al bebouwing aanwezig was in het begin van de 19^e eeuw (Fig. 2.4). Deze bebouwing bevindt zich niet op de locatie van de huidige bebouwing.

Waar tegenwoordig het dorp Dussen ligt, waren vroeger twee dorpen aanwezig. Dussen lag op de stroomgordel van Dussen, terwijl Munsterkerk (ter hoogte van het plangebied) op de stroomgordel van Hank lag. Dit is goed te zien op de kaart van 1874 (Fig. 2.5). Ook is duidelijk te zien dat de bebouwing in Dussen de stroomgordel van Dussen volgt en in Munsterkerk de dijk. Het landgebruik in de omgeving is vooral grasland, wat aangeeft dat de bodem niet geschikt (te nat) was voor akkerbouw. Vanaf 1936 worden de kaarten op een andere manier vervaardigd en verdwijnt de naam Munsterkerk van de kaart en wordt de naam Dussen vermeld voor de gegroepeerde bebouwing rond het plangebied. Vanaf 1958 ontstaan er ook woonwijken in de tussenliggende kom en groeit de bebouwing op de twee stroomgordels aan elkaar.

2.5 Bodemverstoring

Binnen het plangebied zijn geen bodemverontreinigingen, saneringen of ondergrondse olietanks, benzinepompiinstallaties en dergelijke bekend waardoor archeologische resten mogelijk verloren zijn gegaan (www.bodemloket.nl). Op de KLIC-melding zijn enkele huisaansluitingen zichtbaar, maar deze zullen ook niet geleid hebben tot grote bodemverstoringen.

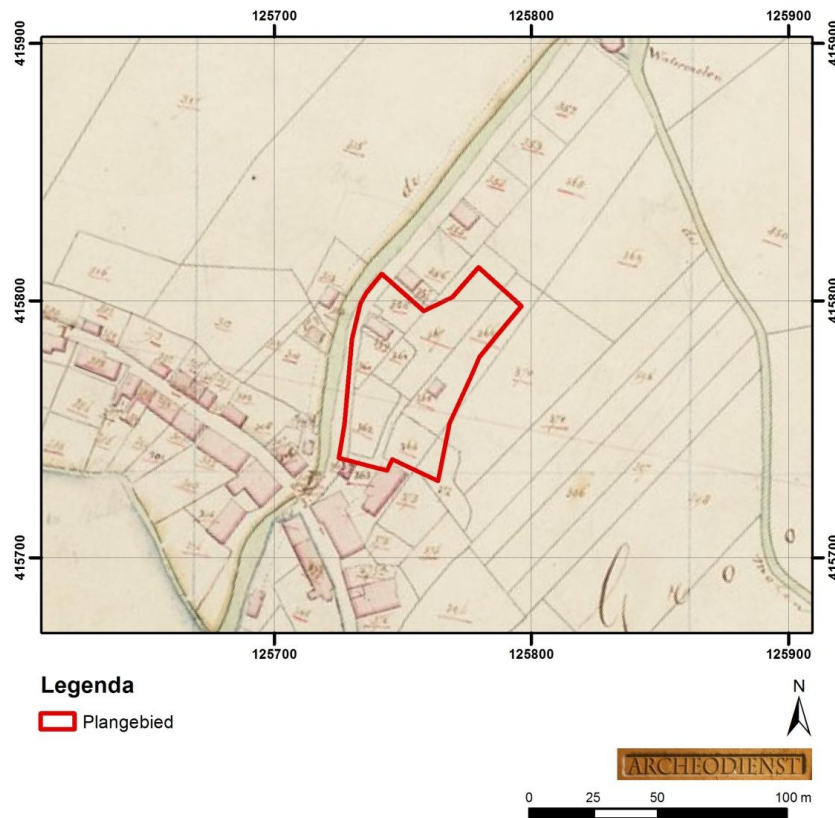

Fig. 2.4: Ligging van het plangebied op de kadastrale minuut uit begin van de 19^e eeuw (bron: www.watwaswaar.nl).

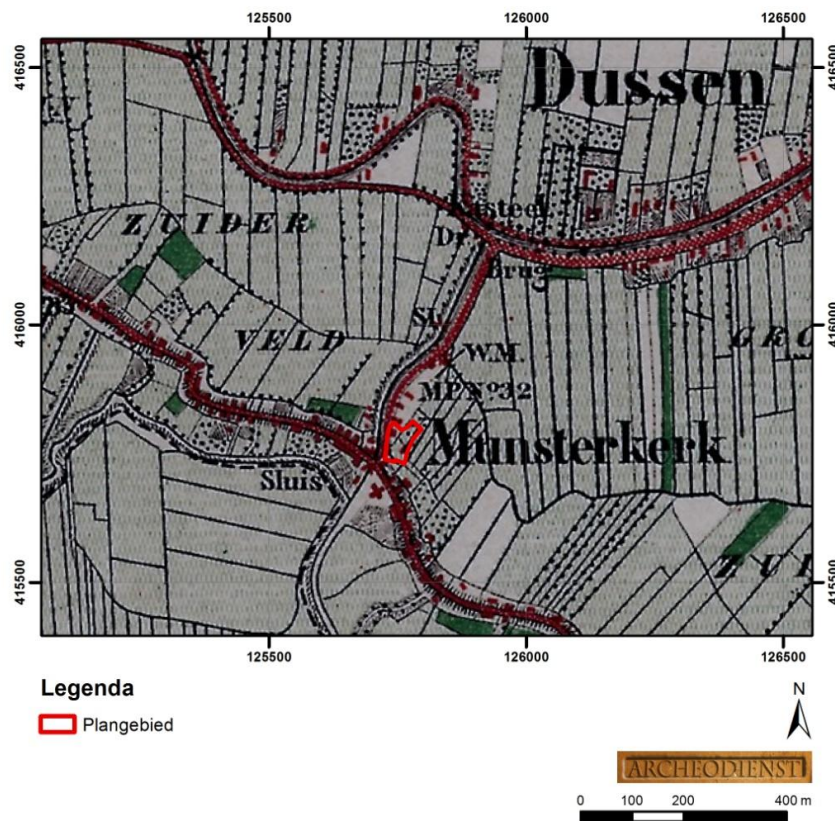

Fig. 2.5: Ligging van het plangebied op kaart uit 1874, Bonneblad (bron: www.watwaswaar.nl).

Bij de opdrachtgever is informatie verzameld over de aanwezige verstoringen in het plangebied. De woning op nummer 17 is in 1960 gebouwd. Hier is een kelderverdieping aanwezig, die ca. 0,5 m dieper ligt dan het maaiveld. Inclusief de fundering zal de bodem verstoord zijn tot ca 0,8 m – mv. Het huis op nummer 21 is gebouwd in 1935 en is waarschijnlijk gebouwd op een sleuffundering met een beperkte diepte. De bodem is verstoord onder de muren, maar waarschijnlijk niet in de tussengelegen delen. Het booronderzoek zal moeten uitwijzen wat de bodemopbouw in de onbebouwde gebieden is en of er nog eventuele archeologische niveaus onder de huidige bebouwing (beneden de 80 cm –mv) aanwezig kunnen zijn.

2.6 Specifieke archeologische verwachting

Op basis van bovenstaand bureauonderzoek is voor het plangebied een gespecificeerde archeologische verwachting opgesteld (Tab. 2.2).

<i>Periode</i>	<i>Verwachting</i>	<i>Verwachte kenmerken vindplaats</i>	<i>Diepteligging sporen</i>
Laat-Paleolithicum tot en met Midden-IJzertijd	Laag	Steentijd vindplaatsen en nederzettingen als hieronder.	Dieper dan stroomgordel, waarschijnlijk geërodeerd.
Late IJzertijd tot en met Vroege-Middeleeuwen	Hoog	Nederzetting: cultuurlaag, fragmenten aardewerk, glas, metaal, natuursteen, gebruiksvoorwerpen, zoölogische en botanische resten	Onder overstromingsafzettingen in de top van de stroomgordel
Late-Middeleeuwen tot en met Nieuwe tijd	Hoog		Vanaf Maaiveld

Tab. 2.2 Archeologische verwachting per periode voor het plangebied.

Volgens de IKAW en de gemeentelijke archeologiekarta heeft het plangebied een hoge archeologische verwachting. Deze hoge verwachting is het gevolg van de ligging op de stroomgordel van Hank, die in de ondergrond van het plangebied verwacht wordt. Stroomgordels zijn relatief hooggelegen gronden tussen laaggelegen komgebieden. De stroomgordels zijn daarom aantrekkelijke vestigingsplaatsen voor mensen. Zolang de rivier nog actief is, kan eventueel op de oeverwallen bewoning plaatsvinden. Nadat de rivier is verlaten, slibt de geul dicht en kan overal op de stroomgordel bewoning plaatsvinden. In het gemeentelijke beleid is de ligging in de historische kern een extra reden om een hoge verwachting op te stellen voor het plangebied.

Aangezien de stroomgordel van Hank actief was vanaf de Late-IJzertijd tot halverwege de Vroege-Middeleeuwen, kunnen er archeologische resten uit deze perioden aanwezig zijn. Hierom is aan het plangebied een hoge verwachting toegekend voor nederzittingsresten uit de Late-IJzertijd tot en met de Vroege-Middeleeuwen. Archeologische resten uit oudere perioden van jagers-verzamelaars (Laat-Paleolithicum tot Mesolithicum) en landbouwculturen (Neolithicum tot Midden-IJzertijd) zijn waarschijnlijk geërodeerd. Op basis daarvan is aan het plangebied een lage verwachting toegekend voor bewoningssporen uit het Laat-Paleolithicum tot en met de Midden-IJzertijd.

De nederzettingen vanaf het Neolithicum worden gekenmerkt door permanente woningen die vaak diep in de grond gefundeerd waren. Waterputten werden gegraven voor de watervoorziening terwijl in en nabij de nederzetting afvalkuilen werden gegraven om afval te begraven. Deze sporen kunnen diep in de bodem reiken en kunnen zich tot in (de top van) de oeverafzettingen van de stroomgordel van Hank bevinden. Deze sedimenten worden waarschijnlijk overdekt met komafzettingen van riviertakken in de buurt en mogelijk ook met zeeklei van de Sint Elisabethsvloed.

Vanaf de Late-Middeleeuwen verandert het bewoningspatroon. De landschappelijke ligging speelt vanaf dan een kleinere rol, want de rivieren worden bedijkt. Bewoning concentreert zich in dorpen, steden en bewoningsclusters. Dit is goed te zien aan het oorspronkelijke dorp Munsterkerk dat langs de dijk is ontstaan en later als Dussen wordt vermeld. Rondom deze dorpen ligt het landbouwareaal dat instaat voor de voedselvoorziening van de inwoners. Door de ligging in de historische kern geldt voor het plangebied een hoge verwachting voor nederzittingsresten uit de periode Late-Middeleeuwen tot Nieuwe tijd.

3 Booronderzoek

3.1 Werkwijze

Op grond van het specifieke archeologische verwachtingsmodel is aan de hand van de Leidraad Inventariserend Veldonderzoek (Tol *et al.* 2006) voor de volgende aanpak (PvA) gekozen. Aangezien voor het plangebied een hoge verwachting geldt voor de periode Late-IJzertijd tot en met de Nieuwe tijd is er voor de methode C3 gekozen (Tol *et al.* 2006), waarbij in kleigronden boringen met een edelmanboor met een diameter van 12 cm worden gezet in een verspringend grid van 17 bij 20 meter. Hiermee is het onderzoek karterend voor huisplaatsen uit de verwachte periode. Het onbebouwde deel van het plangebied heeft een oppervlakte van ca. 2.000 m², zodat in totaal 6 boringen zijn gezet. De boringen zijn uitgevoerd met een edelmanboor met een diameter van 12 cm aangevuld met een guts (diameter 3 cm). Door aanwezige bebouwing is iets afgeweken van het boorgrid. De exacte boorlocaties zijn uitgezet met een meetlint. Het opgeboorde sediment is conform methode C3 verbrokken en versneden en geïnspecteerd op de aanwezigheid van archeologische indicatoren zoals houtskool, fosfaatvlekken, vuursteen en aardewerk. De boringen zijn beschreven conform de Archeologische Standaard Boormethode (Bosch 2008) en de NEN 5104 en de bodemclassificatie is volgens De Bakker en Schelling (1989).

3.2 Beschrijving en interpretatie van de boorgegevens

Voor de ligging van de boorpunten wordt verwezen naar bijlage 7, de boorbeschrijvingen zijn te vinden in bijlage 8. De meerderheid van het terrein was vlak, maar in de noordoosthoek was een gedeelte aanwezig dat ca. 0,5 m hoger was (arcering, bijlage 7). In de achtertuin van huisnummer 17 was een boomgaard aanwezig (zie foto voorkaft).

3.2.1 Sediment

Een onverstoorde bodemopbouw was zichtbaar in de boringen 1 en 2. De sedimentopbouw was als volgt:

1. Een bovengrond van sterk siltige klei, die humushoudend was (A-horizont). Dit pakket was kalkarm en bevatte een schelpenconcentratie. Op 30 á 40 cm –mv waren gleyvlekken (ijzervlekken) aanwezig in het profiel (Cg-horizont), maar was de sedimentopbouw nog gelijk.
2. Vanaf 50 cm –mv werd de klei zwaarder, kalkloos en blauwer van kleur. Dit is dan ook geïnterpreteerd als een komkleiafzetting (Cr-horizont).
3. Vanaf ca. 1 m –mv was het grondwater aanwezig. Op dat moment was de klei zeer slap, maar leek deze wel een kleine fractie zand te bevatten en is dan ook beschreven als zwak zandige klei.
4. Tussen de 2,5 en 3 m –mv moest het gutsen gestaakt worden. In de punt van de guts zat stevigere klei. Vermoedelijk zijn hier weer komkleiafzettingen aanwezig.

Boring 3 stuitte zoals eerder genoemd op puin op ca. 70 cm –mv. Dit is in de zone met de verhoging in de tuin langs de muur van de huidige winkel. Navraag bij de eigenaar van de tuin en de eigenaar van de winkel leidde niet tot een verklaring van deze verstoring. Op het minuutplan is ter hoogte van deze boring ook een huis aanwezig. Bij boring 4 was in de bovenste 70 cm geroerd, mogelijk houdt dit verband met verstoringen nabij boring 3. Bij boring 5 was in de bovenste 70 cm bouwzand aangebracht. Daaronder lijkt de bodemopbouw intact, al stuitte de boring op ca. 170 cm –mv op ijzerdraad, dat als recent gezien kan worden. Boring 6 had bouwzand in de bovengrond en stuitte op ca. 60 cm –mv op puin en kon daardoor niet dieper doorgezet worden. Mogelijk houdt het puin en het daarboven gelegen pakket bouwzand verband met de aanleg van de leidingen naar huisnummer 21, maar ook hier staat bebouwing op het minuutplan.

3.2.2 Bodem

In een groot deel van de boringen was de oorspronkelijke bouwvoor niet meer aanwezig. Alleen in boringen 1 en 2 is deze aangetroffen. Bij andere boringen waren antropogene lagen aanwezig. Deze laten een bodemopbouw zien die voldoet aan een van de verwachte bodems. De aanwezige gleyvlekken ondiep in het bodemprofiel en de opvolging van sedimenten komt overeen met de poldervaaggronden die in de top lichtere sedimenten bevatten als op enige diepte. Een kalkrijke bodemtype werd verwacht, maar een kalkarme bodem werd aangetroffen.

3.3 Archeologische indicatoren

De bovenste 40 cm van boringen 1 en 2 bevatte een concentratie van houtskoolspikkels en baksteenspikkels. Deze waren te klein om als vondstmateriaal te verzamelen.

3.4 Archeologische interpretatie

In de bovengrond zijn houtskool- en baksteenspikkels gevonden. Door aanwezigheid van deze indicatoren in combinatie met historische bebouwing ter hoogte van het plangebied op het minuutplan is het niet uit te sluiten dat deze indicatoren wijzen op bouw- en/of sloopafval. Het is daarom niet uit te sluiten dat er bouwhistorische resten aanwezig zijn in het plangebied. In delen van het plangebied is de bovengrond verstoord, maar kunnen daaronder nog bouwhistorische resten aanwezig zijn. De hoge verwachting voor de periode Late-Middeleeuwen tot en met Nieuwe tijd blijft dan ook gehandhaafd.

De hoge verwachting voor de IJzertijd tot en met Vroege-Middeleeuwen was gebaseerd op de ligging van de stroomgordel van Hank. Deze is tijdens het booronderzoek niet binnen 2,5 meter beneden maaiveld aangetroffen en wordt vanwege de ouderdom ook niet op grotere diepte verwacht.

In het plangebied zijn hoofdzakelijk komafzettingen aanwezig. Tussen 1,0 en 2,5 m beneden maaiveld is een zwak zandige kleilaag aangetroffen, die mogelijk aangeeft dat de stroomgordel van Hank wel in de nabijheid van het plangebied ligt. In de top van deze afzettingen is geen bodemhorizont of zijn geen archeologische indicatoren aangetroffen, die wijzen op de aanwezigheid van een vindplaats. De hoge verwachting voor nederzettingsresten uit de IJzertijd tot en met de Vroege-Middeleeuwen wordt daarom naar laag bijgesteld.

Archeologische resten uit oudere perioden zouden op basis van de aanwezigheid van de stroomgordel van Hank zijn geërodeerd. Door het ontbreken van informatie over de bodemopbouw dieper dan 2,5 m –mv is het niet uit te sluiten dat dieper dan 2,5 m –mv nog mogelijke sporen aanwezig zijn uit de periode Laat-Paleolithicum – Bronstijd.

4 Conclusie en aanbeveling

4.1 Inleiding

Het doel van het archeologisch bureauonderzoek was het opstellen van een gespecificeerde archeologische verwachting voor het plangebied. Het doel van het inventariserend veldonderzoek was om deze verwachting te toetsen. In de volgende paragrafen wordt antwoord gegeven op de onderzoeksvragen zoals die voorafgaand aan het onderzoek zijn geformuleerd en wordt een advies gegeven ten aanzien van archeologisch vervolgonderzoek.

4.2 Conclusies / beantwoording van de onderzoeksvragen

- Wat is de opbouw van de ondergrond en is het bodemprofiel intact?
De bodemopbouw bestaat uit kalkarme kleiafzettingen op kalkloze matig siltige kleien. Op ca. 1,0 m –mv waren zwak zandige kleien aanwezig, die zich onder de grondwaterspiegel (beneden ca. 1 m –mv) bevinden. Op ca. 2,5 m –mv. zijn zwak siltige kleien aanwezig. De bodemopbouw laat een hydromorf bodemprofiel zien dat niet de voorkeurspositie heeft voor bewoning tot en met de Vroege-Middeleeuwen. De bodem is in bij de boringen 1 en 2 intact. Bij boring 3 en 6 was de bodem tot onbekende diepte verstoord. Bij boringen 4 en 5 leek enkel de bovenste 70 cm verstoord. Onder huisnummer 17 is de bodem tot ca. 80 cm –mv verstoord. Onder huisnummer 21 zal de bodemverstoring beperkt zijn vanwege sleuffundering.
- Zijn in het plangebied archeologische vindplaatsen aanwezig?
Bij boringen 1 en 2 zijn baksteenspikkels en houtskoolspikkels aangetroffen in de bouwvoor. Deze indicatoren wijzen mogelijk op de aanwezigheid van een archeologische vindplaats.
- Wat is te zeggen over de horizontale en verticale verspreiding van de archeologische resten?
De houtskool- en baksteenspikkels bevonden zich in de bouwvoor. Het archeologische sporenniveau wordt in de top van de C-horizont direct onder de bouwvoor verwacht (vanaf 30-40 cm beneden maaiveld). De bouwvoor en de top van de C-horizont is enkel intact bij boringen 1 en 2. Aangezien de verwachte sporen tot diep in de C-horizont kunnen reiken, kunnen zich ook in de rest van het plangebied, waar ondiepe bodemverstoringen zijn aangetroffen, restanten van archeologische sporen bevinden.
- Wat is de vermoedelijke aard en datering van de archeologische resten?
De aanwezigheid van houtskool- en baksteenspikkels in de bouwvoor sluit aan bij de hoge verwachting voor de Late-Middeleeuwen tot en met Nieuwe tijd die gekoppeld is aan de historische kern van Dussen.
- Wat is de specifieke archeologische verwachting van het plangebied en wordt deze bij het veldonderzoek bevestigd?
Op basis van het bureauonderzoek was een hoge archeologische verwachting voor het plangebied opgesteld voor de periode Late-IJzertijd tot en met Nieuwe tijd. Het booronderzoek heeft uitgewezen dat er in de ondergrond tot 2,5 à 3 meter beneden maaiveld geen stroomgordel aanwezig is, waardoor voor de periode Late-IJzertijd tot de Vroege-Middeleeuwen de verwachting naar laag kan worden bijgesteld. De diepere ondergrond is niet onderzocht (dieper dan 2,5 m), waardoor de verwachting voor de periode Laat-Paleolithicum – Bronstijd op onbekend is gezet. De aanwezigheid van houtskool- en baksteenspikkels geeft reden om de opgestelde hoge verwachting voor de periode Late-Middeleeuwen tot Nieuwe tijd te handhaven.
- In hoeverre worden eventueel aanwezige archeologische waarden bedreigd door de voorgenomen graafwerkzaamheden?
De geplande graafwerkzaamheden gaan tot ca. 1 m –mv, waardoor het archeologisch sporenniveau nog intact kan zijn, aangezien de meeste verstoringen maar tot 70 à 80 cm –mv gaan. Hierdoor kan het archeologisch sporenniveau bedreigd worden.

4.3 Advies

Op basis van de resultaten van het booronderzoek is mogelijk een archeologische vindplaats in het plangebied aanwezig. Door de geplande graafwerkzaamheden kunnen eventueel aanwezig archeologische resten verloren gaan en is vervolgonderzoek noodzakelijk. Ter plaatse van de boringen 1 en 2 is de bodem intact, maar is een boomgaard aanwezig. Ook onder de huidige bebouwing op nummers 17 en 21 zouden nog archeologische resten aanwezig kunnen zijn. Door deze aanwezigheid van bebouwing en de boomgaard in de achtertuin is een proefsleuvenonderzoek lastig uitvoerbaar.

Archeodienst adviseert om bij de sloop van de ondergrondse resten van de bebouwing en het verwijderen van de bomen een archeologische begeleiding onder protocol opgraven uit te voeren. Dit betekent dat tijdens de sloop gekeken wordt naar de aanwezigheid van archeologische sporen. Bij het aantreffen van archeologische sporen wordt het sloopwerk onderbroken of aangepast. Doel van de begeleiding is het constateren van archeologische sporen en bescherming daarvan. Op basis van de begeleiding kan een advies opgesteld worden over de noodzaak van nader archeologisch onderzoek dat kan bestaan uit een proefsleuvenonderzoek of een opgraving. Omdat het terrein op dit moment niet beschikbaar is voor proefsleuvenonderzoek heeft het geen zin om vóór de sloop een proefsleuvenonderzoek te adviseren.

Voordat de uitvoering van een archeologische begeleiding kan plaatsvinden, moet er een Programma van Eisen (PvE) geschreven worden. Dit PvE moet getoetst worden door de gemeente Werkendam.

Bovenstaand advies vormt een zogenaamd selectieadvies. Met nadruk wijst Archeodienst erop dat dit selectieadvies nog niet betekent dat al bodemversturende activiteiten of daarop voorbereidende activiteiten kunnen worden ondernomen. De resultaten van dit onderzoek zullen namelijk eerst moeten worden beoordeeld door de bevoegde overheid (gemeente Werkendam), die vervolgens een selectiebesluit neemt.

Het uitgevoerde onderzoek is op zorgvuldige wijze verricht volgens de algemeen gebruikelijke inzichten en methoden. Het archeologisch onderzoek is erop gericht om de kans op het aantreffen dan wel vernietigen van archeologische waarden bij bouwwerkzaamheden in het plangebied te verkleinen. Aangezien het onderzoek is uitgevoerd door middel van een steekproef kan echter, op basis van de onderzoeksresultaten, de aan- of afwezigheid van eventuele archeologische waarden niet met zekerheid gegarandeerd worden. Indien bij graafwerkzaamheden archeologische waarden worden aangetroffen dienen deze conform de Monumentenwet 1988, artikel 53, bij de minister gemeld te worden.

Literatuur

- Bakker, H. de/J. Schelling, 1989² (1966): *Systeem van de bodemclassificatie voor Nederland*, Wageningen
- Berendsen, H.J.A. /E. Stouthamer, 2001: *Palaeogeographic development of the Rhine-Meuse delta, The Netherlands*, Assen.
- Bosch, J.H.A., 2008: *Archeologische Standaard Boorbeschrijvingsmethode versie 1.1., Op basis van de Standaard Boorbeschrijvingsmethode versie 5.2*, Utrecht (Deltares-rapport 2008-U-R0881/A)
- Centraal College van Deskundigen Archeologie, 2010: *Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie, versie 3.2*, Gouda.
- Ellenkamp, G.R., 2010: *Overvloed: Een erfgoedkaart voor de gemeenten Aalburg en Werkendam, RAAP-rapport 2190*, Weesp
- Harbers, P., 1990: *Bodemkaart van Nederland 1:50.000, Toelichting bij kaartblad 44 Oost Oosterhout*, Staring Centrum, Wageningen
- Mulder, E.F.J. de/M.C. Geluk/I.L. Ritsma/W.E. Westerhof/T.E. Wong, 2003: *De ondergrond van Nederland*, Groningen.
- Kadaster, 2009: *Topografische kaart 1: 25.000*, Apeldoorn.
- NEN (Nederlands Normalisatie Instituut), 1990: *NEN-5104:1989 NL, Classificatie van onverharde grondmonsters*. Nederlands Normalisatie Instituut, Delft.
- Tol, A.J./J.W.H.P. Verhagen/M. Verbruggen, 2006: *Leidraad inventariserend veldonderzoek. Deel: karterend booronderzoek*, Gouda (SIKB uitgave).

Websites

- <http://www.ahn.nl> (Actueel Hoogtebestand van Nederland)
- <http://www.watwaswaar.nl> (diverse historische kaarten)
- <http://archis2.archis.nl/archisii/html/index.html> (diverse kaarten, waaronder IKAW en AMK)
- <http://www.kich.nl> (Kennisinfrastuctuur Cultuurhistorie)
- <http://www.bodemloket.nl> (Bodemloket)

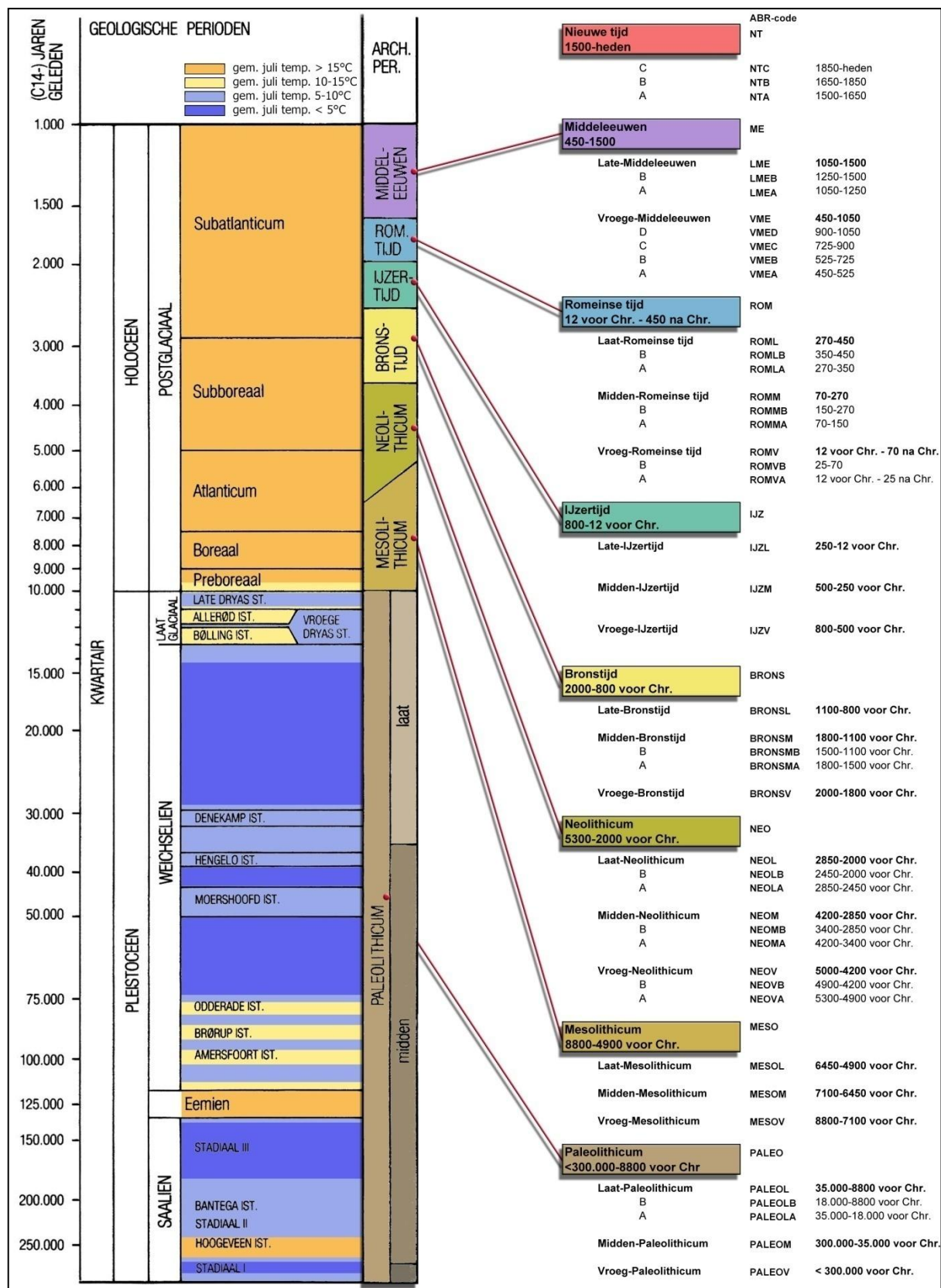
Lijst van afbeeldingen

- Fig. 1.1: Het plangebied op de topografische kaart 1:25.000 (bron: kadaster 2009). 5
- Fig. 1.2: Toekomstige situatie binnen het plangebied geprojecteerd op de luchtfoto (BingMaps). .. 6
- Fig. 2.1: Stroomgordelkaart, het plangebied ligt op de gordel van Hank (nr. 57) 8
- Fig. 2.2: Uitsnede van de hoogtekaart (AHN). 8
- Fig. 2.3: Uitsnede van de archeologiekaart gemeente Werkendam (Ellenkamp 2010). 10
- Fig. 2.4: Ligging van het plangebied op de kadastrale minuut uit begin van de 19^e eeuw (bron: www.watwaswaar.nl). 11
- Fig. 2.5: Ligging van het plangebied op kaart uit 1874, Bonneblad (bron: www.watwaswaar.nl). .. 11

Lijst van tabellen

- Tab. 2.1: Overzicht van de waarnemingen en onderzoeksmeldingen binnen een straal van 500 m rondom het plangebied..... 9
- Tab. 2.2 Archeologische verwachting per periode voor het plangebied. 12

Bijlage 1: Periodentabel

Bijlage 2: Afkortingenlijst

afkorting	betekenis	afkorting	betekenis	afkorting	betekenis
..g1	zwak grindig	K21	zwak zandige klei	TUF	Tufsteen
..g2	matig grindig	K22	matig zandige klei	v	vondst
..g3	Sterk grindig	K23	Sterk zandige klei	VKL	Huttenleem/verbrande leem
..h1	zwak humeus	L	leem	VKT	Vierkant
..h2	matig humeus	I	licht	VME	Vroege-Middeleeuwen
..h3	Sterk humeus	LBK	Lineaire bandkeramiek	VMEA	Vroege-Middeleeuwen A
..L	1-ledig	LEE	Leer	VMEB	Vroege-Middeleeuwen B
..2L	2-ledig	LIN	Lineair	VMEC	Vroege-Middeleeuwen C
..3L	3-ledig	LM E	Late-Middeleeuwen	VMED	Vroege-Middeleeuwen D
..4L	4-ledig	LM EA	Late-Middeleeuwen A	vnr	vondstnummer
..5L	5-ledig	LM EB	Late-Middeleeuwen B	VST	Vuursteen
..6L	6-ledig	Lz1	zwak zandige leem	W	west
AD	Anno Domini (datering na Christus)	Lz2	Sterk zandige leem	WABO	Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht
afb.	afbeelding	m	meter	WI	Wit
AHN	Actueel Hooftbestand Nederland	m²	vierkante meter	WITBAK	witbakkend
AMK	Archeologische Monumenten Kaart	MA	Master of Arts	WRO	Wet Ruimtelijke Ordening
AMS	versnelde C14-methode	MAG	zilver	XME	Middeleeuwen
AMZ	Archeologische Monumenten Zorg	MAU	goud	XXX	onbekend
ARCHIS	Archeologisch Informatie Systeem	MBR	brons	Z	zand
art.	artikel	MC14	Monster voor C14-datering	Z	zuid
ASB	Archeologische Standaard Boorbeschrijving	MCU	koper	Zkx	kleinig zand
AW	Aardewerk (ondeterminerbaar)	MESO	Mesolithicum	ZND	Zand
AWC	Aardewerkconcentratie	MESOL	Laat-Mesolithicum	Zs1	zwak siltig zand
AWG	gedraaid	MESOM	Midden-Mesolithicum	Zs2	matig siltig zand
AWH	handgevormd	MESOV	Vroeg-Mesolithicum	Zs3	Sterk siltig zand
BC	Before Christ (datering voor Christus)	MFE	ijzer	Zs4	uiterst ziltig zand
BE	Beige	MFOS	Fosfaatmonster	ZW	Zwart
bijv.	bijvoorbeeld	MHK	Houtskoolmonster		
BL	Blauw	MHT	Houtmonster		
blz	bladzijde	MICRO	micromorfologisch onderzoek		
BOT	Bot	MLIT	Lithogenetisch monster		
BP	Before Present (datering t.o.v. 'heden', zijnde 1950)	mm	millimeter		
BR	Brons	MME	messing		
BR	Bruin	MN	Mangaan		
BRONS	Bronstijd	MP	Pollenmonster		
BRONSL	Late-Bronstijd	mp	meetpunt		
BRONSM	Midden-Bronstijd	MPB	lood		
BRONSM A	Midden-Bronstijd A	MPF	Botanisch monster		
BRONSM B	Midden-Bronstijd B	Msc	Master of Science		
BRONSV	Vroege-Bronstijd	MSN	tin		
BS	Baksteen	MTL	Metaal		
BTO	Onverbrand bot	mv	maaiveld (het landoppervlak)		
BTV	Verbrand bot	MXX	metaal		
BULK	tussen bodem en schouder of rand	MZF	Zoologisch monster, 0,25mm		
BUTEN	buitenkant	N	nee		
BV	Bouwwoor	N	noord		
bv.	bijvoorbeeld	NAP	Normaal Amsterdams Peil		
C14	Koolstofdatering	NEN	Nederlandse Norm		
CA	kalk	NEO	Neolithicum		
ca.	circa	NEOL	Laat-Neolithicum		
CAA	Centraal Archeologisch Archief	NEOLA	Laat-Neolithicum A		
CAD	Computer-aided Drafting (of Design)	NEOLB	Laat-Neolithicum B		
CCvd	Centraal College van Deskundigen	NEOM	Midden-Neolithicum		
CHAL	Chalcedoon	NEOM A	Midden-Neolithicum A		
Chr.	Christus	NEOM B	Midden-Neolithicum B		
CHW	Cultuur-Historische Waardenkaart	NEOV	Vroeg-Neolithicum		
CIS	Centraal Informatie Systeem	NEOVA	Vroeg-Neolithicum A		
cm	centimeter	NEOV B	Vroeg-Neolithicum B		
CMA	Centraal Monumenten Archief	nr.	nummer		
CRI	Crinoiden kalk	NT	Nieuwe tijd		
D	donker	NTA	Nieuwe tijd A		
DAO	Definitief Archeologisch Onderzoek	NTB	Nieuwe tijd B		
DIORiet	Dioriet	NTC	Nieuwe tijd C		
DIST	Distaal (verst weg van bewerking)	NV	Natuurlijke verstoring		
DOLERiet	Doleriet	O	oost		
drs.	doctorandus	o.a.	onder andere		
e.d.	en dergelijke	OD	ouder dan		
e.v.	en verder	ODB	bot, dierlijk		
ECO	ecologische monsters	ODS	schelp		
et al.	et alii (en anderen)	OMB	bot, menselijk		
etc.	etcetera	ONR	Onregelmatig		
FE	ijzer/oor	OR	Oranje		
FeO2	roest (ijzeroxide)	ORG	Organisch		
FF	Fosfaat	OTE	textiel		
FG	Fysisch Geoграфisch/ Fysische Geografie	OVL	Ovaal		
Fig.	Figuur	OBX	bot, onbekend		
GANG	Gangkwarts	OXX	organisch		
GE	Geel	p.	pagina		
gem.	gemiddeld	PA	Paars		
gew.	gewicht	pag.	pagina		
GIS	Geografisch Informatie Systeem	PALEO	Paleolithicum		
GLD	Glad (vandig)	PALEOL	Laat-Paleolithicum		
GLS	Glas	PALEOLA	Laat-Paleolithicum A		
GN	Groen	PALEOLB	Laat-Paleolithicum B		
GPS	Global Positioning System	PALEOM	Midden-Paleolithicum		
GR	Grijs	PALEOV	Vroeg-Paleolithicum		
ha.	hectare	PHK	Houtskool		
HK	Houtskool	PHT	Hout		
HL	Hutteleem	PSTG	proto-steengoed		
HT	Hout	PvE	Programma van Eisen		
HU	Humus	RD	Rijksdriehoek systeem		
id	identiek aan		(landelijk coördinatensysteem)		
IJZ	IJzertijd	REC	Recente verstoring		
IJZL	Late-IJzertijd	RHK	Rechthoekig		
IJZM	Midden-IJzertijd	RND	Rond		
IJZV	Vroege-IJzertijd	ROD	Rood		
IKAW	Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden	ROM	Romeinse tijd		
INDET	Ondeterminerbaar	ROM L	Laat-Romeinse tijd		
ing	ingenieur	ROM LA	Laat-Romeinse tijd A		
IVO	Inventariserend Veldonderzoek	ROM LB	Laat-Romeinse tijd B		
IVO-O	Inventariserend Veldonderzoek Overig	ROM M	Midden-Romeinse tijd		
IVO-P	Inventariserend Veldonderzoek Profleuven	ROM MA	Midden-Romeinse tijd A		

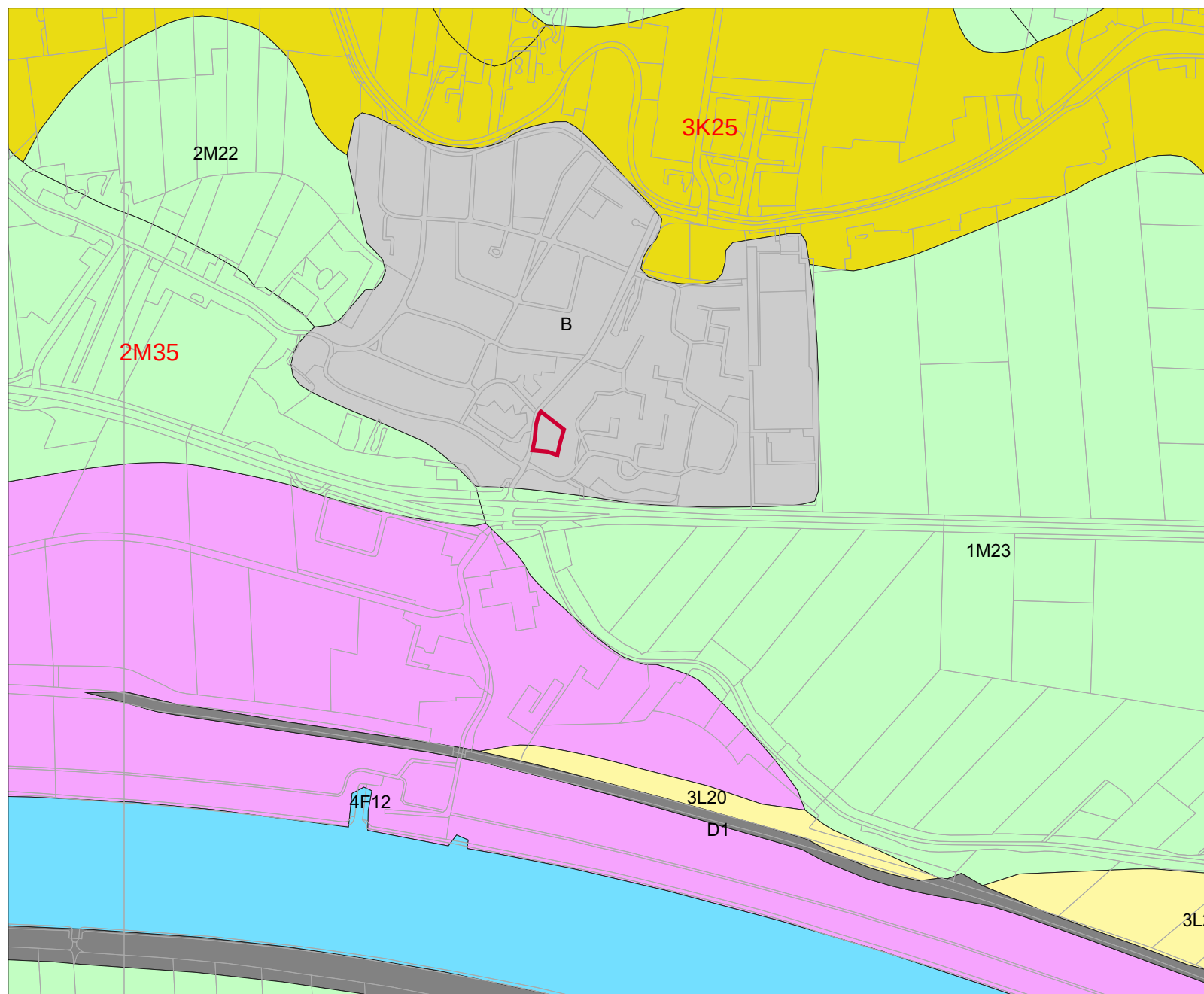
Bijlage 3: Verklarende woordenlijst

Allerød tijd	Korte, relatief warme periode uit het Laat-Glaciaal (Weichselien), ca. 11800-11000 jaar geleden.
antropogeen	Ten gevolge van menselijk handelen (door mensen veroorzaakt/gemaakt).
ARCHIS-melding	Elke melding bij het centraal informatiesysteem (ARCHIS).
artefact	Alle door de mens vervaardigde of gebruikte voorwerpen.
bioturbatie	Verstoring van de oorspronkelijke bodemstructuur en/of transport van materiaal door plantengroei en dierenactiviteiten.
Bølling tijd	Korte, relatief warme periode uit het Laat-Glaciaal (Weichselien), ca. 13.500-12.000 jaar geleden.
Boreaal	Tijdvak, onderafdeling van het Holoceen, gekarakteriseerd door een gematigd en continentaal klimaat en een bebost landschap gedomineerd door loofbomen (datering ca. 6800-5500 voor Chr.).
Buitendijks	Gronden die aan de rivierzijde van een dijk liggen. In het buitendijkse gebied liggen de uiterwaarden.
14C-datering	(ook wel C14- of C14-datering) Bepaling van gehalte aan radio-actieve koolstof 14C van organisch materiaal (hout, houtskool, veen, schelpen e.d.) waaruit de 14C-ouderdom kan worden afgeleid. Deze ouderdom wordt opgegeven in jaren vóór 1950 na Chr. (jaren BP) met daaraan toegevoegd de aan de meting verbonden mogelijke afwijking (standaarddeviatie).
castellum	Romeins legerkamp.
castra	Romeins legerkamp voor legioenen
conservering	Mate waarin grondsporen, anorganische en organische archeologische resten bewaard zijn.
couperen	Het maken van één of meer verticale doorsneden door een spoor of laag om de aard, diepte, vullingen, vorm en relaties met andere fenomenen vast te stellen.
crematie	Begraving met gecremeerd menselijk bot.
crevasse	Doorbraakgeul door een oeverwal.
cultuurdik	30 tot 50 cm dikke cultuurlaag, soms opgebracht (vergelijkbaar met een es, maar minder dik), soms ontstaan door diepploegen.
dagomen	Aan de oppervlakte komen, zichtbaar worden van gesteenten (met inbegrip van zand, klei, etc.).
debiet	Het aantal m3 water dat op een bepaald punt in een rivier per seconde passeert.
dekzand	Fijnzandige afzettingen die onder periglaciale omstandigheden voornamelijk door windwerking ontstaan zijn; de dekzanden van het Weichselien vormen in grote delen van Nederland een 'dek' (Saalien: Formatie van Eindhoven; Weichselien: Formatie van Twente).
Dryas	Laatste gedeelte van het Laat-Weichselien, ca. 20.000-10.000 jaar geleden.
Eemien	Interglaciaal tussen Saalien en Weichselien (resp. voorlaatste en laatste glaciaal), ca. 130.000-120.000 jaar geleden.
enkeerdgronden	Dikke eerdgrond (-laag met donkere, min of meer rulle grond, met organische en anorganische bestanddelen) ontwikkeld op zandgrond onder invloed van de mens; worden ook wel essen genoemd.
Edelmanboor	Een handboor voor bodemonderzoek.
eolisch	Door de wind gevormd, afgezet.
ex situ	Achtergebleven op andere plaats dan waar de laatste gebruiker het heeft gedeponeerd, weggegooid of verloren.
esdek	Dikke humeuze laag ontstaan door eeuwenlange bemesting; beschermt de oorspronkelijke bodem tegen ploegen en andere verstoringen
fibula	mantelspeld
fluviaal	Door rivieren gevormd, afgezet.
fluvio glaciaal	Door smeltwater (afkomstig van gletsjers) afgezet.
fluvio periglaciaal	Door stromend water onder periglaciale omstandigheden afgezet.
qaathed	Mate van (fysieke) verstoring van de bodem, zowel in verticale zin (diepte) als in horizontale zin (omvang).
genese	Wording, ontstaan.
grondmorene	Het door het landsijds aangevoerde en na afsmelten achtergebleven mengsel van leem, zand en stenen. De afzetting wordt vaak aangeduid als keileem.
havezate	Ridderlijk goed of kasteel in de oostelijke provincies.
Holoceen	Jongste geologisch tijdvak (vanaf de laatste IJstijd: ca. 8800 jaar voor Chr. tot heden).
horizont	Kenmerkende laag binnen de bodemvorming.
humus	Organische stoffen bevattend; bestaande uit resten van planten en dieren in de bodem.
ijzeroer	Ijzeroxidehydraat, een ijzererts dat vooral in vlakke landstreken, in dalen en moerasige gebieden op geringe diepte voorkomt.
inhumatie	Begraving met niet gecremeerd menselijk bot
in situ	Achtergebleven op exact de plaats waar de laatste gebruiker het heeft gedeponeerd, weggegooid of verloren.
interstadiaal	Een warmere periode tijdens een glaciaal.
kom	Laag gebied waar na overstroming van een rivier vaak water blijft staan en klei kan bezinken.
kronkelwaard	Deel van een stroomgebied omgeven - en grotendeels opgebouwd - door een meander.
kwel	Door hydrostatische druk aan het oppervlakte treden van grondwater
laag	Een vervolgbare groendeenhede die op archeologische of geologische gronden als eenheid wordt onderscheiden.
leem	Samenstelling van meer dan 50% silt, minder dan 50% zand en minder dan 25% klei
limes	Grens (meer in het bijzonder de noordgrens van het Romeinse rijk).
lithologie	Wetenschap die zich bezighoudt met de beschrijving en het ontstaan van de sedimentaire gesteenten.
loess	Eolisch (=wind-)ja afzetting van zeer fijnkorrelig materiaal waarvan het overgrote deel van de korrels (60-85%) kleiner is dan 63 Fm.
lutum	Kleideeltjes kleiner dan 0,002 mm
meander	Min of meer regelmatige lusvormige rivierbocht (genoemd naar de Meander in Klein Azië, thans Menderes).
meanderen	(van rivieren of beken) Zich bochtig door het landschap slingeren.
motte	Type laat-middeleeuws kasteel (vaak een ronde burcht met toren) waarvoor het kenmerkend is dat het is geplaatst op een meestal kleine, kunstmatige verhoging.
oeverafzetting	Rug langs een rivier, bestaande uit overwegend kleiafzettingen.
oeverwal	Langgerekte rug langs een rivier of kreek, ontstaan doordat bij het buiten de oevers treden van de stroom het grovere materiaal het eerst bezinkt.
oxidatie	Reactie met zuurstof (roesten/corrosie bij metalen; 'verbranding' bij veen).
palynologie	Zie pollenanalyse.
plaggendeck	Oud verhoogd bouwland, ontstaan door ophoging ten gevolge van bemesting. Voor de bemesting werden pluggen of met zand vermengde potstalmest opgebracht.
plangebied	Gebied waarbinnen de realisering van de planvorming het bodemarchief kan bedreigen
Plistoceen	Geologisch tijdperk dat ca. 2,3 miljoen jaar geleden begon. Gedurende deze periode de waren er sterke klimaatswisselingen van gematigd warm tot zeer koud (de vier bekende IJstijden). Na de laatste IJstijd begint het Holoceen (ca. 8800 voor Chr.).
Periglaciaal	Koudste periode van de laatste IJstijd, het Weichselien, ca. 20.000-10.000 jaar geleden.
podzol	Bodem met een uitspoelingslaag (E-horizont) en een inspoelingslaag (B-horizont). Het proces van het uitloggen van de E-horizont en de vorming van een B-horizont door inspoeling van amorf humus en ijzer wordt podzolering genoemd.
pollenanalyse	De bestudering van fossiele stuifmeelkorrels en sporen waardoor een beeld van de vegetatiegeschiedenis gevormd kan worden. Uit de vegetatiegeschiedenis kan het klimaat worden gereconstrueerd.
potstal	Uitgediepte veestal.
Prehistorie	Dat deel van de geschiedenis waarvan geen geschreven bronnen bewaard zijn gebleven.
redoute	Kleine veldschans (die alleen uitspringende en geen inspringende hoeken heeft).
riverduin	Door uitsluiting uit een rivierlakte hierlangs ontstaan duin (in Nederland meestal Weichselien of Vroeg Holoceen van ouderdom).
Saalien	Voorlaatste glaciaal, waarin het landsijds tot in Nederland doordrong (vorming stuwwallen), ca. 200.000-130.000 jaar geleden.
silt	Zeer fijn sediment met grootte 0,002-0,063 mm
site	Plaats waar in het verleden menselijke activiteit heeft plaatsgevonden.
slak	Steenachtig afval van metaal- of glasproductie
solifluctie	Het hellingafwaarts bewegen van met water verzadigd verweringsmateriaal, o.a. bij permafrost (een permanent bevroren ondergrond).
spieker	Op palen geplaatst opslaghuisje voor granen.
strang	Met water gevulde, van de hoofdstroom afgesneden 'dode'- meander.
stratigrafie	Opvolging van lagen in de bodem.
stratigrafisch	De ligging der lagen betreffend.
stroomborgel	Het geheel van rivieroeverwal, rivierbedding- en kronkelwaard-afzettingen, al dan niet met restgeul(en).
stroomrug	Oude riviergeul die zodanig is opgehoogd met zandige afzettingen dat de rivier een nieuwe loop heeft gekregen; blijven door inklinking van de komgebieden als een rij in het landschap liggen.
stuwwal	Door de druk van het landsijds in het Saalien opgedrukte rug van scheefgestelde preglaciale sedimenten.
terras (rivier-)	Door een rivier verlaten en daarna versneden dalbodem.
structuur	Meerdere met elkaar in ruimte, tijd en functioneel opzicht samenhangende sporen.
vaaggronden	Minerale gronden zonder duidelijke podzol-B-horizont, zonder briklaag en zonder minerale eedlaag.
verbruining	Proces van bodemvorming waarbij de bodem egaal (roest)bruin van kleur wordt.
vicus	Een burgelijke nederzetting uit de Romeinse tijd met een stedelijk karakter maar zonder stadsrechten.
windplaats	Ruimtelijk begrensd gebied waarbinnen zich archeologische informatie bevindt.
Weichselien	Geologische periode (laatste ijstijd, waarin het landsijds Nederland niet bereikte), ca. 120.000-10.000 jaar geleden.
zavel	Grondsoort die tussen 8 en 25% lutum (kleideeltjes kleiner dan 0,002 mm) bevat.
zeldzaamheid	Mate waarin een bepaald type monument schaars is (of is geworden) voor een periode of in een gebied.

Bijlage 4: Geomorfologische kaart

1M23: Rivierkom; 2M22: kom/oeverwalachtige vlakte; 3K25: Oeverwal, M35: Getijdeafzettingen; 4F12: Opgespoten terrein

126926 / 416516

124796 / 414776

Legenda

- Plangebied
- TOP10 ((c)TDN)

GEOMORFOLOGIE ((c)Alterra)

- Wanden
- Hoge heuvels en ruggen
- Terpen
- Hoge duinen
- Plateaus
- Terrassen
- Plateau-achtige vormen
- Waaivormige glooiingen
- Niet-waaivormige glooiingen
- Lage ruggen en heuvels
- Welvingen
- Vlakten
- Laagten
- Ondiepe dalen
- Matig diepe dalen
- Diepe dalen
- Water
- Bebouwing
- Overig (Dijken etc)

Schaal 1:10000

Archis2

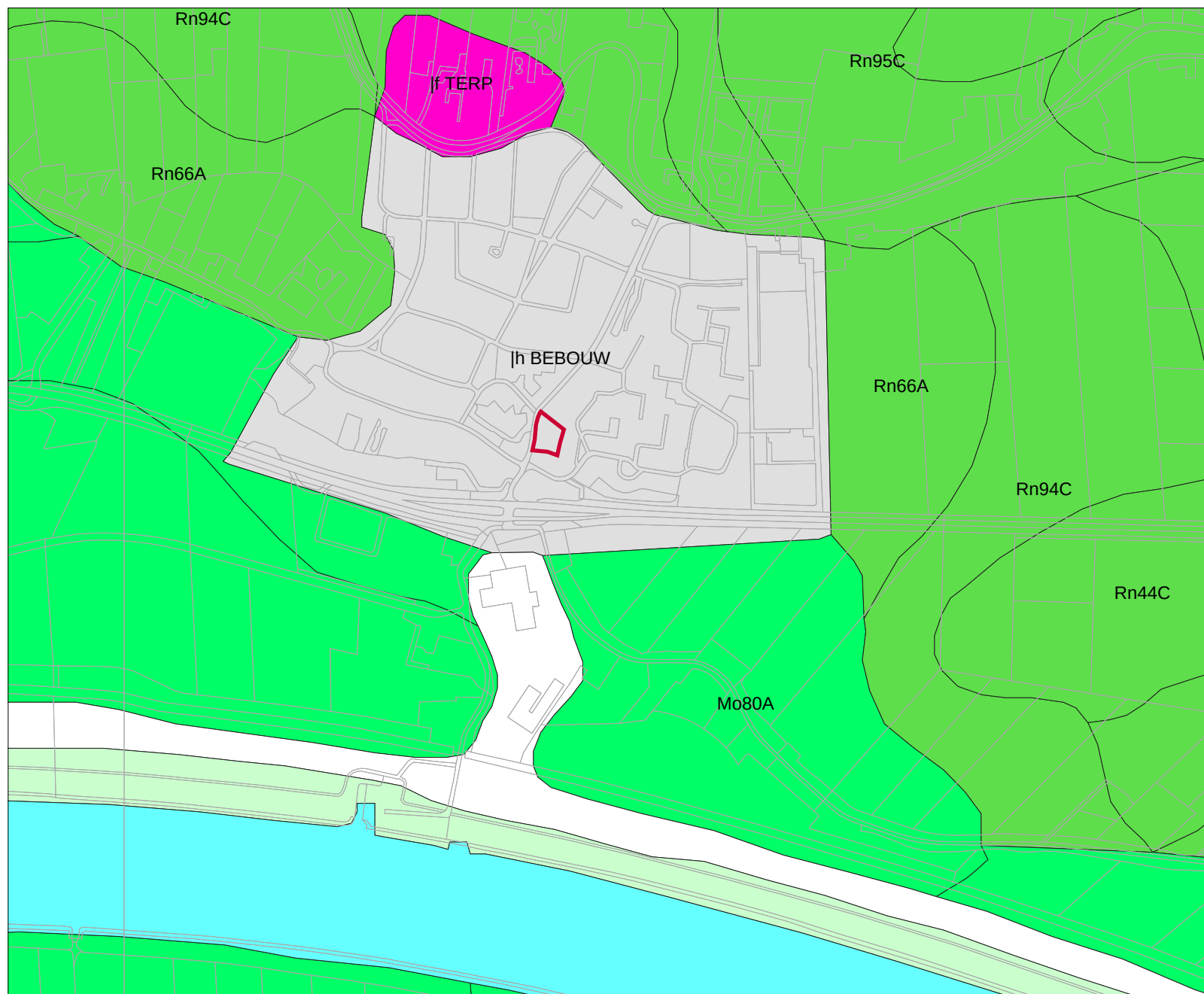
Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Bijlage 5: Bodemkaart

Bodemkaart

30-07-2012

Mo..A: Kalkrijke Nesvaaggronden; Mn..A: Poldervaaggronden (zeeklei, kalkrijk); Rn..A: Poldervaaggronden (marien, kalkrijk); Rn..C: Poldervaaggronden (rivierklei, kalkarm), Rd..C (ooivaaggronden, rivierklei, kalkarm)
126926 / 416516

124796 / 414776

Legenda

- Plangebied
- TOP10 ((c)TDN)

BODEM ((c)Alterra)

- Associaties
- Brikgronden
- Bebouwing
- Dijk, bovenlandstrook
- Dikke eerdgronden
- Fluviatiele afz ouder pleistoceen
- Groeve, gegraven, mijnstort
- Kalksteenverweringsgronden
- Oude rivierkleigronden
- Overige oude kleigronden
- Ondiepe keileemgronden
- Leemgronden
- Zeekleigronden
- Mariene afz ouder pleistoceen
- Niet-gerijpte minerale gronden
- Oude bewoningsplaatsen
- Rivierkleigronden
- Kalk lutumarme gronden
- Veengronden
- Moerige gronden
- Water, moeras
- Podzolgronden
- Kalkloze zandgronden
- Kalkhoudende zandgronden

Schaal 1:10000

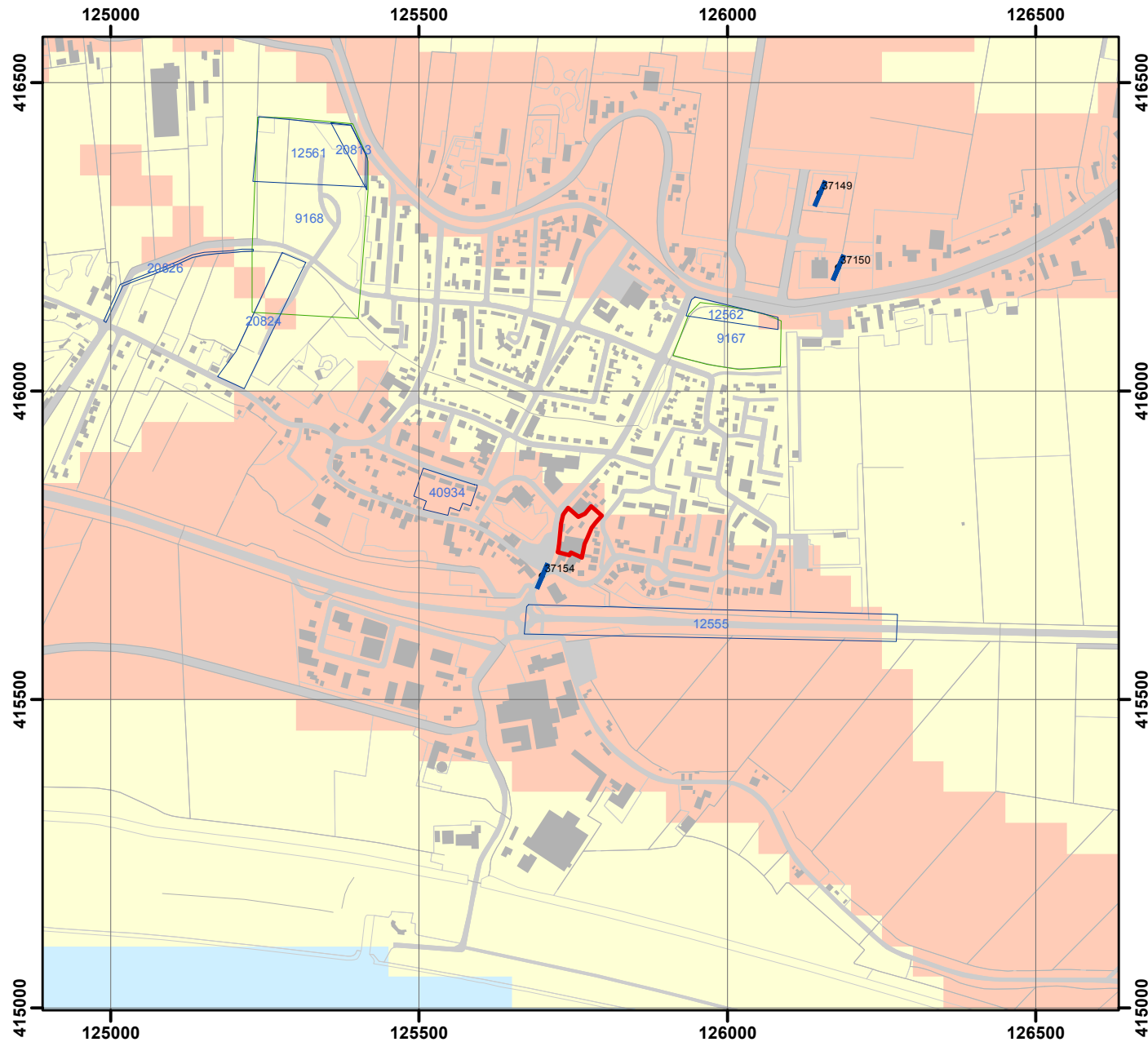

Archis2

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Bijlage 6: Archeologische informatie

Archeologische Informatie

Legenda

Plangebied

Waarnemingen

• Waarnemingen

Waarneming met datering

— Paleolithicum

— Mesolithicum

— Neolithicum

— Bronstijd

— IJzertijd

— Romeinse tijd

— Middeleeuwen

— Nieuwe tijd

Vondstmeldingen

• Vondstmeldingen

Onderzoeksmeldingen

Bureauonderzoek

Booronderzoek

Gravend onderzoek

Monumenten

Archeologische waarde

Hoge archeologische waarde

Zeer hoge archeologische waarde

Zeer hoge archeologische waarde, beschermd

IKAW

Lage trefkans

Middelhoge trefkans

Hoge trefkans

Water

Ongekarteed

0 50 100 200 m

1:10000

Bronnen: © TOP10NL november 2011, © ArchisII februari 2012

Bijlage 7: Boorpuntenkaart

Boorpuntenkaart

Legenda

- Boorpunten
- Opgehoogd
- Plangebied

Achtergrond: Luchtfoto © BingMaps

52936-Dussen-Molenkade_BO+IVO-K

Bijlage 8: Boorbeschrijvingen

Boorbeschrijvingen

Project: 52936_Dussen-Molenkade_BO+IVO-K
Type grond: klei
Bijzonderheden: hogere zone in noordoosten

Datum: 03-08-2012
Beschrijver: EK
Boordiameter: 12 cm (edelman), 3 cm (guts)

Boring	Diepte in cm - mv	Textuur	Humus	Kleur	insluitels	Horizont	Opmerkingen
1	0-30	ks3	h2	dbr	ca1, bs1, hk2, schelp	A	
	30-50	ks3	h1	brgr	fe2, ca1	Cg	
	50-100	ks2		blgr	fe1	Cr	slap, gwt ca. 1 m
	100-280	kz1		gr		2Cr	
	280-290	ks1		grbr	fe2	3Cr	gutsen gestaakt

Boring	Diepte in cm - mv	Textuur	Humus	Kleur	insluitels	Horizont	Opmerkingen
2	0-40	ks3	h2	dbr	ca1, bs1, hk2, schelp	A	
	40-60	ks3	h1	brgr	fe2, ca1	Cg	
	60-100	ks2		blgr	fe1	Cr	slap, gwt ca. 1 m
	100-250	kz1		gr		2Cr	
	250-?	ks1		grbr	fe2.	3Cr	gutsen gestaakt

Boring	Diepte in cm - mv	Textuur	Humus	Kleur	insluitels	Horizont	Opmerkingen
3	0-70	kz3	h2	dbr	ca1, bs1	XXX	geroerd
	70- min. 80	puin		or	aw3, stn3	XXX	puinlaag

Boring	Diepte in cm - mv	Textuur	Humus	Kleur	insluitels	Horizont	Opmerkingen
4	0-70	kz3	h2	dbr/zw	ca1, bs1	XXX	geroerd
	70-100	ks3	h1	brgr	fe2, ca1	Cg	
	100-150	ks2		blgr	fe1	Cr	slap, gwt ca. 1,5 m
	150-250	kz1		gr		2Cr	
	250-?	ks1		grbr	fe2.	3Cr	gutsen gestaakt

Boring	Diepte in cm - mv	Textuur	Humus	Kleur	insluitels	Horizont	Opmerkingen
5	0-40	kz3	h2	dbr/zw		XXX	geroerd
	40-70	z4s3		gegr		XXX	bouwzand
	70-100	ks3	h1	brgr	fe2, ca1	Cg/XX	geroerd met bouwzand
	100-170	ks2		blgr	fe1	Cr	gwt ca. 1,0 m
	170-?	ks1			ijzerdraad	Cr	gutsen gestaakt

Boring	Diepte in cm - mv	Textuur	Humus	Kleur	insluitels	Horizont	Opmerkingen
6	0-30	kz3	h2	dbr/zw		XXX	opgebracht
	30-60	z4s3		gegr	bs2	XXX	bouwzand
	60-?	puin/ks1	h1		fe2, ca1	C/XXX	puin

**Archeodienst
Ringbaan-Zuid 8a
Postbus 297
6900 AG Zevenaar**

**Tel: 0316-581130
www.archeodienst.nl**

Bijlage 2

MOLENKADE 25 TE DUSSEN

CULTUURHISTORISCH ONDERZOEK TEN BEHOEVE VAN EEN NIEUW BESTEMMINGSPLAN

Jojanneke Clarijs
Cultuurhistorisch onderzoek

Colofon

Molenkade 25 te Dussen. Cultuurhistorisch onderzoek ten behoeve van een nieuw bestemmingsplan
Versie 1, 23 april 2013

© 2013 Joanneke Clarijs Cultuurhistorisch Onderzoek
Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, of op welke wijze dan ook, zonder bronvermelding.

Uitvoering
Joanneke Clarijs Cultuurhistorisch Onderzoek
Tingieterstraat 4, 3828 XH Hoogland
www.joannekeclarijs.nl
Tekst en foto's: drs Joanneke Clarijs

Opdrachtgever
Tritium Advies bv
Gulberg 35, 5674 TE Nuenen

Disclaimer
Het onderzoek en de adviezen zijn op onafhankelijke en wetenschappelijk verantwoorde wijze tot stand gekomen. Ze zijn pragmatisch van aard en bedoeld voor besluitvormingsprocessen en beleid ten behoeve van beheer, behoud en ontwikkeling van cultureel erfgoed in de ruimtelijke ordening. Joanneke Clarijs Cultuurhistorisch Onderzoek aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade als gevolg van het gebruik van de onderzoeksresultaten of het toepassen van de adviezen.

Afbeeldingen omslag
Bron: www.watwaswaar.nl (kaarten) en www.bing.com (luchtfoto)

Inhoudsopgave

Inleiding	p.04
Hoofdstuk 1 Historische ontwikkeling van het gebied	p.06
Hoofdstuk 2 Inventarisatie van de cultuurhistorische elementen	p.15
Hoofdstuk 3 Analyse van de cultuurhistorische waarden	p.17
Hoofdstuk 4 Waardestelling	p.24
Hoofdstuk 5 Ontwikkelingsperspectief	p.27
Bronnen en literatuur	p.28
Bijlage Beoordelingscriteria	p.30

Inleiding

Het voorliggende rapport is het resultaat van een onderzoek naar de cultuurhistorische waarden in het gebied Molenkade 17, 21 en 25 en Groot-Zuideveld 156 te Dussen. Het onderzoek is uitgevoerd in opdracht van Tritium Advies bv te Nuenen.

Opdracht

De aanleiding voor het rapport is het voornemen om de bestaande kledingwinkel aan de Molenkade 25 te Dussen uit te breiden en een parkeerplaats aan te leggen. Hiertoe dienen twee woningen gesloopt te worden. Voor de uitvoering van het plan is een nieuw bestemmingsplan noodzakelijk. Sinds januari 2012 is het wettelijk verplicht om bij een nieuw bestemmingsplan “rekening te houden met aanwezige cultuurhistorische waarden en in de grond aanwezige of te verwachten monumenten” (Besluit ruimtelijke ordening). Omdat op de Cultuurhistorische Waardenkaart van de gemeente Werkendam uit 2010 de Molenkade aangeduid is als “waardevol lijnelement” en het plangebied als “historische kern”, heeft de gemeente aan Tritium Advies bv gevraagd een cultuurhistorische analyse te laten opstellen. Tritium Advies bv heeft Jojanneke Clarijs opdracht gegeven dit onderzoek uit te voeren en de bevindingen vast te leggen in een rapport.

Afbakening van het onderzoek

De cultuurhistorische analyse moet inzicht geven in de waarden die in het plangebied aanwezig zijn. Dit vraagt om een beschrijving en een waardering van het erfgoed in het gebied. Tevens wordt een advies geformuleerd over de omgang met die waarden bij toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen.

Het onderzoek is op onafhankelijke en wetenschappelijk verantwoorde wijze tot stand gekomen, maar dient geen wetenschappelijk doel: het vormt de basis voor een verantwoorde en zorgvuldige omgang met de cultuurhistorische waarden in de ruimtelijke ordening. Het onderzoek beperkt zich tot het bovengrondse erfgoed. Voor de archeologische waarden van het gebied wordt verwezen naar het rapport van Archeodienst uit 2012.

Opzet van het rapport

In het eerste hoofdstuk worden de historische ontwikkelingen van het plangebied geschetst. Het tweede hoofdstuk geeft aan wat er tegenwoordig is overgebleven uit het verleden. Van deze elementen wordt in het derde hoofdstuk beschreven wat de historische en ruimtelijke betekenis is. Vervolgens vindt in het vierde hoofdstuk een waardering plaats op basis van de criteria van de gemeente Werkendam en de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed. Tot slot bevat het vijfde hoofdstuk adviezen voor het behoud en versterking van de hoog gewaardeerde cultuurhistorische elementen en voor toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen in het plangebied.

Onderzoeksgebied

Het plangebied betreft de kadastrale percelen Gemeente Werkendam, Sectie N, nummers 812, 813, 814, 989, 988, 108 en 783 (afb.1 en 2). Het gebied is gelegen in het zuiden van de kern van Dussen. Het wordt begrensd door de Molenkade, Groot-Zuideveld en de erfgrans met de bebouwing aan de Smaelweer. Op dit moment staan er aan de Molenkade twee woningen (huisnummers 17 en 21) met elk een tuin. Tussen de woningen staan enkele bijgebouwtjes. Het derde pand aan de Molenkade, huisnummer 25, betreft een winkel. Aan de Groot-Zuideveld staat een voormalige boerderij met huisnummer 156, die tegenwoordig is samengetrokken met de winkel aan de Molenkade.

(Bron: kaart door Tritium Advies bv, bewerkt door Jojanneke Clarijs)

Jozanneke Clarijs Cultuurhistorisch Onderzoek
Molenkade 25 te Dussen. Cultuurhistorisch onderzoek ten behoeve van een nieuw bestemmingsplan

Hoofdstuk 1

Historische ontwikkeling van het gebied

In dit hoofdstuk wordt een chronologisch overzicht gegeven van de historische ruimtelijke ontwikkelingen in het plangebied. Eerst wordt ingegaan op de omgeving, namelijk de historische kern Munsterkerk waaruit Dussen ontstaan is, en vervolgens wordt ingezoomd op het plangebied. De geschiedenis van Munsterkerk is voornamelijk gebaseerd op literatuuronderzoek. Voor het plangebied is gebruik gemaakt van historische kaarten, oude foto's en bouwvergunningen.

1.1. Munsterkerk

Het plangebied bevindt zich in een oud rivierenlandschap. De samenstelling van de ondergrond, kleiafzettingen op matig siltige kleien, is in 2012 uitgebreid onderzocht door het bureau Archeodienst in Zevenaar. Voor een uiteenzetting hierover, alsmede over vroege bewoning en over de mogelijk aanwezige archeologische waarden wordt verwezen naar het rapport E. van der Klooster, *Bureauonderzoek en Inventariserend Veldonderzoek, karterende fase. Molenkade 17, 21 en 25 te Dussen* uit 2012. Tevens wordt verwezen naar het onderzoek dat is uitgevoerd door het bureau Raap in Weesp in het kader van de archeologische en cultuurhistorische waardenkaart van Werkendam: G.R. Ellenkamp, *Overvloed. Een erfgoedkaart voor de gemeenten Aalburg en Werkendam. Deel 1: toelichting op archeologische en de cultuurhistorische kaart* uit 2010. Voor meer informatie over de geschiedenis van Dussen wordt verwezen naar de tekst *Geschiedenis van Dussen en zijn Kasteel* van Donkersloot uit 1940 en de artikelen van Lensvelt via <http://members.ziggo.nl/tonlensvelt/Publiek/> (Streekhistorie).

Ongeveer vanaf het jaar 1000 vonden langs de veenstroom de Duse veenontginningen plaats. Deze werden waarschijnlijk geïnitieerd door de rijke landheren en waren nodig om de groeiende bevolking te kunnen voeden. De hoge oeverwallen vormden de basis van waaruit in lange stroken de structurele ontginningen van de tussengelegen kommen plaatsvonden. Akkers en nederzettingen verschenen op de stroomgordels, terwijl de kommen functioneerden als wei- en hooiland. Om de afwatering te verbeteren werden haaks op de hoogtelijnen sloten gegraven. Aanvankelijk werden kaden aangelegd en vanaf de twaalfde eeuw dijken, om overstromingen vanuit de rivieren en de zee tegen te gaan. Er trad bodemdaling op door de ontwatering en veenwinning; opslibbing door rivier- of zeewater werd door de dijken onmogelijk.¹

De naam Dussen duidde de wijdere omgeving aan van twee woongebieden: Muilkerk en Munsterkerk. Ze zijn waarschijnlijk in de twaalfde of dertiende eeuw ontstaan. Muilkerk wordt voor het eerst in 1276 vermeld. De bebouwing volgde de stroomgordel van de Dussen. Munsterkerk is mogelijk ouder, al dateert de oudste schriftelijke vermelding uit 1331.² De naam is wellicht afgeleid van Monasterium, hetgeen op de aanwezigheid van een klooster duidt (in Munsterkerk stond een kapittelkerk).³

¹ Ellenkamp 2010, p.32,52,54-56.

² “den ambochte van Monsterkercke”. Braams 2000, p.70.

³ Ellenkamp 2010, p.52,66.

Het laaggelegen gebied ondervond veel schade van de Sint-Elisabethsvloed van 1421. Munsterkerk verdween grotendeels in de golven. In de periode erna ontstond een uitgestrekt getijdendelta (estuarium).⁴

Langzaam werd begonnen met de herbedijking. In 1461 werden de Kornse Dijk aangelegd (het deel onder Dussen werd ook wel Rommegatsche Dijk genoemd), een zeedijk, en begonnen de inpolderingen. Net als voorheen werden op de hogere stroomgordels akkers aangelegd en in de kommen weilanden. Voor de ontwatering werden molens en sluizen gebouwd. De dijk werd onder meer ter hoogte van de Dussense Gantel voorzien van een uitwateringssluis: de Munsterkerksche Sluis. De Dussense Gantel was een zijtak van de Duse en mondde uit in de Oude Maas. De Gantel functioneerde als boezem voor de polders Klein en Groot Zuideveld aan weerszijden. De naastgelegen Molenkade is genoemd naar de molen “Het Zuideveld” die aan deze kade stond en de waterstanden in de polders regelde. De Sluis vormde een kruispunt van (water)wegen: de Molenkade, de Kornse dijk, de Dussensche Gantel en de kleine haven.⁵

Bij de Munsterkerksche Sluis ontstond buitendijks een aanlegplaats voor schepen, die zich ontwikkelde tot een kleine haven. Het gebied vormde een ideale vestigingplaats en er groeide een nederzetting genaamd Munsterkerk. Vermoedelijk zijn het vooral schippers en boeren geweest die zich hier vestigden. De bebouwing stond aanvankelijk binnendijks, maar naarmate de inpolderingen en bedijkingen vorderden, werd ook buitendijks gebouwd. Munsterkerk was een lintdorp: de bebouwing concentreerde zich langs de Kornse Dijk op de stroomgordel van Hank. Ook langs de Molenkade verscheen na verloop van tijd bebouwing, maar minder dicht dan langs de Kornse Dijk. Rondom lagen landbouwgronden, voornamelijk in gebruik als wei- en hooiland.⁶

Het centrum bevatte eind negentiende eeuw woningen, boerderijen, sinds 1760 een R.K. Kerk met pastorie en klooster, twee herbergen, een school en vanaf 1881 een raadhuis. Na twee grote branden in 1842 en 1892 en forse schade door de Tweede Wereldoorlog is hier maar weinig van over. In de tweede helft van de twintigste eeuw is veel nieuwbouw gepleegd en zijn de twee kernen Muilkerk en Munsterkerk aan elkaar gegroeid. Aan de westzijde van de Molenkade is onder meer een nieuwe kerk gebouwd en een begraafplaats aangelegd.⁷

1.2 Het plangebied

De historische ontwikkelingen in het plangebied zijn nauwelijks terug te vinden op oude kaarten: de meeste kaarten zijn niet gedetailleerd genoeg. Een kaart uit 1562 toont de Kornsedijk met bebouwing langs de Rommegatsche Dijk en de molen aan de Molenkade (afb.3). Ter hoogte van het plangebied is geen bebouwing ingetekend.⁸ Vanaf de eerste

⁴ Ellenkamp 2010, p. 33,57,66; Lensvelt “Dussen rond 1900”.

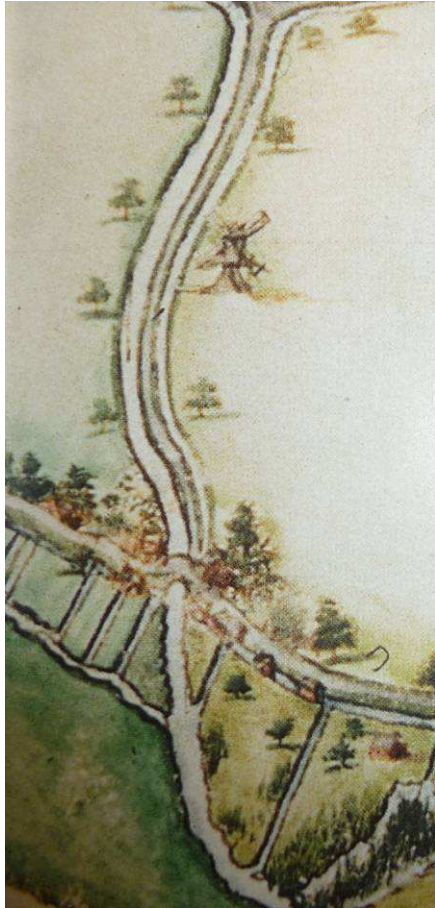
⁵ De sluis was zelfs van strategisch belang voor de Hollandse Waterlinie. Lensvelt “Dussen rond 1900” en “Industrieterrein De Sluis, historische vergissing”; Donkersloot 1940, p.12-13,33; Ellenkamp 2010, p.33,59.

⁶ Klooster 2012, p.10; Lensvelt, “De Sluis, voormalige dorpskern van Dussen Munsterkerk”, “Een Zwaan en 'n Koppelpaarden aan De Sluis” en “Eerste bedijkingen ná St. Elisabethsvloed”.

⁷ Donkersloot 1940, p.31-33; Ellenkamp 2010, p.66; Klooster 2012, p.10; Lensvelt “Dussen rond 1900”, “De Sluis, voormalige dorpskern van Dussen Munsterkerk”, “Een Zwaan en 'n Koppelpaarden aan De Sluis” en “Naoorlogse wederopbouw (1945-1959) en uitbreiding (1960-1970) in Dussen”.

⁸ Streekarchief Land van Heusden en Altena (Salha) topografische kaart 0800-150. De kaarten uit 1754 (Salha 0800-151) en 1866 (Salha 0800-152) zijn onvoldoende gedetailleerd: met uitzondering van het kasteel Dussen en de watermolen is geen bebouwing ingetekend.

kadastrale opmeting uit 1811-1832 geven de kadastrale en Topografische Militaire kaarten een betrouwbaarder beeld van de ontwikkelingen in het plangebied.⁹

Afb.3 Detail van de kaart uit 1562 (Salha topografische kaart 0800-150)

Afb.4 Detail van de kadasterkaart uit 1832. De rode cirkel geeft het plangebied aan. (Bron: www.watwaswaar.nl)

Op het Minuutplan van het Kadaster uit 1832 (opgemeten rond 1820¹⁰, afb.4) is te zien hoe destijds het plangebied was verkaveld en wat er aan bebouwing stond. Het belangrijkste bebouwingslint van Munsterkerk werd gevormd door de Kornse Dijk, ten westen van de Dussense Gantel Dussensche Dijck genaamd en ten oosten ervan Rommegatsche Dijck. De bebouwing strekte zich over een grote lengte uit aan beide zijden van de dijk. Aan de Molenkade stond enige bebouwing. Deze was vooral aan de zuidoostzijde te vinden, onder meer ter hoogte van het plangebied. De bewoning concentreerde zich aan de dijk; de omringende percelen waren nagenoeg onbebouwd.

Ter hoogte van het plangebied bevond zich langs de Molenkade een strook met kleinere percelen. Eén ervan betrof een huis met erf, de overige hadden een functie als tuin (wellicht een moestuin). De langgerekte percelen ten oosten ervan waren in gebruik als boomgaard en weiland. In de boomgaard stond een schuur. Op de zuidelijke percelen van het plangebied bevonden zich een huis en hakhout.¹¹ De bebouwing die in het plangebied te zien is, is nu

⁹ Deze kaarten zijn te raadplegen via www.watwaswaar.nl.

¹⁰ Lensvelt "Inleiding op kadastrale beschrijving van 1820".

¹¹ Deze percelen waren in bezit van Pieter Baas de Jonge; de noordelijke percelen van Cornelis Rombout.

bovengronds niet meer aanwezig. Mogelijk zijn er ondergronds wel restanten terug te vinden; zie hiervoor het rapport van Archeodienst uit 2012.

In 1869 was de situatie nauwelijks gewijzigd. Aan de Molenkade was een nieuw pand gebouwd, mogelijk gaat om het huidige pand Molenkade 25 (afb.5). Het weiland had een boomgaardfunctie gekregen. De kaart uit 1874 toont geen veranderingen. In 1894 was de bebouwing aan de Molenkade verder verdicht. De boomgaard lijkt te zijn verdwenen, maar op de kaart is wel aangegeven dat de erfgrans gevormd werd door een natte sloot met bomen (afb.6). In de jaren erna vonden geen wijzigingen plaats. In 1913 is er een gebouw in het zuiden van het plangebied verdwenen (afb.7).¹²

Afb.5 Detail van de Topografische Militaire Kaart uit 1869 (Bron: www.watwaswaar.nl)

Afb.6 Detail van de Topografische Militaire Kaart uit 1894 (Bron: www.watwaswaar.nl)

Afb.7 Detail van de Topografische Militaire Kaart uit 1913 (Bron: www.watwaswaar.nl)

Afb.8 Detail van de Topografische Kaart uit 1936 (Bron: www.watwaswaar.nl)

¹² Topografische Militaire Kaarten uit 1869, 1874, 1894, 1900, 1907 en 1913.

Enkele foto's uit het begin van de twintigste eeuw tonen de Molenkade gezien vanaf de sluis richting het noorden (afb.9). De panden stonden dicht op de weg, met soms een ondiep voorerf. Langs de Molenkade stonden enkele hoge bomen. Molenkade 25 valt op door zijn forse volume: het brede pand had een hoog opgaande kap. In het pand bevond zich de slagerij van Harry de Vries. Het rietgedekte huisje ten noorden hiervan is nu niet meer aanwezig. Tussen de twee woningen is een tuin zichtbaar.¹³

*Afb.9 De Molenkade aan het begin van de twintigste eeuw
(Bron: detail van een foto uit Van Dortmont 1986, p.26)*

In de periode 1935-38 werd ten zuiden van het rietgedekte huisje het huidige pand Molenkade 21 gebouwd. Op de twee langgerekte percelen ten oosten van de bebouwing bevond zich weer een boomgaard (afb.8).¹⁴

Een kadasterkaart uit 1949 toont Molenkade 21 en 25 en het rietgedekte huisje in de bocht (afb.10). De boerderij Groot-Zuideveld 156 staat al wel aangegeven, maar op een iets andere plek. Op de topografische kaart uit 1953 is de boerderij nog niet te zien. De kaart toont geen wijzigingen ten opzichte van de situatie in 1936. Waarschijnlijk werd Molenkade 21 in deze periode van nieuwe (vlies)gevels voorzien.¹⁵

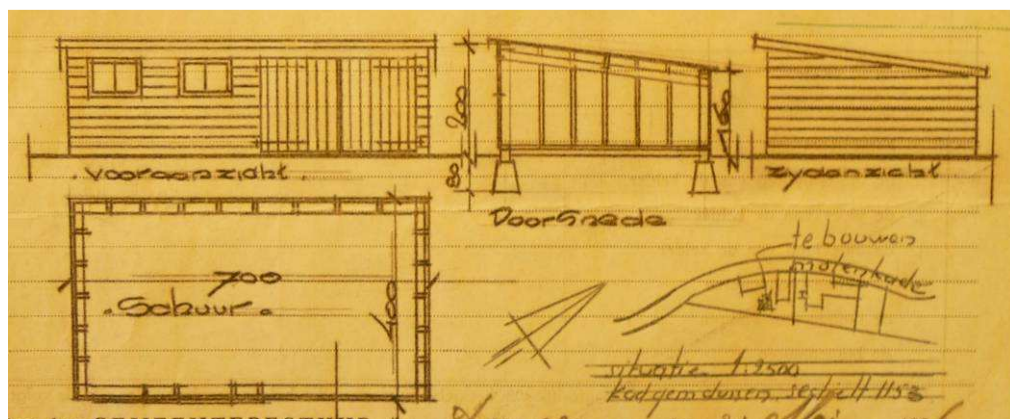
¹³ Van Dortmont 1986, p.26; Vriens 1976, nr.21; Salha fotocollectie DUS 00025 en DUS 00621.

¹⁴ Makelaar Verbrugge 2010; Topografische Kaart uit 1936.

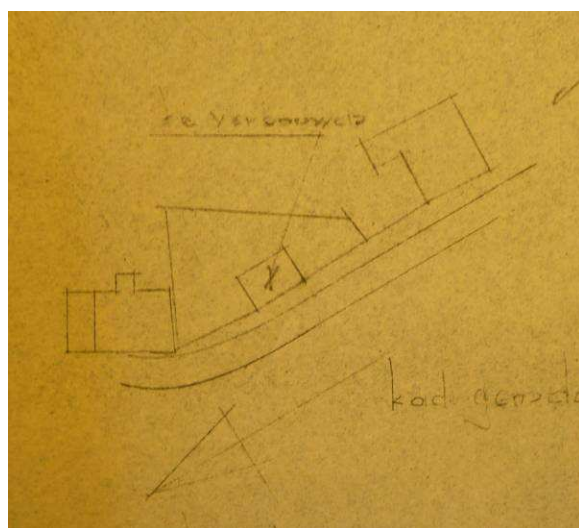
¹⁵ Makelaar Verbrugge 2010; Salha kadasterkaart K-DUS-34; Topografische Kaart uit 1953.

boerderij was toegankelijk via een oprit die zich op de plek bevindt waar nu de straat Groot-Zuideveld ligt.¹⁶

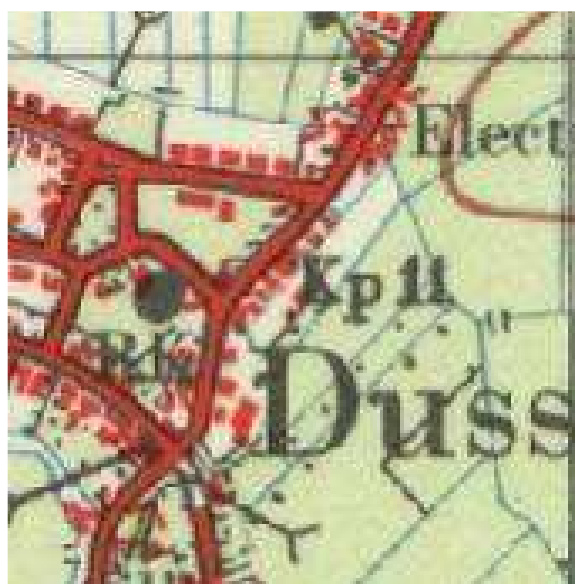
In 1956 richtte J.A. Reijnaars achter Molenkade 21 een schuur op (afb.14). Deze bestaat niet meer, maar mogelijk werd de fundering hergebruikt bij de bouw van de huidige schuur. Het woon/winkelpand Molenkade 21 kreeg in 1961 enkele nieuwe ramen.¹⁷

Afb.14 Detail van de bouwtekening voor een schuur bij Molenkade 21 (Salha 1956-12)

Afb.15 Detail van de bouwtekening voor Molenkade 21. Het rietgedekte huis is verdwenen. (Salha 1961-35)

Afb.16 Detail van de Topografische Kaart uit 1958 (Bron: www.watwaswaar.nl)

In de jaren 1956-1961 is de rietgedekte woning ten noorden van Molenkade 21 afgebroken (afb.14 en 15). In die periode zijn ook kleine bijgebouwtjes gesloopt. De boomgaard heeft plaats gemaakt voor weiland (afb.16).¹⁸

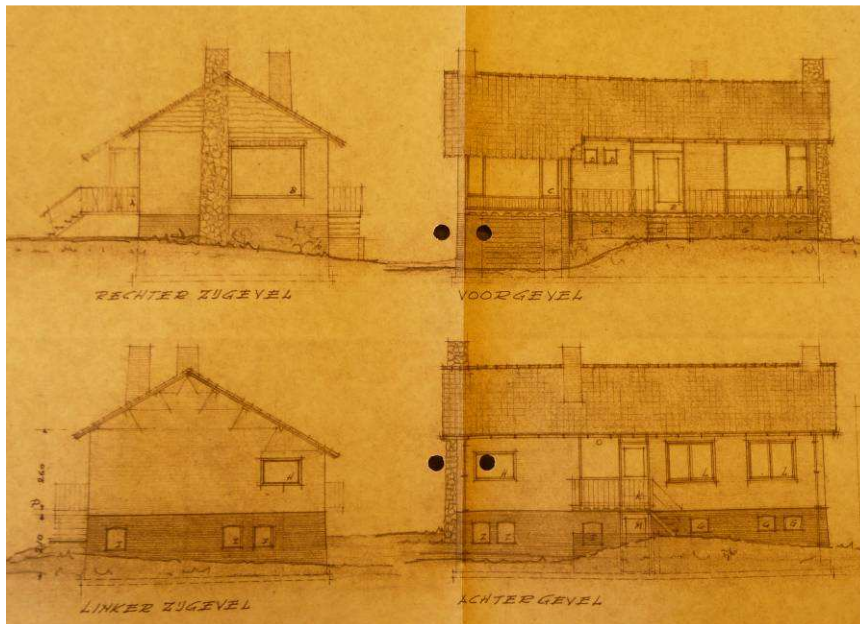
In 1961 liet de heer H.A. de Rooij, woonachtig op Molenkade 15, een bungalow bouwen: het huidige pand Molenkade 17 (afb.17). Het ontwerp was van C.H. Kleinloog uit Genderen. De woning werd achter de bebouwing aan de Molenkade gesitueerd en week daardoor af van de

¹⁶ Salha bouwvergunning 0363-0153 en luchtfoto DUS 01112.

¹⁷ Salha bouwvergunningen 1956-12 en 1961-35.

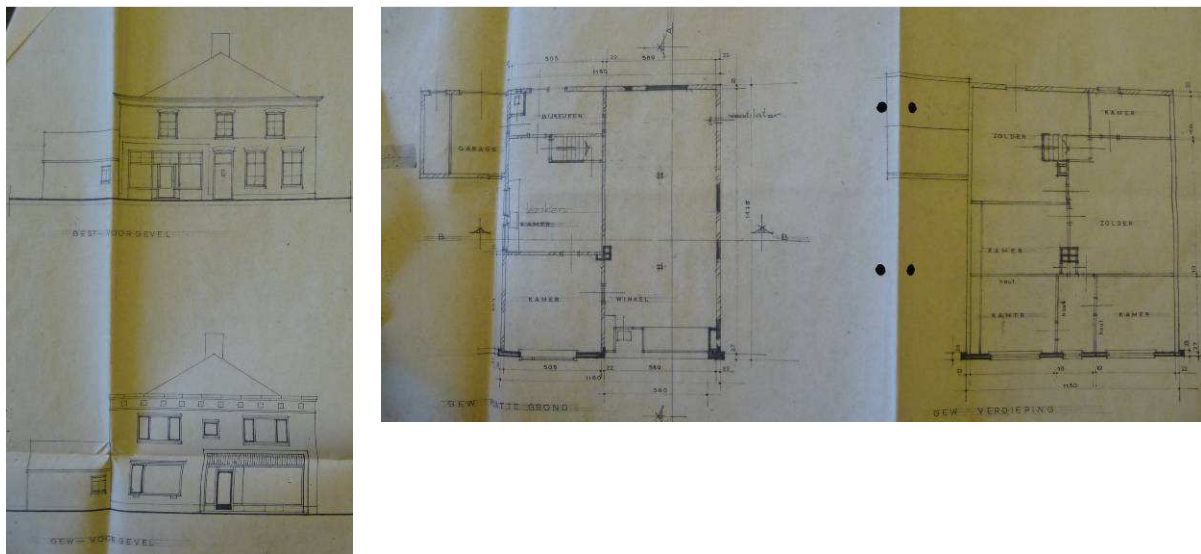
¹⁸ Salha bouwvergunningen 1956-12 en 1961-35 en luchtfoto DUS 01111; Topografische Kaart uit 1958.

bestaande bebouwingsstructuur. Aan de voorzijde werd een diepe voortuin aangelegd met een opvallende “apenboom” (de uitheemse *Araucaria araucana*). Achter de bungalow werd een boomgaard aangelegd.¹⁹

Afb.17 Detail van de bouwtekening voor Molenkade 17 (Salha 1961-14)

In 1964 werd Molenkade 25, inmiddels een bakkerij, verbouwd tot kledingwinkel in opdracht van de heer P. van Ballegooijen te Dussen (afb.18-19). Het ontwerp was gemaakt door de buurman: architect A.A. Eykhout aan de Molenkade 27. De plattegronden werden ingrijpend gewijzigd en de voorgevel werd vervangen door een gevel van gele baksteen met een nieuwe indeling. Ook de indeling van de achtergevel en van de linker zijgevel werd aangepast. In 1967 werd de winkel aan de achterzijde uitgebreid met een magazijn en kantoor naar een ontwerp van architect A.J.A. van Schendel uit Dussen.²⁰

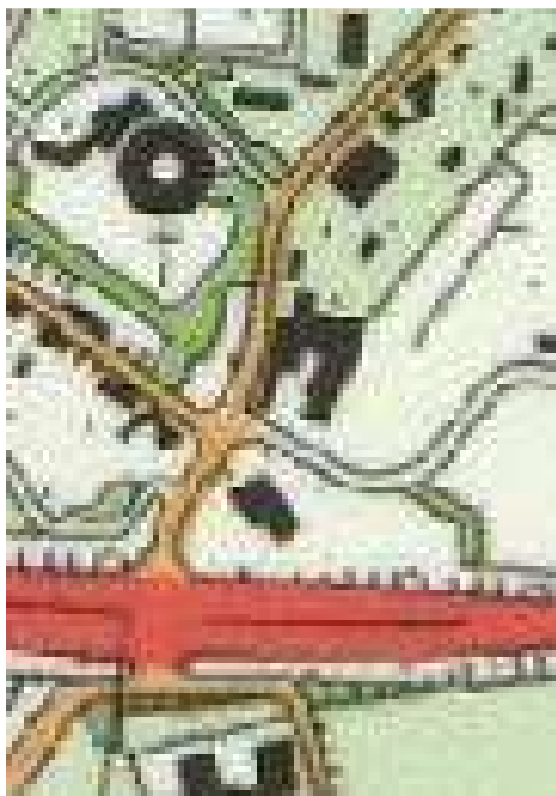
Afb.18-19 Details van de bouwtekening voor Molenkade 25 (Salha 1964-24)

¹⁹ Salha bouwvergunning 1961-14; Mededeling op 04-04-2013 door de bewoonster, mevrouw Buitendijk.

²⁰ Salha bouwvergunningen 1964-24, 1964-78 en 1967-18. De uitbreiding is ook terug te zien op de Topografische Kaart uit 1969.

In de jaren die volgden kreeg Molenkade 21 een aanbouw tegen de rechter zijgevel. Intern werd de indeling van de begane grond gewijzigd en werden de vloeren, wanden en plafonds van nieuwe afwerkingen voorzien. Ook de schouw werd vervangen. Het pand had niet langer een winkelfunctie.

Tussen 1981 en 1988 is de winkel Molenkade 25 fors uitgebreid aan de linker zijde en aan de achterkant (afb.20).²¹ De begane grond is één open winkelruimte geworden en intern verbonden met de boerderij Groot-Zuideveld 156. Tegenwoordig is de voorgevel zwart geschilderd en de pui op de begane grond vervangen door een glaspui.

Afb.20 Detail van de Topografische Kaart uit 1988 (Bron: www.watwaswaar.nl)

Meer recent is de boerderij Groot-Zuideveld 156 ingrijpend verbouwd. De ramen in de voorgevel zijn vernieuwd. De zijgevels zijn opnieuw opgetrokken en van een nieuwe indeling voorzien. De achtergevel is gedeeltelijk verwijderd. Intern zijn de plattegronden aangepast, is de constructie grotendeels vervangen en zijn nieuwe afwerkingen aangebracht.²²

²¹ Topografische Kaarten uit 1981 en 1988; Salha kadasterkaart K-DUS-54.

²² Mededeling op 04-04-2013 door de eigenaar, de heer J. Vos.

Hoofdstuk 2

Inventarisatie van de cultuurhistorische elementen

Ten behoeve van het onderzoek is een bezoek ter plaatse gebracht en is geïnventariseerd welke historische elementen tegenwoordig nog aanwezig zijn. Daarbij is gelet op de volgende aspecten: nederzettingstype, infrastructuur, verkavelingspatroon, groenelementen, open ruimtes, waterelementen en bebouwing. De bevindingen zijn vastgelegd in de onderstaande tabellen. Per thema is voor elk object of structuur de locatie aangegeven, een korte omschrijving en een eerste waardering. De waardering is aangeduid met de termen waardevol (er zijn cultuurhistorische waarden aanwezig), beperkt waardevol (er zijn enkele waarden aanwezig) of neutraal (er zijn geen waarden aanwezig; of er zijn verstorende elementen aanwezig). De waardering wordt in de volgende hoofdstukken nader uitgewerkt.

2.1 Nederzettingstype

Adres	Omschrijving	Waardering
Groot-Zuideveld 156	Situering achter de lintbebouwing, op een plek die al sinds 1832 bebouwd is	Waardevol
Molenkade 17	Situering achter de lintbebouwing	Neutraal
Molenkade 21	Situering direct aan de Molenkade, in het historische bebouwingslint	Waardevol
Molenkade 25	Situering direct aan de Molenkade, in het historische bebouwingslint	Waardevol

2.2 Infrastructuur

In het plangebied bevindt zich geen infrastructuur.

2.3 Verkavelingspatroon

Adres	Omschrijving	Waardering
Molenkade 17 (perceel 988)	De perceelgrenzen aan de noordwestzijde en zuidoostzijde zijn restanten van de historische verkaveling die door de veenontginningen zijn ontstaan. Perceelsbegrenzing aan de zuidoostzijde in de vorm van een sloot	Beperkt waardevol
Molenkade 21 (perceel 814)	De perceelgrenzen zijn restanten van de historische verkaveling die door de veenontginningen zijn ontstaan.	Beperkt waardevol

2.4 Groenelementen

Adres	Omschrijving	Datering	Waardering
Groot-Zuideveld 156	Leibomen aan de voorzijde	XXI	Neutraal
Molenkade 17	Voortuin met markante “apenboom” en achtertuin met enkele hoge naaldbomen, boomgaard en gazon	1961	Neutraal
Molenkade 21	Tuinaanleg	XXd	Neutraal

2.5 Open ruimtes

In het plangebied zijn geen open ruimtes aanwezig.

2.6 Watarelementen

Adres	Omschrijving	Waardering
Molenkade 17 (perceel 988)	Perceelsbegrenzing aan de zuidoostzijde in de vorm van een sloot	Beperkt waardevol

2.7 Bebouwing

Adres	Omschrijving	Datering	Waardering	Status	Opmerking
Groot-Zuideveld 156	Boerderij	Ca 1953	Neutraal	Geen	Ingrijpend verbouwd
Molenkade 17	Woonhuis	1961	Neutraal	Geen	Gaaf
Molenkade 21	Woonhuis en bijgebouw	1935-38	Neutraal	Geen	Ingrijpend verbouwd. Bijgebouw van later datum
Molenkade 25	Winkel	Ca 1860	Neutraal	Geen	Ingrijpend verbouwd

Hoofdstuk 3

Analyse van de cultuurhistorische waarden

Van de cultuurhistorische elementen die in het vorige hoofdstuk zijn geïnventariseerd, wordt hieronder de ruimtelijke en historische betekenis geduid. Dit geschiedt per thema. Ook wordt ingegaan op de mogelijkheid van onzichtbare, maar wel aanwezige waarden (zoals een oude kern die schuilgaat achter latere afwerklagen).

3.1 Nederzettingstype

Het plangebied ligt in de historische kern van Munsterkerk, één van de nederzettingen waaruit het huidige Dussen ontstaan is. Munsterkerk was een dijknederzetting: de bebouwing ontwikkelde zich aanvankelijk langs de Kornse Dijk en breidde zich vervolgens uit langs de Molenkade. Nabij het plangebied bevond zich de sluis, een belangrijk verkeersknooppunt van de Molenkade, de Kornse dijk, de Dussense Gantel en een kleine haven. De bebouwing concentreerde zich langs de dijk en de kade. Aan de Molenkade stond solitaire bebouwing, gesitueerd aan en georiënteerd op de weg. Achter de bebouwing lagen lange percelen met een agrarische functie (afb.4).

Deze situatie is tegenwoordig in het gebied nauwelijks meer te herkennen. Aan het eind van de negentiende eeuw en gedurende de twintigste eeuw is het bebouwingslint langs de Molenkade verdicht met nieuwe gebouwen en aanbouwen. De Molenkade kenmerkt zich door een wisselend straatbeeld door de grote variatie in schaal, functie, typologie en vormgeving van de bebouwing. De agrarische percelen rond het bebouwingslint zijn bebouwd.

Deze ontwikkelingen hebben ook plaatsgevonden in het plangebied. De historische lintstructuur is nog beperkt zichtbaar, namelijk in de situering van de panden Molenkade 21 en 25 direct aan de Molenkade (afb.21). Ook zijn de panden georiënteerd op de weg. De bungalow Molenkade 17 doorbreekt de historische structuur door de ligging achter de bebouwing aan de Molenkade en de open tuin aan de voorzijde (afb.22).

Afb.21 Situering van Molenkade 21 en 25 direct aan de stoep

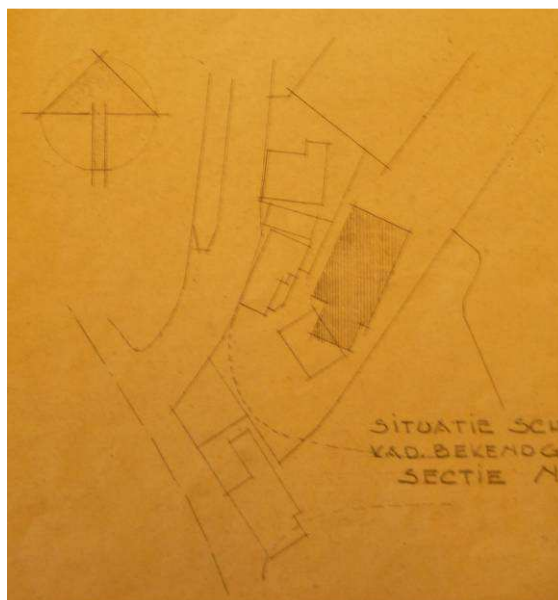

Afb.22 Situering van Molenkade 17

De situering van de voormalige boerderij Groot-Zuideveld 156 is een “historische afwijking”: al in 1832 stond er ongeveer op deze plek, achter de bebouwingslinten van de Rommegatsche Dijk en de Molenkade, een huis (afb.23). Daarna heeft er een rechthoekig gebouw gestaan (afb.24). Pas met de aanleg van de straat Groot-Zuideveld eind twintigste eeuw is de boerderij aan de weg komen te liggen. De van oudsher agrarische percelen in het noordoosten van het plangebied zijn bebouwd of als tuin in gebruik genomen.

Afb.23 Detail van de kadasterkaart uit 1832.
(Bron: www.watwaswaar.nl)

Afb.24 Detail van de bouwtekening uit 1952
(Salha 0363-0153)

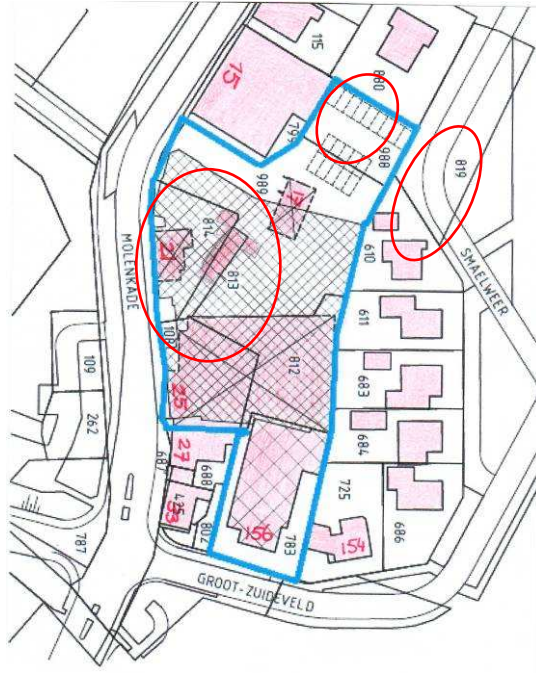
3.2 Verkavelingspatroon

De basis van het verkavelingspatroon in en om het plangebied is gelegd in de Middeleeuwen en was het resultaat van de veenontginningen die rond het jaar 1000 zijn begonnen. De stroomgordels vormden de ontginningsbasis en van daaruit werden de komgebieden in cultuur gebracht. Haaks op de basis werden smalle diepe kavels gecreëerd met daartussen sloten voor de afwatering. De kavels kregen een agrarische bestemming, vaak als wei- of hooiland. De inrichting van het plangebied is kenmerkend voor dit landschap. Langs de Molenkade was de verkaveling kleinschalig en heerste een afwisselend beeld door de uiteenlopende functies als bebouwing, tuin en hakhout. De langgerekte percelen ten noordoosten ervan waren in gebruik als weiland en boomgaard. Deze percelen lagen overigens haaks op de Rommegatsche Dijk.

Dit patroon is nu grotendeels verdwenen door de nieuwbouw en veranderde eigendomssituaties in het plangebied. Enkele perceelsgrenzen resteren, maar hebben geen samenhang meer, waardoor de herkenbaarheid verminderd is. Het betreft de perceelsgrenzen van perceel 814 (Molenkade 21) en die aan de noordwestzijde en zuidoostzijde van perceel 988 (Molenkade 17, afb.25-26). Ook buiten het plangebied is de historische verkaveling nauwelijks meer zichtbaar.

Afb.25 Detail van de kadasterkaart uit 1832.
(Bron: www.watwaswaar.nl)

Afb.26 Restanten van oude perceelsgrenzen
(Bron: kaart door Tritium Advies bv, bewerkt door Jojanneke Clarijs)

3.3 Groenelementen

In het verleden hadden delen van het plangebied een “groene” functie als tuin, hakhout, weiland of boomgaard. Deze functies zijn nu niet meer aanwezig. De diepe voortuin van Molenkade 17 uit 1961 met de opvallende “apenboom” (de uitheemse *Araucaria araucana*) is van beperkte ouderdom en doet afbreuk aan de structuur van het historische bebouwingslint (afb.22). De boomgaard in de achtertuin dateert eveneens uit 1961. De boomgaard op zich heeft weinig historische waarde, maar is wel aangelegd op een plek waar zich in het verleden een grote boomgaard heeft bevonden (afb.4,5,8,27). Hetzelfde geldt voor de leibomen voor de voormalige boerderij Groot-Zuideveld 156. Ze zijn recent geplaatst, maar passen in de traditie om voor de zuidgevel van een boerderij (lei)bomen te plaatsen tegen het zonlicht (afb.28).

Afb.27 Boomgaard achter Molenkade 17

Afb.28 Leibomen voor Groot-Zuideveld 156

3.4 Watelementen

Voor een goede afwatering werden tijdens de veenontginningen sloten gegraven tussen de percelen. Ook in het plangebied waren vroeger enkele sloten aanwezig. Daarvan is slechts één restant overgebleven, te weten aan de zuidzoozijde van perceel 988 (Molenkade 17, afb.29). Net als bij het verkavelingspatroon geldt hier dat de samenhang in het gebied verloren is gegaan, waardoor de herkenbaarheid verminderd is.

Afb.29 De sloot bij de perceelsgrens van Molenkade 17

3.5 Bebouwing

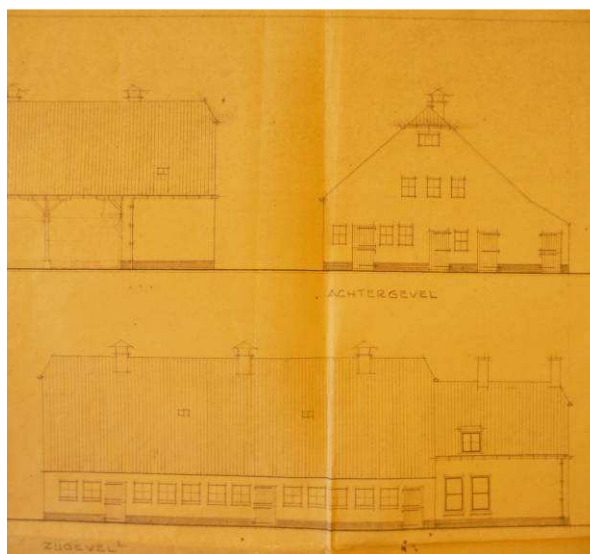
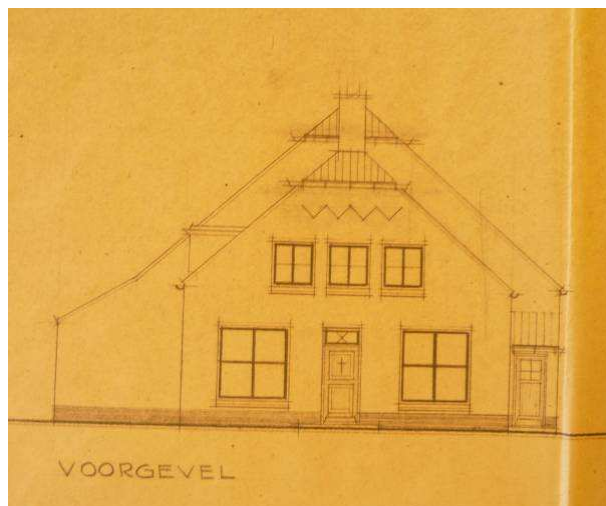
Van de gebouwen die op de Kadastrale kaart uit 1832 zijn ingetekend, is geen enkele overgebleven (zie afb.25-26). In de loop der jaren zijn er wel nieuwe gebouwen verrezen. In het plangebied bevinden zich momenteel vier gebouwen: Molenkade 17, Molenkade 21 met een bijgebouw, Molenkade 25 en Groot-Zuideveld 156. Ze lopen uiteen qua datering, typologie en vormgeving. Geen van de panden heeft de status van gemeentelijk of rijksmonument, noch van cultuurhistorisch waardevol pand.

Groot-Zuideveld 156

De boerderij is rond 1953 gebouwd op de plek waar tot die tijd een rechthoekig gebouw stond (afb.13,24,30-31). Ook dat pand had een voorganger, zoals te zien is op de Kadastrale kaart uit 1932 (afb.25). Het ontwerp is gemaakt door architectenbureau A. de Jong en M. Oostlander uit Sleeuwijk/Gorinchem en dateert uit 1952. De opdrachtgever is niet bekend, mogelijk was dat het op de bouwtekening vermelde Bureau Wederopbouw Boerderijen, een landelijk bureau dat de bouw van de boerderijen tijdens en na de Tweede Wereldoorlog coördineerde. Zoals vaker bij wederopbouwboerderijen is bij het ontwerp gekozen voor een eenvoudige vormgeving en dito materialen, zoals de baksteen en rode dakpannen en een beperkte ornamentiek. Ook het volume van een voorhuis met een hogere schuur komt bij meer boerderijen uit deze periode in Dussen voor. De boerderij lag achter de bebouwing aan de Molenkade en de Rommegatsche Dijk en was te bereiken via een oprit vanaf de Molenkade. Pas met de aanleg van de weg Groot-Zuideveld kwam de boerderij aan een straat te liggen.

Het pand is ingrijpend verbouwd, waarbij de ramen in de voorgevel en de zijgevels zijn vernieuwd en de achtergevel gedeeltelijk is verwijderd. Intern zijn de plattegronden

aangepast, is de constructie grotendeels vervangen en zijn nieuwe afwerkklagen aangebracht (afb.28,32-33). De verbouwing heeft de materiële gaafheid van de boerderij ernstig aangetast. Wel zijn het oorspronkelijke volume en materiaalgebruik nog aanwezig en herkenbaar.

Afb.30-31 Details van de bouwtekening uit 1952 (Salha 0363-0153)

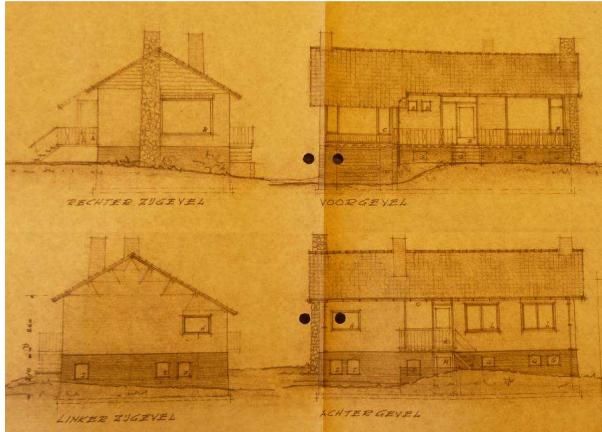

Afb.32-33 Huidige situatie Groot-Zuideveld 156

Molenkade 17

De bungalow is in 1961 in opdracht van de heer H.A. de Rooij, woonachtig op Molenkade 15, gebouwd (afb.34-35). Het ontwerp is van C.H. Kleinloog uit Genderen.

Het pand verkeert nagenoeg in oorspronkelijke staat. Kenmerkend voor de jaren 1960 is de schoorsteen van verschillende soorten steen. Het volume, het materiaalgebruik en de detaillering zijn zorgvuldig ontworpen, maar niet van een uitzonderlijke kwaliteit of zeldzaamheid.

Afb.34 Detail van de bouwtekening voor Molenkade 17 (Salha 1961-14)

Afb.35 Huidige situatie Molenkade 17

Molenkade 21

Het huis is in de jaren 1935-38 gebouwd en heeft als winkel/woonhuis gefunctioneerd. In een latere fase is het gebouw van nieuwe (vlies)gevels voorzien en in 1961 zijn enkele ramen vervangen. Intern is de indeling van de begane grond gewijzigd en zijn de vloeren, wanden en plafonds van nieuwe afwerkingen voorzien. Ook de schouw is vervangen. Tegen de rechter zijgevel is een aanbouw opgericht (afb.36-37).

Het pand is eenvoudig van opzet en ontwerp. Het meest opvallend zijn de gevelbekleding en het metselwerk in kettingverband. De opeenvolgende verbouwingen hebben de gaafheid van het huis en de herkenbaarheid van het oorspronkelijke uiterlijk sterk verminderd. Het pand bevat mogelijk nog een kern uit 1935-38.

In 1956 is door eigenaar J.A. Reijnaars op het achtererf een schuur neergezet (afb.14). Deze bestaat niet meer, maar wellicht is de fundering hergebruikt bij de huidige schuur.

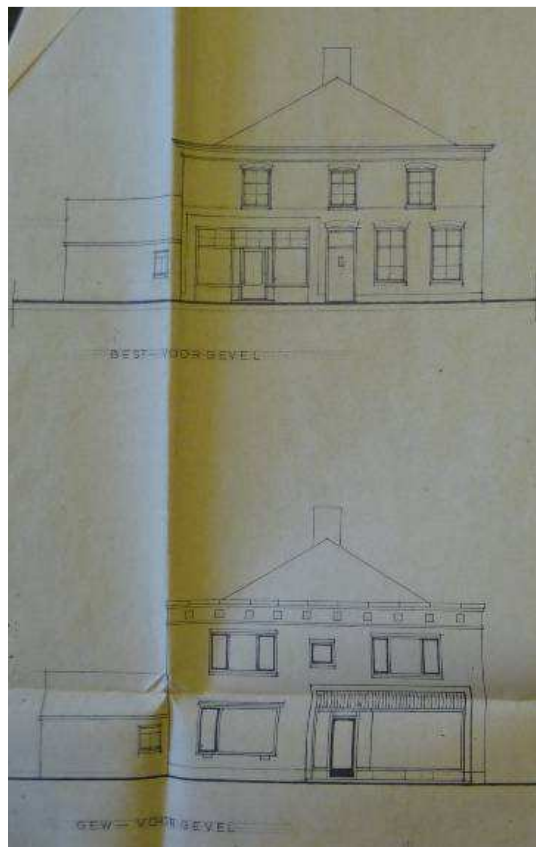
Afb.36-37 Huidige situatie Molenkade 21

Molenkade 25

Het pand dateert waarschijnlijk uit circa 1860. Aan het begin van de twintigste eeuw was er een slagerij gevestigd, daarna een bakkerij. In 1964 is het verbouwd tot kledingwinkel in opdracht van de heer P. van Ballegooijen. Het ontwerp is gemaakt door de architect A.A. Eykhout aan de Molenkade 27. De plattegronden werden ingrijpend gewijzigd, de voorgevel werd vervangen en de achtergevel en de linker zijgevel werden aangepast (afb.19,38). Drie jaar later werd aan de achterzijde een aanbouw opgericht een ontwerp van architect A.J.A. van Schendel uit Dussen. In de periode 1981-1988 is de winkel opnieuw fors uitgebreid,

intern verbouwd en verbonden met het pand Groot-Zuideveld 156. Meer recent is de voorgevel zwart geschilderd en van een glaspui voorzien (afb.38). Het oorspronkelijke, negentiende-eeuwse pand heeft al zo'n honderd jaar een winkelfunctie. De uitbreidingen, vernieuwingen en interieurverbouwingen die in de loop der decennia hebben plaatsgevonden, hebben de materiële gaafheid, de negentiende-eeuwse verschijningsvorm en de herkenbaarheid als historisch pand ernstig aangetast.

Afb.38 Detail van de bouwtekening voor Molenkade 25 (Salha 1964-24)

Afb.38 Huidige situatie **Molenkade 25**

Hoofdstuk 4

Waardestelling

In het vorige hoofdstuk is al een aanzet gegeven tot de waardestelling. Dit hoofdstuk gaat dieper in op de vraag in hoeverre de geïnventariseerde elementen cultuurhistorische waarden vertegenwoordigen. De waardestelling geeft aan waar deze waarden liggen en hoe groot ze zijn. De waardestelling onderbouwt in hoeverre de geïnventariseerde elementen van algemeen belang voor de gemeente Werkendam zijn.

De waardestelling geschiedt aan de hand de beoordelingscriteria die door het College van burgemeester en wethouders van Werkendam op 1 november 2011 zijn vastgesteld. Deze komen nagenoeg overeen met de criteria die de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed hanteert voor de waardering en selectie van rijksmonumenten. De criteria zijn verdeeld over vijf categorieën, te weten de architectonische, de cultuurhistorische en de stedenbouwkundige waarden (ensemblewaarden), de gaafheid en de zeldzaamheid. De Monumentenwet 1988 spreekt bij de definitie van een monument of een beschermd stads- of dorpsgezicht over schoonheid, onderlinge ruimtelijke of structurele samenhang dan wel wetenschappelijke of cultuurhistorische waarde. Deze begrippen zijn ook opgenomen in de erfgoedverordening van de gemeente Werkendam uit 2011.

De onderstaande waardestelling volgt de beoordelingscriteria van de gemeente, waarbij de geïnventariseerde elementen uit de hoofdstukken twee en drie onder de categorieën architectonische, cultuurhistorische en stedenbouwkundige waarden zijn gerangschikt en gewaardeerd. De gaafheid en zeldzaamheid komen niet apart aan bod, maar zijn verweven met de andere drie categorieën. Hetzelfde geldt voor de begrippen uit de Erfgoedverordening. De waardering is uitgedrukt in symbolen met de volgende betekenis:

++ hoge waarde aanwezig

+ waarde aanwezig

- waarde aangetast

+/- waarde aanwezig, maar tegelijk sterk aangetast, waardoor het object/structuur op dit aspect laag of neutraal scoort

o neutraal

4.1 Stedenbouwkundige waarden

4.1.1 Nederzettingstype

Waardering	Toelichting
+	Het historische bebouwingslint van de dijknederzetting Munsterkerk is herkenbaar en zichtbaar in de situering van de panden Molenkade 21 en 25 direct aan de Molenkade en de oriëntatie ervan op deze weg.
-	De situering van de bungalow Molenkade 17 achter de bebouwing aan de Molenkade en de open tuin aan de voorzijde vormen een aantasting van de historische structuur.
+	De voormalige boerderij Groot-Zuideveld 156 is gelegen op plek die al sinds 1832 gebouwd is en niet direct deel uitmaakt van de lintbebouwing langs de Kornse Dijk en de Molenkade.

4.1.2 Verkavelingspatroon en waterelementen

Waardering	Toelichting
+/-	Van het oorspronkelijke verkavelingspatroon resteren slechts de grenzen van perceel 814 (Molenkade 21) en die aan de noordwestzijde en zuidzoozijde van perceel 988 (Molenkade 17). De samenhang van de verkavelingsstructuur is verloren gegaan, waardoor behalve de gaafheid, ook de afleesbaarheid van de geschiedenis van deze plek verminderd is.
+/-	De sloot aan de zuidzoozijde van perceel 988 (Molenkade 17) is het laatste restant van de sloten die in het plangebied aanwezig zijn geweest. Ook hier geldt dat de samenhang in het gebied verloren is gegaan, waardoor de gaafheid en de afleesbaarheid van de lokale geschiedenis verminderd zijn.

4.2 Architectuur- en tuinhistorische waarden

4.2.1 Groenelementen

Waardering	Toelichting
o	De voor- en achtertuin van Molenkade 17 uit 1961 zijn van beperkte ouderdom. De boomgaard op zich heeft weinig historische waarde, maar is wel aangelegd op een plek waar zich in het verleden een boomgaard heeft bevonden.
o	De tuin van Molenkade 21 vertegenwoordigt geen historische waarde.
o	De jonge leibomen voor de voormalige boerderij Groot-Zuideveld 156 hebben geen historische waarde, maar passen in de traditie van (lei)bomen voor de zuidgevel van een boerderij.

4.2.2 Bebouwing

Waardering	Toelichting
o	De bungalow Molenkade 17 uit 1961 is zeer gaaf en een voorbeeld van het oeuvre van de architect C.H. Kleinloog. De vormgeving (volume, materiaalkeuze, detaillering) is zorgvuldig en heeft elementen die karakteristiek zijn voor de ontstaansperiode, maar is niet van een uitzonderlijke kwaliteit of zeldzaamheid.
+/-	Molenkade 21 betreft een eenvoudig vormgegeven, in de loop der tijd ingrijpend verbouwd woonhuis met mogelijk een kern uit 1935-38. De verbouwingen hebben de materiële gaafheid en herkenbaarheid van het oorspronkelijke ontwerp sterk verminderd. Het bijgebouw vertegenwoordigt geen historische waarde.
+/-	Het pand Molenkade 25 heeft al circa een eeuw een winkelfunctie, maar van het oorspronkelijke negentiende-eeuwse pand resteert bijna niets meer. De vele verbouwingen hebben de materiële gaafheid, de negentiende-eeuwse verschijningsvorm en de herkenbaarheid als historisch pand ernstig aangetast.
+/-	De boerderij Groot-Zuideveld 156 is beperkt herkenbaar als wederopbouwboerderij met een karakteristiek volume, eenvoudige vormgeving en dito materiaalgebruik. Het pand is een voorbeeld van het oeuvre van de architecten A. de Jong en M. Oostlander. De gaafheid is echter

	ernstig aangetast door de vernieuwingen.
--	--

4.3 Cultuurhistorische waarden

Waardering	Toelichting
+	De boerderij Groot-Zuideveld 156 is een voorbeeld van de wederopbouwboerderijen die in en om Dussen zijn gebouwd en waarvan de bouw gecoördineerd werd door het landelijke Bureau Wederopbouw Boerderijen. De boerderij is representatief voor de agrarische functie die delen van het plangebied en de aangrenzende percelen gehad hebben.
+/-	De (voormalige) winkelpanden Molenkade 21 en 25 illustreren de sociaal-economische geschiedenis van Dussen, in het bijzonder die van de middenstand. Deze waarde is echter beperkt: bij Molenkade 21 is niet meer zichtbaar dat het pand een winkelfunctie heeft gehad; en bij Molenkade 25 is bijna niet meer zichtbaar dat het een historisch winkelpand betreft.

4.4 Conclusie

In het plangebied hebben met name vanaf de tweede helft van de twintigste eeuw veel ontwikkelingen plaatsgevonden. Van het verleden zijn slechts enkele restanten overgebleven. Ze hebben nauwelijks onderlinge samenhang en daardoor weinig betekenis. De geschiedenis van het gebied is met moeite afleesbaar. De belangrijkste cultuurhistorische waarden zijn gelegen in de situering van de gebouwen in het historische bebouwingslint en in de wederopbouwboerderij aan het Groot-Zuideveld.

Hoofdstuk 5

Ontwikkelingsperspectief

De analyse en de waardestelling uit de vorige hoofdstukken vormen de grondslag voor de bescherming van de hoge cultuurhistorische waarden en de omgang ermee bij toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen in het plangebied. In dit hoofdstuk worden uitgangspunten en mogelijkheden geformuleerd ten aanzien van het behoud, de ontwikkeling en de versterking van de hoge cultuurhistorische waarden en ten aanzien van een nieuwe inrichting en functies. De adviezen zijn bedoeld om vertaald te worden in de instrumenten voor het ruimtelijk beleid, zoals het bestemmingsplan.

Zoals in het vorige hoofdstuk is geconstateerd, hebben er in het plangebied veel ruimtelijke ontwikkelingen plaatsgevonden die geen historische waarde vertegenwoordigen. Van het verleden zijn slechts beperkt elementen overgebleven. Nieuwe ontwikkelingen zijn daarom goed denkbaar. Daarbij dient wel zorgvuldig omgegaan te worden met de spaarzame waardevolle cultuurhistorische elementen.

De herkenbaarheid van de Molenkade als historisch bebouwingslint waarlangs Dussen ontstaan is, dient behouden en versterkt worden door nieuwe bebouwing direct aan de Molenkade te situeren en te oriënteren op de weg. De situering van de voormalige boerderij Groot-Zuideveld 156 is behoudenswaardig, evenals het volume en materiaalgebruik die karakteristiek zijn voor wederopbouwboerderijen. Deze waarden kunnen worden vastgelegd in het bouwvlak, de nok- en goothoogte, de kapvorm en het materiaalgebruik in het bestemmingsplan.

Tot slot wordt nogmaals aandacht gevraagd voor de mogelijke aanwezigheid van restanten van de vroegere bebouwing in de grond of als onderdeel van de huidige bebouwing. In dit kader wordt verwezen naar het archeologisch onderzoek door Archeodienst uit 2012.

Bronnen en literatuur

Literatuur

B.W. Braams, *Oude topografische elementen in het Land van Heusden en Altena. Synoniemen, plaatsbepaling, aard en functie, ouderdom*, Heusden 2000.

H. Donkersloot, *Geschiedenis van Dussen en zijn Kasteel*, Rotterdam 1940, ongepubliceerd manuscript. Toegankelijk gemaakt door P. en A. Seesink-van der Pluijm in 2002 via www.seesink-vanderpluijm.nl

J. van Dortmont, *Van Barbier tot Kapsalon. 13 februari 1937 – 13 februari 1987*, Dussen 1986.

G.R. Ellenkamp, *Overvloed. Een erfgoedkaart voor de gemeenten Aalburg en Werkendam. Deel 1: toelichting op archeologische en de cultuurhistorische kaart*, Raap Archeologisch adviesbureau Rapport 2190, Weesp 2010.

E. van der Klooster, *Bureauonderzoek en Inventariserend Veldonderzoek, karterende fase. Molenkade 17, 21 en 25 te Dussen*, Archeodienst Rapport 156, Zevenaar 2012.

G. Lensvelt, *Dussen in oude ansichten. Deel 2*, Europese Bibliotheek, Zaltbommel 1995.

Makelaar Verbrugge, *Taxatierrapport Molenkade 21*, 2010.

Tritium Advies bv in opdracht van Ballegooyen Modes bv, *Toelichting voorontwerpbestemmingsplan 'Kern Dussen: Molenkade 25'*, conceptversie d.d. 22-03-2013.

J.P.C. Vriens, *Dussen in oude ansichten*, Europese Bibliotheek, Zaltbommel 1976.

Streekarchief Land van Heusden en Altena (Salha)

Bouwvergunningen:

1956-12 Molenkade 24 (nu 21)

1961-14 Molenkade 17

1961-35 Molenkade 21

1964-24 Molenkade 25

1964-78 Molenkade 25

1967-18 Molenkade 25

0363-0153 Groot-Zuideveld 156

0800 Collectie topografische kaarten:

150 kaart uit 1562

151 kaart uit 1754

152 kaart uit 1866

Collectie kadastrale kaarten:

K-DUS-33 uit 1908

K-DUS-34 uit 1949
K-DUS-54 uit 1991
K-DUS-55 uit 1947

Fotocollectie:

DUS 00025
DUS 00621
DUS 01111
DUS 01112
DUS 01154

Websites

www.watwaswaar.nl

Diverse artikelen over de geschiedenis van Dussen door Ton Lensvelt via
<http://members.ziggo.nl/tonlensvelt/Publiek/> (Streekhistorie)

Bijlage

Beoordelingscriteria voor beoordeling objecten t.b.v. aanwijzing tot beschermd gemeentelijk monument of beschermd gemeentelijk cultuurhistorisch waardevol object d.d. 1 november 2011 gemeente Werkendam

1. Architectonische waarde onder te verdelen in exterieur en interieur
 - a. De zaak of terrein is een goed voorbeeld van een bepaalde stijl of bouwtrant;
 - b. De zaak of terrein is een goed voorbeeld van een functionele en/of typologische ontwikkeling;
 - c. De zaak of terrein bezit bijzondere bouwhistorische of esthetische kwaliteiten (massa, ruimtelijke indeling, verhoudingen in de gevels, bijzondere of zeldzame detaillering, materiaal- en/of kleurgebruik, symboliek);
 - d. De zaak of terrein is een goed voorbeeld van het werk van een architect en neemt een belangrijke plaats in zijn oeuvre en/of in de plaatselijke, regionale of landelijke architectuurgeschiedenis in;
 - e. De zaak of terrein is van belang vanwege een constructiewijze die historisch is overgeleverd of vernieuwend is voor de tijd van het ontstaan (pioniersfunctie).
2. Stedenbouwkundige waarde (ensemblewaarde)
 - a. De zaak of terrein is een essentieel onderdeel van een in cultuurhistorisch opzicht belangrijk stedenbouwkundig of landschappelijk concept;
 - b. De zaak of terrein is een onderdeel van een historisch gegroeid stedelijk of landschappelijk gebied en speelt daarin een beeldbepalende rol;
 - c. De zaak of terrein is van belang vanwege de wijze van verkaveling, inrichting en voorzieningen;
 - d. De zaak of terrein heeft een bijzondere ruimtelijke betekenis voor het aanzien van een streek, stad, dorp of wijk (oriëntatiepunt);
 - e. De zaak of terrein is van belang vanwege de bijzondere ruimtelijke kwaliteit van de bebouwing en de (historische) ruimtelijke relatie met groenvoorzieningen, wegen, wateren en/of geologische of morfologische bodemgesteldheid.
3. Cultuurhistorische waarde
 - a. De zaak of terrein is van belang als bijzondere uitdrukking van een culturele, sociaal-economische, technische of geestelijke ontwikkeling;
 - b. De zaak of terrein is van belang als bijzondere uitdrukking van een geografische, landschappelijke of bestuurlijke ontwikkeling;
 - c. De zaak of terrein is van belang vanwege plaatselijk, regionaal of landelijk historisch gegeven (feiten, gebeurtenissen, bewoners, beroepen enz.).
4. Gaafheid/herkenbaarheid
 - a. De zaak of terrein is van belang vanwege de gaafheid van het exterieur en/of interieur;
 - b. De zaak of terrein is van belang als onderdeel van een complex, waarvan de samenstellende delen (hoofd- en bijgebouwen, hekwerken, tuinaanleg enz.) een gaaf en herkenbaar visueel karakter hebben;
 - c. De zaak of terrein is van belang als onderdeel van een stedelijke, dorpse of landschappelijke omgeving met een gave structuur en herkenbaar visueel karakter.
5. Zeldzaamheid
 - a. De zaak of terrein is van belang vanwege zijn zeldzaamheid in architectuurhistorisch, bouwtechnisch, typologisch of functioneel opzicht en/of zijn bijzondere ouderdom;
 - b. De zaak of terrein is van uitzonderlijk belang vanwege één of meer van de onder 1 t/m 4 vermelde kwaliteiten.

Bijlage 3

Verkennd bodemonderzoek
Ballegooyen Modes B.V.
Molenkade 25, Dussen

Verkennd bodemonderzoek

in opdracht van

Ballegooyen Modes B.V.
Dhr. Jan Vos
Molenkade 25
4271 AE Dussen

betreffende de locatie

Molenkade 25
Dussen

documentnummer

1206/099/RV-01

versie

0

vestiging, datum

Prinsenbeek, 14 oktober 2012

Opgesteld:

S. Francken
Projectmedewerker bodem

Gecontroleerd door:

S.F.T. Jansen
Projectleider bodem

Tritium Advies B.V.

Gulberg 35
5674 TE NUENEN
Telefoon 040 - 2 951 951
Fax 040 - 2 951 950

Groenstraat 27
4841 BA PRINSENBEEK
Telefoon 076 - 5 429 564
Fax 076 - 5 416 894

Steeg 27
6086 EJ NEER
Telefoon 0475 - 498 150
Fax 0475 - 498 151

E-mail info@tritiumadvies.nl
Internet www.tritiumadvies.nl
ING 66.25.72.645
K.v.K nr. 17108024

SAMENVATTING

In opdracht van Ballegooyen Modes BV heeft Tritium Advies B.V. een verkennend bodemonderzoek uitgevoerd op de locatie Molenkade 25 te Dussen.

Aanleiding voor het onderzoek is de aanvraag van een wijziging van het bestemmingsplan. Doel van het onderzoek is het vastleggen van de milieuhygiënische kwaliteit van de bodem van de onderzoekslocatie.

Op basis van het vooronderzoek is de te onderzoeken locatie als niet-verdacht beschouwd. Op grond hiervan is een verkennend bodemonderzoek uitgevoerd conform de NEN 5740 (januari 2009).

Zintuiglijk zijn tijdens de uitvoering van het veldwerk in de bovengrond bijmengingen aangetroffen met puindeeltjes, baksteendeeltjes en kooldeeltjes.

Na vergelijking van de analyseresultaten met de geldende achtergrond-, streef- en interventiewaarden blijkt dat de boven- en de ondergrond lokaal maximaal matig verontreinigd is met lood en zink. Deze zijn vermoedelijk te relateren aan de in de bodem aanwezige bijmenging met puin en kooldeeltjes. Omdat de matige verontreinigingen in separate analyses zijn aangetoond, wordt aanvullend onderzoek naar de matige verontreinigingen met lood en zink niet noodzakelijk geacht.

De boven- en ondergrond is tevens licht verontreinigd met zware metalen, PCB, PAK en minerale olie. Het grondwater blijkt (na herbemonstering) maximaal licht verontreinigd te zijn met barium, lood, nikkel, zink, naftaleen en xylenen.

De onderzoeksresultaten leveren geen beperkingen op ten aanzien van het voorgenomen gebruik van de locatie en vormen ons inziens derhalve geen belemmering voor de voorgenomen herontwikkeling van de locatie.

Indien grond wordt afgegraven (bijvoorbeeld bij bouwwerkzaamheden) en van de locatie wordt afgevoerd, dient er rekening mee te worden gehouden dat deze grond elders niet zonder meer toepasbaar is. Met betrekking tot het elders hergebruiken van grond zijn de regels van het Besluit bodemkwaliteit van toepassing, die doorgaans een grotere onderzoeksinspanning vereisen.

Indien meer dan 50 m³ verontreinigde grond wordt ontgraven, geldt hiervoor een meldingsplicht bij het bevoegde gezag inzake de Wet bodembescherming, i.c. de Provincie Noord-Brabant. Hierop zijn uitgezonderd de situaties zoals beschreven in het Besluit overige niet-meldingsplichtige gevallen bodemsanering.

INHOUDSOPGAVE

	pagina
SAMENVATTING	
1 INLEIDING	1
2 VOORONDERZOEK	2
2.1 Locatiegegevens	2
2.2 Eerder uitgevoerd onderzoek	2
2.3 Bodemsamenstelling en geohydrologische situatie	2
2.4 Conclusies vooronderzoek	3
3 ONDERZOEKSSTRATEGIE	4
3.1 Verkennend bodemonderzoek	4
4 UITVOERING	5
4.1 Kwalibo	5
4.2 Grondonderzoek	5
4.3 Grondwateronderzoek	6
4.4 Analyses	6
5 ANALYSERESULTATEN	8
5.1 Toetsingskader circulaire bodemsanering	8
5.2 Grond	9
5.2.1 Uitsplitsing MM2	9
5.3 Grondwater	9
5.3.1 Herbemonstering en -analyse	10
6 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	11

BIJLAGEN

	aantal pagina's (excl. voorblad)
1. topografische ligging en kadastrale gegevens	2
2. situatietekening	1
3. boorprofielen	2
4. peilbuisspecificaties	1
5. analyseresultaten grond	10
6. analyseresultaten grondwater	6
7. toetsingstabellen grond	5
8. toetsingstabellen grondwater	3
9. foto's onderzoekslocatie	3

1 INLEIDING

In opdracht van Ballegooyen Modes BV heeft Tritium Advies B.V. een verkennend bodemonderzoek uitgevoerd op de locatie Molenkade 25 te Dussen.

Aanleiding voor het onderzoek is de aanvraag van een wijziging van het bestemmingsplan.

Doel van het onderzoek is het vastleggen van de milieuhygiënische kwaliteit van de bodem van de onderzoekslocatie.

Tritium Advies B.V. heeft geen binding met de opdrachtgever en de onderzoekslocatie anders dan als onafhankelijk onderzoeksbureau.

Kwalibo

Op de werkzaamheden die in het voorliggende rapport worden beschreven is het Besluit bodemkwaliteit van toepassing. Onder de naam Kwalibo regelt het Besluit de kwaliteitsborging in het bodembeheer. Voor deze kwaliteitsborging zijn onderdelen van het onderzoek onder Kwalibo uitgevoerd. Indien dit het geval is, dan is dit bij het betreffende onderdeel expliciet vermeld. Onderdelen zonder vermelding over Kwalibo, zijn niet onder Kwalibo uitgevoerd.

2 VOORONDERZOEK

Van de onderzoekslocatie en de directe omgeving zijn gegevens verzameld, die van belang zijn voor het bodemonderzoek. Het vooronderzoek is uitgevoerd conform de Nederlandse norm NEN 5725 (januari 2009).

Met betrekking tot de directe omgeving van de onderzoekslocatie zijn gegevens verzameld tot een afstand van circa 25 meter buiten de grens van de onderzoekslocatie.

2.1 Locatiegegevens

De onderzoekslocatie is gelegen aan de Molenkade 25 te Dussen. De XY-coördinaten van de onderzoekslocatie zijn: X = 125.752 en Y = 415.768. De topografische ligging en de kadastrale gegevens zijn weergegeven in bijlage 1. Een situatietekening is weergegeven in bijlage 2. Foto's van de onderzoekslocatie zijn weergegeven in bijlage 9.

De locatie is kadastraal bekend als gemeente Dussen, sectie N, nummers 108, 812, 813, 814, 988 en 989 en heeft een totale oppervlakte van circa 3.300 m². Hiervan is circa 1.000 m² bebouwd.

De onderzoekslocatie is momenteel gedeeltelijk in gebruik als wonen met tuin en gedeeltelijk als winkel. De bebouwing op de locatie bestaat uit twee woonhuizen, een schuur en een winkelpand. De vloer in de bebouwing bestaat uit beton en tegels. Het onbebouwde deel van de locatie is gedeeltelijk onverhard en gedeeltelijk verhard met beton, tegels en klinkers.

De belendende percelen zijn in gebruik als wonen met tuin.

Voor zover bekend zijn op de onderzoekslocatie en in de directe omgeving geen potentieel verontreinigende activiteiten uitgevoerd en hebben zich geen calamiteiten voorgedaan waardoor de bodem verontreinigd kan zijn geraakt.

Gegevens over mogelijk aanwezige kabels, leidingen en puin zijn niet bekend.

2.2 Eerder uitgevoerd onderzoek

Op de locatie zelf en in de directe omgeving is voor zover bekend niet eerder een bodemonderzoek uitgevoerd.

2.3 Bodemsamenstelling en geohydrologische situatie

Voor de informatie in de voorliggende paragraaf is gebruik gemaakt van de Grondwaterkaart van Nederland (DGV/TNO Delft), de Bodemkaart van Nederland (STIBOKA Wageningen) en de topografische kaart van Nederland (TDN Emmen).

De maaiveldhoogte van de locatie bedraagt circa 1 m+NAP. De bodem ter plaatse van de onderzoekslocatie bestaat uit een slecht doorlatende deklaag van circa 7 m dikte, die is samengesteld uit

matig fijn slibhoudend zand afgewisseld met veenlagen. Onder de deklaag bevindt zich het eerste watervoerende pakket met een dikte van circa 24 m. Het eerste watervoerende pakket is samengesteld uit grof grindig zand.

De gemiddelde stijghoogte van het freatisch grondwater bedraagt circa 1 m-NAP. De regionale stromingsrichting van het freatisch grondwater is westelijk. De regionale stromingsrichting van het grondwater in het eerste watervoerende pakket is eveneens westelijk. De grondwaterstromingsrichting kan plaatselijk sterk afwijken door de invloed van de Biesbosch.

In de directe omgeving van de locatie is veel oppervlaktewater van betekenis aanwezig (de Biesbosch). Over grondwateronttrekking in de omgeving van de locatie zijn geen gegevens bekend.

2.4 Conclusies vooronderzoek

Op grond van het vooronderzoek wordt de locatie als 'niet-verdacht' beschouwd. Aangenomen wordt dat op de onderzoekslocatie geen sprake is van bodemverontreiniging.

Wel kunnen in de grond en het grondwater van de onderzoekslocatie verhoogde gehalten aan zware metalen (met name cadmium, nikkel en zink) worden aangetroffen. Deze verontreinigingen worden echter veelvuldig aangetroffen in de regio zonder direct aanwijsbare oorzaak. Deze diffuse verontreinigingen leiden niet tot een aangepast onderzoek.

3 ONDERZOEKSSTRATEGIE

3.1 Verkennend bodemonderzoek

Het verkennend onderzoek is uitgevoerd conform de onderzoeksstrategie voor een onverdachte locatie (strategie ONV) van de NEN 5740 (januari 2009). De werkzaamheden voor de strategie zijn weergegeven in de onderstaande tabel.

Tabel 3.1: strategie verkennend bodemonderzoek.

boorwerk (diepte in m-mv)		chemische analyses ¹⁾	
boringen	peilbuizen	grond	grondwater
10 x (0,5)	1 ²⁾	2 x bovengrond NEN-g	1 x NEN-gw
2 x (2,0)		1 x ondergrond NEN-g	

Opmerkingen bij de tabel:

1) verklaring analyses:

NEN-g : pakket NEN 5740 voor grondparameters (organische stof en lutum, 9 metalen, PAK, PCB en minerale olie);

NEN-gw : pakket NEN 5740 voor grondwaterparameters (9 metalen, vluchtige aromatische koolwaterstoffen en naftaleen, vluchtige gechloreerde koolwaterstoffen en minerale olie);

2) De bovenkant van het peilfilter (met een lengte van 1 m) wordt 0,5 m onder de grondwaterspiegel geplaatst.

4 UITVOERING

4.1 Kwalibo

De coördinatie en planning van het veldwerk vindt plaats vanuit de onder BRL SIKB 2000 (versie 3.2a 13 maart 2007) gecertificeerde vestiging van Tritium Advies B.V. te Nuenen. Het veldwerk wordt uitgevoerd door minimaal één erkend veldwerker. In tabel 4.1 zijn de erkende veldwerkers die voor onderhavig onderzoek het veldwerk hebben uitgevoerd opgenomen.

De boringen zijn geplaatst conform VKB protocol 2001 (versie 3.1, 13 maart 2007) van de Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer. De peilbuis is bemonsterd conform VKB protocol 2002 (versie 3.2, 13 maart 2007) van de Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer.

Tabel 4.1: erkende veldwerkers Tritium Advies B.V.

veldwerkers	datum uitvoering	boornummers
boorwerkzaamheden		
Robbert Notten	24 juli 2012	alle
grondwater bemonsteren		
Tom Wijnands	1 augustus 2012	01
Stan Francken	22 augustus 2012	01

Conform BRL-SIKB 2000 zijn de veldwerkzaamheden getoetst op partijdigheid. De uitvoerder van het veldwerk voor milieuhygiënisch bodemonderzoek heeft geen binding met de opdrachtgever en de onderzoekslocatie anders dan als dat van een onafhankelijk onderzoeksbureau.

4.2 Grondonderzoek

Tijdens het plaatsen van de boringen bleek dat ter plaatse van boorpunt 2, onder de betonverharding op een diepte van 0,25 m-mv, sprake is van een ondoordringbare puinlaag. Hierdoor is deze boring gestaakt op 0,25 m-mv en is hiervoor een nieuwe boring (102) geplaatst direct naast de betonvloer. Door de aanwezigheid van puin en kooldeeltjes in de bodem zijn meerdere boringen dieper doorgezet tot in de zintuiglijk schone bodem. Verder deden zich geen belemmeringen of bijzonderheden voor.

De plaats van de boringen is weergegeven in bijlage 2.

De boorprofielen zijn weergegeven in bijlage 3. Uit de boorprofielen blijkt dat de vaste bodem op de locatie variërend van 0 tot 1,5 m-mv bestaat uit matig grof zwak siltig zand en tot 3,0 m-mv (= einddiepte diepste boring) uit matig zandig klei.

De bij de boringen vrijkomende grond is in het veld zintuiglijk beoordeeld. Hierbij zijn de in de tabel op de volgende pagina weergegeven afwijkingen in de bodem waargenomen die duiden op een mogelijke verontreiniging.

Tabel 4.1: afwijkende zintuiglijke waarnemingen.

boring	traject (m-mv)	afwijking	einddiepte (m-mv)
02	0,20 - 0,25	volledig puin	0,25
03	1,20 - 1,50	zwak puinhoudend, zwak koolashoudend	2,00
04	0,10 - 0,20	sterk puinhoudend	0,70
05	0,15 - 0,50 0,50 - 0,70	sterk baksteenhoudend, zwak koolashoudend zwak baksteenhoudend, matig koolashoudend	1,20
06	0,00 - 0,30 0,30 - 1,00	zwak puinhoudend matig koolashoudend, matig puinhoudend	1,50
07	0,04 - 0,45	zwak puinhoudend, zwak koolashoudend	1,00
09	0,30 - 0,70	zwak puinhoudend, zwak koolashoudend	1,20
11	0,20 - 0,65 0,65 - 1,00	matig puinhoudend, matig koolashoudend zwak roesthoudend, zwak puinhoudend, zwak koolashoudend	1,50
12	0,00 - 0,40	zwak wortelhoudend, zwak baksteenhoudend	0,90
13	0,08 - 0,40 0,40 - 0,90	sterk baksteenhoudend, matig puinhoudend matig baksteenhoudend	1,40
102	0,20 - 0,40 0,40 - 0,60 0,60 - 1,00	sterk baksteenhoudend zwak baksteenhoudend, matig grindhoudend zwak baksteenhoudend	2,00

4.3 Grondwateronderzoek

Tijdens de grondwatermonsternamen zijn in het veld de zuurgraad (pH) en de elektrische geleidbaarheid (Ec) van het grondwater bepaald. De meetresultaten zijn weergegeven in bijlage 4. De aangetroffen waarden zijn normaal voor het gebied waar de onderzoekslocatie zich bevindt. Het grondwater bevond zich op een diepte 0,92 m-mv. Bij de monsternamen van het grondwater zijn zintuiglijk geen afwijkingen waargenomen. De plaats van de peilbuis is weergegeven in bijlage 2.

4.4 Analyses

De grond- en grondwatermonsters zijn volgens de onderstaande tabel geanalyseerd door AL-West te Deventer (geaccrediteerd).

Tabel 4.3: geanalyseerde monsters (grond en grondwater).

monstercode	boring/peilbuis	monsterdiepte (m-mv)	chemische analyses ¹⁾	motivatie
grond				
MM1	05,06,07	0,04 - 0,50	NEN-g, L+H	Puin en koolhoudende bovengrond (zand)
MM2	06,102,13	0,00 - 0,60	NEN-g, L+H	Puin en baksteenhoudende bovengrond
MM3	03,11	0,20 - 1,50	NEN-g, L+H	Puin en koolhoudende ondergrond (klei)
MM4	04,09,10,102	0,00 - 0,70	NEN-g, L+H	Zintuiglijk schone bovengrond
03-2	03	1,20 – 1,50	lood, zink	uitsplitsing MM3
11-2	11	0,20 – 0,65	lood, zink	uitsplitsing MM3
11-3	11	0,65 – 1,00	lood, zink	uitsplitsing MM3

Vervolg tabel 4.3: geanalyseerde monsters (grond en grondwater).

monstercode	boring/peilbuis	monsterdiepte (m-mv)	chemische analyses ¹⁾	motivatie
grondwater				
01-1-2	01	2,00 - 3,00	NEN-gw	onderzoek grondwater
01-1-3	01	2,00 - 3,00	koper	herbemonstering

Opmerkingen bij de tabel:

1) verklaring analyses:

NEN-g : pakket NEN 5740 voor grondparameters;

NEN-gw : pakket NEN 5740 voor grondwaterparameters.

5 ANALYSERESULTATEN

5.1 Toetsingskader circulaire bodemsanering

De analyseresultaten van de grond- en grondwatermonsters zijn vergeleken met de toetsingstabel 'Streefwaarden grondwater en interventiewaarden grond en grondwater' uit de circulaire 'bodemsanering 2009' (Nederlandse Staatscourant, nr. 67, 7 april 2009 en daarop volgende aanpassingen).

Met deze toetsingswaarden worden richtwaarden gegeven ter beoordeling van de milieuhygiënische kwaliteit van de bodem. Voor de grond wordt de achtergrondwaarde beschouwd als het niveau waarbij sprake is van een duurzame bodemkwaliteit. Deze achtergrondwaarden zijn landelijk vastgesteld en weergegeven in de Regeling Bodemkwaliteit (Nederlandse Staatscourant, nr. 247, 20 december 2007 en daarop volgende aanpassingen). Voor het grondwater wordt de streefwaarde beschouwd als het niveau waarbij sprake is van een duurzame bodemkwaliteit.

De interventiewaarde betreft het niveau waarbij voor zowel de grond als het grondwater sprake kan zijn van risico's voor het milieu en de volksgezondheid. Een sanering van de bodem kan dan noodzakelijk zijn. Conform de NEN5740:2009 wordt als toetsingswaarde voor het nader onderzoek de tussenwaarde gehanteerd. Deze ontstaat voor grond uit het gemiddelde van de achtergrond- en de interventiewaarde en voor het grondwater uit het gemiddelde van de streef- en interventiewaarde.

De toetsingswaarden voor grond zijn gerelateerd aan het voor de onderzochte bodem geldende organische stof- en lutumgehalte. Met behulp van de bodemtypecorrectieformules uit de circulaire 'bodemsanering 2009' worden de toetsingswaarden voor de betreffende vaste bodem herberekend. Voor grondwater zijn de toetsingswaarden onafhankelijk gesteld van de grondsoort.

De aanduiding van de mate van verontreiniging in het rapport is weergegeven in de onderstaande tabel.

Tabel 5.1: aanduiding mate van verontreiniging.

aanduiding in rapport		betekenis voor grond	betekenis voor grondwater
-	= niet verontreinigd	: het aangetoonde gehalte ligt beneden de achtergrondwaarde	het aangetoonde gehalte ligt beneden de streefwaarde
*	= licht verontreinigd	: het aangetoonde gehalte ligt tussen de achtergrond- en tussenwaarde	het aangetoonde gehalte ligt tussen de streef- en tussenwaarde
**	= matig verontreinigd	: het aangetoonde gehalte ligt tussen de tussen- en interventiewaarde	het aangetoonde gehalte ligt tussen de tussen- en interventiewaarde
***	= sterk verontreinigd	: het aangetoonde gehalte ligt boven de interventiewaarde	het aangetoonde gehalte ligt boven de interventiewaarde

5.2 Grond

De analyseresultaten van de grondmonsters zijn weergegeven in bijlage 5.

Bij onderhavig onderzoek zijn het organische stof- en lutumgehalte analytisch bepaald en weergegeven in bijlage 5. De toetsing van de analyseresultaten van de grondmonsters aan de herberekende toetsingswaarden is weergegeven in bijlage 7. Een samenvatting is weergegeven in de onderstaande tabel.

Tabel 5.2: samenvatting toetsingsresultaten grond.

monstercode	monsterdiepte (m-mv)	motivatie	toetsingsresultaten
MM1	0,04 - 0,50	Puin en koolhoudende bovengrond (zand)	* kobalt, koper, lood, zink, PAK, PCB, minerale olie
MM2	0,00 - 0,60	Puin en baksteenhoudende bovengrond	* kobalt, lood, zink, PAK
MM3	0,20 - 1,50	Puin en koolhoudende ondergrond (klei)	* cadmium, koper, kwik, nikkel, PAK, PCB, minerale olie ** lood, zink
MM4	0,00 - 0,70	Zintuiglijk schone bovengrond	* lood, zink

5.2.1 Uitsplitsing MM2

In het mengmonster MM3 is een gehalte aan lood en zink aangetroffen hoger dan de tussenwaarde. Om meer inzicht te krijgen over de bodemkwaliteit op de locatie is dit mengmonster uitgesplitst in de deelmonsters. De deelmonsters zijn hierbij individueel geanalyseerd op de parameters lood en zink.

De toetsing van de analyseresultaten van deze uitsplitsing is weergegeven in bijlage 7. Een samenvatting is weergegeven in de onderstaande tabel.

Tabel 5.3: samenvatting toetsingsresultaten deelmonsters na uitsplitsing MM3

monstercode	monsterdiepte (m-mv)	motivatie	toetsingsresultaten
03-2	1,20 – 1,50	uitsplitsing MM3	** lood, zink
11-2	0,20 – 0,65	uitsplitsing MM3	** lood, zink
11-3	0,65 – 1,00	uitsplitsing MM3	* lood, zink

5.3 Grondwater

De analyseresultaten van het grondwatermonster zijn weergegeven in bijlage 6. De toetsing van de analyseresultaten van de grondwatermonsters aan de toetsingswaarden is weergegeven in bijlage 8. Een samenvatting is weergegeven in de onderstaande tabel.

Tabel 5.4: samenvatting toetsingsresultaten grondwater.

monstercode	monsterdiepte (m-mv)	motivatie	toetsingsresultaten
PB01	2,00 – 3,00	onderzoek grondwater	* Barium, lood, nikkel, zink, naftaleen, xylenen ** Koper

5.3.1 Herbemonstering en -analyse

In het grondwatermonster is een concentratie aan koper aangetroffen hoger dan de tussenwaarde. Ter verificatie van deze verhoogde waarde is de peilbuis nogmaals bemonsterd conform VKB protocol 2002 (versie 3.2, 13 maart 2007) van de Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer.

De analyseresultaten van het grondwatermonster zijn weergegeven in bijlage 6. De toetsing van de analyseresultaten van de grondwatermonsters aan de toetsingswaarden is weergegeven in bijlage 8. Een samenvatting is weergegeven in de onderstaande tabel.

Tabel 5.5: samenvatting toetsingsresultaten grondwater na herbemonstering

monstercode	monsterdiepte (m-mv)	motivatie	toetsingsresultaten
PB01	2,00 – 3,00	Verificatie concentratie aan koper in het grondwater	-

Toelichting bij de tabel:

- : concentratie kleiner dan de streefwaarde.

6 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

Uit de resultaten van het vooronderzoek, de veldwerkzaamheden en de uitgevoerde analyses wordt het volgende geconcludeerd.

Uit de analyseresultaten blijkt dat in de boven- en de ondergrond lokaal matige verontreinigingen met lood en zink zijn aangetoond. Deze zijn vermoedelijk te relateren aan de bijmenging met puin en koolassen in de bodem. In de boven- en ondergrond zijn tevens lichte verontreinigingen met zware metalen, PCB, PAK en minerale olie aangetoond.

Het grondwater blijkt (na herbemonstering) maximaal licht verontreinigd te zijn met barium, lood, nikkel, zink, naftaleen en xylenen.

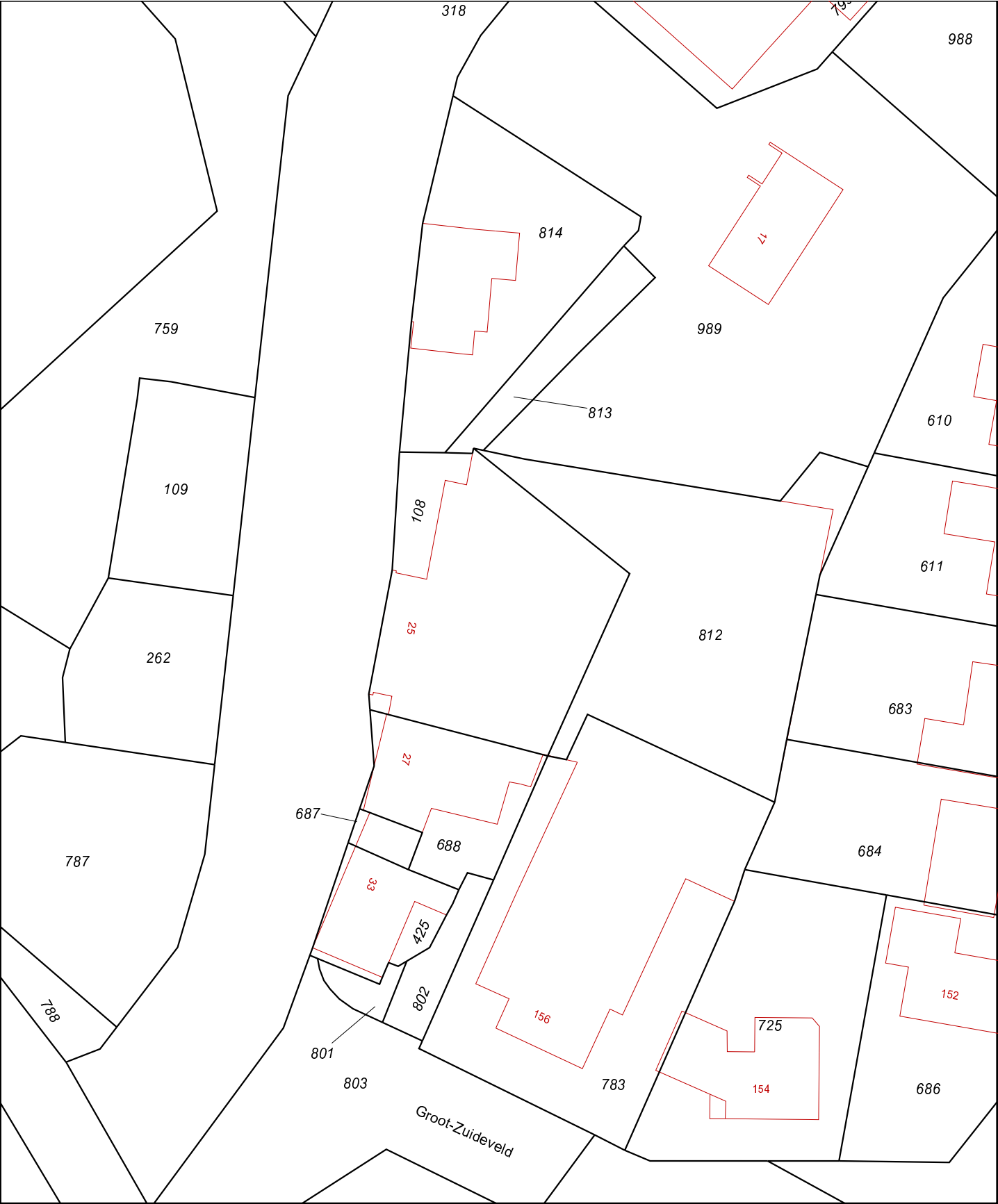
De aangetroffen verontreinigingen in de grond en het grondwater zijn in tegenspraak met de vooraf gestelde hypothese dat de locatie niet-verdacht is. De aangetoonde gehalten zijn echter dermate laag, dat nader onderzoek hiernaar niet noodzakelijk wordt geacht.

De onderzoeksresultaten leveren geen beperkingen op ten aanzien van het voorgenomen gebruik van de locatie en vormen ons inziens derhalve geen belemmering voor de voorgenomen herontwikkeling van de locatie.

Indien grond wordt afgegraven (bijvoorbeeld bij bouwwerkzaamheden) en van de locatie wordt afgevoerd, dient er rekening mee te worden gehouden dat deze grond elders niet zonder meer toepasbaar is. Met betrekking tot het elders hergebruiken van grond zijn de regels van het Besluit bodemkwaliteit van toepassing, die doorgaans een grotere onderzoeksinspanning vereisen.

Indien meer dan 50 m³ verontreinigde grond wordt ontgraven, geldt hiervoor een meldingsplicht bij het bevoegde gezag inzake de Wet bodembescherming, i.c. de Provincie Noord Brabant. Hierop zijn uitgezonderd de situaties zoals beschreven in het Besluit overige niet-meldingsplichtige gevallen bodemsanering.

BIJLAGE 1: TOPOGRAFISCHE LIGGING EN KADASTRALE GEGEVENS

Deze kaart is noordgericht Schaal 1:500			
12345 Perceelnummer 25 Huisnummer	Kadastrale gemeente		DUSSEN
— Kadastrale grens — Voorlopige grens — Bebouwing — Overige topografie	Sectie		N
Voor een eensluitend uittreksel, Apeldoorn, 31 juli 2012. De bewaarder van het kadaster en de openbare registers	Perceel		108

Aan dit uittreksel kunnen geen betrouwbare maten worden ontleend.
 De Dienst voor het kadaster en de openbare registers behoudt zich de intellectuele eigendomsrechten voor, waaronder het auteursrecht en het databankenrecht.

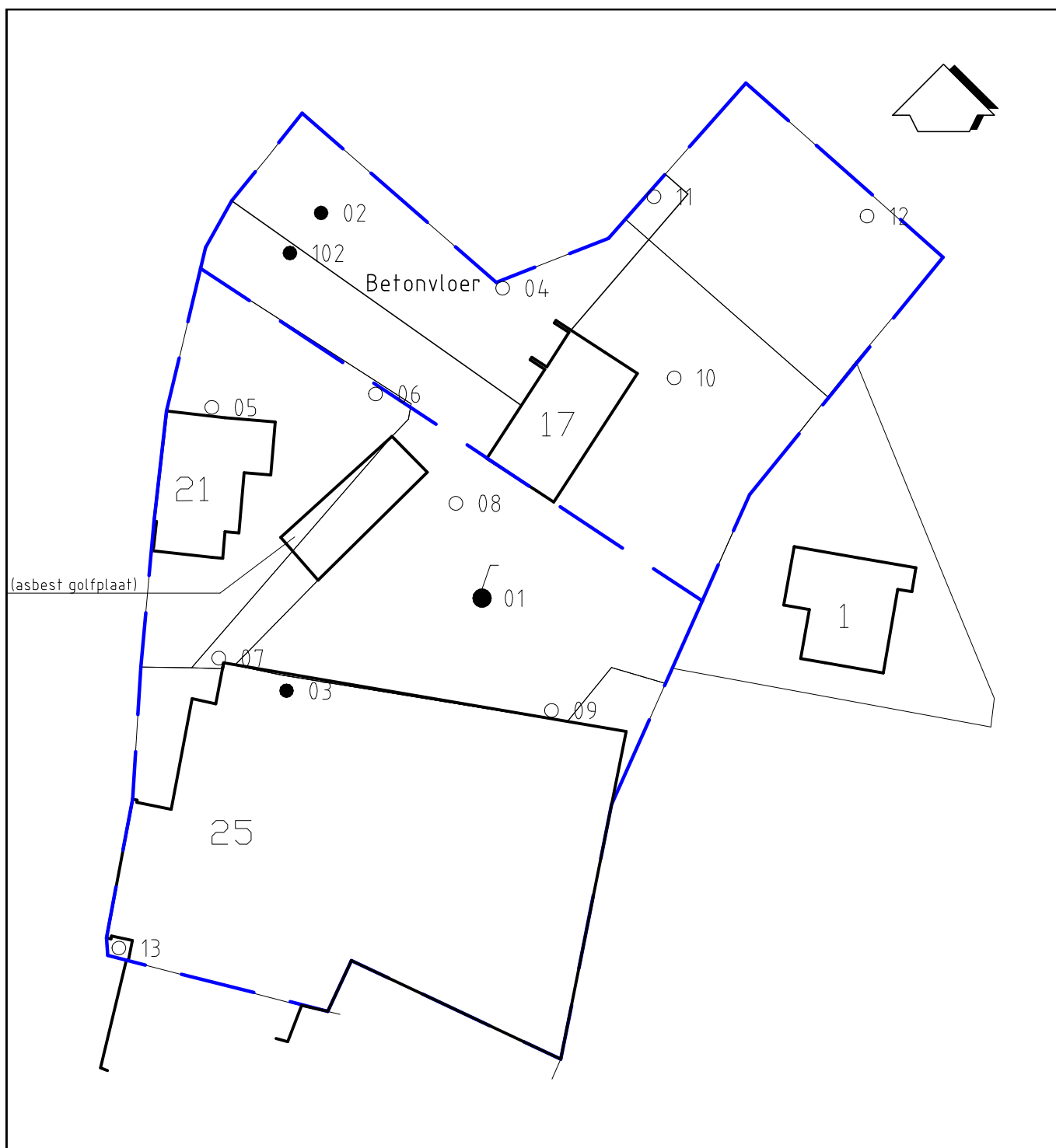
Schaal 1: 12500

© De auteursrechten en databankenrechten zijn voorbehouden aan de Topografische Dienst Kadaster.

bebouwd gebied a huizenblok, groot gebouw b huizen c hoogbouw d kas wegen autosnelweg hoofdweg met gescheiden rijbanen hoofdweg regionale weg met gescheiden rijbanen regionale weg lokale weg met gescheiden rijbanen lokale weg weg met losse of slechte verharding onverharde weg straat/overige weg wandelgebied fietspad pad, voetpad weg in aanleg weg in ontwerp viaduct tunnel vaste brug beweegbare brug brug op pijlers	spoorwegen spoorweg: enkelspoor spoorweg: dubbelspoor spoorweg: driesporig spoorweg: viersporig a station b leadperron tram a metro bovengronds b metrostation hydrografie waterloop: smaller dan 3 m waterloop: 3-6 m breed waterloop: breder dan 6 m a schutsluis b brug c vonder d koedam a grondduiker b stuw c duiker d sluis bodemgebruik a weide met sloten b bouwland met greppels c boomgaard d fruitkwekerij e boomkwekerij f weide met populieren g loofbos h naaldbos i gemengd bos j griend k heide l zand m dras en riet n heg en houtwal	overige symbolen a kerk, moskee b toren, hoge koepel c kerk, moskee met toren d markant object e watertoren f vuurtoren a gemeentehuis b postkantoor c politiebureau d wegwijzer a kapel b kruis c vlampijp d telescoop a windmolen b watermolen c windmolentje d windturbine a oliepompinstallatie b seinmast c zendmast a hunebed b monument c poldergemaal a+ b. c. d. e a kampeerterrein b sportcomplex c ziekenhuis schietbaan afstering hoogspanningsleiding met mast muur geluidswering
---	---	--

BIJLAGE 2: SITUATIETEKENING

LEGENDA

0 25 m.

○ boring tot 0,5 m-mv

⊕ boring tot 1,0 m-mv

1 △ foto locatie

● boring tot 2,0 m-mv

⊕ boring tot 1,5 m-mv

● boring met peilbuis

— — — grens onderzoekslocatie

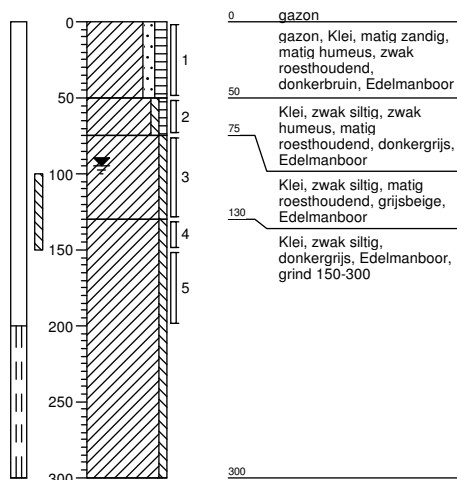
0	31-07-12		SF			
Wijz.	Datum	Omschrijving	Getekend	Gec.	Gezien	
			Opdrachtgever Ballegooyen Modes B.V.			
			Project Bodemonderzoek Molenkade 25 te Dussen			
			Titel SITUATIETEKENING MET LOCATIES BORINGEN EN PEILBUIS			
			BIJLAGE 2			
Vestiging Prinsenbeek	Schaal 1:500	Form. A4	Ordernummer 1206/099/RV	Tekeningnummer 001	Blad 1	van 1
					Wijz. 0	

BIJLAGE 3: BOORPROFIELEN

Bijlage: Boorprofielen

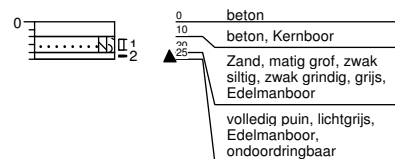
Boring: 01

Datum: 24-07-2012

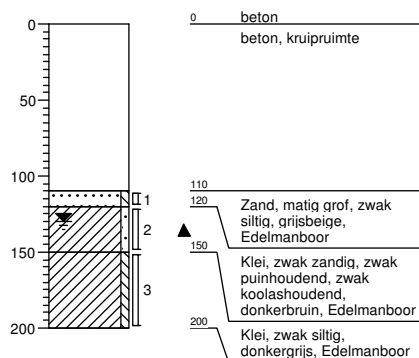
Boring: 02

Datum: 24-07-2012

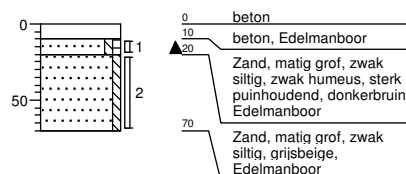
Boring: 03

Datum: 24-07-2012

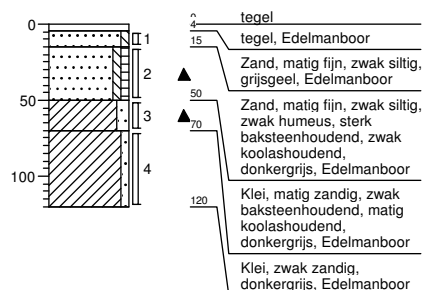
Boring: 04

Datum: 24-07-2012

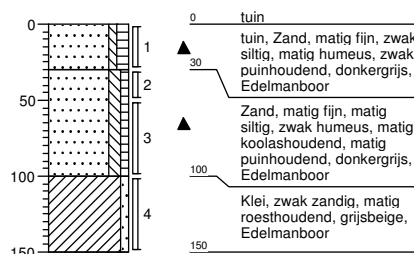
Boring: 05

Datum: 24-07-2012

Boring: 06

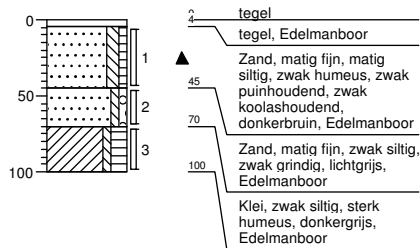
Datum: 24-07-2012

Bijlage: Boorprofielen

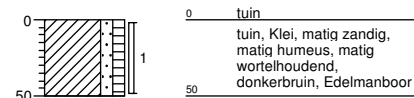
Boring: 07

Datum: 24-07-2012

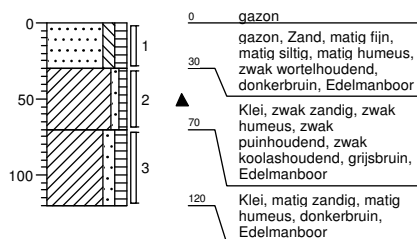
Boring: 08

Datum: 24-07-2012

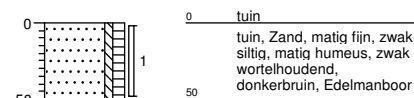
Boring: 09

Datum: 24-07-2012

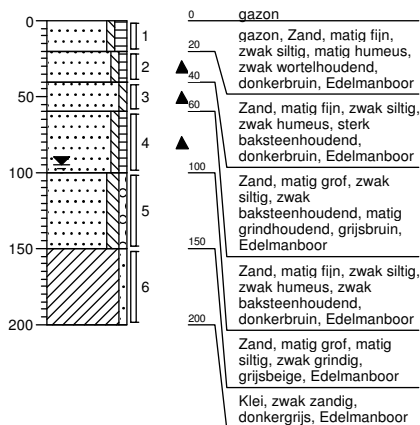
Boring: 10

Datum: 24-07-2012

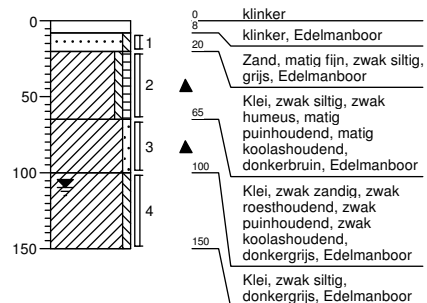
Boring: 102

Datum: 24-07-2012

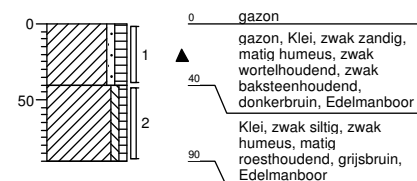
Boring: 11

Datum: 24-07-2012

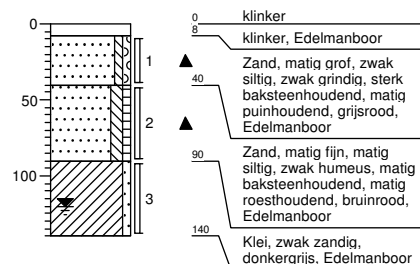
Boring: 12

Datum: 24-07-2012

Boring: 13

Datum: 24-07-2012

BIJLAGE 4: PEILBUISSPECIFICATIES**Tabel 1: Peilbuispecificaties**

peilbuisnummer	01
datum bemonstering	1-8-2012
bemonsterd door	TW
diepte grondwaterspiegel (m-mv)	0,92
filterstelling (m-mv)	2,00 - 3,00
toestroming	slecht
zuurgraad (pH)	6,69
elektrische geleidbaarheid (Ec, $\mu\text{S}/\text{cm}$)	820
kleur	neutraal
helderheid	goed
waargenomen afwijkingen	geen
drijfslag	geen

BIJLAGE 5: ANALYSERESULTATEN GROND

AL-West B.V.

Handelskade 39, 7417 DE Deventer, Netherlands
Postbus 693, 7400 AR Deventer
Tel. +31(0)570 788110, Fax +31(0)570 788108
e-Mail: info@al-west.nl, www.al-west.nl

AGROLAB
group

TRITIUM ADVIES B.V.
GULBERG 35
5674 TE NUENEN

Datum 01.08.2012
Relatienr 35003866
Opdrachtnr. 321483
Blad 1 van 3

ANALYSERAPPORT

Opdracht 321483 Bodem / Eluaat

Opdrachtgever 35003866 TRITIUM ADVIES B.V.
Referentie 1206099RV MOLENKADE 25
Opdrachtacceptatie 26.07.12
Monsternemer Opdrachtgever

Geachte heer, mevrouw,

Hierbij zenden wij U de resultaten van het door u aangevraagde laboratoriumonderzoek.
De analyses zijn, tenzij anders vermeld, uitgevoerd overeenkomstig onze erkenning voor de werkzaamheid
"Analyse voor milieuhygiënisch bodemonderzoek" van het Besluit Bodemkwaliteit.

Indien u gegevens wenst over de meetonzekerheden van een methode, kunnen wij u deze op verzoek verstrekken.

Dit rapport mag alleen in zijn geheel worden gereproduceerd. Eventuele bijlagen zijn onderdeel van het rapport.

Indien u nog vragen heeft of aanvullende informatie wenst, verzoeken wij u om contact op te nemen met
Klantenservice.

Wij vertrouwen U met de toegezonden informatie van dienst te zijn.

Met vriendelijke groet,

AL-West B.V. Dhr. Hans Vissers, Tel. +31/570788116
Klantenservice

Distributeur

TRITIUM ADVIES B.V. , Jansen

Opdracht 321483 Bodem / Eluaat

Monsternr.	Monstername	Monsteromschrijving
812713	24.07.2012	05 (15-50) 06 (30-50) 07 (4-45)
812717	24.07.2012	102 (20-40) 102 (40-60) 06 (0-30) 13 (8-40)
812722	24.07.2012	11 (20-65) 11 (65-100) 03 (120-150)
812726	24.07.2012	04 (20-70) 102 (0-20) 09 (0-30) 10 (0-50)

Eenheid	812713	812717	812722	812726
	05 (15-50) 06 (30-50) 07 (4-45)	102 (20-40) 102 (40-60) 06 (0-30) 13 (8-40)	11 (20-65) 11 (65-100) 03 (120-150)	04 (20-70) 102 (0-20) 09 (0-30) 10 (0-50)

Algemene monstervoorbehandeling

Voorbehandeling conform AS3000		++	++	++	++
Koningswater ontsluiting		++	++	++	++
Droge stof	%	84,2	88,4	68,3	86,4
IJzer (Fe ₂ O ₃)	% Ds	<5,0	<5,0	<5,0	<5,0

Klassiek Chemische Analyses

Organische stof	% Ds	3,6 ^{xj}	1,9 ^{xj}	8,8 ^{xj}	1,7 ^{xj}
Carbonaten dmv asrest	% Ds	4,6	3,7	7,5	1,0

Fracties (sedigraaf)

Fractie < 2 µm	% Ds	5,4	1,5	17	4,1
----------------	------	-----	-----	----	-----

Metalen

Barium (Ba)	mg/kg Ds	110	53	230	47
Cadmium (Cd)	mg/kg Ds	0,25	<0,20	0,73	<0,20
Cobalt (Co)	mg/kg Ds	6,1	4,5	11	4,0
Koper (Cu)	mg/kg Ds	58	19	89	9,4
Kwik (Hg)	mg/kg Ds	0,10	<0,05	0,42	0,06
Lood (Pb)	mg/kg Ds	140	74	290	38
Molybdeen (Mo)	mg/kg Ds	<1,5	<1,5	<1,5	<1,5
Nikkel (Ni)	mg/kg Ds	12	10	27	8,1
Zink (Zn)	mg/kg Ds	140	97	440	66

PAK

Anthraceen	mg/kg Ds	0,11	<0,050	0,11	<0,050
Benzo(a)anthraceen	mg/kg Ds	0,53	0,23	0,91	0,12
Benzo(ghi)perylene	mg/kg Ds	0,31	0,16	0,86	0,094
Benzo(k)fluorantheen	mg/kg Ds	0,34	0,12	0,67	0,079
Benzo(a)-Pyreen	mg/kg Ds	0,64	0,25	1,2	0,14
Chryseen	mg/kg Ds	0,57	0,23	1,1	0,14
Fenanthreen	mg/kg Ds	0,46	0,14	0,79	0,096
Fluorantheen	mg/kg Ds	1,2	0,60	2,5	0,25
Indeno-(1,2,3-c,d)pyreen	mg/kg Ds	0,55	0,21	1,2	0,13
Naftaleen	mg/kg Ds	<0,050	<0,050	<0,050	<0,050
Som PAK (VROM)	mg/kg Ds	4,7 ^{xj}	1,9 ^{xj}	9,3 ^{xj}	1,0 ^{xj}
Som PAK (VROM) (Factor 0,7)	mg/kg Ds	4,7 ^{#j}	2,0 ^{#j}	9,4 ^{#j}	1,1 ^{#j}

Minerale olie

Koolwaterstoffractie C10-C40	mg/kg Ds	95	<20	180	<20
Koolwaterstoffractie C10-C12	mg/kg Ds	<4,0	<4,0	<4,0	<4,0
Koolwaterstoffractie C12-C16	mg/kg Ds	<4,0	<4,0	<4,0	<4,0
Koolwaterstoffractie C16-C20	mg/kg Ds	5,9	<2,0	16	<2,0
Koolwaterstoffractie C20-C24	mg/kg Ds	11	2,4	31	<2,0

Opdracht 321483 Bodem / Eluaat

	Eenheid	812713 05 (15-50) 06 (30-50) 07 (4-45)	812717 102 (20-40) 102 (40-60) 06 (0-30) 13 (8-40)	812722 11 (20-65) 11 (65-100) 03 (120-150)	812726 04 (20-70) 102 (0-20) 09 (0-30) 10 (0-50)
Minerale olie					
Koolwaterstoffractie C24-C28	mg/kg Ds	14	3,3	40	2,7
Koolwaterstoffractie C28-C32	mg/kg Ds	18	<2,0	45	<2,0
Koolwaterstoffractie C32-C36	mg/kg Ds	21	<2,0	26	<2,0
Koolwaterstoffractie C36-C40	mg/kg Ds	21	<2,0	16	<2,0
Polychloorbifenylen					
PCB 28	mg/kg Ds	<0,0010	<0,0010	<0,0010	<0,0010
PCB 52	mg/kg Ds	<0,0010	<0,0010	<0,0010	<0,0010
PCB 101	mg/kg Ds	<0,0010	<0,0010	0,0023	<0,0010
PCB 118	mg/kg Ds	<0,0010	<0,0010	<0,0010	<0,0010
PCB 138	mg/kg Ds	0,0019	<0,0010	0,0083	<0,0010
PCB 153	mg/kg Ds	0,0019	<0,0010	0,0079	<0,0010
PCB 180	mg/kg Ds	0,0015	<0,0010	0,0075	<0,0010
Som PCB (7 Ballschmitter)	mg/kg Ds	0,0053 ^{x)}	n.a.	0,026 ^{x)}	n.a.
Som PCB (7 Ballschmitter) (Factor 0,7)	mg/kg Ds	0,0081 ^{#)}	0,0049 ^{#)}	0,028 ^{#)}	0,0049 ^{#)}

Verklaring: "<" of na betekent dat het gehalte van de component lager is dan de rapportagegrens.

x) Gehaltes beneden de rapportagegrens zijn niet mee inbegrepen.

#) Bij deze som zijn resultaten "<rapportagegrens" vermenigvuldigd met 0,7; indien een som is berekend uit minimaal één verhoogde rapportagegrens, dan dient voor het resultaat "<" gelezen te worden.

Het organische stof gehalte wordt gecorrigeerd voor het lutum gehalte, als geen lutum bepaald is wordt gecorrigeerd als ware het lutum gehalte 5,4%

Begin van de analyses: 26.07.12

Einde van de analyses: 01.08.12

De onderzoeksresultaten hebben alleen betrekking op het aangeleverde monstermateriaal. Monsters met onbekende herkomst, kunnen slechts beperkt gecontroleerd worden op plausibiliteit.

AL-West B.V. Dhr. Hans Vissers, Tel. +31/570788116

Klantenservice

Dit elektronisch gegenereerde rapport is gecontroleerd en vrijgegeven. In overeenstemming met de vereisten van NEN EN ISO/IEC 17025:2005 voor eenvoudige rapportage is dit rapport zonder handtekening rechtsgeldig.

Distributeur

TRITIUM ADVIES B.V., Jansen

Toegepaste methoden
Grond

eigen methode: n) Koolwaterstoffractie C10-C12 Koolwaterstoffractie C12-C16 Koolwaterstoffractie C16-C20 Koolwaterstoffractie C20-C24
Koolwaterstoffractie C24-C28 Koolwaterstoffractie C28-C32 Koolwaterstoffractie C32-C36 Koolwaterstoffractie C36-C40

eigen methode: Carbonaten dmv asrest

Gelijkwaardig aan NEN 5739: n) Jzer (Fe2O3)

Glw. NEN-ISO 11465; cf. NEN-EN 12880; cf. AS3000: Droge stof

Protocollen AS 3000: Som PCB (7 Ballschmitter) Som PCB (7 Ballschmitter) (Factor 0,7)

Protocollen AS 3000: Voorbehandeling conform AS3000

Protocollen AS 3000 / Protocollen AS 3200: Koolwaterstoffractie C10-C40 Som PAK (VROM) Som PAK (VROM) (Factor 0,7)

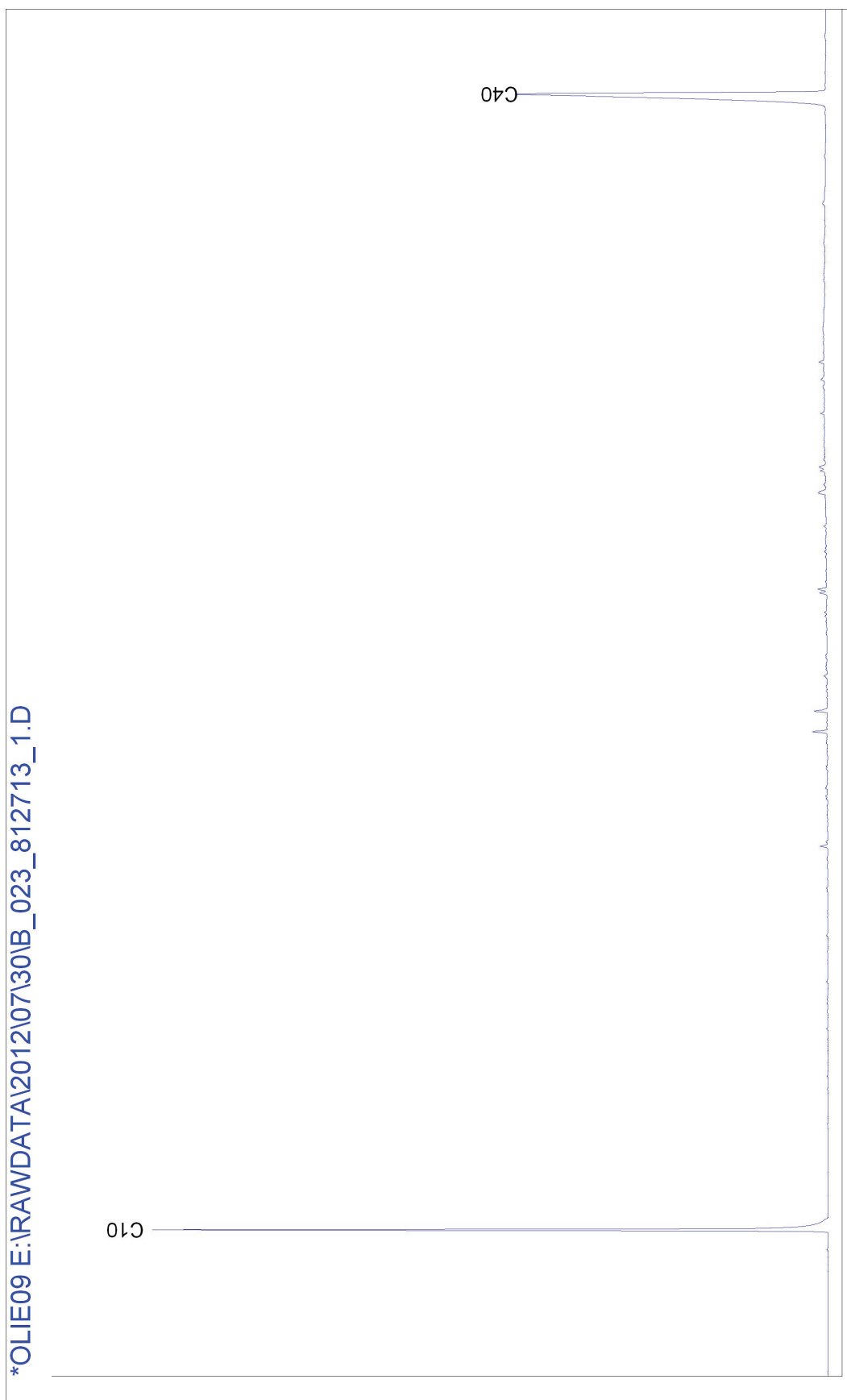
Protocollen AS 3000 / Protocollen AS 3200: Organische stof Koningswater ontsluiting Barium (Ba) Lood (Pb) Cadmium (Cd) Cobalt (Co)
Koper (Cu) Molybdeen (Mo) Nikkel (Ni) Kwik (Hg) Zink (Zn) Fractie < 2 µm

n) Niet geaccrediteerd

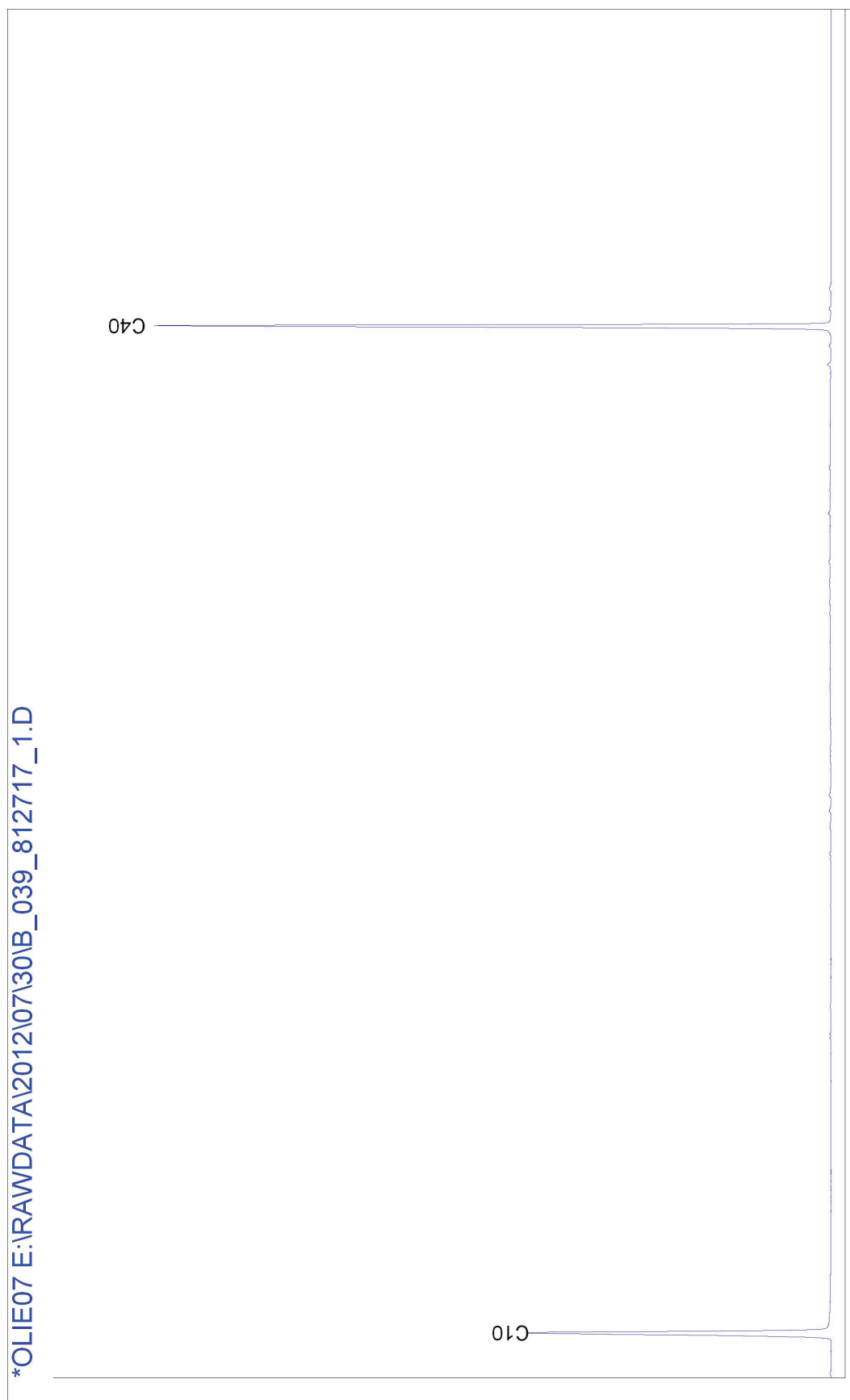
Chromatogram for Order No. 321483, Analysis No. 812713, created at 31.07.2012 13:20:22

Monsteromschrijving: 05 (15-50) 06 (30-50) 07 (4-45)

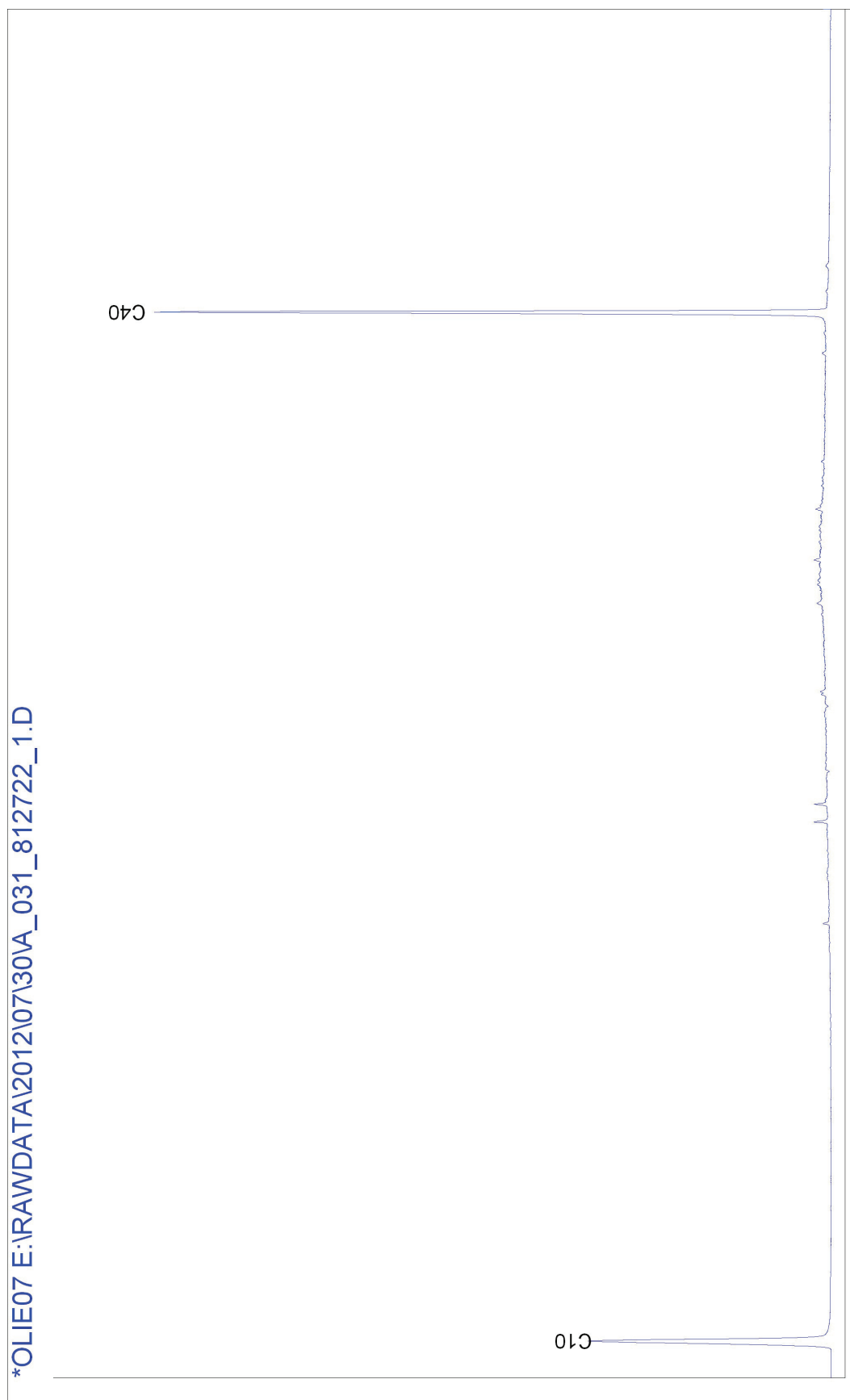
Chromatogram for Order No. 321483, Analysis No. 812717, created at 31.07.2012 10:10:23

Monsteromschrijving: 102 (20-40) 102 (40-60) 06 (0-30) 13 (8-40)

Chromatogram for Order No. 321483, Analysis No. 812722, created at 31.07.2012 09:50:33

Monsteromschrijving: 11 (20-65) 11 (65-100) 03 (120-150)

Chromatogram for Order No. 321483, Analysis No. 812726, created at 01.08.2012 12:20:20

Monsteromschrijving: 04 (20-70) 102 (0-20) 09 (0-30) 10 (0-50)

AL-West B.V.

Handelskade 39, 7417 DE Deventer, Netherlands
Postbus 693, 7400 AR Deventer
Tel. +31(0)570 788110, Fax +31(0)570 788108
e-Mail: info@al-west.nl, www.al-west.nl

AGROLAB
group

TRITIUM ADVIES B.V.
GULBERG 35
5674 TE NUENEN

Datum 22.08.2012
Relatienr 35003866
Opdrachtnr. 324250
Blad 1 van 3

ANALYSERAPPORT

Opdracht 324250 Bodem / Eluaat

Opdrachtgever 35003866 TRITIUM ADVIES B.V.
Referentie 1206099RV MOLENKADE 25
Opdrachtacceptatie 16.08.12
Monsternemer Opdrachtgever

Geachte heer, mevrouw,

Hierbij zenden wij U de resultaten van het door u aangevraagde laboratoriumonderzoek.
De analyses zijn, tenzij anders vermeld, uitgevoerd overeenkomstig onze erkenning voor de werkzaamheid
"Analyse voor milieuhygiënisch bodemonderzoek" van het Besluit Bodemkwaliteit.

Indien u gegevens wenst over de meetonzekerheden van een methode, kunnen wij u deze op verzoek verstrekken.

Dit rapport mag alleen in zijn geheel worden gereproduceerd. Eventuele bijlagen zijn onderdeel van het rapport.

Indien u nog vragen heeft of aanvullende informatie wenst, verzoeken wij u om contact op te nemen met
Klantenservice.

Wij vertrouwen U met de toegezonden informatie van dienst te zijn.

Met vriendelijke groet,

AL-West B.V. Dhr. Hans Vissers, Tel. +31/570788116
Klantenservice

Distributeur

TRITIUM ADVIES B.V. , Jansen

Opdracht 324250 Bodem / Eluaat

Monsternr.	Monstername	Monsteromschrijving
830541	24.07.2012	03 (120-150)
830542	24.07.2012	11 (20-65)
830543	24.07.2012	11 (65-100)

Eenheid		830541 03 (120-150)	830542 11 (20-65)	830543 11 (65-100)
Algemene monstervoorbehandeling				
Voorbehandeling conform AS3000		++	++	++
Koningswater ontsluiting		++	++	++
Droge stof	%	63,0	76,5	69,0
Metalen				
Lood (Pb)	mg/kg Ds	300	320	290
Zink (Zn)	mg/kg Ds	540	540	350

Begin van de analyses: 16.08.12

Einde van de analyses: 22.08.12

De onderzoeksresultaten hebben alleen betrekking op het aangeleverde monstermateriaal. Monsters met onbekende herkomst, kunnen slechts beperkt gecontroleerd worden op plausibiliteit.

AL-West B.V. Dhr. Hans Vissers, Tel. +31/570788116

Klantenservice

Dit elektronisch gegenereerde rapport is gecontroleerd en vrijgegeven. In overeenstemming met de vereisten van NEN EN ISO/IEC 17025:2005 voor eenvoudige rapportage is dit rapport zonder handtekening rechtsgeldig.

Distributeur

TRITIUM ADVIES B.V. , Jansen

Toegepaste methoden**Grond**

Glw. NEN-ISO 11465;cf. NEN-EN 12880; cf. AS3000:Droge stof

Protocollen AS 3000: Voorbehandeling conform AS3000

Protocollen AS 3000 / Protocollen AS 3200:Koningswater ontsluiting Lood (Pb) Zink (Zn)

Bijlage bij Opdrachtnr. 324250

Blad 3 van 3

CONSERVERING, CONSERVERINGSTERMIJN EN VERPAKKING

Er zijn verschillen met de richtlijnen geconstateerd die mogelijk de betrouwbaarheid van de analyseresultaten beïnvloeden. De conserveringstermijn is voor volgende analyse overschreden:

Droge stof 830541, 830542, 830543

BIJLAGE 6: ANALYSERESULTATEN GRONDWATER

AL-West B.V.

Handelskade 39, 7417 DE Deventer, Netherlands
Postbus 693, 7400 AR Deventer
Tel. +31(0)570 788110, Fax +31(0)570 788108
e-Mail: info@al-west.nl, www.al-west.nl

AGROLAB
group

TRITIUM ADVIES B.V.
GULBERG 35
5674 TE NUENEN

Datum 06.08.2012
Relatienr 35003866
Opdrachtnr. 322219
Blad 1 van 3

ANALYSERAPPORT

Opdracht 322219 Water

Opdrachtgever 35003866 TRITIUM ADVIES B.V.
Referentie 1206099RV MOLENKADE 25
Opdrachtacceptatie 01.08.12
Monsternemer Opdrachtgever

Geachte heer, mevrouw,

Hierbij zenden wij U de resultaten van het door u aangevraagde laboratoriumonderzoek.
De analyses zijn, tenzij anders vermeld, uitgevoerd overeenkomstig onze erkenning voor de werkzaamheid
"Analyse voor milieuhygiënisch bodemonderzoek" van het Besluit Bodemkwaliteit.

Indien u gegevens wenst over de meetonzekerheden van een methode, kunnen wij u deze op verzoek verstrekken.

Dit rapport mag alleen in zijn geheel worden gereproduceerd. Eventuele bijlagen zijn onderdeel van het rapport.

Indien u nog vragen heeft of aanvullende informatie wenst, verzoeken wij u om contact op te nemen met
Klantenservice.

Wij vertrouwen U met de toegezonden informatie van dienst te zijn.

Met vriendelijke groet,

AL-West B.V. Dhr. Hans Vissers, Tel. +31/570788116
Klantenservice

Distributeur

TRITIUM ADVIES B.V. , Jansen

Opdracht 322219 Water

Monsternr.	Monsteromschrijving	Monstername	Monsternamepunt
816975	01 (200-300)	01.08.2012	

Eenheid

816975
01 (200-300)

Metalen

Barium (Ba)	µg/l	250
Cadmium (Cd)	µg/l	<0,80
Cobalt (Co)	µg/l	<20
Koper (Cu)	µg/l	53
Kwik (Hg)	µg/l	<0,05
Lood (Pb)	µg/l	21
Molybdeen (Mo)	µg/l	<5,0
Nikkel (Ni)	µg/l	27
Zink (Zn)	µg/l	230

Aromaten

Benzeen	µg/l	<0,20
Tolueen	µg/l	0,68
Ethylbenzeen	µg/l	<0,50
<i>m,p</i> -Xyleen	µg/l	0,49
<i>ortho</i> -Xyleen	µg/l	0,31
Som Xylenen	µg/l	0,80
Som Xylenen (Factor 0,7)	µg/l	0,80
Naftaleen	µg/l	0,086
Styreen	µg/l	<0,50

Chloorhoudende koolwaterstoffen

Dichloormethaan	µg/l	<0,20
Trichloormethaan (Chloroform)	µg/l	<0,50
Tetrachloormethaan (Tetra)	µg/l	<0,10
1,1-Dichloorethaan	µg/l	<0,50
1,2-Dichloorethaan	µg/l	<0,50
1,1,1-Trichloorethaan	µg/l	<0,10
1,1,2-Trichloorethaan	µg/l	<0,10
Vinylchloride	µg/l	<0,20
<i>1,1</i> -Dichlooretheen	µg/l	<0,10
<i>Cis</i> -1,2-Dichlooretheen	µg/l	<0,10
<i>trans</i> -1,2-Dichlooretheen	µg/l	<0,10
Som cis/trans- 1,2-Dichlooretheen	µg/l	n.a.
Som cis/trans-1,2-Dichlooretheen (Factor 0,7)	µg/l	0,14[#]
Som Dichlooretheen	µg/l	n.a.
Som Dichlooretheen (Factor 0,7)	µg/l	0,21[#]
Trichlooretheen (Tri)	µg/l	<0,50

Opdracht 322219 Water

Eenheid 816975
 01 (200-300)

Chloorhoudende koolwaterstoffen

Tetrachlooretheen (Per)	µg/l	<0,10
1,1-Dichloorpropaan	µg/l	<0,20
1,2-Dichloorpropaan	µg/l	<0,20
1,3-Dichloorpropaan	µg/l	<0,20
Som Dichloorpropanen	µg/l	n.a.
Som Dichloorpropanen (Factor 0,7)	µg/l	0,42 ^{#)}

Minerale olie

Koolwaterstof fractie C10-C40	µg/l	<100
Koolwaterstof fractie C10-C12	µg/l	<20
Koolwaterstof fractie C12-C16	µg/l	<20
Koolwaterstof fractie C16-C20	µg/l	<10
Koolwaterstof fractie C20-C24	µg/l	<10
Koolwaterstof fractie C24-C28	µg/l	<10
Koolwaterstof fractie C28-C32	µg/l	<10
Koolwaterstof fractie C32-C36	µg/l	<10
Koolwaterstof fractie C36-C40	µg/l	<10

Broomhoudende koolwaterstoffen

Tribroommethaan (bromoform)	µg/l	<0,50
-----------------------------	------	-------

Verklaring: "<" of na betekent dat het gehalte van de component lager is dan de rapportagegrens.

#) Bij deze som zijn resultaten "<rapportagegrens" vermenigvuldigd met 0,7; indien een som is berekend uit minimaal één verhoogde rapportagegrens, dan dient voor het resultaat "<" gelezen te worden.

Begin van de analyses: 01.08.12

Einde van de analyses: 06.08.12

De onderzoeksresultaten hebben alleen betrekking op het aangeleverde monstermateriaal. Monsters met onbekende herkomst, kunnen slechts beperkt gecontroleerd worden op plausibiliteit.

AL-West B.V. Dhr. Hans Vissers, Tel. +31/570788116

Klantenservice

Dit elektronisch gegenereerde rapport is gecontroleerd en vrijgegeven. In overeenstemming met de vereisten van NEN EN ISO/IEC 17025:2005 voor eenvoudige rapportage is dit rapport zonder handtekening rechtsgeldig.

Distributeur

TRITIUM ADVIES B.V., Jansen

Toegepaste methoden

Protocollen AS 3100: Dichloormethaan Tribroommethaan (bromoform) Benzeen Trichloormethaan (Chloroform) Tetrachloormethaan (Tetra)
 Toluene Ethylbenzeen 1,1-Dichloorethaan 1,2-Dichloorethaan Som Xylenen Naftaleen Styreen 1,1,1-Trichloorethaan
 1,1,2-Trichloorethaan Vinylchloride Trichlooretheen (Tri) Tetrachlooretheen (Per) Som Dichloorpropanen
 Koolwaterstof fractie C10-C40

Protocollen AS 3100: n) Som cis/trans- 1,2-Dichlooretheen Som cis/trans-1,2-Dichlooretheen (Factor 0,7) Koolwaterstof fractie C10-C12
 Koolwaterstof fractie C12-C16 Koolwaterstof fractie C16-C20 Koolwaterstof fractie C20-C24 Koolwaterstof fractie C24-C28
 Koolwaterstof fractie C28-C32 Koolwaterstof fractie C32-C36 Koolwaterstof fractie C36-C40

Protocollen AS 3100: Barium (Ba) Lood (Pb) Cadmium (Cd) Cobalt (Co) Koper (Cu) Molybdeen (Mo) Nikkel (Ni) Kwik (Hg) Zink (Zn)
 Som Xylenen (Factor 0,7) Som Dichlooretheen Som Dichlooretheen (Factor 0,7) Som Dichloorpropanen (Factor 0,7)

n) Niet geaccrediteerd

Chromatogram for Order No. 322219, Analysis No. 816975, created at 06.08.2012 05:50:21

Monsteromschrijving: 01 (200-300)

AL-West B.V.

Handelskade 39, 7417 DE Deventer, Netherlands
Postbus 693, 7400 AR Deventer
Tel. +31(0)570 788110, Fax +31(0)570 788108
e-Mail: info@al-west.nl, www.al-west.nl

AGROLAB
group

TRITIUM ADVIES B.V.
GULBERG 35
5674 TE NUENEN

Datum 24.08.2012
Relatienr 35003866
Opdrachtnr. 324990
Blad 1 van 2

ANALYSERAPPORT

Opdracht 324990 Water

Opdrachtgever 35003866 TRITIUM ADVIES B.V.
Referentie 1206099RV MOLENKADE 25
Opdrachtacceptatie 22.08.12
Monsternemer Opdrachtgever

Geachte heer, mevrouw,

Hierbij zenden wij U de resultaten van het door u aangevraagde laboratoriumonderzoek.
De analyses zijn, tenzij anders vermeld, uitgevoerd overeenkomstig onze erkenning voor de werkzaamheid
"Analyse voor milieuhygiënisch bodemonderzoek" van het Besluit Bodemkwaliteit.

Indien u gegevens wenst over de meetonzekerheden van een methode, kunnen wij u deze op verzoek verstrekken.

Dit rapport mag alleen in zijn geheel worden gereproduceerd. Eventuele bijlagen zijn onderdeel van het rapport.

Indien u nog vragen heeft of aanvullende informatie wenst, verzoeken wij u om contact op te nemen met
Klantenservice.

Wij vertrouwen U met de toegezonden informatie van dienst te zijn.

Met vriendelijke groet,

AL-West B.V. Dhr. Hans Vissers, Tel. +31/570788116
Klantenservice

Distributeur

TRITIUM ADVIES B.V. , Jansen

Opdracht 324990 Water

Monsternr.	Monsteromschrijving	Monstername	Monsternamepunt
834157	01-1-3 01 (200-300)	22.08.2012	

Eenheid **834157**
01-1-3 01 (200-300)

Metalen

Koper (Cu)	µg/l	<15
------------	------	-----

Verklaring: "<" of na betekent dat het gehalte van de component lager is dan de rapportagegrens.

Begin van de analyses: 22.08.12

Einde van de analyses: 24.08.12

De onderzoeksresultaten hebben alleen betrekking op het aangeleverde monstermateriaal. Monsters met onbekende herkomst, kunnen slechts beperkt gecontroleerd worden op plausibiliteit.

AL-West B.V. Dhr. Hans Vissers, Tel. +31/570788116

Klantenservice

Dit elektronisch gegenereerde rapport is gecontroleerd en vrijgegeven. In overeenstemming met de vereisten van NEN EN ISO/IEC 17025:2005 voor eenvoudige rapportage is dit rapport zonder handtekening rechtsgeldig.

Distributeur

TRITIUM ADVIES B.V. , Jansen

Toegepaste methoden

Protocollen AS 3100: Koper (Cu)

BIJLAGE 7: TOETSINGSTABELLEN GROND

Projectnaam MOLENKADE 25
Projectcode 1206099RV

Tabel 1: toetsingsresultaten grond (gehalten in mg/kg d.s.)

Monsternummer	MM1	MM2	MM3
Boring	05,06,07	06,102,13	03,11
Certificaatnummer			
Bodemtype	zand	zand	klei
Zintuiglijk	BA3AK1	PU1	PU1AK1
Van (m-mv)	0,04	0,00	0,20
Tot (m-mv)	0,50	0,60	1,50
Humus (% op ds)	3.6	1.9	8.8
Lutum (% op ds)	5.4	1.5	17
Metalen			
barium	110 ----	53 ----	230 ----
cadmium	0,25 <AW	< 0,20 <AW	0,73 *
kobalt	6,1 *	4,5 *	11 <AW
koper	58 *	19 <AW	89 *
kwik	0,10 <AW	< 0,05 <AW	0,42 *
lood	140 *	74 *	290 **
molybdeen	< 1,5 <AW	< 1,5 <AW	< 1,5 <AW
nikkel	12 <AW	10,0 <AW	27 *
zink	140 *	97 *	440 **
PAK			
PAK	4,7 ----	1,9 ----	9,3 ----
naftaleen	< 0,050 ----	< 0,050 ----	< 0,050 ----
PAK (0,7 factor)	4,7 *	2,0 *	9,4 *
Gechloreerde koolwaterstoffen			
PCB (0,7 factor)	0,0081 *	< 0,0049 <d	0,028 *
Overige (organische) verbindingen			
minerale olie	95 *	< 20 <AW	180 *

Tabel 2: toetsingsresultaten grond (gehalten in mg/kg d.s.)

Monsternummer	MM4
Boring	04,09,10,102
Certificaatnummer	
Bodemtype	zand
Zintuiglijk	-
Van (m-mv)	0,00
Tot (m-mv)	0,70
Humus (% op ds)	1.7
Lutum (% op ds)	4.1
Metalen	
barium	47 ----
cadmium	< 0,20 <AW
kobalt	4,0 <AW
koper	9,4 <AW
kwik	0,06 <AW
lood	38 *
molybdeen	< 1,5 <AW
nikkel	8,1 <AW
zink	66 *
PAK	
PAK	1,0 ----
naftaleen	< 0,050 ----
PAK (0,7 factor)	1,1 <AW
Gechloreerde koolwaterstoffen	
PCB (0,7 factor)	< 0,0049 <d
Overige (organische) verbindingen	
minerale olie	< 20 <AW

Tabel 3: toetsingsresultaten grond (gehalten in mg/kg d.s.)

Monsternummer	03-2	11-2	11-3
Boring	03	11	11
Certificaatnummer			
Bodemtype	klei	klei	klei
Zintuiglijk	PU1AK1	PU2AK2	RO1PU1AK1
Van (m-mv)	1,20	0,20	0,65
Tot (m-mv)	1,50	0,65	1,00
Humus (% op ds)	10	10	10
Lutum (% op ds)	25	25	25
Metalen			
barium			
cadmium			
kobalt			
koper			
kwik			
lood	300 **	320 **	290 *
molybdeen			
nikkel			
zink	540 **	540 **	350 *
PAK			
PAK			
naftaleen			
PAK (0,7 factor)			
Gechloreerde koolwaterstoffen			
PCB (0,7 factor)			
Overige (organische) verbindingen			
minerale olie			

Toelichting bij de tabel:

De gehalten zijn als volgt geclassificeerd:

<d het gehalte is kleiner dan de detectiegrens

<AW het gehalte is kleiner dan de achtergrondwaarde

* het gehalte is groter dan de achtergrondwaarde

** het gehalte is groter dan het gemiddelde van de achtergrond- en interventiewaarde

*** het gehalte is groter dan de interventiewaarde

Tabel 1: Voor humus en lutum gecorrigeerde normen voor grond (mg/kg d.s.)

humus (% op ds)	1.7			1.9			3.6		
lutum (% op ds)	4.1			1.5			5.4		
	AW	T	I	AW	T	I	AW	T	I
Metalen									
barium	62	181	300	49	143	237	70	204	338
cadmium	0,36	4,1	7,8	0,35	4,0	7,5	0,39	4,5	8,5
kobalt	5,3	36	67	4,3	29	54	5,8	40	74
koper	21	60	99	19	56	92	23	65	108
kwik	0,11	13	26	0,10	13	25	0,11	13	27
lood	33	191	350	32	184	337	35	201	368
molybdeen	1,5	96	190	1,5	96	190	1,5	96	190
nikkel	14	27	40	12	23	34	15	30	44
zink	65	201	336	59	181	303	72	220	368
PAK									
PAK (0,7 factor)	1,5	21	40	1,5	21	40	1,5	21	40
Gechloreerde koolwaterstoffen									
PCB (0,7 factor)	0,0040	0,10	0,20	0,0040	0,10	0,20	0,0072	0,18	0,36
Overige (organische) verbindingen									
minerale olie	38	519	1000	38	519	1000	68	934	1800

Tabel 2: Voor humus en lutum gecorrigeerde normen voor grond (mg/kg d.s.)

humus (% op ds)	8.8			10		
lutum (% op ds)	17			25		
	AW	T	I	AW	T	I
Metalen						
barium	141	412	683			
cadmium	0,54	6,1	12			
kobalt	11	77	143			
koper	34	97	161			
kwik	0,14	16	33			
lood	45	259	473	50	290	530
molybdeen	1,5	96	190			
nikkel	27	52	77			
zink	114	351	587	140	430	720
PAK						
PAK (0,7 factor)	1,5	21	40			
Gechloreerde koolwaterstoffen						
PCB (0,7 factor)	0,018	0,45	0,88			
Overige (organische) verbindingen						
minerale olie	167	2284	4400			

Toelichting bij de tabel:

De toetsingsnormen worden gecorrigeerd voor de geldende lutum- en humuswaarden. In bovenstaande tabel worden de normen gegeven bij de voorkomende lutum- en humuswaarden in dit onderzoek.

- AW = Achtergrondwaarde zoals vermeld in het Besluit Bodemkwaliteit
- T = Tussenwaarde zoals vermeld in de Wet Bodembescherming
- I = Interventiewaarde zoals vermeld in de Wet Bodembescherming

BIJLAGE 8: TOETSINGSTABELLEN GRONDWATER

Projectnaam MOLENKADE 25
Projectcode 1206099RV

Tabel 1: toetsingsresultaten grondwater (µg/l)

Monsternummer	01-1-2	01-1-3
Peilbuis	01	01
Certificaatnummer		
Filter van (m-mv)	2	2
Filter tot (m-mv)	3	3
Metalen		
barium	250 *	
cadmium	< 0,80 <d	
kobalt	< 20 <d	
koper	53 **	< 15 <d
kwik	< 0,05 <d	
lood	21 *	
molybdeen	< 5,0 <d	
nikkel	27 *	
zink	230 *	
Aromatische verbindingen		
benzeen	< 0,20 <d	
ethylbenzeen	< 0,50 <d	
tolueen	0,68 <S	
xylenen	0,80 ----	
naftaleen	0,086 *	
styreen	< 0,50 <d	
xylenen (0,7 factor)	0,80 *	
Gechloreerde koolwaterstoffen		
1,1,1-trichloorethaan	< 0,10 <d	
1,1,2-trichloorethaan	< 0,10 <d	
1,1-dichloorethaan	< 0,50 <d	
1,1-dichlooretheen	< 0,10 <d	
1,2-dichloorethaan	< 0,50 <d	
cis + trans-1,2-dichlooretheen	----	
dichloormethaan	< 0,20 <d	
tribroommethaan (bromoform)	< 0,50 <d	
trichloormethaan (chloroform)	< 0,50 <d	
Dichloorethenen (som)	----	
dichloorpropaan	----	
tetrachloormethaan (tetra)	< 0,10 <d	
tetrachlooretheen (per)	< 0,10 <d	
trichlooretheen (tri)	< 0,50 <d	
cis-1,2-dichlooretheen	< 0,10 <d	
trans-1,2-dichlooretheen	< 0,10 <d	
cis + trans-1,2-dichlooretheen (0,7	< 0,14 <d	
vinylchloride	< 0,20 <d	
1,1-dichloorpropaan	< 0,20 <d	
1,2-dichloorpropaan	< 0,20 <d	
1,3-dichloorpropaan	< 0,20 <d	
Dichloorethenen (som, 0.7 factor)	< 0,21 <d	
dichloorpropaan (0,7 factor)	< 0,42 <d	
Overige (organische) verbindingen		
minerale olie	< 100 <d	

Toelichting bij de tabel:

De gehalten zijn als volgt geclassificeerd:

- <d het gehalte is kleiner dan de detectiegrens
- <s het gehalte is kleiner dan de streefwaarde
- * het gehalte is groter dan de streefwaarde
- ** het gehalte is groter dan het gemiddelde van de streef- en interventiewaarde
- *** het gehalte is groter dan de interventiewaarde

Tabel 2: Grondwaternormen van de Wet Bodembescherming (µg/l)

	S	T	I
Metalen			
barium	50	338	625
cadmium	0,40	3,2	6,0
kobalt	20	60	100
koper	15	45	75
kwik	0,050	0,17	0,30
lood	15	45	75
molybdeen	5,0	153	300
nikkel	15	45	75
zink	65	433	800
Aromatische verbindingen			
benzeen	0,20	15	30
ethylbenzeen	4,0	77	150
tolueen	7,0	504	1000
naftaleen	0,010	35	70
styreen	6,0	153	300
xylenen (0,7 factor)	0,20	35	70
Gechloreerde koolwaterstoffen			
1,1,1-trichloorethaan	0,010	150	300
1,1,2-trichloorethaan	0,010	65	130
1,1-dichloorethaan	7,0	454	900
1,1-dichlooretheen	0,010	5,0	10,0
1,2-dichloorethaan	7,0	204	400
dichloormethaan	0,010	500	1000
tribroommethaan (bromoform)			630
trichloormethaan (chloroform)	6,0	203	400
tetrachloormethaan (tetra)	0,010	5,0	10,0
tetrachlooretheen (per)	0,010	20	40
trichlooretheen (tri)	24	262	500
cis + trans-1,2- dichlooretheen (0,7	0,010	10,0	20
vinylchloride	0,010	2,5	5,0
dichloorpropaan (0,7 factor)	0,80	40	80
Overige (organische) verbindingen			
minerale olie	50	325	600

Toelichting bij de tabel:

- S = Streefwaarde zoals vermeld in de Wet Bodembescherming
T = Tussenwaarde zoals vermeld in de Wet Bodembescherming
I = Interventiewaarde zoals vermeld in de Wet Bodembescherming

BIJLAGE 9: FOTO'S ONDERZOEKSLOCATIE

Foto 1

Foto 2

Foto 3

Foto 4

Foto 5

Foto 6

Foto 7

Foto 8

Foto 9

Bijlage 4

**Akoestisch onderzoek
industrielawaai**

**Ballegooyen Modes B.V.
Molenkade 25 te Dussen**

Tritium Advies BV

Adviseurs in bouwen, milieu en veiligheid

TRITIUM NUENEN »

Gulberg 35
5674 TE Nuenen
T. 040.29 51 951

E. info@tritium.nl

TRITIUM PRINSENBEEK »

Groenstraat 27
4841 BA Prinsenbeek
T. 076.54 29 564

I. www.tritiumadvies.nl

TRITIUM NEER »

Steeg 27
6086 EJ Neer
T. 0475.49 81 50

K.v.K nr. 17108024

TRITIUM ARKEL »

Vlietskade 1509
4241 WH Arkel
T. 0183.71 20 80

IBAN NL29INGB0662572645

Akoestisch onderzoek industrielawaai

in opdracht van

Ballegooyen Modes B.V.
de heer J. Vos
Molenkade 25
4271 AE DUSSEN

betreffende de locatie

Molenkade 25
Dussen (gemeente Werkendam)

projectnummer

1206/099/RV-2

versie

4

vestiging, datum

Nuenen, 4 april 2014

Opgesteld:

ir. M.C.J. van de Ven - Verrijt
Senior projectleider geluid & bouwfysica

Gecontroleerd:

ir. R.A.C. van de Voort
Projectleider geluid & bouwfysica

INHOUDSOPGAVE

		pagina
1	INLEIDING	1
2	OPZET VAN HET ONDERZOEK	2
3	SITUATIE TER PLAATSE EN RANDVOORWAARDEN	3
3.1	Situatie ter plaatse	3
3.2	Bedrijfsactiviteiten	3
3.3	Geluideisen	4
4	METINGEN EN BEREKENINGEN	5
4.1	Meet- en berekeningsmethodiek	5
4.2	Bronbeschrijving	5
4.2.1	Mobiele bronnen	5
4.3	Objecten	6
4.4	Ligging van de beoordelingspunten	6
5	RESULTATEN	7
5.1	Vanwege de inrichting	7
5.2	Berekeningsresultaten en toepassing van het BBT-principe	7
6	SAMENVATTING EN CONCLUSIES	9

BIJLAGEN

1	Situatieschets
2	Grafisch overzicht van het akoestisch model
3	Invoergegevens akoestisch model
4	Berekeningsresultaten overdrachtsberekening
4A	Resultaten overdrachtsberekening
4B	Resultaten maximale niveaus

1 INLEIDING

In opdracht van Ballegooyen Modes B.V. is een akoestisch onderzoek uitgevoerd naar de geluidemissie van verkeersbewegingen in verband met de uitbreiding van het winkelpand op de locatie Molenkade 25 te Dussen, gemeente Werkendam. De bestaande winkel wordt aan de noordzijde uitgebreid. Tevens wordt direct ten noorden van het plan een parkeerplaats voor bezoekers gerealiseerd. De ontsluiting van dit parkeerterrein vindt plaats via de Molenkade. In bijlage 1 is een tekening van de toekomstige situatie van het plangebied opgenomen.

In dit onderzoek is de totale geluiduitstraling bepaald ten gevolge van de verkeersbewegingen op het parkeerterrein. In het winkelpand zal ruimte worden gereserveerd voor lichte horeca (verkoop van onder andere broodjes). Deze ruimte voor lichte horeca is in het kader van geluiduitstraling naar de omgeving niet relevant en zal dus verder niet meegenomen worden in de berekeningen.

De nieuwe situatie past niet binnen het vigerende bestemmingsplan. Het akoestisch onderzoek heeft derhalve in het kader van een goede ruimtelijke ordening plaatsgevonden ten behoeve van de bestemmingsplanwijziging. De indirecte hinder is in dit onderzoek verder achterwege gelaten. Het verkeer van en naar de parkeerplaats wordt direct ter plaatse van de Molenkade in de normale verkeersstroom opgenomen.

Het geluidonderzoek is uitgevoerd conform de Handleiding Meten en Rekenen Industrielawaai (1999).

Met onderliggende rapportage komt het akoestisch onderzoek Industrielawaai, Ballegooyen Modes B.V., Molenkade 25 te Dussen, documentnummer 1206/099/RV-02, versie 3, d.d. 4 december 2012, te vervallen.

2 OPZET VAN HET ONDERZOEK

Onderhavig onderzoek omvat de geluiduitstraling van alle verkeersbewegingen op het inrichtingsterrein, inclusief de te verwachten toename van verkeersbewegingen als gevolg van de uitbreiding van het winkelpand. Alle overige ongewijzigde activiteiten in en rondom de inrichting zijn niet meegenomen in het onderhavige akoestisch onderzoek. De berekeningsresultaten zijn beoordeeld aan de hand van de geluideisen uit het Activiteitenbesluit en de richtlijnen uit de Handreiking industrielawaai en vergunningverlening. De dichtst nabij gelegen woning bevindt zich namelijk op een afstand die kleiner is dan de in de VNG publicatie 'Bedrijven en milieuzonering' (editie 2009) aangegeven richtafstand van 30 meter voor 'autoparkeerterreinen, parkeergarages'.

Er heeft een inventarisatie van geluidbronnen plaatsgevonden voor de nieuwe situatie. Hierbij is gebruik gemaakt van:

- richtlijnen van CROW met betrekking tot de hoeveelheid verkeersbewegingen van bezoekers;
- archiefgegevens en kentallen.

Voor het verwerken van deze gegevens en het berekenen van de immissieniveaus is gebruik gemaakt van het programma Geomilieu, versie 2.40, ontwikkeld door DGMR.

De immissieniveaus zijn bepaald op de meest relevante beoordelingsposities, zijnde de toetspunten gelegen op de gevels van woningen van derden in de directe omgeving van de inrichting.

3 SITUATIE TER PLAATSE EN RANDVOORWAARDEN

3.1 Situatie ter plaatse

In bijlage 1 is een tekening opgenomen met hierin de locatie van de inrichting inclusief de uitbreiding en bijbehorende parkeervoorziening. Tevens is in deze tekening de situering van de dichtstbijzijnde woonbebouwing weergegeven.

De inrichting is gelegen in de kern van Dussen. In onderstaande luchtfoto zijn de locatie van het winkelpand inclusief parkeervoorziening en haar omgeving weergegeven.

Figuur 3.1: Luchtfoto van de omgeving

3.2 Bedrijfsactiviteiten

Op dit moment is een gedeelte van de locatie reeds in gebruik als modezaak. Het winkelpand wordt uitgebreid en er wordt een parkeervoorziening aan de noordzijde van het terrein gerealiseerd. Hierdoor komen twee woningen te vervallen.

De beschouwde activiteiten betreffen uitsluitend de verkeersbewegingen op het parkeerterrein. Aangezien in het horecagedeelte geen hoge geluidniveaus plaatsvinden (lichte horeca met verkoop van onder andere broodjes), is de geluiduitstraling naar de omgeving niet relevant en wordt dus niet meegenomen.

Dagelijkse representatieve bedrijfssituatie

Op reguliere dagbasis wordt de geluidproductie ten gevolge van het parkeerterrein van het winkelpand bepaald door:

- parkeren van bezoekers (en eventueel personeel) van het winkelpand.

Uitgangspunt is dat de winkel geopend is van 9:00 tot 21.00 uur op een dag met koopavond (vrijdag), van 9:00 tot 18:00 uur op maandag tot en met donderdag en 9.00 tot 17.00 uur op zaterdag. Voor de berekeningen is uitgegaan van dagen met een koopavond. Voor de berekening van het aantal vervoersbewegingen is rekening gehouden met 22 parkeerplaatsen en een gemiddelde parkeerduur van 2 uur. De aangehouden bezettingsgraad van de parkeerplaatsen is weergegeven in tabel 3.1.

Tabel 3.1: Bezettingsgraad van de parkeerplaatsen per tijdsvak

	vrijdag			zaterdag	
	9.00 i 12.00 uur	12.00 i 18.00 uur	18.00 i 21.00 uur	9.00 i 12.00 uur	12.00 i 17.00 uur
bezettingsgraad	30%	60%	90%	70%	90%

Aangezien echter de dagperiode van de zaterdag maatgevend is voor het aantal vervoersbewegingen in de dagperiode, is voor het aantal vervoersbewegingen in de dagperiode de zaterdag aangehouden.

3.3 Geluidseisen

Ten behoeve van een goede ruimtelijke ordening is met betrekking tot de geluidseisen in het onderhavige onderzoek uitgegaan van de normstelling uit het Activiteitenbesluit. Deze eisen zijn als volgt (niet relevante onderdelen zijn weggelaten):

Artikel 2.17

Voor het langtijdgemiddeld beoordelingsniveau ($L_{A,r,LT}$) en het maximale geluidniveau ($L_{A,max}$), veroorzaakt door de in de inrichting aanwezige installaties en toestellen, alsmede door de in de inrichting verrichte werkzaamheden en activiteiten en laad- en losactiviteiten ten behoeve van en in de onmiddellijke nabijheid van de inrichting, geldt dat:

- de niveaus op de in tabel 3.2 genoemde plaatsen en tijdstippen niet meer bedragen dan de in tabel 3.2 aangegeven waarden

Tabel 3.2: Geluidgrenswaarden Activiteitenbesluit

	dagperiode 07.00 - 19.00 uur	avondperiode 19.00 - 23.00 uur	nachtperiode 23.00 - 07.00 uur
$L_{A,r,LT}$ op de gevel van gevoelige gebouwen	50 dB(A)	45 dB(A)	40 dB(A)
$L_{A,r,LT}$ in in- of aanpandige gevoelige gebouwen	35 dB(A)	30 dB(A)	25 dB(A)
$L_{A,max}$ op de gevel van gevoelige gebouwen	70 dB(A)	65 dB(A)	60 dB(A)
$L_{A,max}$ in in- of aanpandige gevoelige gebouwen	55 dB(A)	50 dB(A)	45 dB(A)

- de in de periode tussen 07.00 uur en 19.00 uur in tabel 3.2 opgenomen maximale geluidniveaus ($L_{A,max}$) niet van toepassing zijn op laad- en losactiviteiten;
- de in tabel 3.2 aangegeven waarden binnen in- of aanpandige gevoelige gebouwen niet gelden indien de gebruiker van deze gevoelige gebouwen geen toestemming geeft voor het in redelijkheid uitvoeren of doen uitvoeren van geluidmetingen;
- de in tabel 3.2 aangegeven waarden op de gevel ook gelden bij gevoelige terreinen op de grens van het terrein;
- de waarden in in- en aanpandige gevoelige gebouwen gelden in geluidgevoelige ruimten en verblijfsruimten;
- de in tabel 3.2 aangegeven waarden niet gelden op gevoelige objecten die zijn gelegen op een gezonde industrie-terrein.

4 METINGEN EN BEREKENINGEN

4.1 Meet- en berekeningsmethodiek

Ter bepaling van de geluiduitstraling van de geluidrelevante activiteiten (verkeersbewegingen) is gebruik gemaakt van in het verleden elders uitgevoerde metingen. Gedurende de metingen waren de weersomstandigheden zodanig dat geen speciale correcties noodzakelijk waren. De uitgevoerde metingen hebben plaatsgevonden binnen het meteoraam, zoals omschreven in de Handleiding Meten en Rekenen Industrielawaai uitgave 1999.

De berekeningen van de geluidemissie van de inrichting zijn uitgevoerd conform de voorschriften van de methode II in de Handleiding Meten en Rekenen Industrielawaai.

4.2 Bronbeschrijving

Bij geluidbronnen wordt onderscheid gemaakt tussen stationaire bronnen en mobiele geluidbronnen, behorende bij de verkeers- c.q. transportbewegingen op het inrichtingsterrein. In het onderhavige akoestisch onderzoek is uitsluitend sprake van mobiele geluidbronnen. In bijlage 2 zijn de locaties van de mobiele bronnen in het akoestisch model grafisch weergegeven. In bijlage 3 wordt een overzicht gegeven van de invoergegevens van alle geluidbronnen, die een relevante bijdrage leveren aan de emissieniveaus. In de navolgende subparagraaf worden alle gebruikte mobiele bronnen besproken welke in de representatieve bedrijfssituatie actief zijn.

4.2.1 Mobiele bronnen

In tabel 4.1 wordt een overzicht gegeven van de vervoersbewegingen op de parkeerplaats in de representatieve bedrijfssituatie.

Aan/afvoer personenauto's

Momenteel is voor het bronvermogen van een weggrijdende personenauto $L_w = 91$ dB(A) representatief. Piekverhogingen zijn met name afkomstig van het dichtslaan van portieren en het optrekken nabij de inrit. Voor de maximale geluidniveaus worden afzonderlijke piekbronnen gesitueerd ter plaatse van verschillende parkeerplaatsen. Tevens wordt voor het optrekken een extra piekbron ter plaatse van de rijlijn geplaatst.

Tabel 4.1: Vervoersbewegingen van en naar de parkeerplaats

vervoersbeweging in de representatieve bedrijfssituaties	bronnummer	bronvermogens		aantal aan- en afvoer voertuigen		
		L _w	L _{w,max}	dag	avond	nacht
personenauto's						
aankomen en vertrekken parkeerterrein	mb01	91		73	20	-
dichtslaan autoportier	p01 t/m p04		96	-	-	-
optrekken personenauto	p05		94	-	-	-

4.3 Objecten

In bijlage 2 zijn de objecten grafisch weergegeven. In bijlage 3 zijn de bijbehorende invoergegevens weergegeven.

Voor de onmiddellijke omgeving van de inrichting is gebruik gemaakt van een akoestisch model in Geomilieu, versie 2.40. Alle relevante gebouwen zijn als rechthoekige of polygone objecten ingevoerd met een hoogte ten opzichte van het maaiveld.

Voor de onmiddellijke omgeving van de inrichting is een bodemfactor van 0,0 (akoestisch hard) gehanteerd.

4.4 Ligging van de beoordelingspunten

In bijlage 2 is de ligging van de beoordelingspunten weergegeven. In bijlage 3 zijn de invoergegevens hiervan weergegeven. De relevante beoordelingspunten zijn gelegen op de gevels van de dichtstbijzijnde woningen van derden rondom de parkeerplaats aan de Molenkade en Smaelweer.

De immissieniveaus op de gevels van woningen van derden zijn bepaald op een standaardhoogte van 1,5 meter boven maaiveld gedurende de dagperiode en 4,5 meter voor de avond- en nachtperiode. Voor het toetspunt op de woning boven de bestaande winkel aan de Molenkade is een hoogte van 5,0 meter aangehouden voor de dag-, avond- en nachtperiode. Voor alle punten is gerekend met het invallend geluidniveau.

5 RESULTATEN

5.1 Vanwege de inrichting

Teneinde voldoende inzicht te verkrijgen in de aangevraagde situatie is de rekensituatie in de representatieve bedrijfssituatie nader beschouwd. In bijlage 4A en 4B zijn respectievelijk de rekenresultaten opgenomen van het langtijdgemiddelde beoordelingsniveau ($L_{Ar,LT}$) en de maximale geluidniveaus (L_{Amax}).

Uit tussenberekeningen is gebleken dat in de avondperiode niet voldaan kan worden aan de eisen met betrekking tot de maximale niveaus (L_{Amax}). Ten behoeve van afscherming is rondom het parkeerterrein een geluidscherm aangebracht met een hoogte van 2,0 meter (minimale massa 10 kg/m^2 , kiedicht uitgevoerd). Dit geluidscherm kan bijvoorbeeld worden uitgevoerd als een muur van enkel steens metselwerk.

In tabel 5.1 zijn de rekenresultaten per toetspunt samengevat. Voor de piekniveaus is per waarneempunt het maatgevende geluidniveau weergegeven.

Tabel 5.1: Rekenresultaten nieuwe situatie, inclusief scherm rondom parkeerterrein

punt	geluidniveaus [dB(A)] nieuwe situatie					
	dagperiode (1,5 m)		avondperiode (4,5 m)		nachtperiode (4,5 m)	
	$L_{Ar,LT}$	L_{Amax}	$L_{Ar,LT}$	L_{Amax}	$L_{Ar,LT}$	L_{Amax}
O01, woning 1 (Molenkade) (toetspunt 5,0 m hoogte)	44	63	44	63	-	-
O02, woning 2 (woning Smaelweer, perceel 880)	34	55	41	61	-	-
O03, woning 3 (woning Smaelweer, perceel 610)	33	56	-	-	-	-
O04, woning 3 (woning Smaelweer, perceel 610)	34	58	-	-	-	-
O05, woning 3 (woning Smaelweer, perceel 610)	31	52	38	59	-	-
O06, woning 3 (woning Smaelweer, perceel 610)	-	-	38	57	-	-

5.2 Berekeningsresultaten en toepassing van het BBT-principe

Uit de rekenresultaten blijkt dat het langtijdgemiddelde beoordelingsniveau ($L_{Ar,LT}$) in de nieuwe situatie als gevolg van de verkeersbewegingen op het parkeerterrein maximaal 49 dB(A) etmaalwaarde bedraagt op de gevel van woning 1. Hiermee wordt voldaan aan de gestelde grenswaarden.

Met betrekking tot de maximale geluidniveaus blijkt uit de resultaten dat in de nieuwe situatie als gevolg van het dichtslaan van de autoportieren en rijdende personenauto's het maximale geluidniveau 68 dB(A) etmaalwaarde bedraagt ter plaatse van de gevel van woning 1. Hiermee wordt voldaan aan de gestelde grenswaarden.

Het bevoegd gezag dient bij het beoordelen van de akoestische situatie na te gaan of met de aangevraagde (geluid)situatie sprake is van een goede ruimtelijke ordening, waarbij het principe van de Best Beschikbare Technieken (BBT) dient te zijn toegepast.

Aangezien de geluidemissie van de personenauto's, is gebaseerd op de huidige stand der techniek, kan worden gesteld dat het redelijkerwijs niet mogelijk is de geluiduitstraling van deze bronnen verder te verminderen. Afscherming naar de omliggende woningen is voorzien in een geluidscherm van 2,0 meter aan de noord- en oostzijde van het parkeerterrein. Hogere afscherming is stedenbouwkundig gezien onwenselijk.

Voorts zijn er geen maatregelen denkbaar om de geluiduitstraling verder terug te brengen. Gezien het vorenstaande kan geconcludeerd worden dat de beschouwde situatie derhalve voldoet aan het BBT-principe.

6 SAMENVATTING EN CONCLUSIES

In verband met de uitbreiding van een winkelpand aan de Molenkade 25 te Dussen inclusief nieuwe parkeervoorziening is een akoestisch onderzoek uitgevoerd naar de geluidemissie van de verkeersbewegingen ten gevolge van deze nieuwe parkeervoorziening.

Uit de resultaten van het onderliggende akoestisch onderzoek kunnen de volgende conclusies worden getrokken:

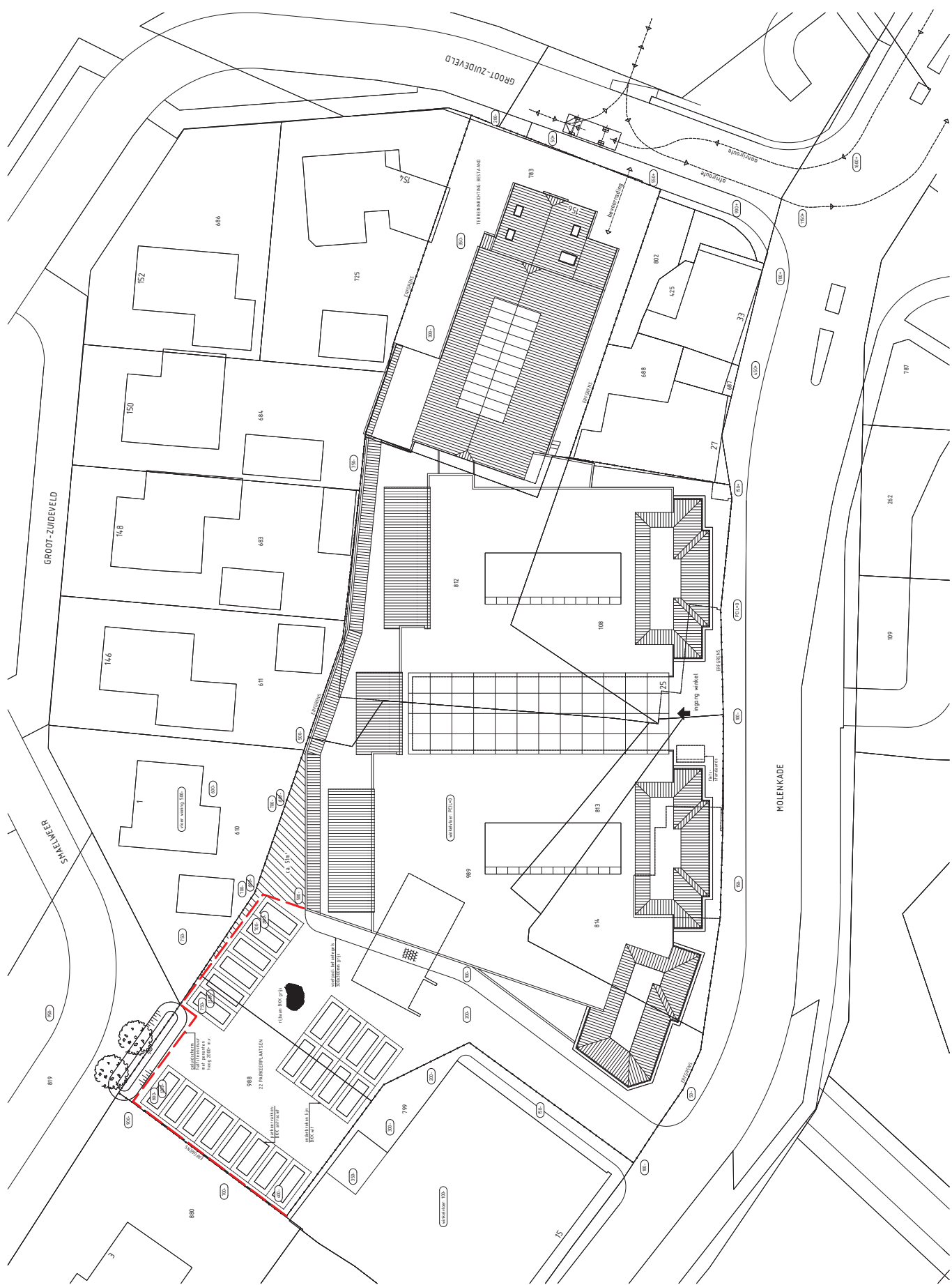
- De berekende geluidniveaus ($L_{A_{r,LT}}$) zijn bepaald voor de meest ongunstige situatie, namelijk de koopavond op vrijdag. De berekende etmaalwaarde voor het langtijdgemiddelde beoordelingsniveau ($L_{A_{r,LT}}$) bedraagt dan maximaal 49 dB(A) voor de woning gelegen aan de Molenkade. Voor de zaterdag bedraagt de berekende etmaalwaarde maximaal 44 dB(A). In de huidige situatie is de woning reeds geluidbelast door de bestaande parkeerplaats aan de zuidzijde van de woning. Deze bestaande parkeerplaats komt te vervallen. Echter zal de woning geluidbelast worden door de vervoersbewegingen naar de nieuwe parkeerplaats. De woning is gelegen aan een doorgaande route (Molenkade). De gebiedstypering valt hiermee onder frustige woonwijk in stad. Ook de woningen aan de Smaelweer bevinden zich binnen de geluidzone van de Molenkade. Een aanvaardbare grenswaarde voor het geluidniveau op de woningen is dan ook maximaal 50 dB(A) etmaalwaarde ($L_{A_{r,LT}}$).
- Met betrekking tot het langtijdgemiddelde beoordelingsniveau ($L_{A_{r,LT}}$) kan gesteld worden dat kan worden voldaan aan de geluidgrenswaarde van 50 dB(A) etmaalwaarde uit het Activiteitenbesluit. Dit komt overeen met de grenswaarde voor de gebiedstypering.
- Met betrekking tot de maximale geluidniveaus ($L_{A_{max}}$) kan gesteld worden dat indien een geluidscherm aan de noord- en oostzijde van het parkeerterrein wordt aangebracht, kan worden voldaan aan de geluidgrenswaarde van 70 dB(A) etmaalwaarde uit het Activiteitenbesluit.

Er kan gesteld worden dat sprake is van een goede ruimtelijke ordening indien een geluidscherm hoog minimaal 2,0 meter tussen het parkeerterrein en de woningen aan de Smaelweer (zowel noord- als oostzijde) wordt geplaatst. Een mogelijkheid hiervoor is het aanbrengen van een gemetselde muur van 2,0 meter hoogte.

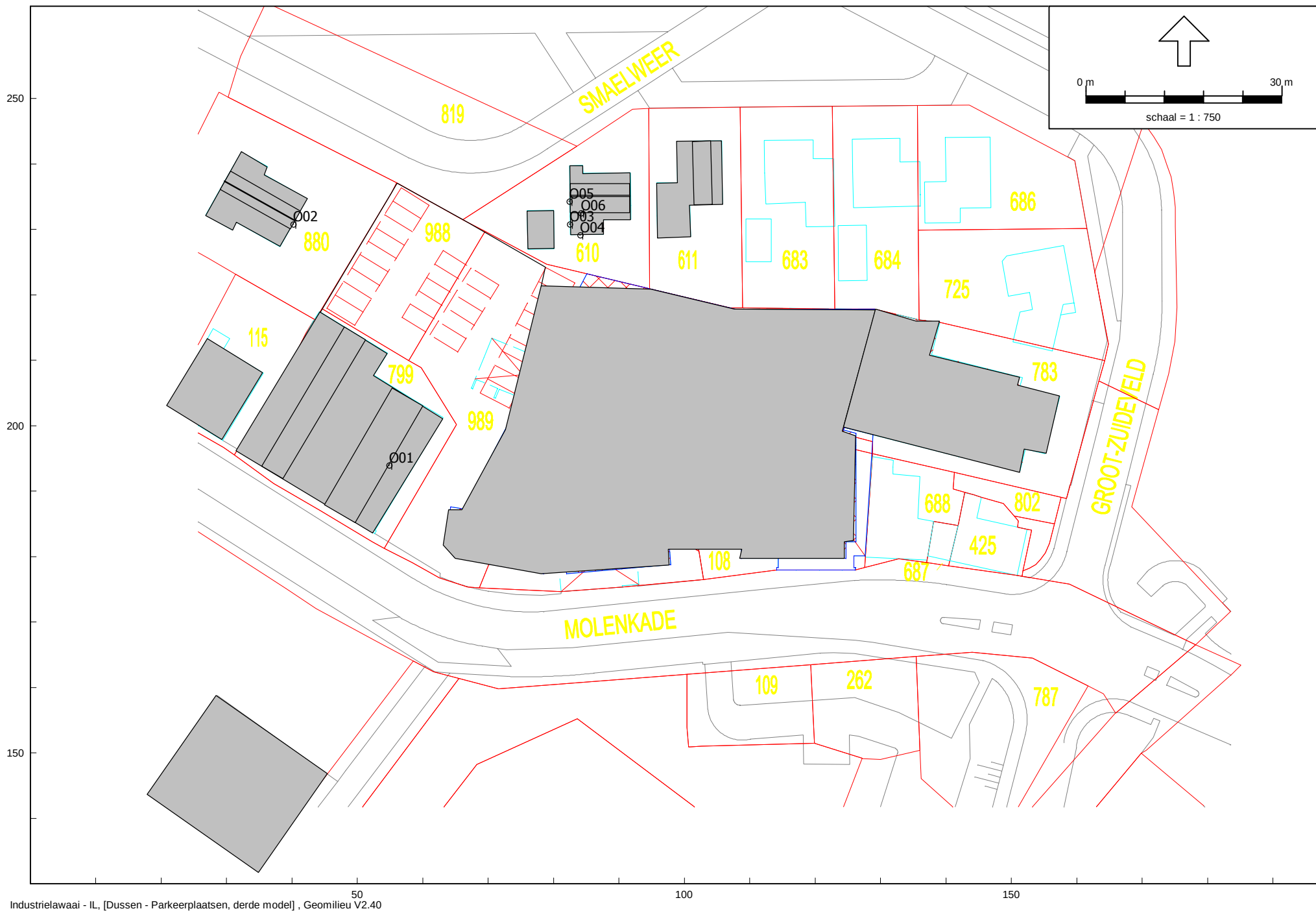
Het type geluid (rijden personenauto's en dichtslaan autoportieren) is een gebiedseigen geluid, waardoor deze minder als hinderlijk zal worden ervaren. Een gebiedsvreemd geluid wordt namelijk sneller als hinderlijk ervaren, waardoor sneller (dus bij lagere geluidniveaus) een slecht woon- en leefklimaat ontstaat. In de situatie zoals beschreven in deze rapportage, kan worden gesteld dat na realisatie van de parkeerplaats te allen tijde sprake is van een goed woon- en leefklimaat.

Het aspect industrielawaai vormt, na toepassing van voornoemd geluidscherm, derhalve geen belemmering om de beoogde bestemmingsplanwijziging toe te staan.

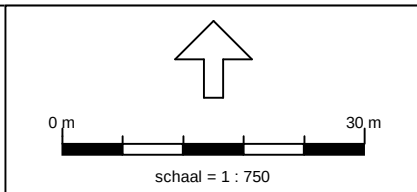
BIJLAGE 1

BIJLAGE 2

Overzicht situatie inclusief rekenpunten (met niet actuele achtergrond)

Industrielawaai - IL, [Dussen - Parkeerplaatsen, derde model] , Geomilieu V2.40

Overzicht mobiele bronnen

BIJLAGE 3

Tritium Advies
Invoergegevens akoestisch model

1206/099/RV-02
bijlage 3

Model: Parkeerplaatsen, derde model
Dussen - Gebied, april 2014
Groep: (hoofdgroep)
Lijst van Gebouwen, voor rekenmethode Industrielawaai - IL

Naam	Omschr.	Hoogte	Maaiveld	Hdef.	Cp	Refl. 31	Refl. 63	Refl. 125	Refl. 250	Refl. 500	Refl. 1k	Refl. 2k	Refl. 4k	Refl. 8k
g01	Ballegooyen Modes	8,00	0,00	Relatief	0 dB	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80
g02	Ballegooyen Modes	6,00	0,00	Relatief	0 dB	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80
g03	gebouw Molenkade	3,50	0,00	Relatief	0 dB	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80
g04	gebouw Molenkade	8,00	0,00	Relatief	0 dB	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80
g05	gebouw Molenkade	8,00	0,00	Relatief	0 dB	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80
g06	gebouw Molenkade	8,00	0,00	Relatief	0 dB	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80
g07	gebouw Smaelweer	3,50	0,00	Relatief	0 dB	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80
g08	gebouw Smaelweer	6,50	0,00	Relatief	0 dB	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80
g09	gebouw Smaelweer	8,00	0,00	Relatief	2 dB	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20
g10	gebouw Smaelweer	3,80	0,00	Relatief	0 dB	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80
g11	gebouw Smaelweer	3,00	0,00	Relatief	0 dB	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80
g12	gebouw Smaelweer	6,50	0,00	Relatief	0 dB	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80
g13	gebouw Smaelweer	6,50	0,00	Relatief	2 dB	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20
g14	gebouw Smaelweer	4,00	0,00	Relatief	0 dB	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80
g15	gebouw Smaelweer	8,00	0,00	Relatief	0 dB	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80
g16	gebouw Molenkade	3,00	0,00	Relatief	0 dB	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80

Model: Parkeerplaatsen, derde model
Dussen - Gebied, april 2014
Groep: (hoofdgroep)
Lijst van Schermen, voor rekenmethode Industrielawaai - IL

Naam	Omschr.	ISO H	ISO M	Hdef.	Cp	Refl.L 31	Refl.L 63	Refl.L 125	Refl.L 250	Refl.L 500	Refl.L 1k	Refl.L 2k	Refl.L 4k	Refl.L 8k	Refl.R 31	Refl.R 63	Refl.R 125	Refl.R 250	Refl.R 500	Refl.R 1k	Refl.R 2k	Refl.R 4k
s01	scherm	2,00	0,00	Relatief	0 dB	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80

Tritium Advies
Invoergegevens akoestisch model

1206/099/RV-02
bijlage 3

Model: Parkeerplaatsen, derde model
Dussen - Gebied, april 2014
Groep: (hoofdgroep)
Lijst van Schermen, voor rekenmethode Industrielawaai - IL

Naam	Refl.R 8k
s01	0,80

Model: Parkeerplaatsen, derde model
Dussen - Gebied, april 2014
Groep: (hoofdgroep)
Lijst van Rekenpunten, voor rekenmethode Industrielawaai - IL

Naam	Omschr.	Maaiveld	Hdef.	Hoogte A	Hoogte B	Hoogte C	Hoogte D	Hoogte E	Hoogte F	Gevel
O01	ontvangpunt woning 1	0,00	Relatief	5,00	--	--	--	--	--	Ja
O02	ontvangpunt woning 2	0,00	Relatief	1,50	4,50	--	--	--	--	Ja
O03	ontvangpunt woning 3	0,00	Relatief	1,50	--	--	--	--	--	Ja
O04	ontvangpunt woning 3	0,00	Relatief	1,50	--	--	--	--	--	Ja
O05	ontvangpunt woning 3	0,00	Relatief	1,50	4,50	--	--	--	--	Ja
O06	ontvangpunt woning 3	0,00	Relatief	--	4,50	--	--	--	--	Ja

Model: Parkeerplaatsen, derde model
Dussen - Gebied, april 2014
Groep: (hoofdgroep)
Lijst van Mobiele bron, voor rekenmethode Industrielawaai - IL

Naam	Omschr.	ISO H	ISO M	Hdef.	Aantal(D)	Aantal(A)	Aantal(N)	Cb(D)	Cb(A)	Cb(N)	Gem.snelheid	Max.afst.	Lw 31	Lw 63	Lw 125	Lw 250	Lw 500	Lw 1k	Lw 2k	Lw 4k	Lw 8k	Red 31
mb01	personenauto's parkeerplaats vrijdag	0,75	0,00	Relatief	73	20	--	27,40	28,26	--	10	3,00	50,00	69,60	76,20	80,30	81,90	85,70	85,00	81,00	74,20	0,00

Tritium Advies
Invoergegevens akoestisch model

1206/099/RV-02
bijlage 3

Model: Parkeerplaatsen, derde model
Dussen - Gebied, april 2014
Groep: (hoofdgroep)
Lijst van Mobiele bron, voor rekenmethode Industrielawaai - IL

Naam	Red 63	Red 125	Red 250	Red 500	Red 1k	Red 2k	Red 4k	Red 8k
mb01	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Model: Parkeerplaatsen, derde model
Dussen - Gebied, april 2014
Groep: (hoofdgroep)
Lijst van Puntbronnen, voor rekenmethode Industrielawaai - IL

Naam	Omschr.	Hoogte	Maaiveld	Hdef.	Type	Richt.	Hoek	Cb(D)	Cb(A)	Cb(N)	GeenRefl.	GeenDemping	GeenProces	Lw 31	Lw 63	Lw 125	Lw 250	Lw 500	Lw 1k	Lw 2k	Lw 4k	Lw 8k
p01	dichtslaan autoportier 1	0,75	0,00	Relatief	Normale puntbron	0,00	360,00	0,00	0,00	--	Nee	Nee	Nee	58,00	74,60	87,00	87,70	88,70	88,10	88,90	88,90	81,30
p02	dichtslaan autoportier 2	0,75	0,00	Relatief	Normale puntbron	0,00	360,00	0,00	0,00	--	Nee	Nee	Nee	58,00	74,60	87,00	87,70	88,70	88,10	88,90	88,90	81,30
p03	dichtslaan autoportier 3	0,75	0,00	Relatief	Normale puntbron	0,00	360,00	0,00	0,00	--	Nee	Nee	Nee	58,00	74,60	87,00	87,70	88,70	88,10	88,90	88,90	81,30
p05	optrekken personenwagen	0,75	0,00	Relatief	Normale puntbron	0,00	360,00	0,00	0,00	--	Nee	Nee	Nee	50,00	69,60	76,20	80,30	81,90	85,70	85,00	81,00	74,20
p04	dichtslaan autoportier 4	0,75	0,00	Relatief	Normale puntbron	0,00	360,00	0,00	0,00	--	Nee	Nee	Nee	58,00	74,60	87,00	87,70	88,70	88,10	88,90	88,90	81,30

Model: Parkeerplaatsen, derde model
Dussen - Gebied, april 2014
Groep: (hoofdgroep)
Lijst van Puntbronnen, voor rekenmethode Industrielawaai - IL

Naam	Red 31	Red 63	Red 125	Red 250	Red 500	Red 1k	Red 2k	Red 4k	Red 8k
p01	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
p02	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
p03	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
p05	-3,00	-3,00	-3,00	-3,00	-3,00	-3,00	-3,00	-3,00	-3,00
p04	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

BIJLAGE 4

BIJLAGE 4A

Rapport: Resultatentabel
Model: Parkeerplaatsen, derde model
L_{Aeq} totaalresultaten voor toetspunten
Groep: Lar,lt vrijdag
Groepsreductie: Nee

Naam							
Toetspunt	Omschrijving	Hoogte	Dag	Avond	Nacht	Etmaal	Li
O01_A	ontvangpunt woning 1	5,00	44,4	43,5	--	48,5	71,8
O02_A	ontvangpunt woning 2	1,50	34,3	33,4	--	38,4	62,7
O02_B	ontvangpunt woning 2	4,50	41,7	40,8	--	45,8	69,1
O03_A	ontvangpunt woning 3	1,50	33,4	32,5	--	37,5	61,9
O04_A	ontvangpunt woning 3	1,50	33,8	32,9	--	37,9	61,8
O05_A	ontvangpunt woning 3	1,50	30,6	29,7	--	34,7	59,1
O05_B	ontvangpunt woning 3	4,50	38,4	37,6	--	42,6	65,9
O06_B	ontvangpunt woning 3	4,50	38,7	37,8	--	42,8	66,1

BIJLAGE 4B

Rapport: Resultatentabel
Model: Parkeerplaatsen, derde model
L_{Aeq} totaalresultaten voor toetspunten
Groep: dichtslaan autoportier 1
Groepsreductie: Nee

Naam Toetspunt	Omschrijving	Hoogte	Dag	Avond	Nacht	Etmaal	Li
O01_A	ontvangpunt woning 1	5,00	54,7	54,7	--	59,7	54,7
O02_A	ontvangpunt woning 2	1,50	55,0	55,0	--	60,0	55,0
O02_B	ontvangpunt woning 2	4,50	58,3	58,3	--	63,3	58,3
O03_A	ontvangpunt woning 3	1,50	46,8	46,8	--	51,8	48,1
O04_A	ontvangpunt woning 3	1,50	50,4	50,4	--	55,4	51,9
O05_A	ontvangpunt woning 3	1,50	50,7	50,7	--	55,7	52,1
O05_B	ontvangpunt woning 3	4,50	59,0	59,0	--	64,0	59,0
O06_B	ontvangpunt woning 3	4,50	56,9	56,9	--	61,9	56,9

Rapport: Resultatentabel
Model: Parkeerplaatsen, derde model
L_{Aeq} totaalresultaten voor toetspunten
Groep: dichtslaan autoportier 2
Groepsreductie: Nee

Naam Toetspunt	Omschrijving	Hoogte	Dag	Avond	Nacht	Etmaal	Li
O01_A	ontvangpunt woning 1	5,00	58,1	58,1	--	63,1	58,1
O02_A	ontvangpunt woning 2	1,50	51,2	51,2	--	56,2	53,2
O02_B	ontvangpunt woning 2	4,50	59,2	59,2	--	64,2	59,2
O03_A	ontvangpunt woning 3	1,50	56,3	56,3	--	61,3	56,3
O04_A	ontvangpunt woning 3	1,50	58,3	58,3	--	63,3	58,3
O05_A	ontvangpunt woning 3	1,50	52,2	52,2	--	57,2	52,2
O05_B	ontvangpunt woning 3	4,50	55,1	55,1	--	60,1	55,1
O06_B	ontvangpunt woning 3	4,50	56,7	56,7	--	61,7	56,7

Rapport: Resultatentabel
Model: Parkeerplaatsen, derde model
L_{Aeq} totaalresultaten voor toetspunten
Groep: dichtslaan autoportier 3
Groepsreductie: Nee

Naam							
Toetspunt	Omschrijving	Hoogte	Dag	Avond	Nacht	Etmaal	Li
O01_A	ontvangpunt woning 1	5,00	58,3	58,3	--	63,3	58,3
O02_A	ontvangpunt woning 2	1,50	52,4	52,4	--	57,4	53,5
O02_B	ontvangpunt woning 2	4,50	60,0	60,0	--	65,0	60,0
O03_A	ontvangpunt woning 3	1,50	50,5	50,5	--	55,5	51,1
O04_A	ontvangpunt woning 3	1,50	51,6	51,6	--	56,6	52,3
O05_A	ontvangpunt woning 3	1,50	46,2	46,2	--	51,2	47,3
O05_B	ontvangpunt woning 3	4,50	54,5	54,5	--	59,5	54,5
O06_B	ontvangpunt woning 3	4,50	56,3	56,3	--	61,3	56,3

Rapport: Resultatentabel
Model: Parkeerplaatsen, derde model
L_{Aeq} totaalresultaten voor toetspunten
Groep: dichtslaan autoportier 4
Groepsreductie: Nee

Naam Toetspunt	Omschrijving	Hoogte	Dag	Avond	Nacht	Etmaal	Li
O01_A	ontvangpunt woning 1	5,00	56,5	56,5	--	61,5	56,5
O02_A	ontvangpunt woning 2	1,50	53,3	53,3	--	58,3	54,7
O02_B	ontvangpunt woning 2	4,50	60,7	60,7	--	65,7	60,7
O03_A	ontvangpunt woning 3	1,50	52,6	52,6	--	57,6	52,6
O04_A	ontvangpunt woning 3	1,50	55,6	55,6	--	60,6	55,6
O05_A	ontvangpunt woning 3	1,50	49,8	49,8	--	54,8	49,8
O05_B	ontvangpunt woning 3	4,50	54,3	54,3	--	59,3	54,3
O06_B	ontvangpunt woning 3	4,50	56,5	56,5	--	61,5	56,5

Rapport: Resultatentabel
Model: Parkeerplaatsen, derde model
LAeq totaalresultaten voor toetspunten
Groep: wegrijden personenwagen uitrit
Groepsreductie: Nee

Naam							
Toetspunt	Omschrijving	Hoogte	Dag	Avond	Nacht	Etmaal	Li
O01_A	ontvangpunt woning 1	5,00	62,8	62,8	--	67,8	62,8
O02_A	ontvangpunt woning 2	1,50	36,7	36,7	--	41,7	39,3
O02_B	ontvangpunt woning 2	4,50	41,3	41,3	--	46,3	41,3
O03_A	ontvangpunt woning 3	1,50	46,0	46,0	--	51,0	48,5
O04_A	ontvangpunt woning 3	1,50	37,7	37,7	--	42,7	40,2
O05_A	ontvangpunt woning 3	1,50	40,3	40,3	--	45,3	43,0
O05_B	ontvangpunt woning 3	4,50	49,6	49,6	--	54,6	49,6
O06_B	ontvangpunt woning 3	4,50	44,9	44,9	--	49,9	44,9

Bijlage 5

**Quick scan flora en fauna
Ballegooyen Modes B.V.
Molenkade 25 te Dussen**

Tritium Advies BV

Adviseurs in bouwen, milieu en veiligheid

TRITIUM NUENEN »

Gulberg 35
5674 TE Nuenen
T. 040.29 51 951

E. info@tritium.nl

TRITIUM PRINSENBEEK »

Groenstraat 27
4841 BA Prinsenbeek
T. 076.54 29 564

I. www.tritiumadvies.nl

TRITIUM NEER »

Steeg 27
6086 EJ Neer
T. 0475.49 81 50

K.v.K nr. 17108024

TRITIUM ARKEL »

Vlietskade 1509
4241 WH Arkel
T. 0183.71 20 80

IBAN NL29INGB0662572645

Quick scan flora en fauna

in opdracht van

Ballegooyen Modes B.V.
de heer J. Vos
Molenkade 25
4271 AE DUSSEN

betreffende de locatie

Molenkade 25
Dussen (gemeente Werkendam)

documentnummer

1303/105/RV-01

versie

2

vestiging, datum

Nuenen, 31 mei 2013

Opgesteld:

ir. R.A.C. van de Voort
Projectleider RO

Gecontroleerd:

ir. M. van der Donk
Senior projectleider RO

INHOUDSOPGAVE

		pagina
1	INLEIDING	1
2	LITERATUURONDERZOEK	3
2.1	Gebieden	3
2.2	Soorten	4
3	VELDBEZOEK	6
4	RESULTATEN	7
4.1	Flora	7
4.2	Vogels	7
4.3	Zoogdieren	7
4.4	Reptielen en amfibieën	8
4.5	Vlinders en libellen	8
4.6	Mieren en kevers	8
4.7	Vissen	8
5	CONCLUSIES	9
5.1	Soorten van FFlijst 1	9
5.2	Soorten van FFlijst 2/3	9
5.3	Zorgplicht	10
5.4	Eindconclusie	10

BIJLAGEN

1. situatieschets van de omgeving
2. rapportage uit het Natuurloket
3. fotobijlage veldbezoek

1 INLEIDING

In opdracht van Ballegooyen Modes B.V. is een quick scan flora en fauna uitgevoerd in verband met de uitbreiding van het winkelpand op de locatie Molenkade 25 te Dussen, gemeente Werkendam. De bestaande winkel wordt aan de noordzijde uitgebreid. Hiertoe wordt het bestaande winkelpand vervangen door een nieuw exemplaar. Tevens wordt direct ten noorden van het plan een parkeerplaats voor bezoekers gerealiseerd. De ontsluiting van dit parkeerterrein vindt plaats via de Molenkade. In bijlage 1 is een tekening van de toekomstige situatie van het plangebied opgenomen.

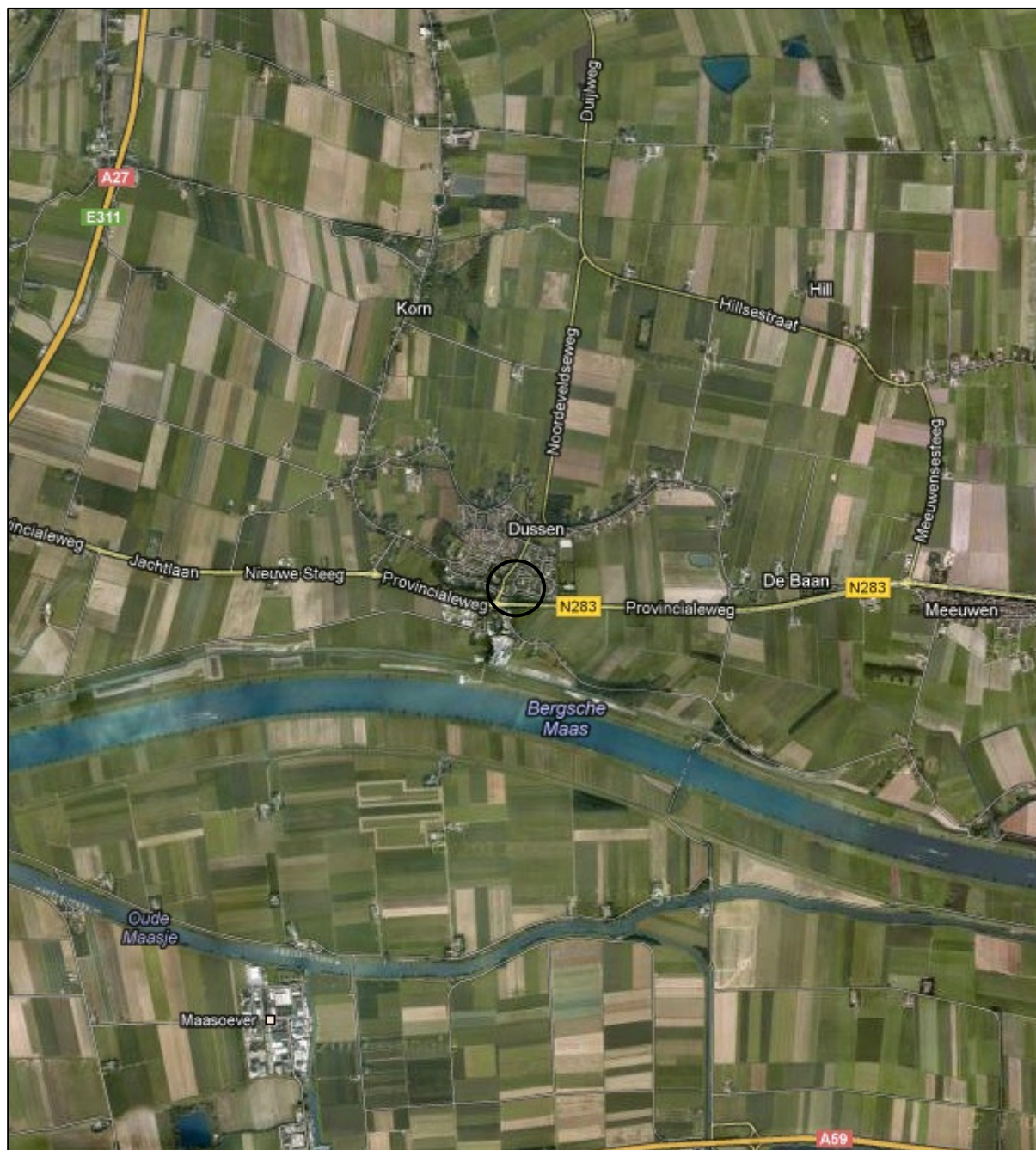
Het plan is in strijd met het vigerende bestemmingsplan. Voor deze locatie wordt derhalve een nieuw bestemmingsplan opgesteld conform de Wet ruimtelijke ordening (Wro). In het kader van deze procedure dient onder andere een verkennend flora- en faunaonderzoek te worden uitgevoerd. Hiermee kan worden voorkomen dat in strijd met de geldende natuurwetgeving zal worden gehandeld.

Doel van het onderhavige onderzoek is te bepalen of de wijzigingen binnen het onderzoeksgebied mogelijk leiden tot overtreding van de natuurwetgeving. Voor soortenbescherming is hierbij de Flora- en faunawet van belang, gebiedsbescherming is vastgelegd in de Natuurbeschermingswet 1998 en de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Indien een planlocatie in of nabij een beschermd gebied ligt of een onderdeel van de EHS vormt, dient bepaald te worden of de voorgenomen ontwikkelingen een negatief effect kunnen hebben op het beschermde gebied of afbreuk doen aan de werking van de EHS. Vaak is echter enkel soortbescherming via de Flora- en faunawet van toepassing.

Op basis van de ecologische waarden van een planlocatie zal uit een verkennend flora- en faunaonderzoek blijken of er een overtreding te verwachten is van de Flora- en faunawet. Tevens wordt vastgesteld of er meer soortgegevens nodig zijn door middel van inventarisatie en of er een uitgebreide studie noodzakelijk is naar de effecten van een ruimtelijke ingreep. In veel situaties zal het uitvoeren van een verkennend onderzoek echter reeds voldoende zijn om aan te tonen of een plan uitgevoerd kan worden met of zonder enkele eenvoudige maatregelen of aanpassingen om een overtreding van de Flora- en faunawet te voorkomen.

Het plangebied betreft de percelen die kadastraal bekend zijn als gemeente Dussen, sectie N, nummers 812, 813, 814, 989, 988, 108 en 783. De percelen hebben een totale oppervlakte van 4140 m². Ter plaatse van de uitbreiding zijn thans twee woonhuizen met bijbehorende tuinen aanwezig. Deze twee woningen zullen derhalve, net zoals de bestaande winkel, worden gesloopt. De locatie wordt ontsloten door de weg Molenkade, welke gezien kan worden als een lintbebouwde straat met gemengde functies.

Uit navolgende luchtfoto kan worden opgemaakt dat het plangebied in het zuiden van de kern Dussen is gelegen. Tevens blijkt uit de figuur dat het dorp Dussen een relatief kleine kern betreft, grenzend aan natuur- en agrarische gronden, met als belangrijkste gebiedsontsluitingsweg de N283.

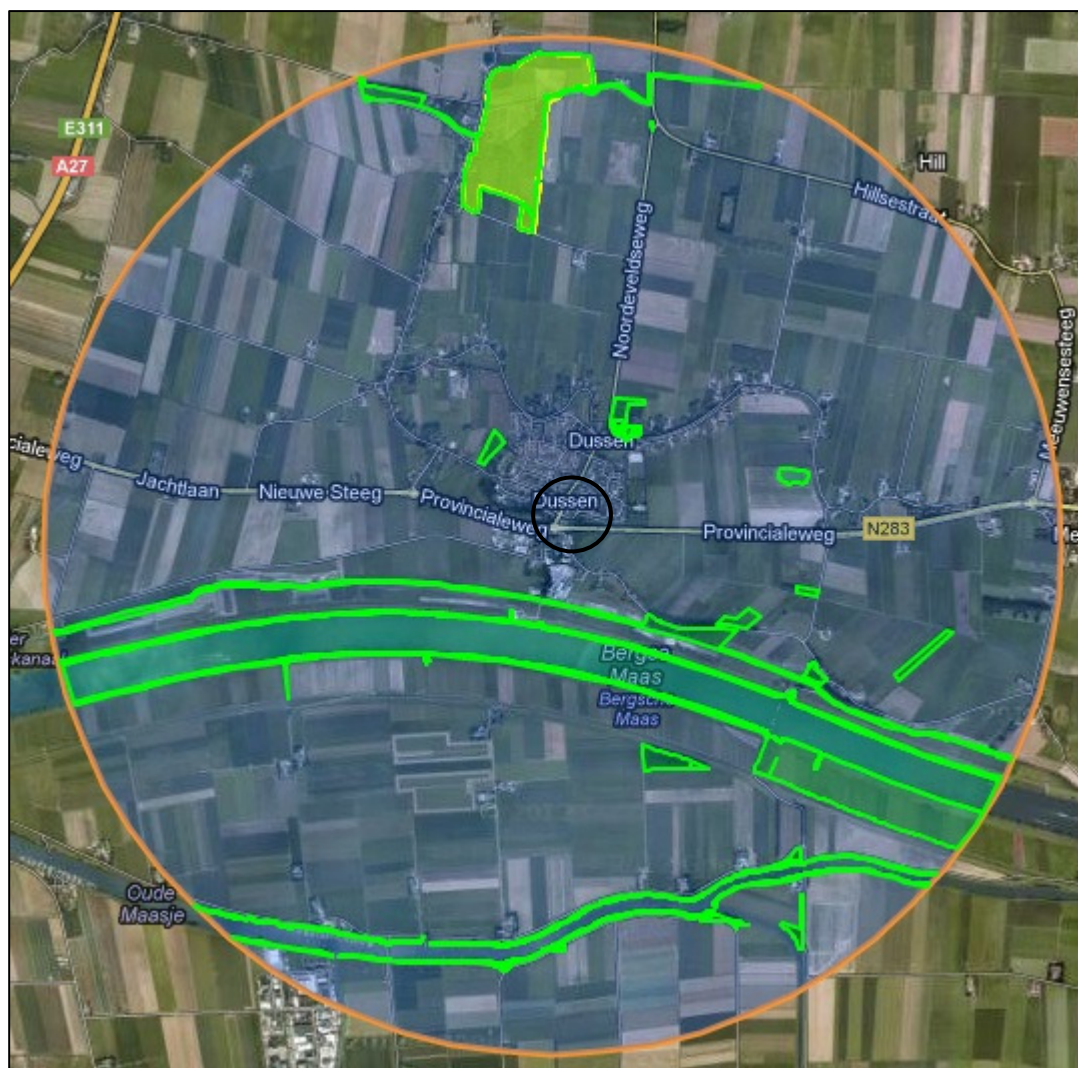
Figuur 1 Luchtfoto van de omgeving van het plangebied.

2 LITERATUURONDERZOEK

In het uitgevoerde bronnenonderzoek is gekeken naar gebiedsgerichte bescherming en mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten in het onderzoeksgebied. Onder andere is hierbij gebruik gemaakt van het Natuurloket, de zoogdierenatlas (Broekhuizen et al., 1992), de broedvogelatlas (SOVON Vogelonderzoek Nederland, 2002) en de “Werkatlas amfibieën en reptielen in Noord-Brabant”. De aanwezigheid van relevante natuurterreinen en de ligging van Natuurbeschermingswet 1998 gebieden (o.a. Habitat- en Vogelrichtlijngebieden) en de EHS in de nabijheid van het onderzoeksgebied zijn onderzocht. De bevindingen van het uitgevoerde veldbezoek en het literatuuronderzoek zijn vervolgens gebundeld in onderhavige rapportage.

2.1 Gebieden

In onderstaande figuur is het deel van de kern Dussen nabij de onderzoekslocatie met haar ecologisch waardevolle gebieden (in een straal van 3 km) in groene highlights weergegeven.

Figuur 2 Gemeente Werkendam en omgeving met relevante natuurgebieden.

Uit de figuur kan worden afgeleid, dat het onderzoeksgebied niet in of in de directe nabijheid (afstand groter dan 200 meter) van Natura 2000-gebieden (lichtgroene highlights), EHS (donkergroene highlights), Wetlands of Beschermde- of Staatsnatuurmonumenten ligt.

Het dichtstbijzijnde EHS gebied is het gebied rondom de Bergsche Maas op circa 400 meter afstand ten zuiden van de onderzoekslocatie. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied is natuurgebied “Loevestein, Pompveld & Kornsche Boezem” op circa 2 kilometer afstand ten noorden van de onderzoekslocatie.

Het Pompveld is een polder met moerassen, sloten en vochtig grasland. Het bijzondere is dat het een eigen waterhuishouding heeft. De Kornsche Boezem is een kleine polder tussen Dussen en Almkerk met veel wilgenbosschages. In de gebieden komen zeldzame vissoorten voor, zoals de kleine en de grote modderkruiper en de bittervoorn.

In de navolgende figuur op pagina 5, overgenomen uit de kaart van de Ecologische Hoofdstructuur is wederom het aandachtsgebied omcirkeld. Ook uit deze figuur blijkt dat er geen EHS- en Natura 2000-gebieden aanwezig zijn binnen de invloedssfeer van de ingreep. Hierdoor is er geen noodzaak voor toetsing aan zowel de Natuurbeschermingswet 1998 als de Ecologische Hoofdstructuur (gebiedsbescherming). Deze wetgeving komt in de onderhavige rapportage derhalve niet meer aan de orde.

2.2 Soorten

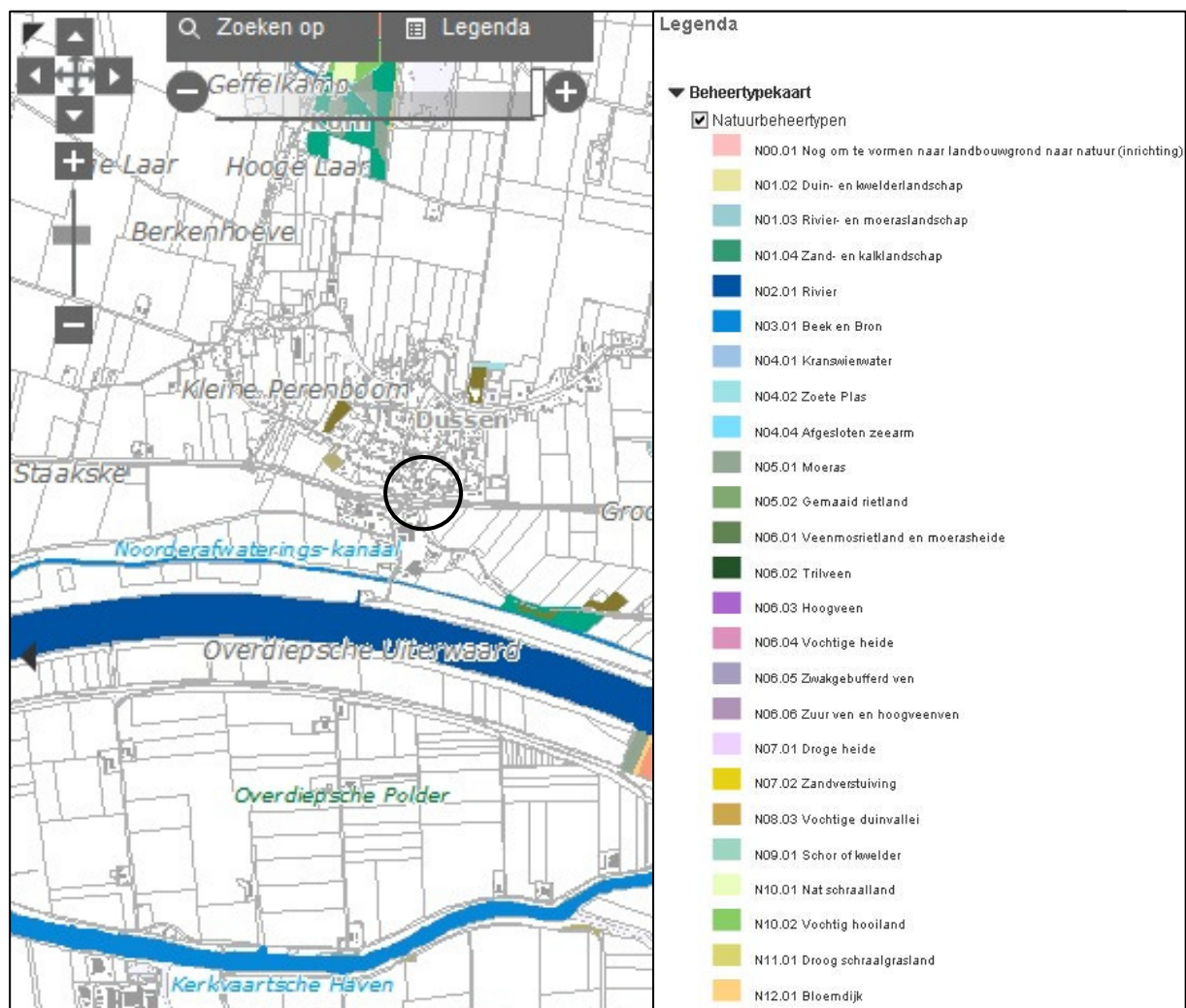
Via het landsdekkend beeld op Natuurloket.nl is de waarde beschouwd van het betreffende gebied, dat ligt in kilometerhok X:125 / Y:415 dat een deel van de kern Dussen met haar buitengebied omvat. Het Natuurloket verstrekt informatie over het voorkomen van soorten per kilometerhok. Binnen het kader van deze quick scan is het niet mogelijk om vast te stellen welke soorten per kilometerhok zijn weergegeven door het Natuurloket. De weergave van het Natuurloket kan dan ook alleen als indicatie voor de mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten worden beschouwd.

Aangezien het onderzoeksgebied slechts een klein gedeelte van het kilometerhok beslaat is het niet zeker dat de geregistreerde soorten ook daadwerkelijk voorkomen binnen het onderzoeksgebied. In bijlage 2 is de rapportage uit het Natuurloket opgenomen. Uit de rapportage blijkt dat er in de periode tussen 1990 en 2010 in het kilometerhok een zeer beperkt aantal waarnemingen is gedaan van de in de Flora- en faunawet, de Habitat- of Vogelrichtlijn of de Rode lijst voorkomende planten en dieren.

Naast bovengenoemde bron zijn onder andere gegevens gebruikt die afkomstig zijn van de “Atlas van de Nederlandse zoogdieren” en de “Werkatlas amfibieën en reptielen in Noord-Brabant”.

Uit gegevens van de zoogdieren verspreidingsatlas blijkt dat de volgende zoogdieren of sporen van deze soorten (o.a. braakballen) in de periode van 1970 tot 1988 zijn waargenomen in de directe omgeving van het onderzoeksgebied: egel, dwergspitsmuis, huisspitsmuis, mol, dwergvleermuis, grootoorvleermuis, hermelijn, wezel, bunzing, ree, bever, rosse woelmuis, woelrat, muskusrat, aardmuis, veldmuis, dwergmuis, bosmuis, bruine rat, huismuis, haas en konijn.

Uit gegevens van de Werkatlas amfibieën en reptielen blijkt dat de soorten kleine watersalamander, gewone pad en bruine kikker in de periode van 1985 tot en met 2004 zijn waargenomen in de directe omgeving van het onderzoeksgebied.

Figuur 3 Plattegrond van de omgeving van het plangebied. Het perceel is omcirkeld.

3 VELDBEZOEK

Het plangebied is op 3 april 2013 bezocht. Tijdens het terreinbezoek is zoveel mogelijk informatie verzameld met betrekking tot de aanwezigheid of afwezigheid van beschermde soorten. De te verzamelen informatie bestaat onder andere uit zicht- en geluidwaarnemingen, sporenonderzoek naar de aanwezigheid van vraat-, loop- en veegsporen, nesten, holen, uitwerpselen, prooiresten en haren. Op basis van terreinkenmerken is voorts beoordeeld of het plangebied geschikt is voor de in de regio voorkomende beschermde soorten.

Het onderzoek betreft een verkennend onderzoek in het kader van de Flora- en faunawet. In deze wet worden drie beschermingsregimes onderscheiden. Voor soorten uit FFlijst 1 geldt vrijstelling van verbodsbepalingen bij werkzaamheden in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. Er hoeft dan geen ontheffing van de Flora- en faunawet te worden aangevraagd. Voor soorten uit FFlijst 2 of 3 geldt geen vrijstelling en kan aanvraag van een ontheffing aan de orde zijn bij overtreding van verbodsbepalingen.

De huidige situatie:

- In het onderzoeksgebied, oftewel het gedeelte van het plangebied waar wijzigingen gaan plaatsvinden, bevinden zich thans het bestaande winkelpand, twee vrijstaande woningen met tuin, erfverharding en bijgebouwen. Zowel de bebouwing als de aanwezige bomen en struiken zullen wijken voor de uitbreiding van het bestaande winkelpand en de realisatie van het bijbehorende nieuwe parkeerterrein.

De in bijlage 3 opgenomen foto's geven een duidelijk beeld van de huidige situatie van het terrein.

4 RESULTATEN

Onderstaand volgen de resultaten van het uitgevoerde veldbezoek.

4.1 Flora

Het onderzoeksgebied is enerzijds in gebruik als woonbestemming, bestaande uit twee vrijstaande woningen met tuin, erfverharding en bijgebouwen en anderzijds als 'Dienstverlening' met aanduiding 'detailhandel', ter plaatse van de bestaande winkel. Tijdens het veldbezoek zijn er geen beschermde soorten planten aangetroffen.

Conclusie: er komen geen beschermde soorten planten voor in het onderzoeksgebied.

4.2 Vogels

Uit de bevindingen van het veldbezoek blijkt dat het onderzoeksgebied voor een aantal soorten vogels geschikt is als onderdeel van het leefgebied. De aanwezige bomen en struiken kunnen dienen als broedgelegenheid. Daarnaast is het gehele gebied geschikt als foerageergebied, echter zullen niet alle vogelsoorten van het gebied gebruik maken. Met name voor vogels die in het stedelijk gebied voorkomen zijn binnen het plangebied gunstige biotopen aanwezig. Voor bos- en struweelvogels, weide- en watervogels zijn geen geschikte biotopen aanwezig. Tijdens het veldbezoek zijn enkel individuen waargenomen van de ekster, kauw, roodborst, koolmees, heggenmus, merel, groenling, Turkse tortel en houtduif. Vogelnesten zijn niet waargenomen. Een sporenonderzoek heeft eveneens niets opgeleverd.

Conclusie: mogelijk benut een aantal vogelsoorten het onderzoeksgebied als foerageergebied en de in de omgeving aanwezige bomen, struiken en bebouwing als broedgelegenheid aangezien er binnen het plangebied geen nesten zijn aangetroffen. Dit vormt echter geen belemmering voor de voorgenomen ontwikkeling. Het plangebied kan als foerageergebied in gebruik blijven.

4.3 Zoogdieren

Uit het veldbezoek blijkt dat het onderzoeksgebied voor een aantal grondgebonden zoogdieren geschikt is. Tijdens het veldbezoek is echter geen enkel grondgebonden zoogdier waargenomen. Behalve voor diverse soorten muizen, konijnen en mollen is het onderzoeksgebied geschikt als onderdeel van het leefgebied voor de egel en eekhoorn. Met betrekking tot de eekhoorn geldt dat er van deze soort geen nesten zijn waargenomen. Een sporenonderzoek naar grondgebonden zoogdieren heeft niets opgeleverd.

Tijdens het veldbezoek zijn eveneens geen sporen van vleermuizen aangetroffen. Met name de ligging nabij de grens van de bebouwde kom maakt het onderzoeksgebied voor vleermuizen echter wel geschikt als mogelijke verblijfplaats en als onderdeel van het foerageergebied.

Boombewonende vleermuizen verblijven in gaten, hopen of scheuren van voornamelijk grote bomen. Verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen komen voor in bomen met een diameter op borsthoogte (dbh) van globaal groter dan 30 cm. In of nabij het onderzoeksgebied zijn geen grote bomen aangetroffen met voor vleermuizen geschikte gaten, hopen of scheuren.

Conclusie: er komen zeer waarschijnlijk geen beschermde soorten grondgebonden zoogdieren voor in het

onderzoeksgebied. De eventuele aanwezigheid van algemeen voorkomende grondgebonden zoogdieren vormt geen belemmering voor het planvoornemen. Vleermuizen benutten het onderzoeksgebied mogelijk als foerageergebied. Ook dit vormt geen belemmering voor de voorgenomen ontwikkeling. Het plangebied kan als foerageergebied in gebruik blijven. Mogelijk benutten vleermuizen de te slopen bebouwing als verblijfplaats.

4.4 Reptielen en amfibieën

Uit de bevindingen van het veldbezoek blijkt dat het onderzoeksgebied voor amfibieën geschikt is als land- en waterbiotoop, aangezien er op de grens van het plangebied (noordoostzijde) een klein slootje (zie foto 15 in bijlage 3) voor voortplanting aanwezig is. Voor een aantal soorten reptielen is het onderzoeksgebied geschikt als biotoop. Tijdens het veldbezoek zijn er geen reptielen en amfibieën waargenomen. Een sporenonderzoek heeft eveneens niets opgeleverd.

Conclusie: er komen zeer waarschijnlijk geen beschermde soorten reptielen en amfibieën voor in het onderzoeksgebied. De eventuele aanwezigheid van niet beschermde soorten reptielen en amfibieën zoals bijvoorbeeld de gewone pad en bruine kikker vormt geen belemmering voor het planvoornemen.

4.5 Vlinders en libellen

Er zijn tijdens het veldbezoek geen vlinders en libellen, of sporen daarvan, aangetroffen. Mogelijk maakt een aantal algemeen voorkomende, niet beschermde soorten vlinders en libellen echter wel gebruik van het onderzoeksgebied.

Conclusie: er komen zeer waarschijnlijk geen beschermde soorten vlinders en libellen voor in het onderzoeksgebied. De eventuele aanwezigheid van vlinders en libellen vormt geen belemmering voor het planvoornemen.

4.6 Mieren en kevers

Uit de bevindingen van het veldbezoek blijkt dat er in het onderzoeksgebied geen geschikte biotopen aanwezig zijn voor het voorkomen van beschermde soorten kevers. Voor het voorkomen van beschermde soorten mieren is de aanwezigheid van open naaldbossen een voorwaarde. Tijdens het veldbezoek zijn er geen beschermde kevers en mieren (of mierenhopen) waargenomen. Een sporenonderzoek heeft eveneens niets opgeleverd.

Conclusie: er komen geen beschermde soorten kevers en mieren voor in het onderzoeksgebied.

4.7 Vissen

Uit de waarnemingen van het veldbezoek blijkt dat het onderzoeksgebied grenst aan oppervlaktewater. Tijdens het veldbezoek zijn er echter geen beschermde vissen waargenomen. Een sporenonderzoek heeft eveneens niets opgeleverd.

Conclusie: er komen zeer waarschijnlijk geen beschermde vissen voor in het onderzoeksgebied. Bovendien zal het aanwezige slootje behouden blijven.

5 CONCLUSIES

Doel van het onderhavige onderzoek is te bepalen of de wijzigingen binnen het onderzoeksgebied mogelijk leiden tot overtreding van de natuurwetgeving. Voor soortenbescherming is hierbij de Flora- en faunawet van belang, gebiedsbescherming is vastgelegd in de Natuurbeschermingswet 1998 en de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Indien een planlocatie in of nabij een beschermd gebied ligt of een onderdeel van de EHS vormt, dient bepaald te worden of de voorgenomen ontwikkelingen een negatief effect kunnen hebben op het beschermde gebied of afbreuk doen aan de werking van de EHS. In de onderhavige situatie zijn er geen EHS- en Natura 2000-gebieden aanwezig binnen de invloedssfeer van de ingreep. Hierdoor is er geen noodzaak voor toetsing aan de Natuurbeschermingswet 1998 en de Ecologische Hoofdstructuur (gebiedsbescherming).

In het onderzoeksgebied komen mogelijk verschillende beschermde soorten dieren voor die vermeld staan op de lijsten van de Flora- en faunawet. Deze soorten zijn echter tijdens het veldbezoek niet waargenomen. Een sporenonderzoek naar de aanwezigheid van vraat-, loop- en veegsporen, nesten, hollen, uitwerpselen, prooiresten en haren heeft eveneens niets opgeleverd.

De nestplaatsen van onder andere de huismus, de gierzwaluw en de vleermuis zijn jaarrond beschermd. De soorten zijn niet aangetroffen en een sporenonderzoek heeft eveneens niets opgeleverd. Dit wil echter niet zeggen dat ze er tijdens de sloop van de twee woningen en het winkelpand niet zullen zijn. De huismus bijvoorbeeld nestelt zich onder de dakpannen. Het is dan ook van belang dat er nader onderzoek plaatsvindt naar de verblijfplaatsen van deze soorten om te kunnen bepalen of er mitigerende maatregelen noodzakelijk zijn en (indien aan de orde) welke maatregelen dit dan dienen te zijn. Om dit te kunnen beoordelen is een nader onderzoek noodzakelijk.

5.1 Soorten van FFlijst 1

In het onderzoeksgebied komen mogelijk enkele planten, grondgebonden zoogdieren en een aantal soorten amfibieën voor die staan vermeld op FFlijst 1. Voor soorten van FFlijst 1 geldt een vrijstelling: bij het uitvoeren van ruimtelijke ingrepen is het voor deze soorten niet noodzakelijk een ontheffing aan te vragen.

5.2 Soorten van FFlijst 2/3

Afhankelijk van de bevindingen van voornoemd nader onderzoek naar de verblijfplaatsen van enkele jaarrond beschermde vogels en vleermuizen kunnen mitigerende maatregelen noodzakelijk zijn.

Mogelijk in het onderzoeksgebied voorkomende vogelsoorten staan vermeld op FFlijst 3 en zijn feitelijk ontheffingsplichtig. Indien broedende vogels binnen of in de directe omgeving van het onderzoeksgebied aanwezig zijn kunnen verstorende werkzaamheden als de beoogde sloop van bebouwing (twee woningen en winkelpand) en de verwijdering van beplanting (bomen en struiken) niet plaatsvinden zonder hinder te veroorzaken. Wanneer er geen broedende vogels aanwezig zijn kunnen de werkzaamheden wel plaatsvinden. Indien er op deze manier wordt gehandeld, treden er geen nadelige effecten op ten aanzien van vogels. Wanneer de werkzaamheden in het geheel plaats vinden in de minst kwetsbare periode (tussen half augustus en half februari) worden eveneens geen nadelige effecten verwacht op vogels. Dit laatste verdient derhalve grote aanbeveling. Indien de werkzaamheden worden uitgevoerd op bovenstaande wijze, zullen er geen nadelige effecten optreden ten aanzien van vogels en is het niet noodzakelijk een ontheffing aan te vragen. Een nader onderzoek zal echter eerst moeten uitwijzen of er jaarrond beschermde vogels

verblijven in het plangebied waardoor mitigerende maatregelen noodzakelijk kunnen zijn.

Mogelijk in het onderzoeksgebied voorkomende vleermuizen staan vermeld op FFlijst 3 en zijn ontheffingsplichtig. Voor vleermuizen geldt dat er op basis van het uitgevoerde veldbezoek geen nadelige effecten ten aanzien van mogelijk aanwezige verblijfplaatsen, foerageergebieden en vliegroutes worden verwacht. De in de omgeving van het onderzoeksgebied aanwezige bebouwing en bomen blijven namelijk gehandhaafd en er zijn binnen het plangebied geen vleermuizen, of sporen van vleermuizen, aangetroffen. Een nader onderzoek zal echter eerst moeten uitwijzen of er vleermuizen verblijven in het plangebied waardoor mitigerende maatregelen noodzakelijk kunnen zijn.

Er zijn geen beschermde soorten planten aanwezig.

5.3 Zorgplicht

Voor alle soorten (m.u.v. de huismuis, zwarte rat en bruine rat), dus ook voor de soorten die zijn vrijgesteld van de ontheffingsplicht, geldt een zogenaamde algemene zorgplicht (art. 2 Flora- en faunawet). Deze zorgplicht houdt in dat de initiatiefnemer passende maatregelen neemt om schade aan beschermde soorten te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om het niet verontrusten of verstoren in de kwetsbare perioden zoals de winterslaap, de voortplantingstijd en de periode van afhankelijkheid van de jongen. In dit geval verdient het aanbeveling het plangebied voor de winter te maaien en het maaisel op te ruimen, zodat hierin geen soorten in winterslaap gaan.

De kwetsbare perioden voor de verschillende soortgroepen zijn niet alle gelijk. Als “veilige” periode voor alle groepen geldt in het algemeen de periode van eind augustus tot november, de periode waarin de voortplantingstijd achter de rug is en dieren als de egel en amfibieën nog niet in winterslaap zijn. Indien een locatie in die periode wordt gemaaid, kan daarna gedurende het winterseizoen en het daarop volgende voorjaar probleemloos worden gewerkt.

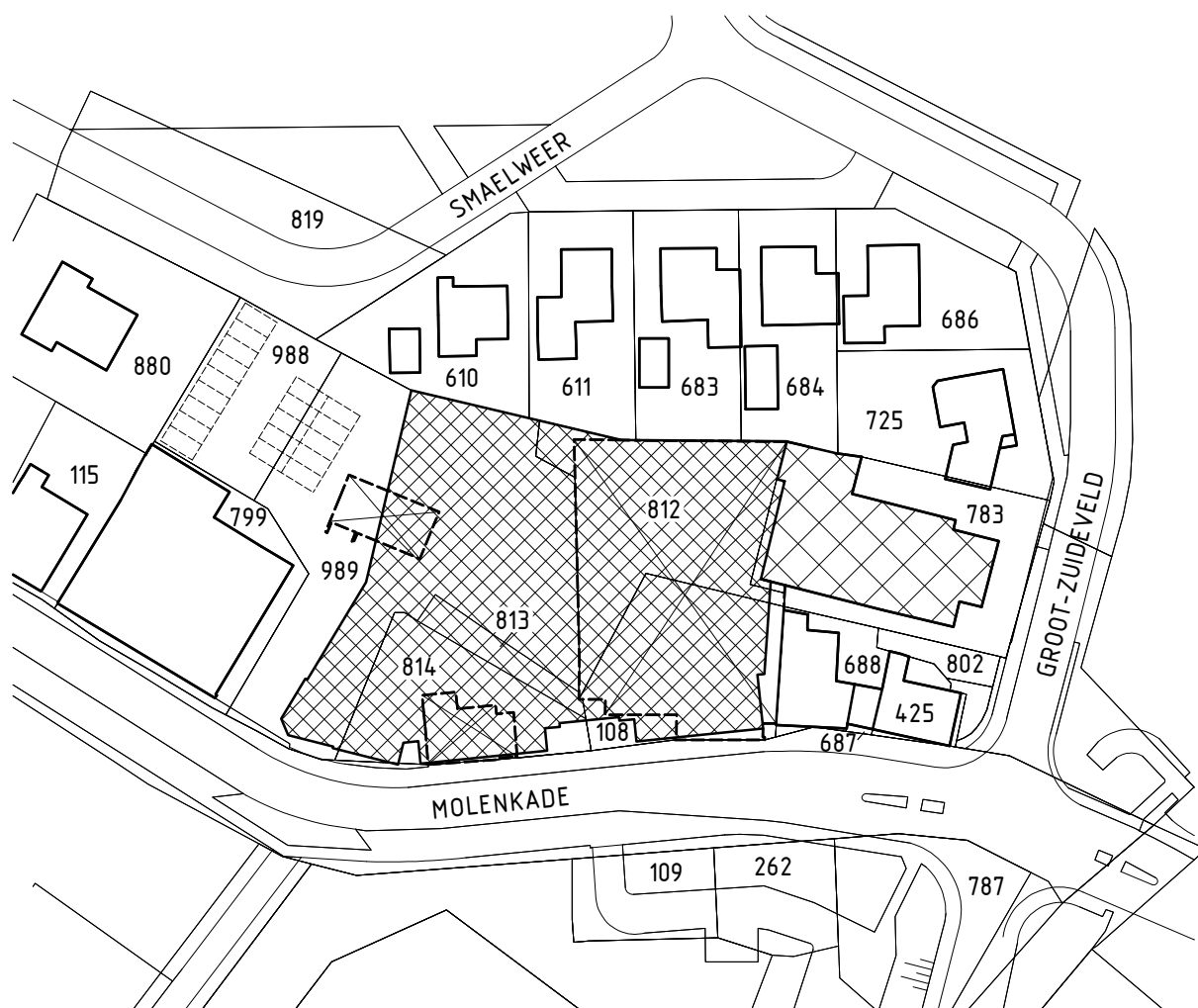
Indien vooraf bekend is dat werkzaamheden moeten worden uitgevoerd binnen de kwetsbare perioden van de betreffende soorten, is het zaak ervoor te zorgen dat het gebied tegen die tijd ongeschikt is als leefgebied voor die soorten. Zo kan bijvoorbeeld vegetatie gedurende het groeiseizoen kort gemaaid worden, zodat er geen vogels gaan broeden en het tegen de winter ook ongeschikt is voor kleine zoogdieren die in winterslaap gaan.

Indien tijdens de uitvoering van de werkzaamheden beschermde soorten worden waargenomen dienen maatregelen te worden genomen om schade aan deze individuen zo veel mogelijk te beperken (bijvoorbeeld wegvangen en verplaatsen).

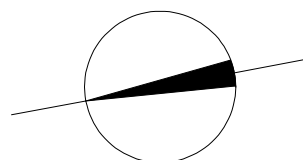
5.4 Eindconclusie

- Voorafgaand aan het uitvoeren van verstorende werkzaamheden zoals de beoogde sloop van bebouwing en de verwijdering van beplanting dient een nader onderzoek uit te wijzen of er jaarrond beschermde vogels en vleermuizen verblijven in het plangebied waardoor mitigerende maatregelen noodzakelijk kunnen zijn.
- De omschreven werkwijze ten aanzien van vogels (protocol) dient in acht te worden genomen zodat een overtreding van de natuurwetgeving wordt voorkomen.
- De werkzaamheden in relatie tot het planvoornemen zullen voor de overige soortgroepen geen overtreding van de natuurwetgeving tot gevolg hebben.

BIJLAGE 1

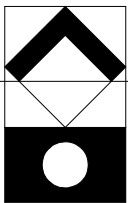

gemeente: Werkendam
kadastraal: Dussen
sectie: N no.: 108, 783, 812, 813, 814, 988 en 989

situatie te Dussen

- : te slopen bebouwing
 : bestaande bebouwing
 : nieuwbouw

	architectenburo van schendel pastoor lipsplantsoen 5 • 4273 xx hank • tel. 0162-402355 • fax 0162-403999 • info@vanschendel.nl		bestek no.: 1115 blad no.: Si-1
tekening: situatie		schaal: 1:1000	
plan: uitbreiden van een winkelpand aan de Molenkade 25 te Dussen, voor Ballegooyen Modes B.V., Molenkade 25, 4271 AE Dussen.			
getek.: 08-11-2012		gew.:	
		gew.:	

BIJLAGE 2

disclaimer De Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) is de meest omvangrijke landelijke informatiebron van verspreidingsgegevens en bevat betrouwbare waarnemingen van planten en dieren in een bepaald gebied. Het systeem is in opbouw, nieuwe gegevens worden met regelmaat toegevoegd. Alle gegevens in de NDFF zijn door de Gegevensautoriteit Natuur gevalideerd. Nader (veld-)onderzoek kan noodzakelijk zijn om aanwezigheid van een soort te bevestigen of uit te sluiten.

naam project	Molenkade 25 te Dussen
doel project	quick scan flora en fauna
datum	di, 05/03/2013 - 15:31
ordernummer	OHNL-2013-2692
geselecteerde kilometerhokken	
125-415	

Op de volgende pagina's vindt u eerst de beknopte eenmalige levering en vervolgens de toelichting erop.

Mocht u vragen hebben dan kunt u contact opnemen met de Helpdesk van Het Natuurloket:

e-mail: info@natuurloket.nl

telefoon: 0800 2356333

125-415	vaatplanten	mossen	korstmossen	paddenstoelen	zoogdieren	vogels	amfibieën	reptielen	vissen	dagvlinders	macronachtvlinders	micronachtvlinders	libellen	sprinkhanen en krekels	overige ongewervelden	zeeorganismen
Rode-Lijstsoorten	4					11										
Ffwet soorten tabel 1	3				2		1									
Ffwet soorten tabel 2+3					1											
Ffwet vogels						51										
Hrl soorten bijlage II																
Hrl soorten bijlage IV					1											
aantal soorten	252	31			3	51 *	1			17			6	2		
volledigheid onderzoek	onbepaald	goed	niet	niet	slecht	slecht/goed	slecht	niet	niet	goed	niet	niet	matig	goed	niet	niet
onderzoeksperiode	1990-2010	2000-2010	2000-2010	2000-2010	2000-2010	2000-2010	2000-2010	2000-2010	2000-2010	2000-2010	2000-2010	2000-2010	2000-2010	2000-2010	2000-2010	2000-2010

Toelichting op de tabel

Soortgroepen

In de gehanteerde indeling is Overige ongewervelden een diverse groep met daarin alle wespen, bijen, mieren, netvleugelige, steenvliegen, kevers, vliegen, muggen, haften, wantsen, cicaden, luizen, schorpioenvliegen en overige insecten, spinnen, mijten, hooiwagens, duizendpoten, miljoenpoten, pissebedden, kakkerlakken, oorwormen, weinigpotigen, vlokreeften, lagere kreeftachtigen, weekdieren, slakken, ringwormen, snoerwormen en wormachtigen zoals bloedzuigers.

Onder de soortgroep Zeeorganismen vallen: hydroidpoliepen, mosdiertjes, mysisgarnalen, ribkwallen, stekelhuidigen, zakpijpen, zeepissebedden, zeepokken, eendenmossels, krabbezakjes, zeespinnen en grote kreeftachtigen (kreeften, krabben en garnalen). Dit betekent dat waarnemingen van de Europese kreeft (*Astacus astacus*) en andere in zoetwater levende rivierkreeften onder Zeeorganismen te vinden zijn. Zeezoogdieren zijn te vinden onder Zoogdieren.

Rode-Lijstsoorten

In de tabel staat voor elk kilometerhok per soortgroep vermeld hoeveel soorten op de Rode Lijst staan. Rode Lijsten worden formeel vastgesteld door het ministerie van LNV. De gehanteerde Rode Lijsten zijn (inclusief link naar website van ministerie van LNV met verwijzing naar pdf van het besluit):

vaatplanten:	Besluit Rode Lijsten 5 november 2004
mossen:	Besluit Rode Lijsten 5 november 2004
korstmossen:	Besluit Rode Lijsten 5 november 2004 ¹
paddenstoelen:	Besluit Rode Lijsten 5 november 2004 ²
zoogdieren:	Besluit Rode Lijsten 4 september 2009
vogels:	Besluit Rode Lijsten 5 november 2004
amfibieën:	Besluit Rode Lijsten 4 september 2009
reptielen:	Besluit Rode Lijsten 4 september 2009
vissen:	Besluit Rode Lijsten 5 november 2004
dagvlinders:	Besluit Rode Lijsten 4 september 2009
macronachtvlinders:	geen Rode Lijst
micronachtvlinders:	geen Rode Lijst
libellen:	Besluit Rode Lijsten 5 november 2004
sprinkhanen en krekels:	Besluit Rode Lijsten 5 november 2004
overige ongewervelden:	Besluit Rode Lijsten 5 november 2004 ³
zeeorganismen:	geen Rode Lijst

Ffwet soorten tabel 1

Alle soorten van tabel 1 van de Flora- en faunawet, te vinden in de pdf op de website van het ministerie van LNV ([beschermde soorten van de Flora- en faunawet](#)).

¹ Na vaststelling van de Rode Lijst is gebleken dat *Haematomma ochroleucum* onterecht op de Rode Lijst stond; deze is er vervolgens van afgehaald ([verantwoording Database Soorten in wetgeving en beleid](#)).

² De Rode Lijst voor paddenstoelen uit 2009 is nog niet geïmplementeerd in de NDFF; hier vindt u het Besluit: [Besluit Rode Lijsten 4 september 2009](#).

³ het gaat hier om besluiten voor de soortgroepen bijen, kokerjuffers, steenvliegen, haften, platwormen en land- en zoetwaterweekdieren.

Ffwet soorten tabel 2+3

Soorten van tabel 2 en 3 van de Flora- en faunawet, te vinden in de pdf op de website van het ministerie van LNV ([beschermde soorten van de Flora- en faunawet](#)).

Ffwet vogels

Alle vogelsoorten, behalve exoten, zijn beschermd krachtens de Flora- en faunawet.

Hrl soorten bijlage II

In de Europese Habitatrichtlijn staan in Bijlage II de soorten waarvoor beschermde gebieden moeten worden aangewezen. Op de site van het ministerie van LNV kunt u een overzicht vinden van de soorten ([beschermde soorten Habitatrichtlijn Bijlage II](#)). Welke gebieden dit zijn is per soort op te zoeken via [Natura 2000-gebieden](#).

Hrl soorten bijlage IV

In de Europese Habitatrichtlijn staan op Bijlage IV de soorten aangewezen die strikt beschermd zijn; de meeste soorten staan in tabel 3 van de Flora- en faunawet. Op de website van het ministerie van LNV kunt u een overzicht vinden: [beschermde soorten Habitatrichtlijn Bijlage IV](#).

Aantal soorten

Het totaal aantal soorten per soortgroep per kilometerhok in de periode zoals aangegeven. Meegenomen zijn alle waarnemingen:

- die geheel of gedeeltelijk binnen de selectie liggen;
- die zijn gevalideerd en daarbij de classificatie 'betrouwbaar' hebben meegekregen;
- waarvan de bronhouder heeft aangegeven dat ze uitgeleverd mogen worden.

Indien er een asterisk (*) in het veld staat betekent dit dat een deel van de waarnemingen pas na expliciete toestemming van de bronhouder mag worden uitgeleverd. Het kan dus zijn dat in de Eenmalige levering niet alle waarnemingen worden geleverd die optellen tot de Beknopte eenmalige levering. Ook kan het zijn dat deze gegevens later worden geleverd.

Volledigheid onderzoek

Voor elke soortgroep is aangegeven hoe volledig een specifiek kilometerhok is onderzocht. Er wordt hierbij gewerkt met een normering in maximaal 5 klassen: Niet, Slecht, Matig, Redelijk en Goed onderzocht. In onderstaande toelichting is per soortgroep aangegeven welke regels hierbij gehanteerd zijn en over welke periode.

Vaatplanten (1990 – 2010)

Om de volledigheid van onderzoek vast te stellen wordt het soortenaantal per kilometerhok vergeleken met het gemiddeld soortenaantal van een kilometerhok in dezelfde regio. Dit aantal is afhankelijk van onder andere bodemtype, waterhuishouding, schaal van het landschap en bodemgebruik. Daarom is de indeling van Nederland in 38 ecodistricten gebruikt als regio-indeling. Het gemiddeld aantal soorten per kilometerhok is bepaald aan de hand van inventarisaties uit het verleden. De aanname hierbij is dat de in het verleden vastgestelde floristische waarden een goede basis vormen voor een benadering van de actuele waarden. Het gemiddeld aantal aangetroffen soorten per kilometerhok loopt van 127 (grote, recente polders) tot 306 (kalkrijke duinen).

klasse	definitie
goed	aantal soorten is groter dan het gemiddelde van het ecodistrict minus de standaarddeviatie
redelijk	n.v.t.
matig	overige gevallen
slecht	aantal soorten per kilometerhok is kleiner dan 26 of, als het aantal soorten kleiner is dan het gemiddelde van het ecodistrict, minus tweemaal de standaarddeviatie.
niet	geen waarnemingen

Mossen (2000 – 2010)

Gegevens van mossen zijn veelal afkomstig van natuurgebieden en stedelijk gebied. De meeste bedreigde mossoorten komen vooral voor op vochtige plaatsen en in bossen.

klasse	definitie
goed	meer dan 30 soorten
redelijk	11-30 soorten
matig	1-10 soorten
slecht	n.v.t.
niet	geen waarnemingen

Korstmossen (2000 – 2010)

Gegevens van korstmossen zijn voornamelijk afkomstig van bos, heide en stuifzand, laanbomen en muren van oude gebouwen. Korstmossen kunnen in alle seizoenen worden gevonden.

klasse	definitie
goed	meer dan 20 soorten
redelijk	11-20 soorten
matig	1-10 soorten
slecht	n.v.t.
niet	geen waarnemingen

Paddenstoelen (2000 – 2010)

Om de volledigheid van een inventarisatie te definiëren zouden voor elk kilometerhok naast de aantallen waarnemingen en soorten ook specifieke biotoopkenmerken moeten worden meegewogen. Voor paddenstoelen is een dergelijke weging nog niet op landelijke schaal mogelijk. Vooralsnog wordt uitgegaan van het globale (niet statistisch onderbouwde) ervaringsfeit dat een "serieus" onderzoek in een hok in een goede tijd minstens een bepaald aantal verschillende soorten moet opleveren, met een eveneens globale correctie voor het feit dat dit aantal in een "goed" hok met minder waarnemingen wordt bereikt dan in een "slecht" hok.

klasse	definitie
goed	250 of meer soorten; of 1000 of meer waarnemingen
redelijk	overige gevallen
matig	n.v.t.
slecht	minder dan 50 soorten; of minder dan 100 waarnemingen
niet	geen waarnemingen

Zoogdieren (2000 – 2010)

Voor zoogdieren is de onderzoekskwaliteit voor een kilometerhok bepaald op grond van twee aspecten die voor de totaalscore worden opgeteld.

1. het aantal waargenomen soorten sinds het jaar 2000

aantal soorten	aantal punten
1	0
2-4	5
5-9	10
10-99	15

2. uitvoering van een of meerdere projecten van het Netwerk Ecologische Monitoring of het VerspreidingsONderzoek LandZoogdieren (VONZ), waarin de aanwezigheid van een bepaalde set soorten (bijvoorbeeld muizen en spitsmuizen of vleermuizen) systematisch bepaald wordt.

NEM- of VONZ-project	aantal punten
braakbalmonitoring	15
vleermuiswintertellingen	30
muizen vangen met inloopvallen	30
vleermuiszoldertellingen	30
hazelmuistellingen	10

klasse	definitie
goed	100 – 1000 punten
redelijk	65 – 99 punten
matig	25 – 64 punten
slecht	0 – 24 punten
niet	geen waarnemingen

Vogels (2000 – 2010)

In de regel wordt er bij vogels onderscheid gemaakt tussen broedvogels (reproducen) en water- en wintervogels (foerageren en pleisteren). Voor beide wordt in de tabel de onderzoeksvolledigheid gegeven, eerst broedvogels, dan water- en wintervogels.

Voor het bepalen van de volledigheid van onderzoek wordt niet alleen gekeken naar het aantal vastgestelde soorten maar ook naar de onderzoeksintensiteit (is een gebied c.q. kilometerhok voldoende bekeken om iets te zeggen over het voorkomen van de vogelbevolking). Losse waarnemingen worden in deze berekening niet meegenomen.

Broedvogels

In de jaren 1998-2000 is er in het kader van het *Atlasproject* van de Nederlandse Broedvogels in geheel Nederland gewerkt aan het vergaren van broedvogeldata op het niveau van kilometerhokken. In besloten tot halfopen landschappen wordt 70-80% van de werkelijk in een kilometerhok aanwezige soorten vastgesteld. In open landschappen wordt uitgegaan van minimaal 80-100%. Een kilometerhok waar atlaswerk heeft plaatsgevonden wordt als redelijk onderzocht gekwalificeerd.

Het *Landelijk Soortenonderzoek Broedvogels (LSB)* is in zijn huidige opzet in 1996 van start gegaan. Het richt zich op het jaarlijks verzamelen van de aantallen broedgevallen van in kolonies broedende soorten en de aantallen broedgevallen van zeldzame soorten. Van een selectie van zeldzame broedvogelsoorten wordt hierbij ook de verspreiding jaarlijks in kaart gebracht. Van de kolonievogelsoorten mag uitgegaan worden van een vrijwel landdekkende inventarisatie.

Een kilometerhok is matig onderzocht als er na 1993 drie of meer keren een kolonie- en/of zeldzame soort is gemeld.

Het *Broedvogel Monitoring Project (BMP)* is in 1984 van start gegaan en heeft tot doel de aantalveranderingen van min of meer algemene vogelsoorten te volgen. In vaste proefvlakken van 15 tot 500 hectare groot verspreid over Nederland wordt jaarlijks een vaste selectie aan soorten onderzocht. De selectie van soorten kan bestaan uit alle soorten of uit een set van bijzondere soorten, bijvoorbeeld alleen weidevogels (BMP-W). Een kilometerhok is goed onderzocht als er na 1995 twee keer een proefvlak is onderzocht. Als er een BMP-W proefvlak is onderzocht is het kilometerhok redelijk onderzocht.

klasse	definitie
goed	na 1995 twee keer een proefvlak BMP
redelijk	proefvlak BMP-W; of atlasproject 1998-2000
matig	drie of meer keer een kolonie- of zeldzame soort (LSB) gemeld
slecht	n.v.t.
niet	geen waarnemingen

Water- en wintervogels

Vanaf seizoen 1992/93 is de coördinatie van de *watervogeltellingen* ondergebracht bij SOVON. Het gaat daarbij om de maandelijkse ganzen- en zwanentellingen, maandelijkse tellingen van de Zoete Rijkswateren, de midwintertelling in januari en tellingen in de Waddenzee. Bij een evaluatie van deze verscheidenheid aan watervogelprojecten, bleek de genoemde opzet niet geheel te voldoen. Door de projectmatige aanpak bleef de informatie over het voorkomen van watervogels versnipperd. Met ingang van het winterhalfjaar 2000/01 is het netwerk aan telgebieden uitgebreid, wordt het merendeel van de belangrijke watervogelgebieden in het winterhalfjaar maandelijks geteld en worden alle projectresultaten in een gezamenlijk rapport opgenomen.

Een kilometerhok is goed onderzocht als er >25 maanden geteld is in de laatste 5 jaar. Als er >10 en <25 maanden is geteld in de laatste 5 jaar is het hok redelijk onderzocht. >5 en <10 maanden geteld is matig onderzocht.

Het *Punt Transect Tellingenproject (PTT)* is het oudste monitoringproject van SOVON en werd in 1978 in het leven geroepen omdat van veel, vooral algemeen voorkomende, wintervogels vrijwel niets bekend was over de aantalsontwikkelingen binnen Nederland. De doelstellingen van het door SOVON en het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) opgezette project waren (a) het volgen van de aantalsontwikkelingen van zoveel mogelijk soorten winter- en trekvogels door de jaren heen, zo mogelijk in relatie tot de achterliggende oorzaken en (b) het volgen van de veranderingen in de verspreiding van winter- en trekvogels. De uitvoering van het project is op alle punten gestandaardiseerd en houdt in dat waarnemers puntsgewijs op een vaste route gedurende een vaste tijd alle vogels tellen.

Als er minimaal 2 punten meerjarig zijn onderzocht is het kilometerhok matig onderzocht. In alle andere gevallen is het kilometerhok slecht onderzocht.

klasse	definitie
goed	watervogeltellingen gedurende meer dan 24 maanden in de afgelopen 5 jaar
redelijk	watervogeltellingen gedurende 11 tot 24 maanden in de afgelopen 5 jaar
matig	meerjarig PTT van minimaal 2 punten; of watervogeltellingen gedurende 5 – 10 maanden in de afgelopen 5 jaar
slecht	niet minimaal 2 punten meerjarig PTT; of watervogeltellingen gedurende minder dan 5 maanden in de afgelopen 5 jaar
niet	geen waarnemingen

Amfibieën (2000 – 2010)

Het aantal waarnemingen is in eerste instantiebepalend voor de onderzoekskwaliteit. Daarnaast worden er correcties toegepast op basis van de periode waarin de waarnemingen zijn gedaan en op basis van de aantallen soorten die wel of niet op de Rode Lijst staan.

klasse	definitie
goed	meetnetactiviteit in het kilometerhok; of meer dan 15 waarnemingen
redelijk	8 – 14 waarnemingen
matig	3 – 7 waarnemingen
slecht	1 – 2 waarnemingen
niet	geen waarnemingen

correctie 1

Voor elke soort zijn zogenaamde “vroeg” en “late” perioden van waarnemingen vastgesteld. Indien er in een kilometerhok meerdere waarnemingen uit de vroeg en de late periode zijn gedaan, wordt een klasse hoger aan het kilometerhok gekoppeld.

waarneming van:	periode
een willekeurige salamander in de periode februari – april	vroeg
een Gewone pad, Heikikker of Bruine kikker in de periode februari – juni	vroeg
een willekeurige salamander in de periode mei – augustus	laat
een willekeurige pad of kikker in de periode mei – augustus NIET zijnde van de Gewone pad of Heikikker of Bruine kikker	laat

correctie 2

Bovenop de bovenstaande indeling en eerste correctie vindt nog een tweede correctie plaats als onderstaande geldt. Dit gebeurt alleen indien er sprake is van een exacte overeenkomst; is dat niet het geval dan vindt er geen verdere correctie plaats.

aantal Rode-Lijstsoorten	aantal soorten niet op de Rode Lijst	correctie
1 of meer	5 of meer	een klasse hoger
2 of meer	4	een klasse hoger
3 of meer	3	een klasse hoger
1 of meer	0	een klasse lager indien Matig, Redelijk of Goed onderzocht

Reptielen (2000 – 2010)

Het aantal waarnemingen is in eerste instantie bepalend voor de onderzoekskwaliteit. Daarnaast worden er correcties toegepast op basis van de periode waarin de waarnemingen zijn gedaan en op basis van de aantallen soorten die wel of niet op de Rode Lijst staan.

klasse	definitie
goed	meetnetactiviteit in het kilometerhok; of meer dan 8 waarnemingen
redelijk	4 – 7 waarnemingen
matig	2 – 3 waarnemingen
slecht	1 waarneming
niet	geen waarnemingen

correctie 1

Voor elke soort zijn zogenaamde “vroeg” en “late” perioden van waarnemingen vastgesteld. Indien er in een kilometerhok meerdere waarnemingen uit de vroeg en de late periode zijn gedaan, wordt een klasse hoger aan het kilometerhok gekoppeld.

waarneming in de maanden:	periode
februari - mei	vroeg
juni - augustus	laat

correctie 2

Bovenop de bovenstaande indeling en eerste correctie vindt nog een tweede correctie plaats als onderstaande geldt. Dit gebeurt alleen indien er sprake is van een exacte overeenkomst; is dat niet het geval dan vindt er geen verdere correctie plaats.

aantal Rode-Lijstsoorten	correctie (indien mogelijk)
als Gladde slang is gezien	een klasse hoger
als naast Gladde slang ook andere soort gezien	twee klassen hoger
als of Adder of Ringslang of Hazelworm of Muurhagedis gezien	eenklasse hoger

Vissen (2000 – 2010)

De inventarisatieactiviteit voor vissen is hoofdzakelijk gebaseerd op het aantal aangetroffen soorten en het aantal bezoeken per kilometerhok. In de goed onderzochte hokken wordt een goed beeld verwacht van de kwalitatieve samenstelling van de visfauna in de genoemde onderzoeksjaren. Aanvullingen op deze soortenlijst kunnen voornamelijk nog verwacht worden bij toepassing van andere vismethodieken en/of veranderende milieumomstandigheden of uitbreiding van verspreidingsgebieden van individuele soorten.

Van de redelijk onderzochte hokken wordt geen volledig beeld verwacht van de kwalitatieve samenstelling van de visfauna. Aanvullingen kunnen verwacht worden door meer veldwerk, toepassing van andere vismethodieken en/of veranderende milieumomstandigheden of uitbreiding van verspreidingsgebieden van individuele soorten. Slecht onderzocht zijn alle kilometerhokken die niet in een van beide bovengenoemde categorieën vallen.

De waarnemingen in het databestand van RAVON hebben hoofdzakelijk betrekking op vangsten met een steeknet. Elk vangstmiddel is echter selectief: het steeknet levert vooral veel jonge vis op en kleinere vissoorten. Juist veel van deze kleinere soorten vallen onder de Flora- en faunawet of de Habitatrichtlijn. Het schepnet is met name geschikt voor kwalitatieve bemonstering van kleinere watertypen als beken, sloten, weteringen en poelen. Voor meer kwantitatieve bemonsteringen worden doorgaans andere methodieken toegepast.

klasse	definitie
goed	10 of meer soorten
redelijk	5 – 9 soorten; of 3 – 4 soorten, waarbij verhouding “aantal waarnemingen:aantal soorten” 2 of groter
matig	3 – 4 soorten, waarbij verhouding “aantal waarnemingen:aantal soorten” kleiner dan 2
slecht	1 – 2 soorten
niet	geen waarnemingen

Dagvlinders (2000 – 2010)

Dagvlinders vliegen niet gedurende het gehele jaar. Sommige soorten vliegen in een generatie, die vaak niet meer dan vier tot zes weken als vlinder aanwezig is. De in het bestand opgeslagen waarnemingen zijn grotendeels gebaseerd op de waarnemingen van vlinders en slechts incidenteel op die van eitjes, rupsen of poppen. De momenten in een jaar dat in een kilometerhok naar vlinders is gekeken bepaalt dus de kans dat de aanwezige soorten allemaal gezien zijn. Voor de bepaling van de volledigheid van het onderzoek is dan ook gekeken naar de spreiding van de bezoeken over het seizoen in een kilometerhok waarbij aangenomen wordt dat in zeekei, laagveen- en rivierengebieden gemiddeld minder soorten worden vastgesteld. Voor elke periode in het jaar dat het zinvol is om naar vlinders te kijken wordt een puntenaantal toegekend. Hierbij wordt niet meer gekeken naar het aantal waarnemingen in die periode.

periode	week	punten
A 1 januari – 31 maart en/of 30 september – 31 december	1 – 13, 40 – 52	1
B 1 april – 12 mei	14 – 19	1
C 13 mei – 9 juni	20 – 23	3
D 10 juni – 7 juli	24 – 27	2
E 8 juli – 4 augustus	28 – 31	4
F 5 augustus – 29 september	32 – 39	2
G geen datum, wel jaar	0	1

klasse	definitie
goed	hogere zandgronden, duingebied en Zuid-Limburg: 10 of meer punten zeeklei, laagveen en rivierengebied: 8 of meer punten
redelijk	hogere zandgronden, duingebied en Zuid-Limburg: 5 – 9 punten zeeklei, laagveen en rivierengebied: 5 – 7 punten
matig	3 – 4 punten
slecht	1 – 2 punten
niet	0 punten

Nachtvliners (micro's en macro's)

De groepen van macro- en micronachtvliners zijn soortenrijke groepen. Uit ervaring is gebleken dat het niet makkelijk is om alle soorten die in een hok voorkomen binnen enkele bezoeken en met slechts enkele onderzoeksmethoden vast te stellen. Goed nachtvlinderonderzoek bestaat daardoor eigenlijk uit het veelvuldig bezoeken van een gebied gedurende vele jaren en in vele seizoenen met verschillende technieken (licht, stroopsmeren, zichtwaarnemingen, etc.). Pas dan kan er een completere indruk bestaan van het werkelijke aantal soorten dat er voor komt. Om een indicatie te hebben van de soortenrijkdom in een gebied is het noodzakelijk de kennis van de omliggende hokken te betrekken bij de bepaling voor een onderzoeksdekking. De nu gehanteerde methode gaat uit van de verhouding tussen het aantal waargenomen soorten en het aantal theoretisch waar te nemen soorten. Dit geschiedt voor beide soortgroepen apart. Dat moet ook wel, want het aantal waarnemers, het aantal soorten en het aantal waarnemingen per groep verschilt enorm.

Voor beide soortgroepen wordt per kilometerhok het aantal soorten bepaald dat er is vastgesteld en het aantal soorten dat er theoretisch zou kunnen voorkomen. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de kennis over omliggende hokken. De verhouding van beide aantallen resulteert in het algemeen in een zeer laag getal, want vaak ligt het aantal waargenomen soorten enorm veel lager dan het aantal te verwachten soorten. De oorzaak is meestal dat er nog niet voldoende onderzoek is geweest in een gebied. De resulterende waarden worden nu verder geclassificeerd op basis van het oordeel van een expert.

klasse	definitie; percentage aangetroffen soorten van theoretisch totaal aantal
goed	21% – 100%
redelijk	7% - 20%
matig	4% - 6%
slecht	0% - 3%
niet	geen waarnemingen

Libellen (2000 – 2010)

Libellen vliegen niet gedurende het gehele jaar. De meeste soorten vliegen in een generatie, die vaak niet meer dan zes tot acht weken duurt. De waarnemingen zijn gebaseerd op de waarnemingen van libellen en slechts incidenteel op die van larven of larvenhuidjes. De momenten in een jaar dat in een kilometerhok naar libellen is gekeken bepaalt dus de kans dat de aanwezige soorten allemaal gezien zijn. Voor de bepaling van de volledigheid van het onderzoek is dan ook gekeken naar de hoeveelheid waarnemingen in een kilometerhok en het aantal maanden dat er waarnemingen zijn gedaan.

klasse	definitie
goed	waarnemingen uit meer dan 3 maanden; of meer dan 10 waarnemingen uit 2 of 3 maanden; of meer dan 25 waarnemingen uit minimaal 1 maand
redelijk	10 of minder waarnemingen uit 2 of 3 maanden; of minder dan 26 waarnemingen uit 1 maand
matig	10 of minder waarnemingen, waarbij de gezamenlijke set van waarnemingen uit maximaal 1 maand
slecht	n.v.t.
niet	geen waarnemingen

Sprinkhanen (2000 – 2010)

Bijna alle soorten sprinkhanen zijn in de nazomer aan te treffen. Het is daardoor mogelijk om tijdens twee bezoeken de sprinkhaanfauna van een gebied goed in kaart te brengen (onderzoeksintensiteit = goed). Als er slechts 1 bezoek aan een gebied is afgelegd kunnen er soorten zijn gemist (onderzoeksintensiteit = matig). De categorieën slecht en redelijk worden dus niet ingevuld.

klasse	definitie
goed	2 bezoeken aan het gebied gebracht
redelijk	n.v.t.
matig	1 bezoek aan het gebied gebracht
slecht	n.v.t.
niet	geen waarnemingen

Overige ongewervelden

Deze groep is een bundeling van zes verschillende soortgroepen met beleidsrelevante soorten (de Habitatrichtlijn, de Flora- en faunawet en de Rode Lijst). Het gaat om: bijen, kevers, mieren, bloedzuigers en mollusken van de Habitatrichtlijn. Omdat het groepen betreft met een ver uiteenlopende biologie en ecologie zijn de methoden en perioden van waarnemen en gegevens verzamelen niet eenduidig. Bovendien betreft het hier gepresenteerde bestand een opsomming van deze verschillende groepen. Daardoor kan een indicatie voor de bepaling van de volledigheid niet gegeven worden.

Zeeorganismen

De groep van zeeorganismen is erg divers. Voor deze soortgroep is nog geen systematiek uitgewerkt om onderzoeksvolledigheid te bepalen. Er zijn echter wel vaste duiklocaties langs de kust die frequent worden onderzocht door waarnemers van ANEMOON. Voor deze locaties wordt aangenomen dat ze goed zijn onderzocht.

klasse	definitie
goed	vaste duiklocaties ANEMOON
redelijk	n.v.t.
matig	n.v.t.
slecht	n.v.t.
niet	geen waarnemingen

tekstversie d.d. 24 augustus 2010

BIJLAGE 3

Foto 1

Foto 2

Foto 3

Foto 4

Foto 5

Foto 6

Foto 7

Foto 8

Foto 9

Foto 10

Foto 11

Foto 12

Foto 13

Foto 14

Foto 15

Foto 16

Foto 17

Foto 18

Foto 19

Foto 20

Foto 21

Foto 22

Foto 23

Foto 24

Foto 25

Foto 26

Foto 27

Foto 28

Foto 29

Foto 30

Foto 31

Foto 32

Foto 33

Foto 34

Foto 35

Foto 36

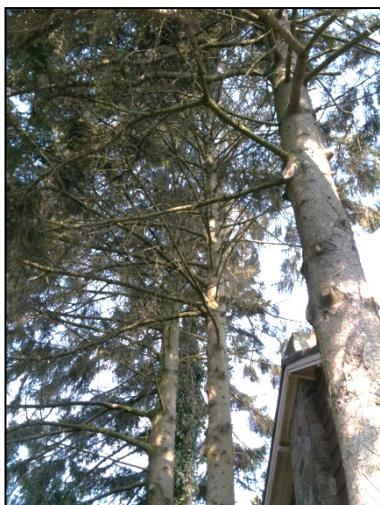

Foto 37

Foto 38

Foto 39

Foto 40

Foto 41

Foto 42

Bijlage 6

**Nader onderzoek vleermuizen en jaarrond
beschermde vogelnesten
Diverse opstallen aan de Molenkade
te Dussen**

Hamabest BV
Postbus 676
7400 AR Deventer
Rostockstraat 12 A

T. 0570 – 63 81 81
F. 0570 – 60 82 72

info@hamabest.nl
www.hamabest.nl

Opdrachtgever
Tritium Advies BV
Gulberg 35
5674 TE Nuenen

Rapport
R13.217-JMW-F01
25 september 2013
23 pagina's

Auteur:
ing. J.M. de Wever

Projectleider:
ing. J.M. de Wever

Autorisatie:

Nader onderzoek
vleermuizen en
jaarrond
beschermde
vogelnesten

Diverse opstallen
aan
de Molenkade
te Dussen

Projectgegevens

Locatiegegevens

Gebruik	: Winkel, wonen
Toekomstig gebruik	: Winkel en parkeren
Plaats	: Dussen
Voorgenomen activiteit	: Sloop woningen, uitbreiding winkel

Veldbezoek

Datum veldinspectie	: Verschillende data 2013
---------------------	---------------------------

Adviseur Hamabest

: De heer ing. J.M. de Wever

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze dan ook zonder voorafgaande, schriftelijke toestemming van de opdrachtgever of Hamabest BV

Samenvatting

Inleiding

In opdracht van Tritium Advies BV heeft Hamabest BV op diverse percelen aan de Molenkade te Dussen (gemeente Werkendam) een nader onderzoek naar vleermuizen en jaar rond beschermde vogelnesten uitgevoerd in het kader van de Flora- en Faunawet.

Aanleiding

De aanleiding voor het uitvoeren van het onderhavige onderzoek is de conclusie weergegeven in de rapportage 'Quick scan flora en fauna Ballegooyen Modes B.V. Molenkade 25 te Dussen, rapportnummer 1303/105/RV-01, d.d. 31 mei 2013, Tritium Advies BV'.

In deze rapportage wordt een nader onderzoek naar vleermuizen aanbevolen, waarbij moet worden onderzocht of er vleermuizenverblijfplaatsen aanwezig zijn in de te amoveren opstallen. Verblijfplaatsen in bomen en aantasting van significante vlieg routes en foerageergebieden worden niet verwacht. Tevens dient te worden onderzocht of er jaar rond beschermde vogelnesten aanwezig zijn.

Onderzoek

Het nader onderzoek is uitgevoerd op verschillende data in 2013. Tijdens de onderzoeken is goed gelet op sporen, in- en uitvliegende exemplaren en sociale geluiden van vleermuizen. Tevens is voor en na de vleermuis onderzoeken gelet op (bezette jaar rond beschermde) vogelnesten.

De weersomstandigheden waren ten tijde van de onderzoeken gunstig voor het kunnen aantreffen van vleermuizen. Tevens hebben twee onderzoeken plaatsgevonden binnen het broedseizoen van de meeste vogels.

Bevindingen

Er zijn tijdens het nader onderzoek geen vaste verblijfplaatsen vastgesteld of sociale geluiden waargenomen. Er wordt door verschillende soorten vleermuizen gefoerageerd in met name de tuin met de fruitbomen. Er zijn geen vaste vlieg routes vastgesteld.

Er zijn geen jaar rond beschermde vogelnesten waargenomen. Wel wordt het plangebied door algemeen voorkomende vogelsoorten gebruikt.

Effecten

Er zijn geen vaste verblijfplaatsen, vlieg routes of essentiële foerageergebieden aangetroffen. Er zullen geen negatieve effecten op vleermuizen optreden door de voorgenomen ingrepen.

Er zijn geen jaar rond beschermde nesten aanwezig, dus er zal ook geen aantasting plaatsvinden. Door uitvoering van de ingrepen buiten het broedseizoen van vogels zullen ook algemeen voorkomende soorten niet worden aangetast.

Conclusie

Tijdens de onderzoeken zijn er geen in- of uitvliegende vleermuizen waargenomen of sociale geluiden waargenomen. Vaste verblijfplaatsen zijn derhalve niet te verwachten. Er zullen geen vaste vliegroutes of essentiële foerageergebieden worden aangetast.

- Op basis van de bevindingen kan geconcludeerd worden dat er in de huidige situatie, met betrekking tot de voorgenomen activiteiten, geen procedurele gevolgen zijn te verwachten aangaande vleermuizen.

De te amoveren opstallen en groenstructuren (kunnen) worden gebruikt door diverse algemeen voorkomende vogelsoorten (geen jaarrond beschermd nest) als broedlocatie.

- De sloop- en rooiwerkzaamheden dienen buiten het broedseizoen plaats te vinden.
- Indien het niet mogelijk is om voor of na het broedseizoen de werkzaamheden uit te voeren, dient voorkomen te worden dat exemplaren gaan broeden.

Tijdens de onderzoeken zijn er geen jaarrond beschermde nesten waargenomen.

- Op basis van de bevindingen kan geconcludeerd worden dat er in de huidige situatie, met betrekking tot de voorgenomen activiteiten, geen procedurele gevolgen zijn te verwachten aangaande vogels, mits er aan de genoemde voorwaarden wordt voldaan.

Inhoudsopgave

1	Inleiding	7
1.1	Aanleiding	7
1.2	Doelstelling	7
2	Gebiedsomschrijving, ingrepen en onderzoeksopzet.....	8
2.1	Gebiedsomschrijving	8
2.2	Ingrepen.....	8
2.3	Onderzoeksopzet.....	8
2.3.1	Deskresearch.....	9
2.3.2	Veldonderzoek.....	9
3	Bevindingen onderzoek	10
3.1	Bevindingen deskresearch.....	10
3.2	Bevindingen veldbezoek.....	10
3.2.1	Vleermuizen	10
3.2.2	Vogels.....	10
4	Effecten beoordeling	11
4.1.1	Vleermuizen	11
4.1.2	Vogels.....	11
5	Conclusie.....	12

Bijlagen:

- 1 Kaart bevindingen;
- 2 Ecologie vleermuis en wettelijk kader;
- 3 Lijst jaarrond beschermde nesten;
- 4 Literatuurlijst.

1 Inleiding

In opdracht van Tritium Advies BV heeft Hamabest BV op diverse percelen aan de Molenkade te Dussen (gemeente Werkendam) een nader onderzoek naar vleermuizen en jaarrond beschermde vogelnesten uitgevoerd in het kader van de Flora- en Faunawet.

1.1 Aanleiding

De aanleiding voor het uitvoeren van onderhavig nader onderzoek is de conclusie weergegeven in de rapportage 'Quick scan flora en fauna Ballegooyen Modes B.V. Molenkade 25 te Dussen, rapportnummer 1303/105/RV-01, d.d. 31 mei 2013, Tritium Advies BV'.

In deze rapportage wordt een nader onderzoek naar vleermuizen aanbevolen, waarbij moet worden onderzocht of er vleermuizenverblijfplaatsen aanwezig zijn in de te amoveren opstallen. Verblijfplaatsen in bomen, significante vliegroutes en foerageergebieden worden niet verwacht. Tevens dient te worden onderzocht of er jaarrond beschermde vogelnesten aanwezig zijn.

1.2 Doelstelling

Het doel van het nader onderzoek is vast te stellen of de voorgenomen ingrepen een overtreding van de flora- en faunawet tot gevolg hebben.

Om dit inzicht te verkrijgen worden de volgende vragen beantwoord;

- Zijn er in de te slopen opstallen vleermuisverblijfplaatsen/ jaarrond beschermde vogelnesten aanwezig?
- Zijn er significante vliegroutes en/of foerageergebieden in of nabij het plangebied aanwezig?
- Wat zijn de gevolgen van de ingrepen en zijn er mitigerende maatregelen te nemen om overtreding van de wet te voorkomen?

2 Gebiedsomschrijving, ingrepen en onderzoeksopzet

In dit hoofdstuk wordt het plangebied beschreven, worden de ingrepen kort toegelicht en de onderzoeksopzet weergegeven.

2.1 Gebiedsomschrijving

Het plangebied is gelegen binnen de bebouwde kom van Dussen en betreft een winkel, twee woningen en diverse bijgebouwen/ schuurtjes. Rondom de woningen zijn tuinen aanwezig, onder andere met gazon en fruitbomen. De woningen hebben dakpannen en een spouw.

Afbeelding 1 en 2: Situering onderzocht gebied (bron: ArcGISExplorer).

2.2 Ingrepen

De initiatiefnemer is voornemens de zuidelijk gesitueerde winkel uit te breiden en parkeergelegenheid te creëren. Hiervoor dienen diverse opstallen te worden geamoveerd en groenstructuren te worden verwijderd. Deze ingrepen vallen binnen de Flora- en faunawet onder het belang j: de uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling.

2.3 Onderzoeksopzet

Om een goed beeld te verkrijgen hoe en of het plangebied gebruikt wordt door vleermuizen en vogels heeft er een deskresearch plaatsgevonden en is het plangebied meerdere malen bezocht.

2.3.1 Deskresearch

Als basis dient de rapportage van de quickscan flora en fauna van Tritium Advies BV. Tevens zijn beschikbare (digitale) verspreidingsatlassen en overige bronnen geraadpleegd.

2.3.2 Veldonderzoek

Tijdens de veldonderzoeken is met behulp van een batdetector (Pettersson D 240X), zaklamp, ladder, spiegeltje, camera en een endoscoop zoveel mogelijk concrete informatie verzameld met betrekking tot de aan- of afwezigheid van vleermuizen. Het veldonderzoek bestaat uit twee onderdelen, namelijk een visuele inspectie bij daglicht en verschillende onderzoeken in de ochtend- en/ of avondschemer/nacht. Tijdens de visuele inspectie worden opstallen en de toegankelijke gaten onderzocht op sporen die kunnen duiden op de aanwezigheid van vleermuizen. Tijdens de schemer/nacht onderzoeken wordt door middel en met behulp van visuele waarnemingen (eventueel met camera) en een batdetector (auditief) onderzocht of vleermuizen gebruik maken van de opstallen.

Indien nodig worden time-expansion opnamen gemaakt met de batdetector om later de ultrasone geluiden te kunnen analyseren met behulp van het analyseprogramma Batsound 4. Voor soorten van het Myotis geslacht is dit noodzakelijk om tot een correcte determinatie te komen.

Het onderzoek in de avondschemer is bedoeld om uitvliegende exemplaren te kunnen waarnemen. Vleermuizen warmen gedurende de dag op in hun verblijfplaats en vliegen rond de schemer uit om op jacht te gaan naar insecten. In de ochtenduren keren ze terug naar hun verblijfplaats, zodat invliegende exemplaren waargenomen kunnen worden. Gedurende de onderzoeken wordt tevens gelet op sociale roepen.

De onderzoeken zijn uitgevoerd toen de weersomstandigheden gunstig waren om vleermuizen te kunnen waarnemen. Dit houdt globaal in dat de temperatuur minimaal 9°C en de windkracht maximaal 5 Beaufort was. Tevens viel er niet meer dan lichte regen.

Als richtlijn wordt het 'Vleermuizenprotocol, maart 2013 gehanteerd, opgesteld door het Netwerk Groene Bureaus (NGB), de Zoogdiervereniging, Dienst Landelijk Gebied (DLG) en de Gegevensautoriteit Natuur (GaN).

De tabel hieronder geeft de onderzoeksdata en de (gemiddelde) weersomstandigheden van de veldbezoeken weer.

Datum	Tijdstip onderzoek	Weersgesteldheid
17-06-2013	Ochtend (03.00-6.30)	15°C, droog, licht bewolkt, Bft 2
15-07-2013	Avond (21.00 -23.30)	22°C, droog, helder, Bft 1
21-08-2013	Avond (20.45-23.00)	16°C, droog, licht bewolkt, Bft 2
18-9-2013	Avond (19.00-22.00)	13°C, droog, licht bewolkt, Bft 3

Voor, tijdens en na de vleermuisonderzoeken is eveneens gelet op vogels en de aanwezigheid van bezette nesten.

3 Bevindingen onderzoek

Hieronder worden de bevindingen van het nader onderzoek besproken, allereerst de bevindingen van de deskresearch en vervolgens de bevindingen van de veldonderzoeken.

3.1 Bevindingen deskresearch

In de rapportage van Tritium Advies BV wordt aangegeven dat er verblijfplaatsen van vleermuizen kunnen voorkomen in de te amoveren bebouwing.

Door de ingrepen zullen naar verwachting geen significante foerageergebieden en vliegroutes verloren gaan. Tevens zijn er geen verblijfplaatsen in bomen te verwachten.

Tevens kunnen er jaarrond beschermde nesten voorkomen in de opstallen.

3.2 Bevindingen veldbezoek

Gedurende de schemeronderzoeken zijn de activiteiten van vleermuizen binnen het plangebied en de directe omgeving geobserveerd. Voor, tijdens en na deze onderzoeken is het plangebied onderzocht op de aanwezigheid van (jaarrond beschermde) vogelnesten.

3.2.1 Vleermuizen

Vaste verblijfplaatsen

Er zijn binnen het plangebied geen vaste verblijfplaatsen vastgesteld. Er is goed gelet op in- en uitvliegende exemplaren. Dezen zijn niet aangetroffen. Tevens zijn er geen sporen, zoals mest, aangetroffen op bijvoorbeeld de grond of vensterbanken.

De foeragerende exemplaren leken met name uit het zuiden te komen. Naar verwachting hebben ze nabij een verblijfplaats, daar ze relatief snel na zonsondergang op de locatie waren tot kort voor zonsopgang. Er zijn geen sociale geluiden waargenomen.

Foerageergebieden

Tijdens alle onderzoeken werd het plangebied gebruikt door vleermuizen om te foerageren. De ene avond door meer exemplaren dan de andere. De voorkomende soorten zijn gewone dwergvleermuis en de laatvlieger, waarbij de dwergvleermuis in de meerderheid is. Het plangebied wordt niet gedurende de gehele avond gebruikt door exemplaren om te foerageren.

Vliegroutes

Vaste vliegroutes zijn niet vastgesteld tijdens onderhavig onderzoek.

3.2.2 Vogels

Er zijn geen vaste verblijfplaatsen van vogels vastgesteld, zoals van de huismus en de gierzwaluw. De huismus komt niet voor binnen het plangebied. Tijdens de eerste twee onderzoeken waren er wel gierzwaluwen aanwezig, hoog in de lucht.

Algemeen voorkomende soorten maken wel gebruik van het plangebied om er te foerageren, te broeden en te verblijven.

4 Effecten beoordeling

In het kader van de Flora- en faunawet is nagegaan of vaste rust- en verblijfplaatsen/ nesten door de ingreep worden aangetast (verwijderd, ongeschikt gemaakt) of dat er kans bestaat dat exemplaren worden verontrust, verjaagd of gedood. Verder is er gekeken of er invloeden zijn die leiden tot een verminderde geschiktheid als foerageergebied waarbij het een zodanig belang treft dat bij het wegvallen van deze functie ook vaste rust- en verblijfplaatsen niet langer kunnen functioneren. Ten slotte wordt beoordeeld of vliegroutes van vleermuizen zodanig worden aangetast dat de functionaliteit verloren gaat.

4.1.1 Vleermuizen

Vaste verblijfplaatsen

Er zijn geen vaste verblijfplaatsen van vleermuizen vastgesteld. De sloop van de bebouwing zal in dit kader geen overtreding van de Flora- en faunawet betekenen.

Foerageergebieden

Met name de achtertuin met de fruitbomen wordt gebruikt om te foerageren. Het plangebied wordt niet de gehele avond gebruikt om te foerageren. In de directe omgeving zijn alternatieve foerageergebieden aanwezig die het verlies van dit foerageergebiedje kunnen opvangen.

Door het planten van inheemse bomen/ groenstructuren op de parkeerplaats kan nieuw foerageergebied gecreëerd worden.

Er zal door de uitvoering van de ingreep geen overtreding van de Flora- en faunawet plaatsvinden.

Vliegroutes

Er zijn geen vaste vliegroutes vastgesteld. Voor deze functie worden geen negatieve effecten verwacht.

4.1.2 Vogels

Jaarrond beschermde nesten zijn niet aangetroffen. Wel kunnen de opstallen en de groenstructuren gebruikt worden door vogels met een niet-jaarrond beschermd nest. Alle broedende vogels zijn beschermd. De uitvoering van sloop- en rooiwerkzaamheden zullen derhalve buiten het broedseizoen moeten plaatsvinden.

Het is van belang om te weten dat de Flora- en faunawet geen standaardperiode voor het broedseizoen hanteert. Het gaat erom of een broedgeval verstoord wordt, ongeacht de datum. Als richtdatum kan echter, in onderhavige situatie, begin maart tot eind augustus worden aangehouden. Indien sloop- of rooiwerkzaamheden niet buiten het broedseizoen kunnen plaatsvinden, dient voorkomen te worden dat vogels tot broeden komen of dient er voorafgaande aan de werkzaamheden een onderzoek naar broedgevallen plaats te vinden.

5 Conclusie

Op basis van onderhavig nader onderzoek naar vleermuizen en jaarrond beschermde vogelnesten is beoordeeld of er voor de voorgenomen ingrepen in het plangebied procedurele gevolgen zijn in het kader van vigerende natuurwetgeving en –beleid.

Conclusie

Tijdens de onderzoeken zijn er geen in- of uitvliegende vleermuizen waargenomen of sociale geluiden waargenomen. Vaste verblijfplaatsen zijn derhalve niet te verwachten. Er zullen geen vaste vliegroutes of essentiële foerageergebieden worden aangetast.

- Op basis van de bevindingen kan geconcludeerd worden dat er in de huidige situatie, met betrekking tot de voorgenomen activiteiten, geen procedurele gevolgen zijn te verwachten aangaande vleermuizen.

De te amoveren opstallen en groenstructuren (kunnen) worden gebruikt door diverse algemeen voorkomende vogelsoorten (geen jaarrond beschermd nest) als broedlocatie.

- De sloop- en rooiwerkzaamheden dienen buiten het broedseizoen plaats te vinden.
- Indien het niet mogelijk is om voor of na het broedseizoen de werkzaamheden uit te voeren, dient voorkomen te worden dat exemplaren gaan broeden.

Tijdens de onderzoeken zijn er geen jaarrond beschermde nesten waargenomen.

- Op basis van de bevindingen kan geconcludeerd worden dat er in de huidige situatie, met betrekking tot de voorgenomen activiteiten, geen procedurele gevolgen zijn te verwachten aangaande vogels, mits er aan de genoemde voorwaarden wordt voldaan.

Algemeen

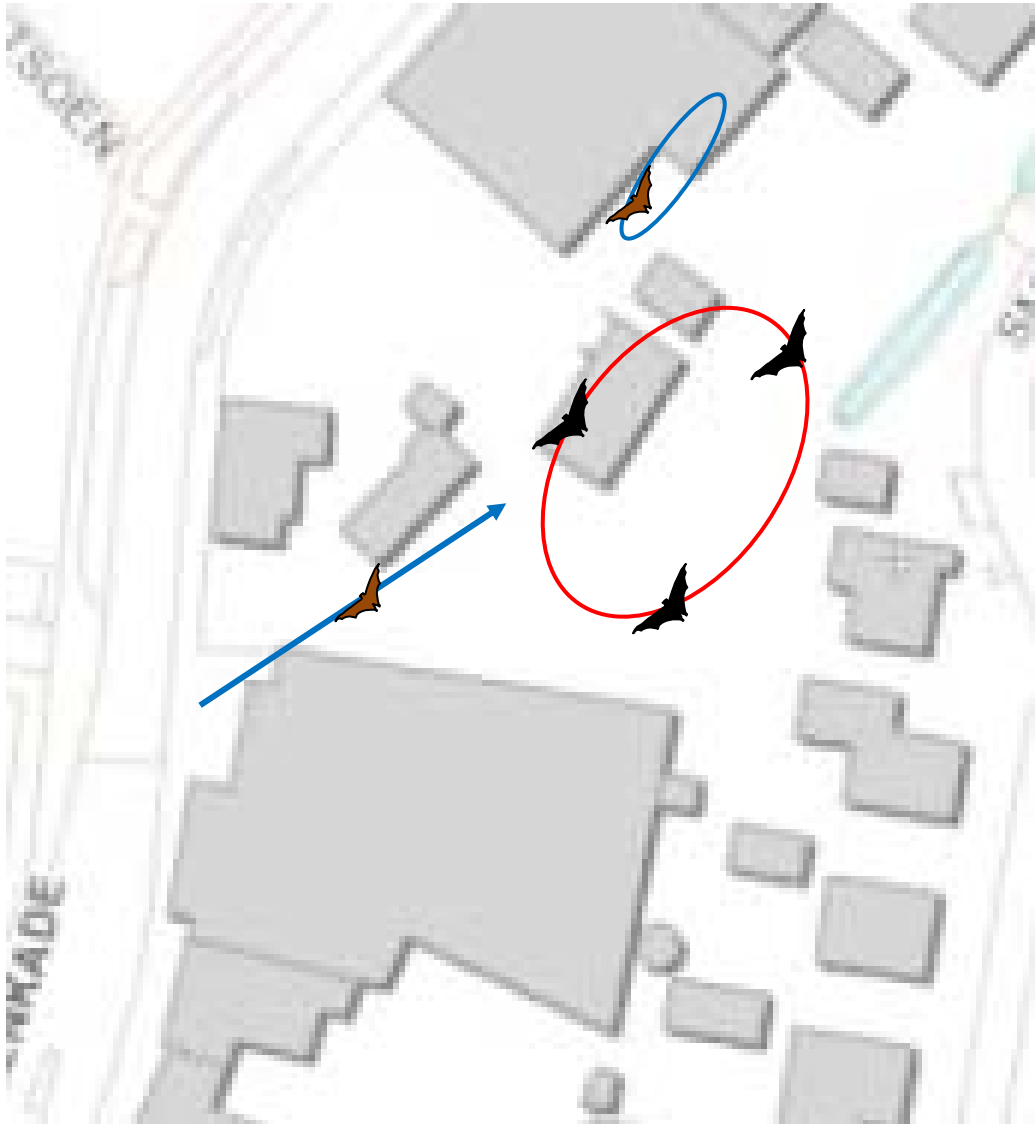
Op basis van de zorgplicht volgens artikel 2 van de Flora- en faunawet dient bij de uitvoering van de werkzaamheden voldoende zorg in acht te worden genomen voor in het wild levende dieren en hun leefomgeving. Dit houdt in dat bij het uitvoeren van werkzaamheden altijd rekening moet worden gehouden met aanwezige planten en dieren. Dieren moeten de gelegenheid hebben om uit te wijken en mogen niet opzettelijk worden gedood.

Tijdens de sloop dienen de versturende effecten (geluid en licht) van de werkzaamheden zo beperkt mogelijk te worden gehouden. Het gebruik van (felle) bouwlampen is onwenselijk.

Bij de toekomstige inrichting van het plangebied kan rekening worden gehouden met het stimuleren van natuurwaarden. Bij nieuwe beplanting (heggen, heesters en bomen) is het gebruik van inlandse, bloem- en vruchtdragende soorten aan te bevelen. Gebruik van inlandse soorten is vooral voor insecten en daarmee ook voor vleermuizen zeer geschikt.

BIJLAGE 1

KAART WAARNEMINGEN

Foerageergebied algemeen

Foerageergebied gewone dwergvleermuis

Vermoedelijke vliegroute gewone dwerg vleermuis

BIJLAGE 2

ECOLOGIE VLEERMUIS EN WETTELIJK KADER

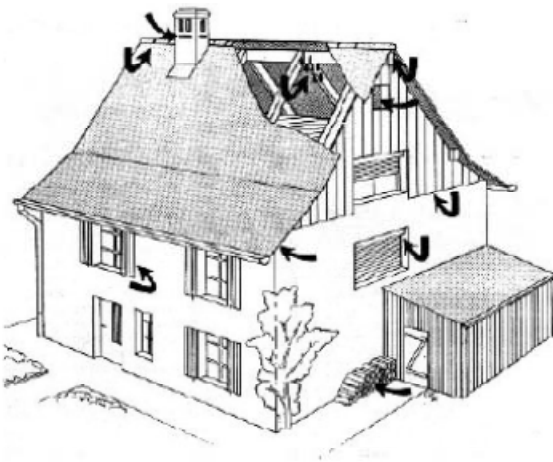
Ecologie

Vleermuizen zijn nachtdieren. Ze worden actief wanneer de schemer invalt. Overdag slapen de meeste vleermuizen, of ze houden zich bezig met lichaamsverzorging. In het najaar daalt het insectenaanbod en maken vleermuizen zich klaar voor een winterslaap.

Vleermuizen hebben een netwerk van verschillende verblijfplaatsen door het jaar heen. Zo worden verblijfplaatsen als winterverblijf, kraamverblijf en/of paarverblijf gebruikt.

Vleermuizen zijn globaal op te delen in gebouw- en boombewonende soorten.

Vaste rust- en verblijfplaatsen van de gebouwbewonende soorten kunnen onder andere plekken onder dakpannen, spouwmuren en zolders zijn.

Waar zitten vleermuizen in gebouwen:

- In de spouwmuur achter een spouwgat, rooster of ventilatievoeg (= verticale spleet in metselwerk)
- Op de kopgevel waar de dakpannen over de rand steken
- Achter de dakrand via een kier aan de onderzijde
- Onder het dak, tussen dak en dakbeschot
- Onder de dakpannen via een scheefliggende dakpan
- Achter gevelbeplating of -betimmering via een kier
- Achter een reclamebord tegen de gevel
- Achter een loszittende loodslab, bijvoorbeeld bij de schoorsteen of dakkapel
- In een schoorsteen achter een kier of rooster
- Achter luiken
- Achter of tussen de buitenzonwering
- In de balkonvloer (bij flats)

Afbeelding 4: Potentiële verblijfplaatsen vleermuizen (bron: Handreiking verblijfplaatsen zoeken, Vleermuis Werkgroep Nederland).

Boombewonende soorten zijn te vinden in spechtengaten, holle oude bomen of achter loszittend boomschors.

Het gebruik van het soort verblijfplaats is afhankelijk van de soort. Zo zijn de gewone dwergvleermuis en de laatvlieger echte gebouwbewoners. De rosse vleermuis is weer voornamelijk te vinden in bomen. Ook wordt een verblijfplaats vaak verschillend gebruikt gedurende het jaar.

Wettelijk kader

Vleermuizen zijn beschermde inheemse diersoorten als bedoeld in artikel 4, lid 1, onder a, van de Flora- en faunawet en zijn tevens opgenomen in bijlage IV van de EU-Habitatrichtlijn, diersoorten van communautair belang die strikt moeten worden beschermd. Op grond van de artikelen 10 en 11 van de Flora- en faunawet is het onder meer verboden om beschermde inheemse diersoorten opzettelijk te verontrusten; nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Tot vaste rust- en verblijfplaatsen als bedoeld in artikel 11 van de Flora- en faunawet worden locaties gerekend waarin zich kraamkolonies, paarverblijven, overwinteringsplaatsen en verblijven van (groepen) mannetjes bevinden. Belangrijke migratie- en vliegroutes en foerageergebieden die van belang zijn voor de instandhouding van een vaste rust- of verblijfplaats van de soort op populatieniveau, vallen hier ook onder.

Wanneer een gebodsbepaling van de Flora- en faunawet wordt overtreden, dient men mitigerende maatregelen te nemen om het te verwachten negatieve effect zoveel mogelijk te beperken of te voorkomen.

Deze maatregelen kunnen aan Dienst Regelingen in Dordrecht worden voorgelegd om te beoordelen. Wanneer de maatregelen afdoende worden bevonden zal Dienst Regelingen een zogenaamde positieve afwijzing geven.

Een ontheffing aangaande vleermuizen is alleen nog te verkrijgen als de activiteit binnen het kader van een belang valt dat in de Habitatrichtlijn wordt genoemd.

Ruimtelijke ingrepen (belang j) vallen hier sinds 2009 niet meer onder.

BIJLAGE 3

LIJST JAARROND BESCHERMDE NESTEN

Lijst jaarrond beschermde nesten

Categorieën

- 1: Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats.
- 2: Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.
- 3: Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.
- 4: Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen.
- 5: Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

Nesten van vogelsoorten van categorie 1 t/m 4 zijn jaarrond beschermd, de nesten van soorten in categorie 5 zijn beschermd als er onvoldoende alternatieven zijn.

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Categorie
blauwe reiger	<i>Ardea cinerea</i>	5
boerenzwaluw	<i>Hirundo rustica</i>	5
bonte vliegenvanger	<i>Ficedula hypoleuca</i>	5
boomklever	<i>Sitta europaea</i>	5
boomkruiper	<i>Certhia brachydactyla</i>	5
bosuil	<i>Strix aluco</i>	5
brilduiker	<i>Bucephala clangula</i>	5
draaihals	<i>Jynx torquilla</i>	5
eidereend	<i>Somateria mollissima</i>	5
ekster	<i>Pica pica</i>	5
gekraagde roodstaart	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	5
glanskop	<i>Parus palustris</i>	5
grijze vliegenvanger	<i>Muscicapa striata</i>	5
groene specht	<i>Picus viridis</i>	5
grote bonte specht	<i>Dendrocopos major</i>	5
hop	<i>Upupa epops</i>	5
huiswaluw	<i>Delichon urbicum</i>	5

ijsvogel	<i>Alcedo atthis</i>	5
kleine bonte specht	<i>Dendrocopos minor</i>	5
kleine vliegenvanger	<i>Ficedula parva</i>	5
koolmees	<i>Parus major</i>	5
kortsnavelboomkruiper	<i>Certhia familiaris macrodactyla</i>	5
oeverzwaluw	<i>Riparia riparia</i>	5
pimpelmees	<i>Parus caeruleus</i>	5
raaf	<i>Corvus corax</i>	5
ruigpootuil	<i>Aegolius funereus</i>	5
spreeuw	<i>Sturnus vulgaris</i>	5
tapuit	<i>Oenanthe oenanthe</i>	5
torenvalk	<i>Falco tinnunculus</i>	5
zeearend	<i>Haliaeetus albicilla</i>	5
zwarte kraai	<i>Corvus corone</i>	5
zwarte mees	<i>Periparus ater</i>	5
zwarte roodstaart	<i>Phoenicurus ochruros</i>	5
zwarte specht	<i>Dryocopus martius</i>	5
huismus	<i>Passer domesticus</i>	2
kerkuil	<i>Tyto alba</i>	3
oehoe	<i>Bubo bubo</i>	3
ooievaar	<i>Ciconia ciconia</i>	3
ransuil	<i>Asio otus</i>	4
roek	<i>Corvus frugilegus</i>	2
slechtvalk	<i>Falco peregrinus</i>	3
sperwer	<i>Accipiter nisus</i>	4
steenuil	<i>Athene noctua</i>	1

wespendief	Pernis apivorus	4
zwarte wouw	Milvus migrans	4
boomvalk	Falco subbuteo	4
buizerd	Buteo buteo	4
gierzwaluw	Apus apus	2
grote gele kwikstaart	Motacilla cinerea	3
havik	Accipiter gentilis	4

BIJLAGE 4

LITERATUURLIJST

- Broekhuizen S, e.a.**, Atlas van de Nederlandse zoogdieren, uitgeverij KNNV, Utrecht 1992
- Dijkstra V**, R. Janssen, J. Buys & T. van der Meij, 2008. Handleiding voor het monitoren van vleermuizen op zolders. Zoogdierverseniging VZZ, Arnhem 2008
- Dienst Regelingen**, Ministerie van Economische zaken; Diverse soortenstandaarden: vogels en vleermuizen
- Limpens H**, K. Mostert, W. Bongers, Atlas van de Nederlandse vleermuizen, K.N.N.V, Utrecht 1997
- Limpens H e.a.**, Brochure; Met vleermuizen onderweg, Dienst Weg- en Waterbouwkunde en de VZZ, Delft 2004
- Limpens H, e.a.**, Brochure Vleermuizen, bomen en bos, SVB en VZZ, Arnhem 2003
- Lange, R**, A. van Winden, P. Twisk, J. de Leander & C. Spee, Zoogdieren van de Benelux, Herkenning en onderzoek. Jeugdbondsuitgeverij, 's Graveland 1986
- Netwerk Groene Bureaus (NGB)**, Zoogdierverseniging, Dienst Landelijk Gebied (DLG) en de Gegevensautoriteit Natuur (GaN), Vleermuizenprotocol
- Schober, W.** & E. Grimmberger, Gids van de vleermuizen van Europa, Azoren en Canarische eilanden, Tirion, Baarn 2001
- Sterry, P**, Vogelwijzer, uitgeverij Tirion BV, Baarn, 2006
- Twisk P, e.a.** Folder; Vleermuizen in en rondom het huis, Zoogdierverseniging i.s.m. Brabants Landschap, Landschapsbeheer Friesland en Stichting Landschapsbeheer Zeeland, 2009

Internet:

www.telmee.nl
www.vzz.nl
www.zoogdieratlas.nl

Bijlage 7

Parkeernotitie Ballegooyen Modes/De Koppelpaarden

In deze notitie wordt de parkeerbehoefte in relatie tot de beoogde uitbreiding van Ballegooyen Modes en de Koppelpaarden nader beschouwd.

A. Uitgangspunten:

Bij het bepalen van de parkeerbehoefte wordt vrijwel altijd gerekend met BVO (bruto-vloeroppervlak). Vaste praktijk is dat bij de beoordeling van de parkeergelegenheid alleen rekening behoeft te worden gehouden met de toename van de parkeerbehoefte als gevolg van het realiseren van het bouwplan.

Bij vervangende nieuwbouw dient rekening te worden gehouden met de toename van de parkeerbehoefte als gevolg van het bouwplan ten opzichte van reeds bestaande parkeerbehoefte. Je moet dus kijken naar toename winkeloppervlakte.

Bij het project “aanleg van extra parkeerplaatsen” aan de voorkant van Ballegooyen Modes is met de gemeente Werkendam afgesproken dat de extra aangelegde parkeerplaatsen (9 stuks) al meetellen voor de beoogde uitbreiding en er was een bepaalde parkeernorm afgesproken. Hier wordt verderop in deze notitie teruggekomen.

Verder is met de gemeente Werkendam afgesproken dat de parkeerplaatsen bij de restaurant/hotel de Koppelpaarden mogen worden meegerekend (dubbelgebruik), mits tussen de Koppelpaarden en Ballegooyen Modes hierover duidelijke (schriftelijke) afspraken zijn gemaakt. Verder is ook gekeken naar de situatie in de praktijk en zijn waar aan de orde uitgangspunten bijgesteld.

Daarnaast is afgesproken dat in het kader van IDOP zal worden gezien of in het centrum van Dussen nog extra parkeerplaatsen nodig zijn voor de winkels.

B. De Koppelpaarden.

1. Het huidige restaurantgedeelte van de Koppelpaarden, inclusief lounge-ruimte, bar en receptie en de keuken bedraagt in totaal 260 m². Het huidige zaalgedeelte, inclusief bar en de conferentiezaal boven bedraagt 340 m². Het aantal parkeerplaatsen in de huidige situatie voor deze voorzieningen bedraagt 50 en daarmee wordt niet voldaan aan de norm van 63 parkeerplaatsen (8 maal 1 = 8 (hotel), 2,60 maal 13 = 33,8 (restaurant) en 3,4 maal 6 = 20,4 (zaal)).

2. De Koppelpaarden wil in de toekomst mogelijk uitbreiden met 22 hotelkamers (in totaal van 8 naar 30 hotelkamers). De overige hotelfuncties bij de Koppelpaarden blijven in oppervlakte hetzelfde.
Uitwerking van dit plan moet nog in zijn geheel plaatsvinden.
De parkeernorm voor hotelkamers bedraagt 1 p.p. per hotelkamer. Dit vergt dus een extra parkeerbehoefte van 22 parkeerplaatsen op deze locatie.
3. Op basis van een studie van de Grontmij die in opdracht van de gemeente Werkendam in december 2010 is uitgevoerd, blijkt dat op basis van een stedenbouwkundige schetstekening dat op het terrein van de Koppelpaarden in de nieuwe situatie een parkeeraanbod van in totaal ca. 95 parkeerplaatsen kan worden gerealiseerd bij de Koppelpaarden (zie bijgevoegde tekening). Er dus is in die situatie een theoretisch overschot van zo'n $95 - 63 - 22 = 10$ parkeerplaatsen.
 - i. N.b.: Op basis van de Grontmij-studie zal nog een concrete inrichtingstekening worden gemaakt.

C. Ballegooyen Modes.

1. Voor de beoogde uitbreiding van Ballegooyen Modes in relatie tot het aantal benodigde parkeerplaatsen komen wij tot het volgende:
 - i. Reeds extra aangelegde parkeerplaatsen voor de nieuwe situatie in 2011 bedraagt 9 parkeerplaatsen.
 - ii. Extra aan te leggen parkeerplaatsen op eigen terrein (noordzijde) in de nieuwe situatie bedraagt 22 parkeerplaatsen.
 - iii. Hoeveelheid bestaande BVO in de huidige situatie bedraagt: 2.160 m^2
 - iv. Hoeveelheid BVO in de beoogde nieuwe situatie bedraagt:
 1. Begane grond: 2.665 m^2
 2. Eerste verdieping: 1.930 m^2
 3. Totaal nieuw begane grond en eerste verdieping: 4.595 m^2
 - v. De delta (verschil) tussen oud en nieuw bedraagt: 2.435 m^2
 - vi. De norm waar in 2011 over gesproken is, bedroeg 3,75 parkeerplaatsen per 100 m^2 BVO. Het aantal extra benodigde parkeerplaatsen bedraagt dan: $24,35 \text{ maal } 3,75 = 92$ parkeerplaatsen.
 - vii. Naast de voor aangelegde parkeerplaatsen en de parkeerplaatsen op eigen terrein zijn er dus nog $92 - 31 = 61$ parkeerplaatsen extra nodig.

D. Maatgevende scenario's:

De grootste parkeerbehoefte in de toekomst bestaat bij de functie winkel van Ballegooyen Modes. Te verwachten is dat de piek van het gebruik van deze functie (100% bezetting) op zaterdagmiddag of vrijdagavond (koopavond) zal plaatsvinden. Beide scenario's zijn hieronder nader uitgewerkt.

1. Voor de zaterdagmiddag geldt het volgende:

- i. Verwacht mag worden dat, zeker gezien de doelgroep van het hotel (zakelijke gasten die met name op door de weekse dagen (zondag tot en met donderdag/vrijdag) komen), op zaterdagmiddag een gering aantal hotelgasten (met name recreatief) aanwezig zal zijn. Dit is ook de praktijk.
Eventuele weekendgasten zullen overdag elders verblijven en zullen dat - gezien de geringe OV- mogelijkheden ter plaatse – per auto doen. Veiligheidshalve is uitgegaan van een bezetting van 30%.
- ii. Overige horeca van de Koppelpaarden; de horeca is niet echt gericht op winkelend publiek. Ballegooyen Modes beschikt ook over een eigen (beperkte) horecavoorziening. Het valt niet te verwachten dat het publiek op zaterdagmiddag, gezien de ligging, gericht de horecagelegenheid van de Koppelpaarden zal bezoeken. De bezettings- of aanwezigheidspercentages genoemd in de CROW-richtlijnen zijn niet “een op een” van toepassing op onderhavige situatie; er is in onderhavige kwestie gekeken naar de feitelijke situatie op basis van de praktijk en ervaringen bij beide bedrijven. Bij de Koppelpaarden worden wel regelmatig activiteiten en feesten gehouden; deze zijn echter meestal op de avonden dan wel op tijdstippen dat Ballegooyen modes niet open is. Veiligheidshalve is voor de overige horeca van de Koppelpaarden uitgegaan van een bezetting van maximaal 30%.
n.b.: Dit maximum is ook bevestigd door de Koppelpaarden!
- iii. Samenvattend is voor de zaterdagmiddag voor de functie hotel in de nieuwe situatie $30 \times 30\% = 9$ parkeerplaatsen nodig en voor de functie horeca (restaurant/zaal) $(63 - 8 =) 55 \times 30\% = 17$ parkeerplaatsen nodig. Dus in totaal 26 parkeerplaatsen.
Van de 95 parkeerplaatsen kunnen dus 69 parkeerplaatsen door Ballegooyen Modes worden gebruikt. Deze 69 parkeerplaatsen plus de 31 parkeerplaatsen die Ballegooyen modes zelf aanlegt of heeft aangelegd, dus in totaal 100 parkeerplaatsen zijn (ruim) voldoende voor de zaterdagmiddagen in de nieuwe situatie (ten opzichte van de benodigde 92 parkeerplaatsen). Er zijn zelfs nog plaatsen over.
Samenvattend kan worden gesteld dat in dit scenario voldoende parkeerplaatsen voor beide bedrijven beschikbaar zijn.

2. Voor de vrijdagavond (koopavond) geldt het volgende:

- i. Verwacht mag worden dat, zeker gezien de doelgroep van het hotel (met name zakelijk gasten door de week en beperkt aantal gasten recreatief)) dat op vrijdagavond minder hotelgasten aanwezig zal zijn. Zakelijke gasten maken met name gebruik van het hotel van zondag tot vrijdag; vrijdagmiddag gaat men meestal weer 'huiswaarts of elders het weekend doorbrengen').
n.b.: Dit is/wordt ook bevestigd door de Koppelpaarden.
Veiligheidshalve is uitgegaan van een bezetting van 50%.
- ii. Vrijdagavond (na 20.00 uur) is de parkeerdruk bij de Koppelpaarden groot in verband met feesten en partijen. Men heeft dus dan alle parkeerplaatsen in de huidige situatie ((63 – 8 =) 55 in totaal) zelf nodig; dus 100%.
n.b.: Dit is/wordt ook bevestigd door de Koppelpaarden!
- iii. De bezetting op vrijdagavond (koopavond) is op basis van praktijkgegevens voor Ballegooyen Modes ca. 25% ten opzichte van die van zaterdagmiddag. Na 21.00 uur is de koopavond voorbij.
- iv. Voor Ballegooyen Modes is in de nieuwe situatie op de vrijdagavonden 23 (25% van 92) extra parkeerplaatsen nodig. Dit aantal parkeerplaatsen is reeds op eigen terrein [22] en aan de overkant van Ballegooyen Modes [9] aanwezig. Men hoeft dan geen gebruik te maken van het parkeerterrein van de Koppelpaarden.
Door dubbelgebruik overloop zijn er in de piek (tussen 19.00 en 20.00 uur) en vervolgens door het dichtgaan van de winkels voldoende parkeerplaatsen beschikbaar.
- v. Voor de vrijdagavond voor de functie hotelzijn in de nieuwe situatie $30 \times 50\% = 15$ parkeerplaatsen nodig en voor de functie horeca (restaurant/zaal) zijn 55 parkeerplaatsen nodig. Dus in totaal heeft de Koppelpaarden op vrijdagavond 70 parkeerplaatsen nodig. Er zijn 95 parkeerplaatsen op het terrein van de Koppelpaarden aanwezig, wat dus ruim voldoende is. Er zijn zelfs nog plaatsen over. Samenvattend kan worden gesteld dat voor de vrijdagavond voldoende parkeerplaatsen voor beide bedrijven beschikbaar zijn.

E. Samenvatting/conclusie:

Ballegooyen Modes realiseert voor de uitbreiding van de winkel zelf 31 extra parkeerplaatsen op eigen terrein en in de directe omgeving. De extra parkeerplaatsen die Ballegooyen Modes nodig heeft voor de beoogde uitbreiding kunnen worden gerealiseerd op het terrein van De Koppelpaarden (van 50 naar 95 parkeerplaatsen).

De Koppelpaarden heeft plannen om mogelijk in de toekomst het hotel te upgraden van 8 naar 30 kamers.

Er zijn op basis van deze toekomstplannen van beide bedrijven twee maatgevende scenario's (zaterdagmiddag en de vrijdagavond) beschouwd en doorgerekend.

Elk bedrijf heeft namelijk op een ander tijdstip behoefte aan veel parkeerplaatsen. Overloop en dubbelgebruik behoren dan tot de mogelijkheden.

Uit de uitgevoerde analyse blijkt dat op het terrein van de Koppelpaarden na de eigen uitbreiding van het hotel met maximaal 22 kamers en uitbreiding van de winkel van Ballegooyen Modes met 2.435 m² door de aanleg van de van extra parkeerplaatsen op het terrein van de Koppelpaarden en de extra aan te leggen parkeerplaatsen door Ballegooyen Modes, er voldoende parkeerplaatsen zijn voor de bedrijfsvoering van de beide bedrijven in de nieuwe situatie. Door gebruik van elkaars parkeerplaatsen is er sprake van een acceptabele situatie.

JvE

31 maart 2014

Bijlage 8

**Nota van inspraakreacties en reacties
wettelijk vooroverleg voorontwerpbestemmingsplan
“Kern Dussen: Molenkade 25”**

1. Inleiding

Toelichting

Vanaf 12 september 2013 heeft het voorontwerpbestemmingsplan “Kern Dussen: Molenkade 25” gedurende 4 weken ter inzage gelegen. Tijdens deze termijn kon iedereen een schriftelijke inspraakreactie kenbaar maken. Tevens is op 23 september 2013 een inloopavond georganiseerd in het Infocentrum te Dussen waar de plannen zijn toegelicht.

Doel

Het gaat om een bestemmingsplan voor het uitbreiden van het winkelpand Van Ballegooyen Modes aan de Molenkade 25 te Dussen.

Om het bestemmingsplan mogelijk te maken is voorafgaand aan de bestemmingsplanprocedure ex artikel 3.8 van de Wet ruimtelijke ordening, het bestemmingsplan voorbereid conform 1.3.1. Besluit ruimtelijke ordening.

Inspraakreactie

Het voorontwerpbestemmingsplan “Kern Dussen: Molenkade 25” heeft vanaf 12 september 2013 gedurende 4 weken ter inzage gelegen. In deze periode stond voor een ieder de mogelijkheid open om een inspraakreactie over het voorontwerpbestemmingsplan bij het college van burgemeester en wethouders kenbaar te maken. Er zijn in totaal 14 inspraakreacties op schrift ontvangen.

1. Familie L. Van Houweligen, Hoogmeeuwen 9, 4268 GT te Meeuwen
2. Familie De Kort, Dorpsstraat 1, 4271 AA te Dussen
3. Familie Van de Westen, Dussendijk 10, 4271 XL te Dussen
4. Mevrouw W. Van de Westen, adres onbekend
5. De heer of mevrouw C. Schalken, Van de Dussenlaan 10, 4271 AP te Dussen
6. De heer of mevrouw E. van de Burg, Rijksweg 93, 4255 GH te Nieuwendijk
7. H. Van de Pol, Dr. Van Vuurestraat 4, 4271 XG te Dussen
8. De heer E. Stevens, Groot Zuideveld 144, 4271 CD te Dussen
9. C.A. Boogaarts, Groot-Zuideveld 146, 4271 CD te Dussen
10. Familie Van Dongen, Groot-Zuideveld 148, 4271 CD te Dussen
11. De heer R. Leenhouts, Groot Zuideveld 150, 4271 CD te Dussen
12. Familie Boogaarts, Smaelweer 1, 4271 CN te Dussen
13. De heer A. Versteeg, Smaelweer 2, 4271 CP te Dussen
14. Mevrouw M. den Bok, Smaelweer 6, 4271 CP te Dussen

Opzet

Een uitwerking van de inspraakreactie, vooroverlegreactie en de gemeentelijke beantwoording treft u in hoofdstuk 2 aan. Per reactie is de inhoudelijke strekking daarvan zakelijk weergegeven. Vervolgens wordt per inspraakreactie de inhoudelijke beantwoording van de gemeente weergegeven. In hoofdstuk 3 wordt op een zelfde wijze de reacties die binnengekomen zijn in het kader van het wettelijk voorverleg en het gemeentelijk beantwoording weergegeven. Tenslotte geeft hoofdstuk 4 inzicht in de onderdelen die zijn gewijzigd. Het betreft wijzigingen die voortkomen uit de ingebrachte inspraakreacties, het wettelijk vooroverleg en ambtelijke wijzigingen.

2. Beantwoording inspraakreacties

1. Inspraakreactie: Familie L. Van Houwelingen (Hoogmeeuwen 9, Meeuwen)	
Ontvangstdatum: 30 september 2013	
Inhoud inspraakreactie	Beantwoording gemeente
Inspreker geeft aan dat zij de plannen een zeer positieve ontwikkeling vinden voor de regio Altena, vanwege o.a. meer werkgelegenheid en aantrekkingskracht waar andere ondernemers ook baat bij hebben.	De positieve reactie wordt voor kennisgeving aangenomen Inspraakreactie leidt niet tot aanpassing van het ontwerp
Inspreker heeft respect voor ondernemers die in de huidige economische tijd plannen ontwikkelen.	
Inspreker geeft aan dat de voorlichting op de inloopavond perfect, duidelijk en professioneel was en hoopt op volledige medewerking van de gemeente.	

2. Inspraakreactie: Familie De Kort (Dorpsstraat 1)	
Ontvangstdatum: 23 september 2013	
Inhoud inspraakreactie	Beantwoording gemeente
Inspreker geeft aan dat zij de plannen zeer harmonieus vinden en, ondanks de grootte, passend vinden binnen het dorp. Ook het idee om het gebouw iets terug te zetten t.o.v. de bestaande bouw oogt als mooi entree van het dorp.	De positieve reactie wordt voor kennisgeving aangenomen Inspraakreactie leidt niet tot aanpassing van het ontwerp

3. Inspraakreactie: Familie Van de Westen (Dussendijk 10)	
Ontvangstdatum: 23 september 2013	
Inhoud inspraakreactie	Beantwoording gemeente
Inspreker geeft aan dat zij de plannen een mooie uitstraling hebben en een verrijking zijn voor de omgeving. Ontwikkeling zet Dussen op de kaart. Complimenten voor het ondernemerschap en het lef in tijden van crisis.	De positieve reactie wordt voor kennisgeving aangenomen Inspraakreactie leidt niet tot aanpassing van het ontwerp

4. Inspraakreactie: Mevrouw Van de Westen (Adres niet bekend)	
Ontvangstdatum: 23 september 2013	
Inhoud inspraakreactie	Beantwoording gemeente
Inspreker geeft aan dat zij de plannen een aanwinst vinden voor	De positieve reactie wordt voor kennisgeving aangenomen

Dussen. Succes!	Inspraakreactie leidt niet tot aanpassing van het ontwerp
-----------------	--

5. Inspraakreactie: De heer, mevrouw Schalken (Van de Dussenlaan 10)	
Ontvangstdatum: 23 september 2013	
Inhoud inspraakreactie	Beantwoording gemeente
Inspreker vindt het een heel mooi plan. Zo gauw mogelijk realiseren wordt op prijs gesteld.	De positieve reactie wordt voor kennisgeving aangenomen Inspraakreactie leidt niet tot aanpassing van het ontwerp

6. Inspraakreactie: De heer, mevrouw Van de Burg (Rijksweg 93, Nieuwendijk)	
Ontvangstdatum: 23 september 2013	
Inhoud inspraakreactie	Beantwoording gemeente
Inspreker geeft aan dat deze ontwikkeling een grote stap vooruit is om Dussen een positieve uitstraling te geven en op de kaart te zetten.	De positieve reactie wordt voor kennisgeving aangenomen Inspraakreactie leidt niet tot aanpassing van het ontwerp

7. Inspraakreactie: De heer Van de Pol (Dr. Van Vuurestraat 4)	
Ontvangstdatum: 4 oktober 2013	
Inhoud inspraakreactie	Beantwoording gemeente
Inspreker geeft aan dat het plan in de vaart der volkeren een verbetering is in aanzicht als ook in werkgelegenheid voor Dussen. Ook de hoogte geeft alvast een voorsprong en de nog nieuw te bouwen Multi Functionele Accommodatie.	De positieve reactie wordt voor kennisgeving aangenomen Inspraakreactie leidt niet tot aanpassing van het ontwerp
Inspreker stelt voor om de Molenkade te verbreden in de bocht nabij de ingang van het nieuwe parkeerterrein bij Van Ballegooyen Modes om zo beter zicht te hebben. Een andere optie is het aanleggen van een druppel of het maken van een uitrit naar de zijde aan de Smaelweer met eenrichtingsverkeer.	Ter plaatse van de toegang tot het nieuwe parkeerterrein is nu reeds een in/uitrit aanwezig. Die situatie zal niet wijzigen. Ten aanzien van de reconstructie van de Molenkade worden de voorstellen van inspreker meegenomen, maar maken verder geen onderdeel uit van dit bestemmingsplan. Inspraakreactie leidt niet tot aanpassing van het ontwerp

8. Inspraakreactie: De heer Stevens (Groot Zuideveld 144)	
Ontvangstdatum: 10 oktober 2013	
Inhoud inspraakreactie	Beantwoording gemeente
Inspreker geeft aan dat initiatiefnemer nooit aan bewoners kenbaar heeft gemaakt plannen te hebben voor het uitbreiden van zijn	Gemeente verkeerde in de veronderstelling dat initiatiefnemer de direct omwonenden in februari 2013 geïnformeerd zou hebben over de

winkel.	plannen. Dit is echter niet gebeurd. Initiatiefnemer heeft dit alsnog persoonlijk aan reclamant uitgelegd op 16 december 2013. Tevens is er toen gesproken over de invulling van achterzijde van het winkelpand en het parkeerterrein. Inspraakreactie leidt niet tot aanpassing van het ontwerp
Inspreker geeft aan de hoogte van 10 meter te hoog te vinden omdat hij de doorkijk naar de kerk daardoor verliest.	In een dorpskern- waar mensen relatief dicht op elkaar wonen – kan het behoud van vrij uitzicht niet gegarandeerd blijven. Overigens is op basis van het vigerende bestemmingsplan Kern Dussen al een maximale bouwhoogte van 9 meter tot op de perceelsgrens toegestaan. In het voorliggende bestemmingsplan wordt de maximale bouwhoogte 10 en is dit kleine verschil, gelet op de afstand van 55 meter van de woning van inspreker tot het bouwplan, nauwelijks merkbaar. De huidige woningen tussen de woning van inspreker en de ontwikkeling, hebben ook een maximale bouwhoogte van 9 meter en beperken nu al in grote mate het uitzicht op de kerk. Inspraakreactie leidt niet tot aanpassing van het ontwerp
Inspreker geeft aan dat hij door de uitbreiding eerder schaduw in zijn tuin gaat krijgen wat zijn woongenot benadeeld.	Inspreker zal geen schaduw ondervinden als gevolg van de ontwikkeling. Inspreker woont op een redelijk grote afstand van de ontwikkeling en zal alleen van de huidige woningen aan Groot Zuideveld schaduw kunnen ondervinden. Inspraakreactie leidt niet tot aanpassing van het ontwerp
Inspreker geeft aan dat de waarde van zijn woning minder wordt door de uitbreiding.	Indien sprake is van waardevermindering dan kan reclamant een beroep doen op een planschadevergoeding. Inspraakreactie leidt niet tot aanpassing
Inspreker geeft aan regelmatig hinder te ondervinden van parkeeroverlast van de modewinkel. Een nieuw parkeerterrein bij de winkel geeft inbreuk op ons	Het parkeerterrein wordt geen openbaar parkeerterrein maar wordt aangelegd t.b.v. de uitbreiding van de modewinkel. Als de winkel gesloten is zal dit terrein in principe ook niet

wooncomfort door voertuig en in/uitstapbewegingen en geluidsoverlast. Inspreker stelt voor een openstellingsregeling voor het parkeerterrein in te voeren.	gebruikt worden. Het geluid van in/uitstap bewegingen en voertuigbewegingen is niet anders dan in een woonwijk. Het parkeerterrein is hoofdzakelijk bedoeld voor het personeel. Het parkeerterrein wordt vooralsnog niet afgesloten. Mochten er in de praktijk aandachtspunten ontstaan dan worden er door initiatiefnemer gericht maatregelen genomen waarbij een slagboom en/of een bord een optie kunnen zijn. Inspraakreactie leidt niet tot aanpassing
Een parkeerterrein is niet fraai in een woonomgeving en zou met mooi groen afgeschermd moeten worden.	Een groen aankleding is niet via het bestemmingsplan af te dwingen, en een groene aankleding in de huidige situatie is ook niet gegarandeerd. Dat is een keuze van de eigenaar/gebruiker. Op basis van het vigerende bestemmingsplan mag het terrein (de tuin) ook helemaal verhard worden. Initiatiefnemer is overigens voornemens het parkeerterrein te voorzien van een groene aankleding. Hierover zijn omwonenden reeds persoonlijk geïnformeerd op 16 december 2013. Inspraakreactie leidt niet tot aanpassing

9. Inspraakreactie: De heer, mevrouw Boogaarts (Groot Zuideveld 146)	
Ontvangstdatum: 23 september 2013	
Inhoud inspraakreactie	Beantwoording gemeente
Inspreker geeft aan door deze uitbreiding het uitzicht vanuit hun woning en tuin op het bestaande groen en de kerktoren te verliezen. Verzocht wordt om dit tot een minimum te beperken.	In een dorpskern- waar mensen relatief dicht op elkaar wonen – kan het behoud van vrij uitzicht niet gegarandeerd blijven. Overigens is op basis van het vigerende bestemmingsplan Kern Dussen al een maximale bouwhoogte van 9 meter tot op de perceelsgrens toegestaan. In het voorliggende bestemmingsplan wordt de maximale bouwhoogte 10 meter maar blijft deze nabij de perceelsgrens beperkt tot 5 meter, waardoor deze situatie planologisch gunstiger is dan in het vigerende

	bestemmingsplan. Een groene aankleding in de huidige situatie is ook niet gegarandeerd. Dat is een keuze van de eigenaar/gebruiker. Op basis van het vigerende bestemmingsplan mag het terrein (de tuin) ook helemaal verhard worden. Initiatiefnemer is overigens voornemens het parkeerterrein te voorzien van een groene aankleding. Hierover is reclamant reeds persoonlijk geïnformeerd op 16 december 2013. Inspraakreactie leidt niet tot aanpassing
Inspreker wil graag weten wat het effect is van deze uitbreiding op de hoeveelheid zonlicht op de woning en het perceel.	In het kader van het eventueel wegnemen van zonlicht door het uitbreiden van het winkelpand, is er een bezonnings studie gedaan. Hieruit blijkt dat de hoeveelheid zonlicht in de tuin als gevolg van de ontwikkeling in het voorjaar en in de winter niet significant veranderd. In de zomer is de hoeveelheid zonlicht overdag gewoon hetzelfde als in de huidige situatie. Pas eind van de middag zal er enige schaduw in de tuin kunnen ontstaan. Reclamant is hierover reeds op 16 december 2013 geïnformeerd. Inspraakreactie leidt niet tot aanpassing
Wordt de uitbreiding exact op de perceelsgrens gebouwd of wordt er een bepaalde afstand tot de perceelsgrens aangehouden?	Het bestemmingsplan biedt de mogelijkheid om tot op de perceelsgrens te bouwen tot maximaal 5 meter hoog. Het nieuwe pand zal echter op een afstand van circa 20 cm afstand van de perceelsgrens gerealiseerd worden. E.e.a. zal ook in een anterieure overeenkomst tussen gemeente en initiatiefnemer, vastgelegd worden. Inspraakreactie leidt niet tot aanpassing
Inspreker wil graag weten wat het effect is van deze uitbreiding op de waarde van zijn woning.	Wat het effect is op de waarde van de woning wordt pas onderzocht nadat het nieuwe planologische regime is vastgesteld en onherroepelijk is en er een beroep wordt gedaan een planschadevergoeding. Inspraakreactie leidt niet tot

	aanpassing
De bestaande winkel is aangesloten op het regenwaterriool aan de achterzijde. Het regenwaterriool ligt op de perceelsgrens tussen de winkel en de achterliggende woningen. Wat gaat er met het regenwaterriool gebeuren?	Bij de gemeente is niet bekend dat er aan de achterzijde een regenwater riool ligt. Mocht die er wel zijn, dan blijven de aansluitingen, aldus initiatiefnemer, in stand. Het regenwater van het winkelpand wordt aangesloten op de nieuw aan te leggen aquafLOW. Inspraakreactie leidt niet tot aanpassing

10. Inspraakreactie: Familie Van Dongen (Groot Zuideveld 148)	
Ontvangstdatum: 6 oktober 2013	
Inhoud inspraakreactie	Beantwoording gemeente
Inspreker geeft aan dat door de uitbreiding er minder zonlicht en licht inval in de tuin en keuken zal zijn, dat het uitzicht wordt belemmerd en dat de waarde van de woning aanzienlijk zal dalen door deze uitbreiding..	In het kader van het eventueel wegnemen van zonlicht door het uitbreiden van het winkelpand, is er een bezonnings studie gedaan. Hieruit blijkt dat de hoeveelheid zonlicht in de tuin als gevolg van de ontwikkeling in het voorjaar en in de winter niet significant veranderd. In de zomer is de hoeveelheid zonlicht overdag gewoon hetzelfde als in de huidige situatie. Pas na 18:00 uur wordt er iets minder zonlicht in de tuin verwacht. Deze beperkte vermindering van zonlicht is acceptabel, nu het huidige bestemmingsplan de mogelijkheid biedt om tot 9 meter hoog te bouwen op de perceelsgrens. Het nieuwe bestemmingsplan wordt op dat punt gunstiger nu er maar tot 5 meter hoog gebouwd mag worden op de perceelsgrens. Indien sprake is van waardevermindering dan kan reclamant een beroep doen op een planschadevergoeding. Inspraakreactie leidt niet tot aanpassing
Inspreker ervaart nu regelmatig parkeeroverlast van de bezoekers van Van Ballegooyen Modes en dit zal door de uitbreiding alleen maar erger worden.	Voor de extra parkeervraag als gevolg van de uitbreiding wordt het parkeerterrein bij De Koppelpaarden vergroot en wordt er aan de zijde van Groot Zuideveld een ingang gemaakt, zodat het parkeerterrein makkelijker toegankelijk wordt voor bezoekers. Met bebording worden bezoekers naar

	dit terrein verwezen. Inspraakreactie leidt niet tot aanpassing
Er is onduidelijkheid over de plannen aan de achterzijde. Wordt het een rechte muur of een muur met een schuine rand. En wordt de bestaande muur afgebroken of niet?	In het kader van het bestemmingsplan is het niet relevant of er een rechte muur komt of een muur met een schuine kant. Zoals het er nu naar uit ziet is de bestaande muur niet geschikt voor de nieuwe situatie. Er komt dus naar alle waarschijnlijkheid een nieuwe muur. Deze nieuwe muur (inclusief goot) wordt op het eigen terrein neergezet. E.e.a. zal ook in een anterieure overeenkomst tussen gemeente en initiatiefnemer, vastgelegd worden. Tevens zal er voor worden gezorgd dat alles (muur, goot, andere uitstekende delen, e.d.) vanaf en op het eigen terrein wordt gerealiseerd. De sloop en realisatie van de nieuwe muur zal geschieden met zo min mogelijk overlast en zonder schade. Mocht schade onverhoopt ontstaan dan wordt deze door initiatiefnemer herstelt c.q. vergoed. Inspraakreactie leidt niet tot aanpassing
Dit grootschalige project hoort volgens inspreker niet thuis in een woonwijk met een dorps karakter.	Er is ruimschoots aandacht besteed aan de stedenbouwkundige inpassing van het bouwplan. Ondanks dat het een groot gebouw is, is het gebouw wel dusdanig vorm gegeven dat deze, voor wat betreft zijn uitstraling, passend is in zijn omgeving. Inspraakreactie leidt niet tot aanpassing
Waarom is er in deze vroege fase nooit met omwonenden gesproken en gevraagd naar hun mening om te onderzoeken wat de gevolgen zijn voor de omwonenden.	Juist om de meningen en reacties van omwonenden te peilen is er een voorontwerp van het bestemmingsplan ter inzage gelegd. Dit is wettelijk helemaal niet verplicht. Daarbij is zelf een inloopbijeenkomst gepland om nog eens persoonlijk een ieder te informeren over de plannen en te vragen om een reactie. In die zin is er dus wel degelijk op een juiste wijze gevraagd naar de mening van omwonenden.

	Gemeente verkeerde in de veronderstelling dat initiatiefnemer de direct omwonenden in februari 2013 geïnformeerd zou hebben over de plannen. Dit is echter niet gebeurd. Initiatiefnemer heeft dit alsnog persoonlijk aan reclamant uitgelegd op 16 december 2013. Tevens is er toen gesproken over de invulling van achterzijde van het winkelpand en het parkeerterrein. Inspiraakreactie leidt niet tot aanpassing
--	--

11.Inspiraakreactie: De heer R. Leenhouts (Groot Zuideveld 150)	
Ontvangstdatum: 3 oktober 2013	
Inhoud inspraakreactie	Beantwoording gemeente
Inspreker geeft aan dat zijn woongenot en uitzicht wordt aangetast door deze uitbreiding van meer dan 10 meter hoog.	Er is ruimschoots aandacht besteed aan de stedenbouwkundige inpassing van het bouwplan. De gemeente acht de verschijningsvorm en omvang van het pand passend in de omgeving. Overigens is op basis van het vigerende bestemmingsplan al een bouwhoogte van 9 meter toegestaan tot op de perceelsgrens, waardoor het uitzicht met 1 meter hoger niet meer beperkt wordt. In het nieuwe nu voorliggende bestemmingsplan is de bouwhoogte nabij de perceelsgrens terug gebracht tot 5 meter en is dat dus nabij de erfgrens planologisch gunstiger. Tevens is het zo dat in een dorpskern - waar mensen relatief dicht op elkaar wonen - het behoud van vrij uitzicht niet volledig kan worden gegarandeerd. Initiatiefnemer heeft op 8 januari 2014 de plannen nog persoonlijk aan inspreker toegelicht, waarbij middels een animatie is laten zien wat het uitzicht op de nieuwbouw zal zijn. Inspiraakreactie leidt niet tot aanpassing
Inspreker vreest voor nog slechtere bereikbaarheid bij brand nu 4 percelen aan de achterzijde grenzen aan een muur die op de erfgrens staat.	In de huidige situatie staat de achtergevel van het winkelpand ook op de perceelsgrens. De plannen zijn voorgelegd aan de regionale brandweer en deze hebben geen

	opmerkingen op de plannen. Overigens zal bij de beoordeling van de omgevingsvergunning voor het bouwen wel extra aandacht zijn voor de weerstand tegen branddoorslag en brandoverslag (WBDBO). De achtergevel zal voldoende brandwerend gemaakt moeten worden, maar dat is een aspect wat pas bij de omgevingsvergunning voor het bouwen wordt getoetst. Inspraakreactie leidt niet tot aanpassing
Inspreker vreest voor nog meer parkeeroverlast omdat het winkelend publiek nu al bij hem voor de deur parkeert. Tevens vraagt hij zich af hoe de winkel bevoorraad wordt.	Vanwege extra parkeervraag wordt het parkeerterrein van Van Ballegooyen Modes vergroot en wordt er aan de zijde van Groot Zuideveld een ingang gemaakt, zodat het parkeerterrein makkelijker toegankelijk wordt voor bezoekers. Er kan echter niet worden voorkomen dat er in Groot Zuideveld geparkeerd wordt. Mocht na oplevering blijken dat problemen ontstaan dan zal ter plaatse gekeken worden naar de meest praktische oplossing. De initiatiefnemer heeft daar dan zelf ook belang bij. De winkel wordt, in de nieuwe situatie, aan de zijde van Groot Zuideveld bevoorraad net zoals dat nu gebeurt. Inspraakreactie leidt niet tot aanpassing
Inspreker vreest voor een waardedaling van zijn woning, als gevolg van deze ontwikkeling. Mochten de plannen doorgaan dan zal inspreker een forse schadevergoeding eisen in verband met de financiële schade die hij zal ondervinden.	Indien, na vaststelling van het nieuwe planologische regime, sprake is van waardevermindering dan kan inspreker een beroep doen op een planschadevergoeding. Inspraakreactie leidt niet tot aanpassing
Inspreker vreest voor leegstand en verpaupering wanneer na de bouw blijkt dat de plannen niet waargemaakt kunnen worden.	Dit kan met elk pand gebeuren. Dit is ook een risico van de initiatiefnemer. Die zal niet investeren als bij voorbaat blijkt dat de plannen niet haalbaar zijn. De gemeente brengt de plannen ook alleen maar in procedure als de economische uitvoerbaarheid gewaarborgd is. Hiervoor wordt ook een anterieure overeenkomst gesloten met de initiatiefnemer.

	Inspraakreactie leidt niet tot aanpassing
--	--

12. Inspraakreactie: Familie Boogaarts (Smaelweer 1)	
Ontvangstdatum: 24 september 2013	
Inhoud inspraakreactie	Beantwoording gemeente
Inspreker geeft aan dat hij zijn woning in december 2012 heeft gekocht in de wetenschap dat achter zijn woning de bestemming wonen met tuin ligt. Inspreker vreest voor waardevermindering van zijn woning en eist hiervoor schadeloos gesteld te worden.	Ten tijde van de aankoop gold ter plaatse het bestemmingsplan Kern Dussen. Bestemmingsplannen worden elke 10 jaar herzien. Wanneer zich een ontwikkeling voordoet kan een dergelijke bestemming ook eerder wijzigen. Mocht er als gevolg van de uitbreiding van het winkelpand een waardevermindering van de woning optreden dan kan een beroep gedaan worden op een planschadevergoeding. Inspraakreactie leidt niet tot aanpassing
Inspreker vindt het niet chique dat initiatiefnemer zijn plannen niet eerder aan de omwonenden kenbaar heeft gemaakt, waardoor de bewoners nu wel erg weinig tijd hebben om te reageren.	Juist om de meningen en reacties van omwonenden te peilen is er nu een voorontwerp van het bestemmingsplan ter inzage gelegd. Dit is wettelijk helemaal niet verplicht. Daarbij is zelf een inloopbijeenkomst georganiseerd om nog eens persoonlijk een ieder te informeren over de plannen en te vragen om een reactie. De termijn om te reageren was vier weken en dat is ruim voldoende. Gemeente verkeerde in de veronderstelling dat initiatiefnemer de direct omwonenden in februari 2013 geïnformeerd zou hebben over de plannen. Dit is echter niet gebeurd. Initiatiefnemer heeft dit alsnog persoonlijk aan reclamant uitgelegd op 17 december 2013. Tevens is er toen gesproken over de invulling van achterzijde van het winkelpand en het parkeerterrein. Inspraakreactie leidt niet tot aanpassing
Inspreker gaat met de bouw van een massief hoofdgebouw tot op de perceelsgrens niet akkoord. Hierdoor gaat ook het groene karakter van de omgeving verloren.	De hoogte van het nieuwe winkelpand wordt nabij de perceelsgrens van inspreker, maximaal 5 meter. In het vigerende bestemmingsplan is dit niet anders. In de bestemming 'wonen' kunnen nu tot op de perceelsgrens bijgebouwen opgericht worden met

	een bouwhoogte van maximaal 5 meter, dus gelijkwaardig aan de maximale bouwhoogte zoals die is opgenomen. Het groene karakter in de huidige situatie is ook niet gegarandeerd. Dat is een keuze van de eigenaar/gebruiker. Op basis van het vigerende bestemmingsplan mag het terrein (de tuin) ook helemaal verhard worden. Initiatiefnemer is overigens voornemens het parkeerterrein te voorzien van een groene aankleding. Hierover is reclamant reeds persoonlijk geïnformeerd op 17 december 2013. Inspraakreactie leidt niet tot aanpassing
Door te bouwen tot op de perceelgrens kunnen hulpdiensten het gebouw aan de achterzijde niet bereiken. Ook onderhoud van het nieuwe gebouw moet vanaf het eigen perceel van initiatiefnemer plaatsvinden.	In de huidige situatie staat de achtergevel van het winkelpand ook op de perceelsgrens. De plannen zijn voorgelegd aan de regionale brandweer en deze hebben geen opmerkingen op de plannen. Overigens zal bij de beoordeling van de omgevingsvergunning voor het bouwen wel extra aandacht zijn voor de weerstand tegen branddoorslag en brandoverslag (WBDBO). De achtergevel zal voldoende brandwerend gemaakt moeten worden, maar dat is een aspect wat pas bij de omgevingsvergunning voor het bouwen wordt getoetst. Het schoonmaken van de goten zal in principe vanuit het eigen dak plaatsvinden. De gevels worden onderhoudsvrij uitgevoerd. Inspraakreactie leidt niet tot aanpassing
Inspreker geeft aan dat er onduidelijkheid bestaat over de noordelijke gevel. Komt er een knik in de gevellijn of niet. Inspreker wil graag weten wat de bouwgrenzen zijn.	Uitgangspunt en daarmee dus de bouwgrenzen staan in het bestemmingsplan. Hoe het gebouw er in detail uit komt te zien komt in het traject van de omgevingsvergunning voor het bouwen aan de orde. Inspraakreactie leidt niet tot aanpassing
Inspreker vindt het gebouw te hoog en heeft een te grote impact op zijn	In een dorpskern- waar mensen relatief dicht op elkaar wonen – kan

tuin. Hij wenst de doorkijk naar de kerk te behouden.	het behoud van vrij uitzicht niet gegarandeerd blijven. Overigens is op basis van het vigerende bestemmingsplan de doorkijk nu ook niet te garanderen. In de tuinen behorende bij de woningen mogen nu namelijk bijgebouwen tot op de perceelsgrens tot 5 meter hoog gerealiseerd worden. Inspraakreactie leidt niet tot aanpassing
Inspreker vreest voor een nadelig effect op het zonlicht in zijn tuin. Doordat er eerder schaduw is in zijn tuin wordt het woongenot benadeeld.	In het kader van het eventueel wegnemen van zonlicht door het uitbreiden van het winkelpand, is er een bezonnings studie gedaan. Hieruit blijkt dat de hoeveelheid zonlicht in de tuin als gevolg van de ontwikkeling, ongeacht het seizoen, aan het eind van de middag veranderd doordat er dan schaduw in de tuin kan ontstaan. Het grootste gedeelte van de dag komt het zonlicht gewoon in de tuin. Inspraakreactie leidt niet tot aanpassing
Inspreker geeft aan regelmatig hinder te ondervinden van parkeeroverlast van de modewinkel. Een nieuwe parkeerterrein bij de winkel geeft inbreuk op ons wooncomfort door voertuig en in/uitstapbewegingen en geluidsoverlast. Inspreker stelt voor een openstellingsregeling voor het parkeerterrein in te voeren.	Het parkeerterrein wordt geen openbaar parkeerterrein maar wordt aangelegd t.b.v. de uitbreiding van de modewinkel. Als de winkel gesloten is zal dit terrein ook niet gebruikt worden. Het geluid van in/uitstap bewegingen en voertuigbewegingen is niet anders dan in een woonwijk. Het parkeerterrein is hoofdzakelijk bedoeld voor het personeel. Het parkeerterrein wordt vooralsnog niet afgesloten. Mochten er in de praktijk aandachtspunten ontstaan dan worden er door initiatiefnemer gericht maatregelen genomen waarbij een slagboom en/of een bord een optie kunnen zijn. Inspraakreactie leidt niet tot aanpassing
Inspreker vraagt zich af of de gemeente een detailhandelsplan heeft voor kern Dussen en aan welke soort winkels de kern Dussen behoefte heeft.	De gemeente heeft geen detailhandelsplan voor Dussen. Wel is er een detailhandelsvisie voor het land van Heusden en Altena. Hierin is niet specifiek opgenomen wat de behoefte aan soorten winkels is in de kernen. In de detailhandelsvisie is als

	doelstelling opgenomen om de leefbaarheid in de kernen zoveel mogelijk in stand te houden. Daarbij is een divers aanbod aan winkels zeker van belang. Vanuit de publiekstrekkende werking van Van Ballegooyen Modes, draagt hij bij aan de instandhouding van deze structuur en geeft zelf bestaansrecht aan andere winkels doordat zijn publiek ook nog even langs de bakker, supermarkt of andere winkel gaat. Inspraakreactie leidt niet tot aanpassing
Een parkeerterrein is niet fraai in een woonomgeving en zou met mooi groen afgeschermd moeten worden. Kan de huidige bestemming groen ergens binnen het plangebied gecompenseerd worden? Hoe gaat de gemeente om met de groene verbindingszone Rk-kerk en Groot-Zuideveld/Smaelweer en Provinciale weg.	Ter hoogte van het nieuwe parkeerterrein is nu groen aanwezig maar de bestemming is "Wonen". Op basis van het vigerende bestemmingsplan kan dit gebied ook helemaal verhard worden. Ook de groene verbindingszone zoals beschreven door inspreker is niet in het gemeentelijke groenstructuurplan als zodanig opgenomen. De bestemming groen, wordt niet gecompenseerd. Initiatiefnemer is overigens voornemens het parkeerterrein te voorzien van een groene aankleding. Hierover is reclamant reeds persoonlijk geïnformeerd op 17 december 2013. Inspraakreactie leidt niet tot aanpassing
Inspreker vraagt zich af wat de kosten zijn voor rekening van de gemeente voor aanpassingen in de openbare ruimte.	De kosten die de gemeente maakt worden doorberekend aan de initiatiefnemer. Hier wordt een anterieure overeenkomst voor gesloten. De parkeerplaatsen aan de Molenkade, tegenover de winkel, zijn ook op kosten van de ondernemer aangelegd. Inspraakreactie leidt niet tot aanpassing
Wat is de afstand die tussen gebouwen aangehouden moet worden? Hoe wordt gegarandeerd aan bewoners dat ze geen schade ondervinden als gevolg van de bouwwerkzaamheden.	De sloop en realisatie van het nieuwe winkelpand zal geschieden met zo min mogelijk overlast en zonder schade voor omwonenden. Mocht schade onverhoopt ontstaan dan wordt deze door initiatiefnemer herstelt c.q. vergoed.

	Inspraakreactie leidt niet tot aanpassing
--	--

13. Inspraakreactie: De heer Versteeg (Smaelweer 2)	
Ontvangstdatum: 25 september 2013	
Inhoud inspraakreactie	Beantwoording gemeente
Inspreker vreest voor de veiligheid in geval van brand of een calamiteit nu het pand op de erfgrens wordt gebouwd. Hoe kunnen hulpdiensten het pand bereiken nu er geen brandgang is. Er zal toch ook een nooduitgang moeten komen en die kan niet in een sloot eindigen.	De plannen zijn in het kader van het vooroverleg voorgelegd aan de regionale brandweer Midden en West Brabant en deze hebben geen opmerkingen op de plannen. De technische inhoudelijke toets vindt plaats in het traject van de omgevingsvergunning voor het bouwen van het winkelpand. Inspraakreactie leidt niet tot aanpassing
Inspreker wenst graag zijn uitzicht op de Molenkade en de kerk te behouden.	In een dorpskern- waar mensen relatief dicht op elkaar wonen – kan het behoud van vrij uitzicht niet gegarandeerd blijven. Inspraakreactie leidt niet tot aanpassing
Inspreker geeft aan dat het niet redelijk is om een mooie boomgrens te laten wijken voor een winkelcentrum.	Dit klopt, maar een groene aankleding in de huidige situatie is ook niet gegarandeerd. Dat is een keuze van de eigenaar/gebruiker. Op basis van het vigerende bestemmingsplan mag het terrein (de tuin) ook helemaal verhard worden. Initiatiefnemer is overigens voornemens het parkeerterrein te voorzien van een groene aankleding. Hierover is reclamant reeds persoonlijk geïnformeerd op 16 december 2013. Inspraakreactie leidt niet tot aanpassing

14. Inspraakreactie: Mevrouw Den Bok (Smaelweer 6)	
Ontvangstdatum: 9 oktober 2013	
Inhoud inspraakreactie	Beantwoording gemeente
Inspreker geeft aan dat twee woningen en een groot stuk groen door deze uitbreiding gaan verdwijnen.	Dit klopt, maar een groene aankleding in de huidige situatie is ook niet gegarandeerd. Dat is een keuze van de eigenaar/gebruiker. Op basis van het vigerende bestemmingsplan mag het terrein (de tuin) ook helemaal verhard worden. Initiatiefnemer is overigens voornemens het parkeerterrein te

	voorzien van een groene aankleding. Initiatiefnemer heeft reeds op 18 december 2013 de gelegenheid gekregen om de plannen hiervoor in te zien. Inspraakreactie leidt niet tot aanpassing
Inspreker betreurt het dat initiatiefnemer zijn plannen niet met de omwonenden besproken heeft. Omwonenden worden nu door deze uitbreiding gedupeerd en het mooie uitzicht gaat verloren.	Gemeente verkeerde in de veronderstelling dat initiatiefnemer de direct omwonenden in februari 2013 geïnformeerd zou hebben over de plannen. Dit is echter niet gebeurd. Initiatiefnemer heeft dit alsnog persoonlijk aan reclamant uitgelegd op 18 december 2013. Tevens is er toen gesproken over de invulling van achterzijde van het winkelpand en het parkeerterrein.. Inspraakreactie leidt niet tot aanpassing
Inspreker vreest voor parkeeroverlast als De Koppelpaarden zelf zijn parkeerruimte nodig heeft voor feesten en partijen en gevaarlijke situaties nabij het parkeerterrein aan de Molenkade.	Het parkeerterrein bij De Koppelpaarden zal worden vergroot waardoor er circa 45 parkeerplaatsen extra bijkomen. Eventueel dubbelgebruik is berekend aan de hand van de parkeernormen zodat er voldoende parkeerplaatsen gerealiseerd worden. Overigens is er bij de berekening uitgegaan van de meest bezette momenten inclusief het scenario wanneer De Koppelpaarden zou gaan uitbreiden. Inspraakreactie leidt niet tot aanpassing

3. Beantwoording reacties wettelijk vooroverleg

1. Reactie wettelijk vooroverleg: Regioarcheoloog	
Ontvangstdatum: 10 oktober 2013	
Inhoud reactie	Beantwoording gemeente
De regioarcheoloog verzoekt in de toelichting en de regels ten aanzien van archeologie een aantal tekstuele wijzigingen op te nemen.	Conform het verzoek van de regioarcheoloog zijn paragraaf 4.1 en artikel 4.2.2. tekstueel aangepast. Vooroverlegreactie leidt tot aanpassing van de toelichting
2. Reactie wettelijk vooroverleg: Provincie Noord Brabant	
Ontvangstdatum: 7 oktober 2013	

Inhoud reactie	Beantwoording gemeente
De Provincie geeft aan dat het voorontwerp bestemmingsplan geen aanleiding geeft tot het maken van opmerkingen.	Reactie wordt voor kennisgeving aangenomen.

3. Reactie wettelijk vooroverleg: Waterschap Rivierenland	
Ontvangstdatum: 16 oktober 2013	
Inhoud reactie	Beantwoording gemeente
Het Waterschap verzoekt in de regels op te nemen dat er minimaal 96 m3 waterberging in de aquaflow wordt geborgen.	In het bestemmingsplan is de aanleg van een aquaflow niet af te dwingen. Het bestemmingsplan biedt alleen de mogelijkheid om deze aan te leggen, en het verbod om deze zonder vergunning te wijzigen. De aanleg van de aquaflow wordt via een anterieure overeenkomst vastgelegd. Tevens wordt daarin de minimale inhoud opgenomen. Vooroverlegreactie leidt niet tot aanpassing
Het Waterschap verzoek in paragraaf 4.12, onder het kopje 'Waterbergingsadvies' de zin over de peilstijging, te verwijderen	In paragraaf 4.12 van de toelichting is de zin: <i>Voor het bepalen van het ruimtebeslag van de waterberging hanteert het waterschap een peilstijging van 0,30 m.</i> verwijderd. Vooroverlegreactie leidt tot aanpassing van de toelichting
Indien het water in de waterberging wordt gebruikt voor verwarming/koeling dient dit in de toelichting aangevuld te worden.	Paragraaf 4.12 van de toelichting is aangevuld met de nevenfunctie van de aquaflow. De aquaflow fungeert als buffer van regenwater en in de zomer wordt dit water gebruikt om het gebouw te koelen. Vooroverlegreactie leidt tot aanpassing van de toelichting

4. Reactie wettelijk vooroverleg: Brandweer Midden West Brabant	
Ontvangstdatum: 22 oktober 2013	
Inhoud reactie	Beantwoording gemeente
Geen opmerkingen	Reactie wordt voor kennisgeving aangenomen.

4. Aanpassingen voorontwerpbestemmingsplan

Als gevolg van, het wettelijk vooroverleg is het voorontwerpbestemmingsplan op onderdelen gewijzigd. Hierna is een overzicht gegeven van de wijzigingen. Ook via een anterieure overeenkomst die gesloten worden tussen de gemeente en Van Ballegooyen Modes worden nog diverse afspraken vastgelegd.

Wijzigingen n.a.v. reacties wettelijk vooroverleg

Nr.	Wijziging
1.	paragraaf 4.1 van de toelichting en artikel 4.2.2. en artikel 5.2.2. zijn conform het voorstel van de regioarcheoloog tekstueel aangepast.
2.	In paragraaf 4.12 van de toelichting is de zin: <i>Voor het bepalen van het ruimtebeslag van de waterberging hanteert het waterschap een peilstijging van 0,30 m.</i> verwijderd.
3.	Paragraaf 4.12 van de toelichting is aangevuld met de nevenfunctie van de aquaflow. De aquaflow fungeert als buffer van regenwater en in de zomer wordt dit water gebruikt om het gebouw te koelen.
4.	

Ambtelijke wijzigingen

Nr.	Wijziging
1.	De verbeelding is op onderdelen geactualiseerd naar de meest recente bouwtekeningen.
2.	

Bijlage 9

**Nota van zienswijzen Bestemmingsplan
"Kern Dussen: Molenkade 25"**

Benoort bij besluit
de raad van de gemeente
Werkendam d.d. 7-10-2014

Mij bekend,
de griffier.

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'Duis', with a long horizontal stroke extending to the right.

1. Inleiding

Toelichting

Vanaf 31 januari 2014 heeft het ontwerpbestemmingsplan "Kern Dussen: Molenkade 25" gedurende 6 weken ter inzage gelegen. In deze periode stond voor een ieder de mogelijkheid open om hun zienswijze over het ontwerpbestemmingsplan bij de gemeenteraad kenbaar te maken.

Doel

Het gaat om een bestemmingsplan dat voorziet in de uitbreiding van het winkelpand (Van Ballegooyen Modes) aan de Molenkade 25 te Dussen. Om het bestemmingsplan mogelijk te maken, is voorafgaand aan de bestemmingsplanprocedure ex artikel 3.8 van de Wet ruimtelijke ordening, het bestemmingsplan voorbereid conform 1.3.1. Besluit ruimtelijke ordening.

Zienswijzen

Het ontwerpbestemmingsplan "Kern Dussen: Molenkade 25" heeft vanaf 31 januari 2014 gedurende 6 weken ter inzage gelegen. In deze periode stond voor een ieder de mogelijkheid open om hun zienswijze over het ontwerpbestemmingsplan bij de gemeenteraad kenbaar te maken.

Hierop zijn 7 reacties binnengekomen, te weten:

1. Dhr. C.A. Boogaarts, Groot Zuideveld 146, 4271 CD te Dussen. (ontvangen op 11 maart 2014)
2. Dhr L. en mevr. A. van Dongen, Groot Zuideveld 148, 4271 CD te Dussen. (ontvangen op 10 maart 2014)
3. Dhr. R. Leenhouts, Groot Zuideveld 150, 4271 CD te Dussen. (ontvangen op 11 maart 2014)
4. Dhr. O.H. Koek en mevr. S.C. van Velthoven, Groot Zuideveld 152, 4271 CD te Dussen. (ontvangen op 13 maart 2014)
5. Mevr. M. den Bok, Smaelweer 6, 4271 CP te Dussen. (ontvangen op 13 maart 2014)
6. Omwonenden, P/a Smaelweer 1, 4271 CN te Dussen. (ontvangen op 12 maart 2014)
7. DAS Rechtsbijstand, namens de heer en mevrouw Boogaarts, Smaelweer 1) (ontvangen op 11 maart 2014)

Opzet

Een uitwerking van de zienswijzen en de gemeentelijke reactie treft u in hoofdstuk 2 aan. Per zienswijze is de inhoudelijke strekking daarvan zakelijk weergegeven. Vervolgens wordt per zienswijze de inhoudelijke reactie van de gemeente weergegeven. Hoofdstuk 3 geeft inzicht in de onderdelen die ten opzichte van het ontwerp zijn gewijzigd. Het betreft wijzigingen die voortkomen uit de ingebrachte zienswijze en/of ambtelijke wijzigingen.

2. Beantwoording zienswijzen

1. Zienswijze De heer C.A. Boogaarts (Groot Zuideveld 146)	
Ontvangstdatum 11 maart 2014	
Inhoud zienswijze	Beantwoording gemeente
Reclamant verzoekt de totale bouwhoogte te verlagen van 10,6 m + peil naar 9 meter + peil. Doordat het huidige peil ter plaatse van de woning van reclamant circa 60 cm boven het maaiveld ligt, komt de bouwhoogte uit op circa 11 meter.	Naar aanleiding van de zienswijzen heeft initiatiefnemer nogmaals naar het ontwerp van het gebouw gekeken en de bouwhoogte op een aantal onderdelen verlaagd. De bestemmingsplanhoogte wordt gemeten vanaf het vloerpeil ter plaatse van de nieuw te maken hoofdentree aan de Molenkade. Het gebouw kent in feite verschillende bouwhoogten. Dit zal op de verbeelding in het bestemmingsplan verder worden verduidelijkt. De gebouwhoogte ter plaatse van de glaskap van het atrium wordt op het hoogste punt 10 meter hoog. De hoogte van de gesloten winkelvolumes is verlaagd naar 9 meter. Het hoogste punt van de schuine kappen aan de achterzijde van de verdieping is 9,3 meter. Hierdoor is de maximale bouwhoogte, ter hoogte van de woning van reclamant, van 10 meter in het bestemmingsplan, verlaagd naar 9,5 meter. Het huidige peil ter plaatse van de woning van reclamant ligt volgens onze gegevens niet 60 cm maar 50 cm boven het maaiveld. Om misverstanden ten aanzien van de definitie van de begrippen "peil" en "maaiveld" te voorkomen, zal een definitie voor de begrippen "peil" en 'maaiveld' in de begrippenlijst van het bestemmingsplan worden opgenomen. Zienswijze: deels gegrond

2. Zienswijze Dhr L. en mevr. A. van Dongen (Groot Zuideveld 148)	
Ontvangstdatum 10 maart 2014	
Inhoud zienswijze	Beantwoording gemeente
Reclamant geeft aan dat de plannen zoals die op internet staan afwijken van de plannen zoals die op de inloopbijeenkomst op 23 september 2013 zijn gepresenteerd.	Dat klopt! Op 23 september 2013 werd het voorontwerp van het bestemmingsplan gepresenteerd. Nu lag het ontwerp bestemmingsplan ter inzage, en daarmee dus ook een andere versie waarin opmerkingen van Provincie en Waterschap zijn verwerkt. Zienswijze: gegrond, maar leidt niet tot aanpassing
Reclamant geeft aan dat er geen	Het huidige bestemmingsplan laat op de

rekening is gehouden met de omliggende woningen. Nu staat er op de erfgrans een muur van 4 meter die in de nieuwe situatie een schuine constructie krijgt van circa 1 meter. Daarachter wordt het gebouw ongeveer 10 meter hoog. Niet alleen de schuine constructie maar ook de totale hoogte zorgen voor een negatief uitzicht.	erfgrens al 9 meter bouwhoogte toe. In de nieuwe situatie wordt dit op de erfgrans maximaal ca. 5 meter. Initiatiefnemer heeft de plannen, naar aanleiding van de zienswijzen, op onderdelen nog aangepast waardoor de maximale goothoogte op de erfgrans op 3,5 meter is gezet met een maximale bouwhoogte, op de erfgrans, van 5 meter. De schuine constructie is bedoeld om het gebouw een vriendelijkere uitstraling te geven in plaats van een rechte muur. Overigens is deze schuine zijde ook door de welstandscommissie aangedragen en door de initiatiefnemer overgenomen. Zienswijze: ongegrond
Reclamant geeft aan dat de zonnestudie niet vergelijkbaar is met de werkelijke situatie. Er komt zeker minder zon in de tuin. Reclamant geeft aan dat door het nieuwe plan er minder zon in zijn tuin komt en dat er geen daglicht meer in zijn keuken komt. Het woongenot en de waarde van de woning gaat omlaag.	De zonnestudie is uitgevoerd aan de hand van de huidige feitelijke situatie vergeleken met de nieuwe situatie. De maximale bouwhoogte volgens het geldende bestemmingsplan is echter maatgevend. In verband met een aantal wijzigingen is er een nieuwe zonnestudie gemaakt. Het vigerende bestemmingsplan laat (in de buurt van) de erfgrans een bouwhoogte van 9 meter toe en geeft daarmee veel meer schaduw dan de nieuwe maximale bouwhoogte op de erfgrans van 5 meter. Het is begrijpelijk dat de beleving ten opzichte van de huidige situatie zal wijzigen. Maar juridisch gezien, volgens de maximale mogelijkheden die het geldende bestemmingsplan al biedt, neemt het woongenot niet af. Zienswijze: ongegrond
Reclamant geeft aan dat als hotel De Koppelpaarden gaat uitbreiden er meer vraag naar parkeerplaatsen bij komt. Nu is er al overlast bij speciale avonden. Ook de extra bevoorrading van de winkel zal voor onveilige verkeerssituaties zorgen tijdens het laden en lossen.	De extra parkeervraag bij een mogelijke uitbreiding van De Koppelpaarden is al meegenomen in de berekening. Daarbij is de grootste parkeerbehoefte van de hotelgasten veelal op een ander moment (voornamelijk zakenlui die doordeweeks in het hotel verblijven) dan de grootste parkeervraag bij de winkel in het weekend. De grotere parkeervraag gaat gepaard met de aanleg van extra parkeerplaatsen. Hierdoor zal de overlast tot een minimum beperkt blijven, omdat gebruik is gemaakt van landelijke ervaringscijfers (CROW-richtlijn). Een incidentele speciale avond is niet maatgevend voor het inrichten van voldoende parkeerplaatsen. Overigens zijn dergelijke evenementen veelal vergunningplichtig waardoor er via de evenementenvergunning nadere voorwaarden gesteld worden zoals

D

	verkeersregelaars en een verwijzing naar het nieuwe parkeerterrein ten behoeve van het centrumplan (MFA). De bevoorrading vindt in de regel plaats tijdens de rustige momenten van de dag (meestal begin van de dag of middag en alleen op de dins-, woens-, donder- en vrijdagen). Zienswijze: ongegrond
Reclamant heeft nu al overlast van de 3 airco's vanwege het lawaai dat ze maken. Een groter gebouw zal ook meer airco's krijgen wat gepaard gaat met nog meer overlast.	Er komen in het nieuwe ontwerp geen (traditionele) airco's (meer). Zienswijze: ongegrond
Reclamant vreest voor meer nadelige effecten voor de vleermuizen dan dat er nu in het rapport staat vermeld. Reclamant is benieuwd naar de resultaten van het nadere onderzoek.	Welke effecten deze ontwikkeling heeft op de vleermuizen in het gebied, wordt overgelaten aan een deskundige ecooloog. Inmiddels is er door Milieu- en adviesbureau Hamabest een nader onderzoek uitgevoerd naar vleermuizen en jaar rond beschermde vogels. Er zijn geen vleermuizen waargenomen in het gebied. Vaste verblijfplaatsen zijn niet te verwachten en vaste vliegroutes of essentiële foerageergebieden worden niet aangepast. Tijdens de onderzoeken zijn er geen jaar rond beschermde nesten van vogels aangetroffen. Er zijn geen nadelige effecten te verwachten. De resultaten zijn verwerkt in de toelichting van het bestemmingsplan. Zienswijze: ongegrond
Reclamant verzoekt om een verlaging van het gebouw en het verder weg plaatsen van de eerste verdieping.	Naar aanleiding van de zienswijzen heeft initiatiefnemer nogmaals naar het ontwerp van het gebouw gekeken en de bouwhoogte op een aantal onderdelen verlaagd. De bestemmingsplanhoogte wordt gemeten vanaf het vloerpeil ter plaatse van de nieuw te maken hoofdentree aan de Molenkade. Het gebouw kent in feite verschillende bouwhoogten. Dit zal op de verbeelding in het bestemmingsplan verder worden verduidelijkt. De gebouwhoogte ter plaatse van de glaskap van het atrium van meer dan 10 meter wordt verlaagd naar 10 meter. De hoogte van de gesloten winkelvolumes is verlaagd naar 9 meter. Het hoogste punt van de schuine kappen aan de achterzijde van de verdieping is 9,3 meter. Hierdoor is de maximale bouwhoogte van 10 meter in het bestemmingsplan, verlaagd naar 9,5 meter. Om misverstanden ten aanzien van de

D

	definitie van de begrippen “peil” en “maaiveld” te voorkomen, zal een definitie voor de begrippen “peil” en ‘maaiveld’ in de begrippenlijst van het bestemmingsplan worden opgenomen. Het verder weg plaatsen van de eerste verdieping behoort niet tot de mogelijkheden. Zienswijze: deels gegrond
--	---

3. Zienswijze De heer R. Leenhouts (Groot Zuideveld 150)	
Ontvangstdatum 11 maart 2014	
Inhoud zienswijze	Beantwoording gemeente
Reclamant geeft aan dat de gemeente onlangs een “vooronderzoek” zou hebben verricht om de weerstand van omwonenden te peilen. Dit had de gemeente veel eerder moeten doen.	Dit is niet correct. De onlangs (in december 2013 en januari 2014) gevoerde gesprekken met omwonenden zijn het initiatief geweest van de initiatiefnemer. De gemeente is hierbij, indien gewenst, aangeschoven om eventuele juridische vragen over de procedure te beantwoorden. Dit is nadrukkelijk geen vooronderzoek geweest. Er is geen enkele wettelijke regel die verplicht een vooronderzoek te doen voordat een initiatiefnemer met de voorbereiding van zijn plannen gaat beginnen. De gemeente heeft in september 2013 het voorontwerp bestemmingsplan ter inzage gelegd, een inloopbijeenkomst georganiseerd en de reactie van omwonenden gevraagd. Reclamant heeft van die mogelijkheid gebruik gemaakt. Zienswijze: ongegrond
Reclamant geeft aan dat er sprake is van een sterke achteruitgang van het woongenot door bederf van uitzicht doordat het gebouw zo groot is.	Ten opzichten van de huidige geldende planologische situatie is er geen sprake van een achteruitgang van het woongenot. Een gebouw van 9 meter hoog op de erfgrans (zoals er nu gebouwd mag worden) beperkt het woongenot meer dan een hoogte van 5 meter op de erfgrans, zoals het nieuwe plan het nu toestaat. Een sterke en/of onaanvaardbare achteruitgang van het woongenot ten opzichte van de huidige planologische mogelijkheden is dan ook niet aan de orde. Zienswijze: ongegrond
Reclamant vreest voor moeilijke bereikbaarheid i.v.m. brand.	De plannen zijn voorgelegd aan de regionale brandweer en deze hebben geen opmerkingen op de plannen. Bij de beoordeling van de omgevingsvergunning voor het bouwen zal er extra aandacht zijn voor de weerstand tegen branddoorslag en brandoverslag (WBDBO). De achtergevel zal voldoende brandwerend gemaakt moeten worden,

	maar dat is een aspect wat pas bij de omgevingsvergunning voor het bouwen wordt getoetst. De technische uitwerking maakt geen onderdeel uit van het bestemmingsplan, maar van de bouwvergunning. Overigens staat er in de huidige situatie al een muur op de erfgrans. Ten aanzien van bereikbaarheid verandert er niets. Zienswijze: ongegrond
Reclamant geeft aan dat het parkeren nu al voor probleem zorgt op drukke dagen. Als hotel De Koppelpaarden gaat uitbreiden er meer vraag naar parkeerplaatsen bij komt, wordt dit alleen maar erger. Nu is er al overlast bij speciale avonden. Ook de extra bevoorrading van de winkel zal voor onveilige verkeerssituaties zorgen tijdens het laden en lossen.	De extra parkeervraag bij een mogelijke uitbreiding van De Koppelpaarden is al meegenomen in de berekening. Daarbij is de grootste parkeerbehoefte van de hotelgasten veelal op een ander moment (voornamelijk zakenlui die doordeweeks in het hotel verblijven) dan de grootste parkeervraag bij de winkel in het weekend. De grotere parkeervraag gaat gepaard met de aanleg van extra parkeerplaatsen. Hierdoor zal de overlast tot een minimum beperkt blijven, omdat gebruik is gemaakt van landelijke ervaringscijfers (CROW-richtlijn). Een incidentele speciale of drukke avond is niet maatgevend voor het inrichten van voldoende parkeerplaatsen. Overigens zijn dergelijke evenementen veelal vergunningplichtig waardoor er via de evenementenvergunning nadere voorwaarden gesteld worden zoals verkeersregelaars en/of een verwijzing naar parkeerlocaties (zoals het toekomstig aan te leggen parkeerterrein t.b.v. de MFA, dat logischer vanaf de Molenkade te vinden zal zijn dan het huidige Vrijheidsplein). De bevoorrading vindt in de regel plaats tijdens de rustige momenten van de dag (meestal begin van de dag of middag en alleen op de dins-, woens-, donder- en vrijdagen). Dit zal niet tot onaanvaardbare of onveilige verkeerssituaties zorgen. Zienswijze: ongegrond
Reclamant vreest voor een waardedaling van zijn woning.	Indien, na vaststelling van het nieuwe planologische regime, sprake is van waardevermindering dan kan inspreker een beroep doen op een planschadevergoeding. Die kans is echter klein nu het vigerende bestemmingsplan op de perceelgrens al een gebouw van 9 meter hoog toestaat. Zienswijze: ongegrond

D

4. Zienswijze Dhr. O.H. Koek en mevr. S.C. van Velthoven (Groot Zuideveld 152)	
Ontvangstdatum 13 maart 2014	
Inhoud zienswijze	Beantwoording gemeente
Reclamant geeft aan dat het parkeren nu al voor probleem zorgt op drukke dagen. Als hotel De Koppelpaarden gaat uitbreiden er meer vraag naar parkeerplaatsen bij komt, wordt dit alleen maar erger. Nu is er al overlast bij speciale avonden. Ook de extra bevoorrading van de winkel zal voor onveilige verkeerssituaties zorgen tijdens het laden en lossen. Reclamant verzoekt een voorwaarde op te nemen dat bezoekers in de nieuwe situatie niet meer langs de kant van de weg mogen parkeren, mede ook i.v.m. de bevoorrading. Tevens verzoekt reclamant om beheersmaatregelen, zoals borden, met parkeer- en stop verboden.	De extra parkeervraag bij een mogelijke uitbreiding van De Koppelpaarden is al meegenomen in de berekening. Daarbij is de grootste parkeerbehoefte van de hotelgasten veelal op een ander moment (voornamelijk zakenlui die doordeweeks in het hotel verblijven) dan de grootste parkeer vraag bij de winkel in het weekend. De grotere parkeervraag gaat gepaard met de aanleg van extra parkeerplaatsen. Hierdoor zal de overlast tot een minimum beperkt blijven, omdat gebruik is gemaakt van landelijke ervaringscijfers (CROW-richtlijn). Een incidentele speciale of drukke avond is niet maatgevend voor het inrichten van voldoende parkeerplaatsen. Overigens zijn dergelijke evenementen veelal vergunningplichtig waardoor er via de evenementenvergunning nadere voorwaarden gesteld worden zoals verkeersregelaars en een verwijzing naar het nieuwe parkeerterrein ten behoeve van het centrumplan (MFA). De bevoorrading vindt in de regel plaats tijdens de rustige momenten van de dag (meestal begin van de dag of middag en alleen op de dins-, woens-, donder- en vrijdagen). Dit zal niet tot onaanvaardbare of onveilige verkeerssituaties zorgen. De gemeente draagt zorg voor goede en duidelijke bebording. Zienswijze: ongegrond
De nieuwe op- en/of afrit van de parkeerplaats bij De Koppelpaarden komt recht voor het perceel van reclamant te liggen. Reclamant vreest hierdoor voor hinder van de toenemende verkeersbewegingen, geluidsoverlast, en lichthinder van de koplampen van auto's. Reclamant verzoekt de afrit te verplaatsen of de verplichting op te nemen dat initiatiefnemer een schadevergoeding betaald.	Als, na vaststelling van het nieuwe planologische regime, sprake is van waardevermindering van de woning dan kan reclamant een beroep doen op een planschadevergoeding. Hiervoor heeft de gemeente een overeenkomst gesloten met de initiatiefnemer. Maar dit geldt echter alleen voor schade als gevolg van de nieuwe planologische regeling. Het parkeerterrein is al rechtstreeks toegestaan op basis van het geldende bestemmingsplan Kern Dussen. Eventuele hinder zal tot een minimum beperkt blijven. Initiatiefnemer is op basis van een overeenkomst met de gemeente verplicht voldoende beplanting aan te brengen, om mogelijke lichthinder te

	voorkomen. Hiervoor wordt een beplantingsplan gemaakt. Initiatiefnemer is gevraagd dit in overleg met reclamant te doen en heeft hiermee ingestemd Zienswijze: ongegrond
Reclamant vreest voor een doorsteek vanaf het parkeerterrein op het terrein van initiatiefnemer naar de Smaelweer. Een dergelijk rond-rijd-route zorgt voor meer verkeershinder.	Van een doorsteek naar de Smaelweer is geen sprake. Zienswijze: ongegrond
Reclamant heeft twijfels bij de gemaakte parkeerberekening en het dubbelgebruik. Nu is er ieder weekend al veel overlast van geparkeerde auto's in Groot Zuideveld van zowel bezoekers van De Koppelpaarden als de winkel van Van Ballegooyen Modes. Reclamant verzoekt om een herberekening van de benodigde parkeerplaatsen op basis van realistische uitgangspunten, met bijbehorende passende maatregelen.	Dubbelgebruik is berekend op basis van landelijke ervaringscijfers en praktijkmetingen en wordt voldoende geacht. Incidentele drukke momenten kunnen niet als leidraad gezien worden voor het inrichten van voldoende parkeerplaatsen. Er wordt een gemiddelde gehanteerd bij de berekeningen. Op basis van de definitieve tekeningen is de parkeerberekening op onderdelen geactualiseerd Zienswijze: deels ongegrond

5. Zienswijze Mevrouw M. den Bok (Smaelweer 6)	
Ontvangstdatum 13 maart 2014	
Inhoud zienswijze	Beantwoording gemeente
Reclamant geeft een analyse van de huidige bouwmogelijkheden binnen de woonbestemming achter de woningen aan de Smaelweer 1 en Groot Zuideveld 146 en geeft aan dat de uitbreiding van de winkel ten koste gaat van het woongenot van de bewoners aan de Smaelweer 1 en Groot Zuideveld 146 omdat zij veel meer schaduw in hun tuin krijgen.	Reclamant woont niet op de genoemde percelen en is evenmin eigenaar van die percelen. Ook is zij geen gemachtigde van die betreffende bewoners. Reclamant heeft zelf geen schaduw van de voorgenomen uitbreiding. De betreffende bewoners hebben zelf al een zienswijze ingediend. Zienswijze: ongegrond
Reclamant vreest voor extra verkeersdrukke en de in- uitritten van de parkeerplaatsen zorgen voor onveilige situaties. Ook is het maar de vraag of er voldoende parkeerplaatsen zijn bij dubbelgebruik.	De verkeersdrukke zal naar verwachting toenemen met de vergroting van het winkeloppervlak. Dit leidt echter niet tot dusdanige aantallen dat deze wegen en kruisingen daar niet op berekend zijn. De in- en uitritten zijn verkeersveilig gezien de verwachte intensiteiten voor zowel het gebruik van de inritten als de wegen zelf. Dubbelgebruik is berekend op basis van landelijke ervaringscijfers en praktijkmetingen en wordt voldoende geacht. Incidentele drukke momenten kunnen niet als leidraad gezien worden voor

	het inrichten van voldoende parkeerplaatsen. Er wordt een gemiddelde gehanteerd bij de berekeningen. Op basis van de definitieve tekeningen is de parkeerberekening op onderdelen geactualiseerd. Zienswijze: ongegrond
--	--

6. Zienswijze Omwonenden	
Ontvangstdatum 12 maart 2014	
Inhoud zienswijze	Beantwoording gemeente
Omwonenden geven aan dat hun woongenot wordt beperkt, doordat zonlicht wordt weggenomen en het groene karakter van de omgeving verdwijnt. Ook wordt de achtergevel tot aan de erfgrans gebouwd.	Het groene karakter, zoals dat er nu is kan niet op basis van de vigerende plannen niet gegarandeerd blijven. Er geldt een woonbestemming waarbinnen het groen verwijderd kan worden met verharding daarvoor in de plaats. De hoeveelheid zonlicht wordt niet minder in al de tuinen. Het vigerende bestemmingsplan laat immers een bouwhoogte van 9 meter toe tot op de perceelsgrens wat hoger is dan de nieuwe hoogte van 5 meter. Alleen het perceel Smaelweer 1 zou op basis van het ontwerp bestemmingsplan iets meer schaduw kunnen ontvangen. Overigens wordt de nieuwe achtergevel niet tegen de erfgrans gebouwd maar op enige afstand zodat eventuele uitstekende delen boven eigen terrein blijven. Naar aanleiding van de ingediende zienswijzen heeft initiatiefnemer de bouwhoogte op onderdelen verlaagd en de achtergevel ter hoogte van Smaelweer 1 verschoven. Van vermindering van zonlicht ten opzichte van de vigerende situatie is nauwelijks meer sprake. Zienswijze: ongegrond
Omwonenden vrezen voor moeilijke bereikbaarheid i.v.m. brand. Tevens willen zij dat het onderhoud aan het gebouw vanaf eigen perceel plaatsvindt.	De plannen zijn voorgelegd aan de regionale brandweer en deze hebben geen opmerkingen op de plannen. Bij de beoordeling van de omgevingsvergunning voor het bouwen zal er extra aandacht zijn voor de weerstand tegen branddoorslag en brandoverslag (WBDBO). De achtergevel zal voldoende brandwerend gemaakt moeten worden, maar dat is een aspect wat pas bij de omgevingsvergunning voor het bouwen wordt getoetst. De technische uitwerking en de wijze waarop het onderhoud wordt geregeld, maakt geen onderdeel uit van het bestemmingsplan, maar van de bouwvergunning. Overigens wordt het schoonmaken van de goten in principe vanuit het eigen dak plaatsvinden. De

	gevels worden onderhoudsvrij uitgevoerd. Zienswijze: ongegrond
Omwonenden vrezen voor extra parkeeroverlast in de omgeving, zeker als de overeenstemming / samenwerking tussen initiatiefnemer en De Koppelpaarden stopt. Tevens vrezen zij voor extra overlast als de bevoorrading vanaf het parkeerterrein gaat plaatsvinden. Ook geven zij aan dat een parkeerterrein niet fraai is in een woonomgeving en afgeschermd / aan het zicht onttrokken zou moeten worden.	Op dit terrein geldt ook nog een recht van overpad voor de buurman (groentewinkel). Het opnemen van een bevoorradingsverbod op deze locatie is dus ook niet logisch en niet aan de orde. De bevoorrading van Ballegooyen Modes gebeurt op de gebruikelijke plaats, bij de 'boerderij'. Het parkeerterrein ten noorden van de voorgenomen uitbreiding wordt afgeschermd met een geluidsscherm, conform het akoestische onderzoek. Om te borgen dat het benodigde aantal parkeerplaatsen ook daadwerkelijk wordt gerealiseerd worden de regels voorzien van een gebruiksverbod. Het gewenste gebruik is alleen toegestaan als het benodigde aantal parkeerplaatsen, conform de bij het bestemmingsplan gevoegde parkeernotitie, is gerealiseerd. Zienswijze: ongegrond
Omwonenden geven aan dat de Quick scan flora en fauna onvoldoende beeld geeft van de aanwezige dieren in het plangebied, omdat dit onderzoek vanachter een bureau is uitgevoerd.	Dit is niet juist. De Quick scan is wel degelijk op locatie uitgevoerd. Hiervoor geldt een protocol. De Quick scan is bedoeld om te beoordelen of het gebied geschikt is en of er mogelijke aanwijzingen zijn dat er dieren aanwezig zijn. Is dit het geval dan kan een nader, jaar rond, onderzoek nodig zijn. Inmiddels is er door Milieu- en adviesbureau Hamabest een nader onderzoek uitgevoerd naar vleermuizen en jaar rond beschermde vogels. Er zijn geen vleermuizen waargenomen in het gebied. Vaste verblijfplaatsen zijn niet te verwachten en vaste vliegroutes of essentiële foerageergebieden worden niet aangepast. Tijdens de onderzoeken zijn er geen jaar rond beschermde nesten van vogels aangetroffen. Er zijn geen nadelige effecten te verwachten. De resultaten zijn verwerkt in de toelichting van het bestemmingsplan. Zienswijze: ongegrond

7. Zienswijze DAS, namens Boogaarts (Smaelweer 1)	
Ontvangstdatum 12 maart 2014	
Inhoud zienswijze	Beantwoording gemeente
Reclamant geeft aan dat het plan niet regionaal getoetst is, dan wel gemeld is aan het SES. Hierdoor is er een strijdigheid met de op 29 maart 2011 vastgestelde detailhandelsvisie	In de detailhandelsvisie zijn afspraken gemaakt om initiatieven die een bepaalde omvang te boven gaan te melden. De omvang van de uitbreiding in BVO wordt gemeld bij de Regio West Brabant

D

LvHA.	(voormalig SES) als deze groter is dan 2500 m2. Met een toename van 2435 m2 BVO (wat de omvang van de uitbreiding van Van Ballegooyen Modes is) wordt de genoemde grenswaarde niet overschreden. Het plan heeft tevens op de agenda gestaan van het bestuurlijk overleg EZ regio Land van Heusden en Altena waarbij is geconcludeerd dat het initiatief een meerwaarde kan hebben voor de lokale/regionale detailhandelsstructuur. De regionale afspraken zijn gemaakt om ongewenste effecten van detailhandelsinitiatieven te onderkennen en te beperken. De uiteindelijke formele besluitvorming over detailhandelsontwikkelingen ligt echter bij de individuele gemeenten. Zienswijze: ongegrond
Reclamant geeft aan dat in de QuickScan flora en fauna niets gezegd wordt over de mogelijke aanwezigheid van een kerkuil. Reclamant heeft een foto van een kerkuil bijgevoegd die in het plangebied gespot zou zijn.	Er is aan de hand van de foto niet aangetoond waar deze kerkuil gespot zou zijn. Er is een Quick scan uitgevoerd op de locatie volgens het daarvoor geldende protocol. De Quick scan is bedoeld om te beoordelen of het gebied geschikt is en of er mogelijke aanwijzingen zijn dat er beschermde dieren aanwezig zijn. Is dit het geval dan kan een nader, jaar rond, onderzoek nodig zijn. Aangezien het gebied geschikt is voor beschermde vogels en vleermuizen is jaar rond onderzoek noodzakelijk. Inmiddels is er door Milieu- en adviesbureau Hamabest een nader onderzoek uitgevoerd naar vleermuizen en jaar rond beschermde vogels. Er zijn geen vleermuizen waargenomen in het gebied. Vaste verblijfplaatsen zijn niet te verwachten en vaste vliegroutes of essentiële foerageergebieden worden niet aangepast. Tijdens de onderzoeken zijn er geen jaar rond beschermde nesten van vogels aangetroffen. Er zijn geen nadelige effecten te verwachten. De resultaten zijn verwerkt in de toelichting van het bestemmingsplan. Als er daadwerkelijk een kerkuil een keer gezien is in het plangebied wil dat niet zeggen dat die daar ook verblijft. Uit de QuickScan en het nadere onderzoek blijkt dat daar geen aanwijzingen voor zijn. Zienswijze: ongegrond
Reclamant vraagt zich af welke gevolgen de uitbreiding heeft voor de verkeer aantrekkende werking. En ze	De verkeersgeneratie zal met gemiddeld 9 verplaatsingen per 100 vierkante meter toenemen (CROW-publicatie 317, pagina

vragen zich af of de wegenstructuur de toename aan verkeer aan kan.	48). Met een toename van 2.435 vierkante meter betekent dit een toename van 220 verkeersbewegingen per dag. De huidige infrastructuur is geschikt voor een dergelijke toename. Zienswijze: ongegrond
Reclamant vraagt zich af waarop de parkeernorm van 3,75 parkeerplaatsen is gebaseerd. Volgens het CROW moet minimaal uitgegaan worden van 4,2 parkeerplaatsen per 100 m2 BVO bij een winkelboulevard.	In de CROW-richtlijn 317 is een minimaal kencijfer van 4,2 weergegeven voor het parkeren bij een 'winkelboulevard'. De uitbreiding van Ballegooyen Modes moet niet gezien worden in het kader van een winkelboulevard. De gehanteerde parkeerrichtlijn van 3,75 is de parkeernorm die aan het begin van het proces voor 'detailhandel' aangegeven is en past ruim binnen de kencijfers voor 'woonwarenhuis/woonwinkel' en 'meubelboulevard/woonboulevard' bij gebrek aan een kencijfer voor kledingwinkels. Zienswijze: ongegrond
Reclamant geeft aan dat er niet is aangetoond of planologisch is vastgelegd dat er voldoende parkeerplaatsen gerealiseerd worden.	Initiatiefnemer heeft een parkeerberekening gemaakt waar de gemeente zich in kan vinden. Er is middels een inrichtingsschets aangetoond dat het aantal benodigde parkeerplaatsen realiseerbaar is. Ook zijn de aan te leggen parkeerplaatsen planologisch toegestaan. De aanleg/realisatie is via een anterieure overeenkomst vastgelegd en is daarmee voldoende gewaarborgd. Middels een aanduiding op de verbeelding is geborgd dat die gronden uitsluitend voor parkeren gebruikt mogen worden. Verder worden de regels voorzien van een gebruiksverbod. Het gewenste gebruik is alleen toegestaan als het benodigde aantal parkeerplaatsen, conform de bij het bestemmingsplan gevoegde parkeernotitie, is gerealiseerd. Zienswijze: deels gegrond
Reclamant geeft aan dat inzichtelijk gemaakt moeten worden dat een bezettingspercentage van de parkeerplaatsen van 30 %, i.v.m. dubbelgebruik, realistisch is.	De gehanteerde bezettingspercentages zijn gebaseerd op (en gemeten in) de praktijk en zijn naar onze mening realistisch. Zienswijze: ongegrond
Reclamant vreest voor hinder van mogelijk oneigenlijk gebruik van het parkeerterrein en verzoekt een voorwaardelijke verplichting op te nemen in het bestemmingsplan dat het parkeerterrein wordt afgesloten buiten de openingstijden.	Er is geen enkele aanleiding waarom verwacht mag worden dat dit parkeerterrein oneigenlijk gebruikt gaat worden. Het parkeerterrein wordt vooralsnog niet afgesloten. Mochten er in de praktijk aandachtspunten ontstaan dan kunnen er door initiatiefnemer gericht maatregelen

	genomen worden waarbij een slagboom en/of een bord een optie kunnen zijn. Een voorwaardelijke verplichting, voor een situatie die zich wellicht nooit voor zal doen, gaat in dit stadium erg ver. Zienswijze: ongegrond
Reclamant vreest voor overlast van de bevoorrading van de winkels als deze via het parkeerterrein gaat plaatsvinden. Reclamant verzoekt om een gebruiksverbod in het bestemmingsplan op te nemen voor het gebruik van het parkeerterrein als bevoorradingsplaats.	Op dit terrein geldt ook nog een recht van overpad voor de buurman (groentewinkel). Het opnemen van een bevoorradingsverbod op deze locatie is dus ook niet logisch en niet aan de orde. De bevoorrading van Ballegooyen Modes gebeurt op de gebruikelijke plaats, bij de 'boerderij'. Zienswijze: Ongegrond
Reclamant vreest voor geluidhinder van het parkeerterrein. In het geluidsonderzoek staat dat er een geluidsscherm geplaatst moet worden. Reclamant verzoekt een voorwaardelijke verplichting op het bestemmingsplan op te nemen dat er een geluidsscherm wordt geplaatst.	Het klopt dat er op basis van het geluidsonderzoek een geluidsscherm (bijvoorbeeld een gemetselde muur) geplaatst moet worden van minimaal 2 meter hoog tussen het parkeerterrein en de woningen aan de Smaelweer (zowel aan de noord- en oostzijde). Als dit wordt gerealiseerd is er sprake van een goede ruimtelijke ordening. Het bestemmingsplan wordt voorzien van een voorwaardelijke verplichting voor de realisatie van dit geluidsscherm. Zienswijze: gegrond
Reclamant geeft aan dat zijn belangen onevenredig worden aangetast, vanwege de hoogte van het nieuwe gebouw. Reclamant verzoekt, om tegemoet te komen aan de belangen van reclamant, door de plannen aan te passen, zodanig dat het bouwvlak minimaal 5 meter van de perceelsgrens wordt gesitueerd.	Naar aanleiding van de zienswijzen heeft initiatiefnemer nogmaals naar het ontwerp van het gebouw gekeken en de bouwhoogte op een aantal onderdelen verlaagd en de vorm van het gebouw ter plaatse van reclamant aangepast. De maximale bouwhoogte zoals die was opgenomen in het ontwerp bestemmingsplan is, ter hoogte van de woning van reclamant, verlaagd van 10 meter naar 9,5 meter. Nabij de perceelsgrens betreft het overigens een verlaging tot een goothoogte van 3,5 meter en een bouwhoogte van 5 meter. De achtergevel is ter hoogte van Smaelweer 1 verder van de perceelsgrens af gesitueerd. Het bouwvlak is dus opgeschoven. De gevel loopt vanaf de erfrens weg tot een afstand van circa 5,5 meter (haaks gemeten op de erfrens). Zienswijze: (deels) gegrond

3. Aanpassingen ontwerpbestemmingsplan

Als gevolg van de zienswijzen is het ontwerp-bestemmingsplan op onderdelen gewijzigd. Het bestemmingsplan zal dan ook gewijzigd worden vastgesteld. Hierna is een overzicht gegeven van de wijzigingen.

D

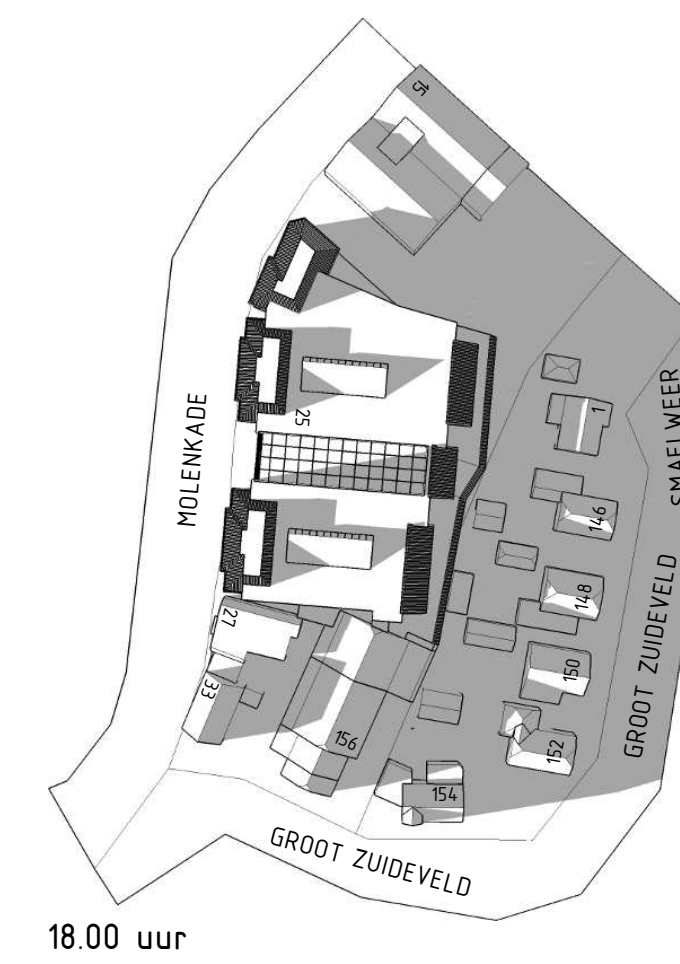
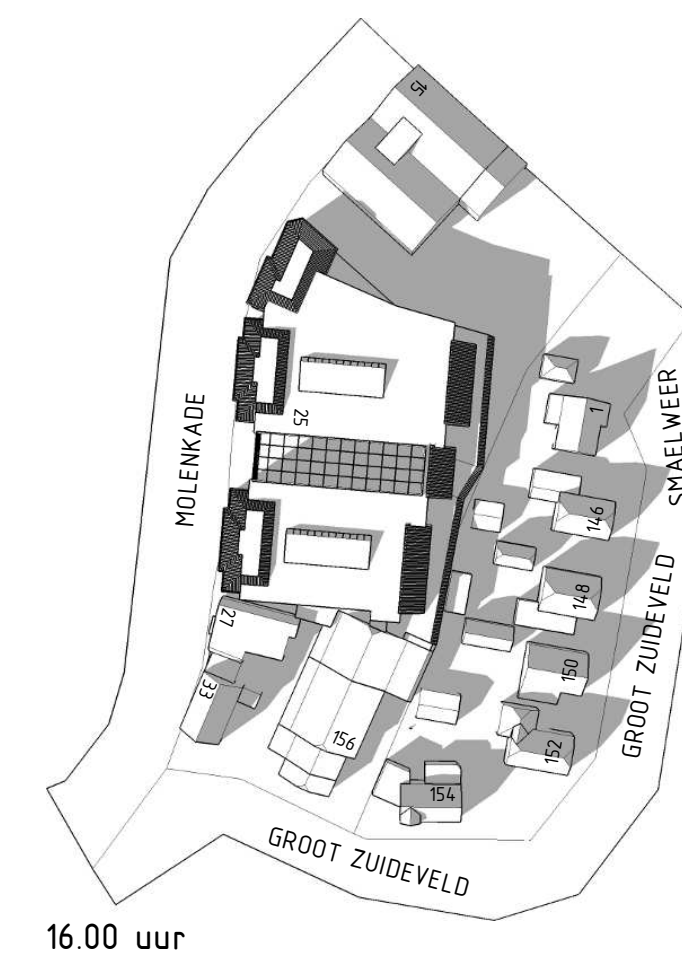
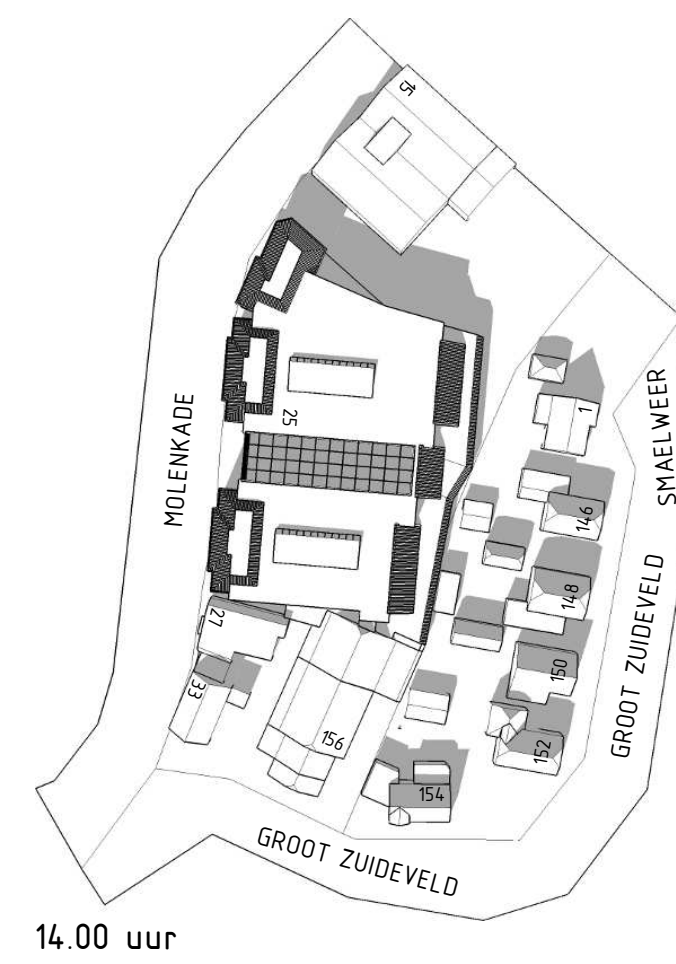
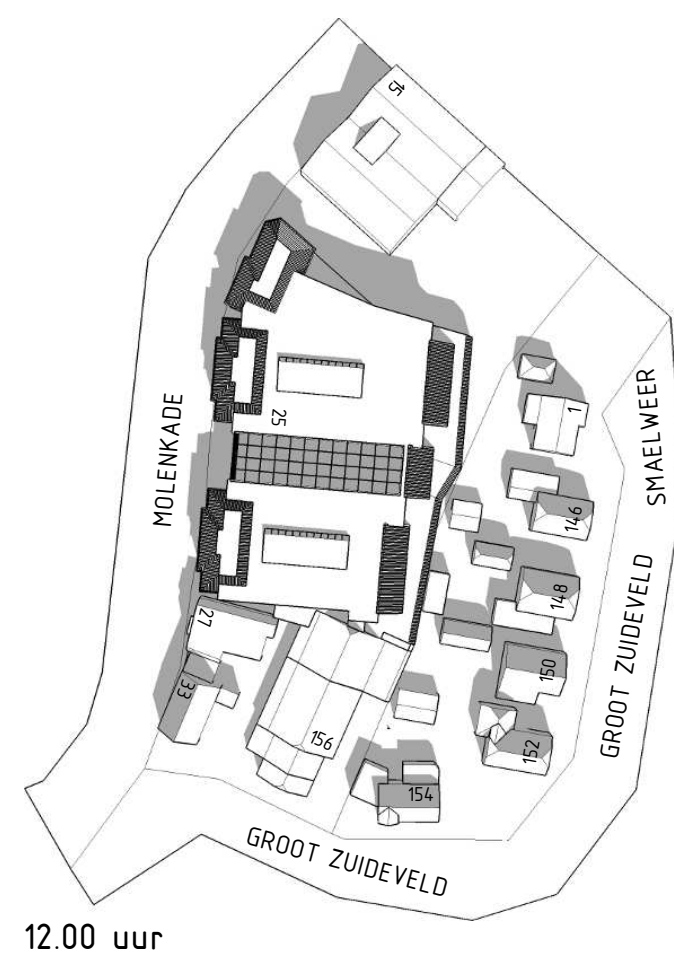
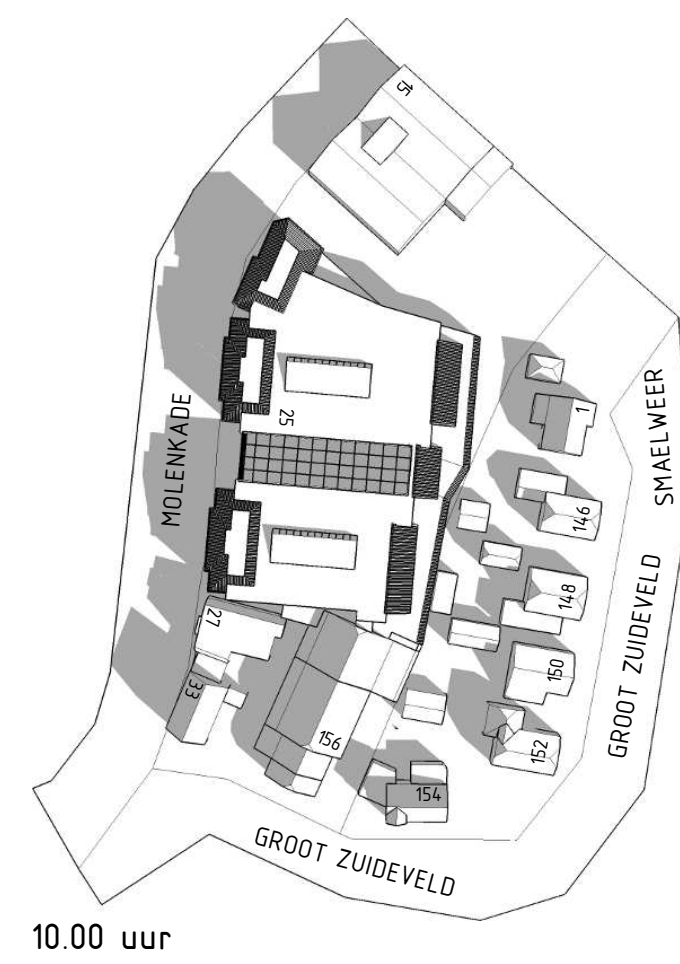
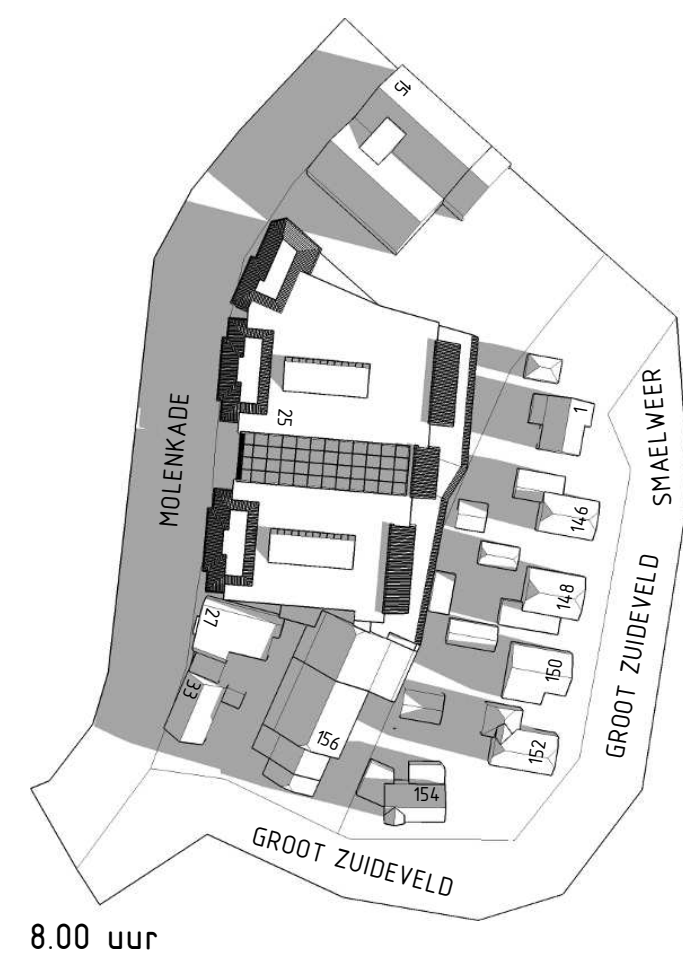
Wijzigingen n.a.v. zienswijzen

Nr.	Wijziging
1	Het nader onderzoek Flora en Fauna wordt toegevoegd aan het bestemmingsplan en de resultaten worden verwerkt in de toelichting.
2	Door aanpassing parkeerplaatsen en aanpassing gebouw is akoestisch onderzoek geactualiseerd
3	De aangepaste zonnestudie, met de huidige planologische mogelijkheden en gewijzigde nieuwe situatie, wordt aan het bestemmingsplan toegevoegd.
4	De parkeerberekening is, in verband met de doorgevoerde wijzigingen aan het gebouw, geactualiseerd. Tevens wordt de toelichting daarop aangepast.
5	Verbeelding (plankaart) wordt aangepast in verband met gewijzigde bouwhoogtes en de gewijzigde bouwgrens ter hoogte van Smaelweer 1. Het betreft het volgende: a. De planologische maximale bouwhoogte is (met uitzondering van het gedeelte van de passage) van 10 meter verlaagd naar 9,5 meter; b. De goothoogte bij de erfgrans aan de achterzijde is van 5 meter verlaagd naar 3,5 meter; c. De achtergevel is ter hoogte van Smaelweer 1 verder van de perceelsgrens af gesitueerd. Het bouwvlak is dus opgeschoven. De gevel loopt vanaf de erfgrans weg tot een afstand van circa 5,5 meter (haaks gemeten op de erfgrans). Dit is overigens maar de helft van de perceelsgrens. De andere helft van de perceelsgrens blijft vrij van gebouwen.
6	De toelichting en de regels worden aangevuld met een gebruiksverbod. Het gewenste gebruik is alleen toegestaan als het benodigde aantal parkeerplaatsen is gerealiseerd. Tevens wordt in de regels de verplichting opgenomen om deze parkeerplaatsen in stand te houden.
7	De toelichting en de regels worden aangevuld met een voorwaardelijke verplichting m.b.t. tot de realisatie van een geluidsscherm. Tevens wordt er in de regels een verplichting opgenomen om dit geluidsscherm in stand te houden.
8	De begrippen "peil" en "maaiveld" zijn toegevoegd aan de regels bij het bestemmingsplan

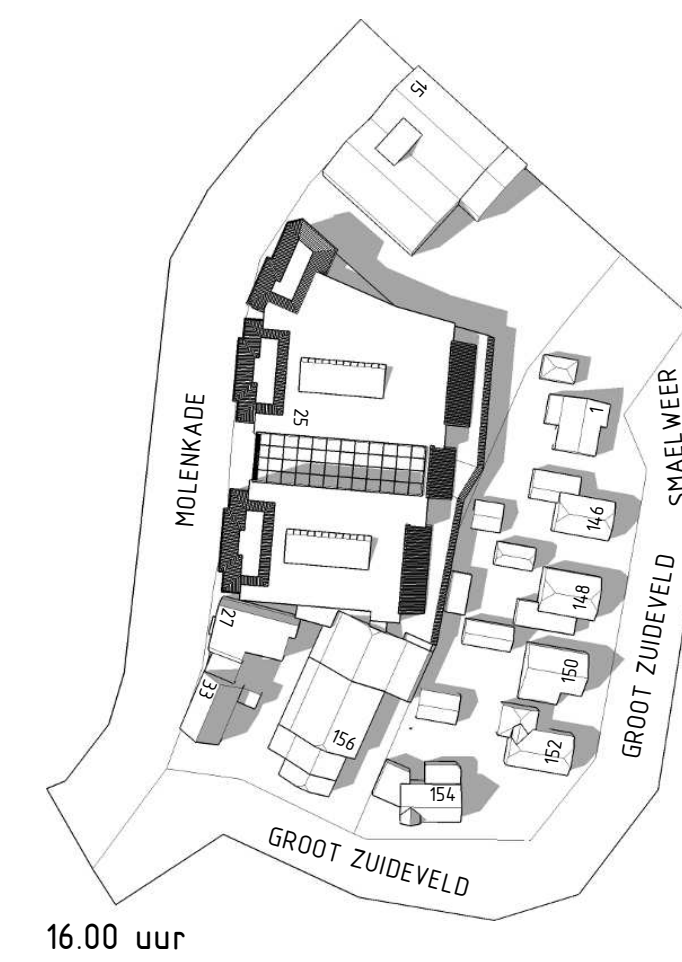
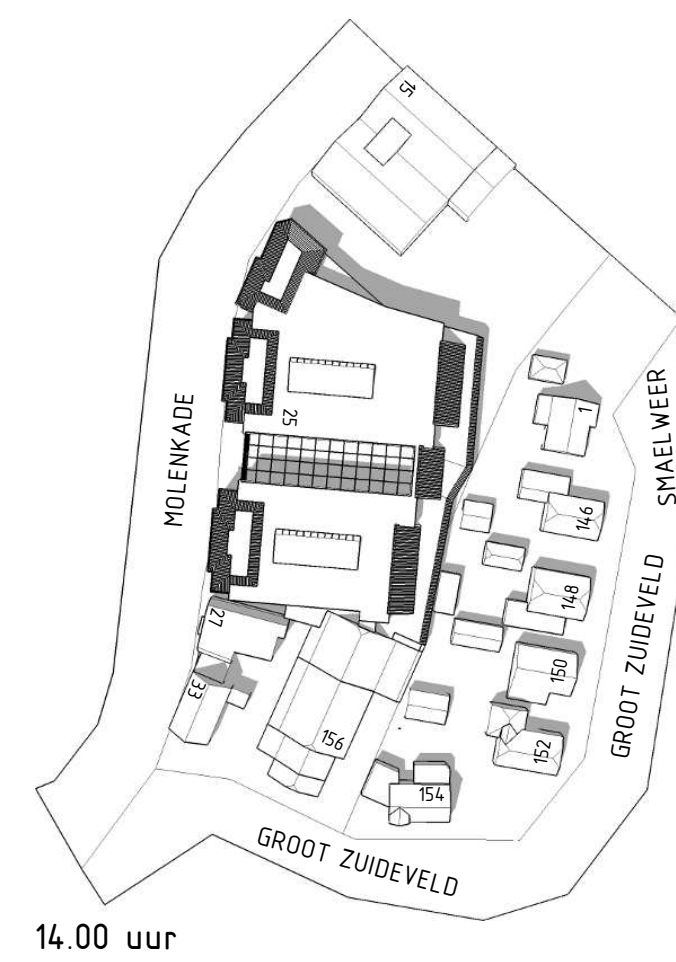
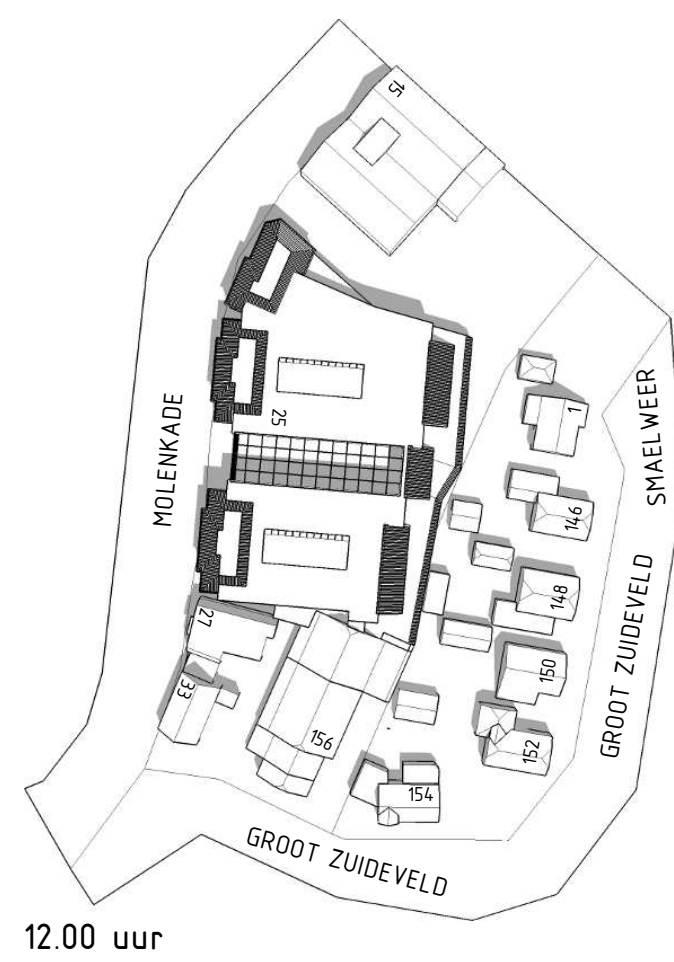
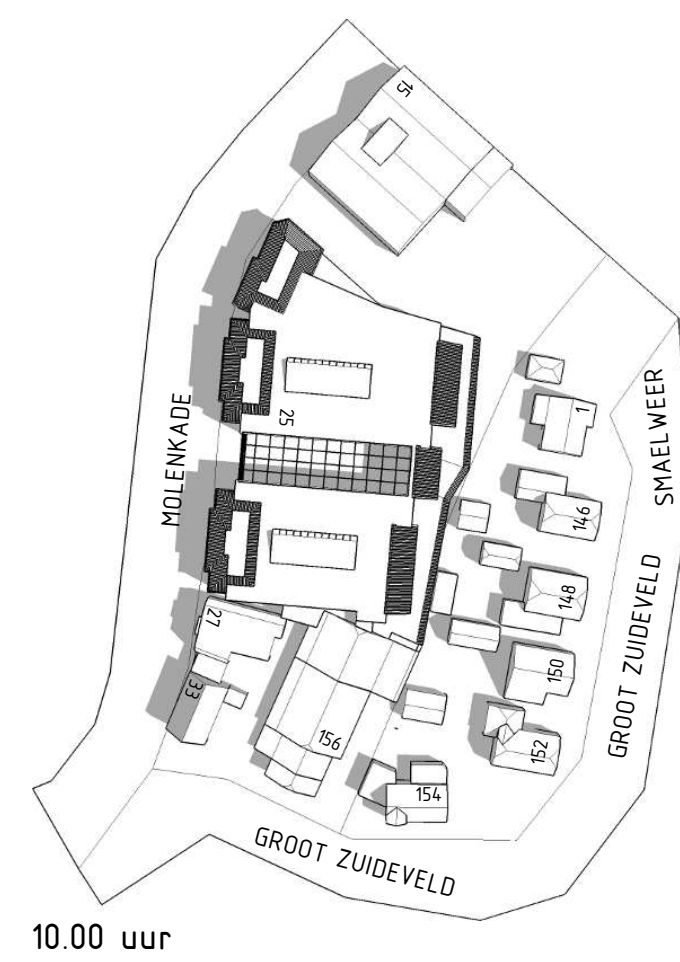
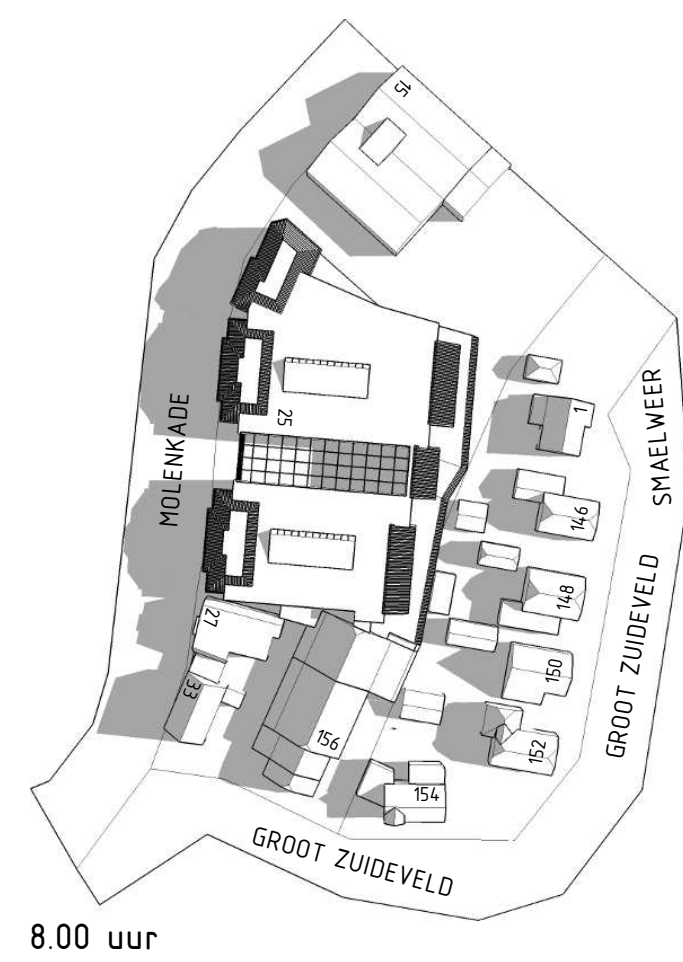
D

Bijlage 10

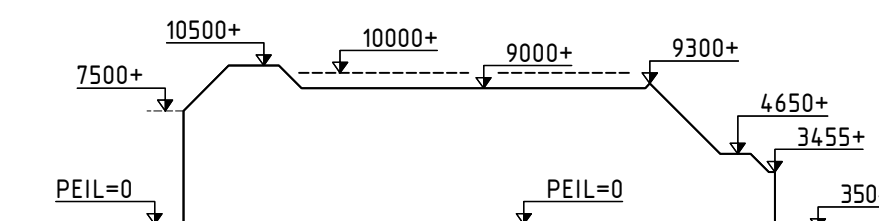
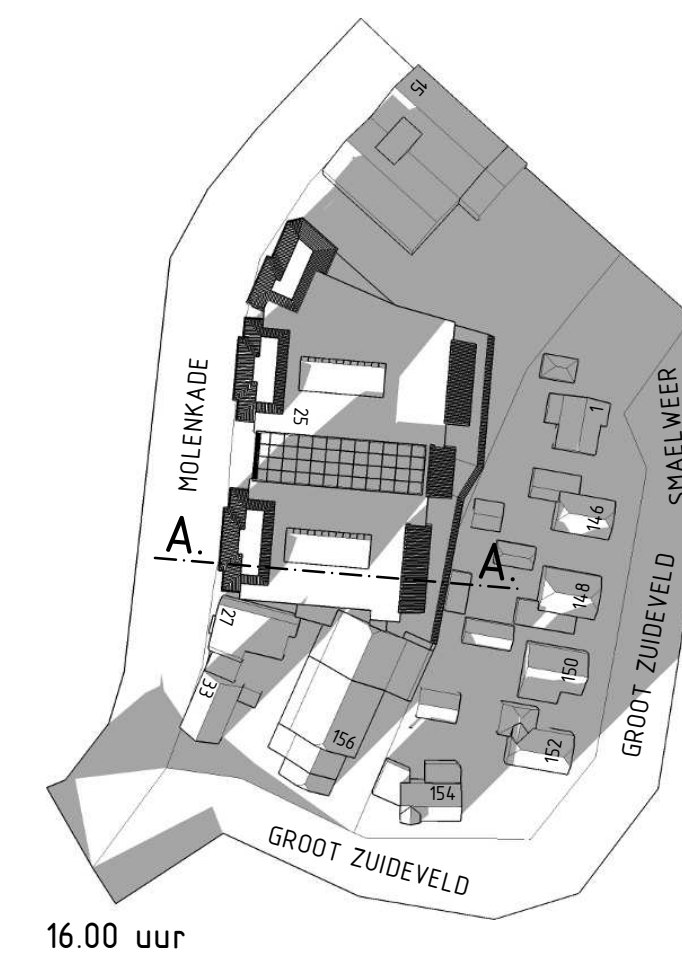
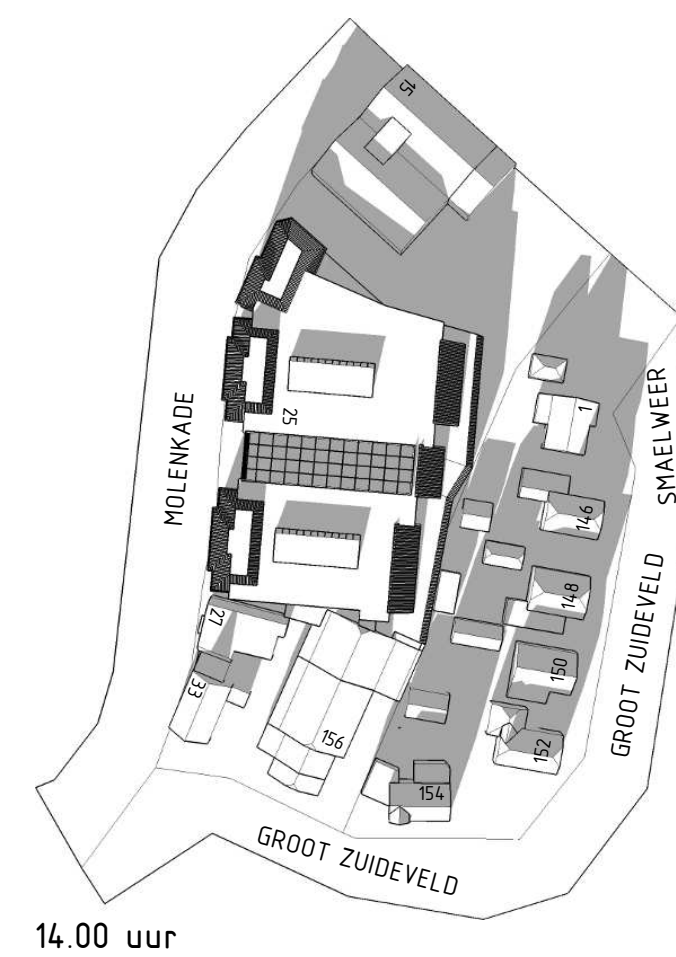
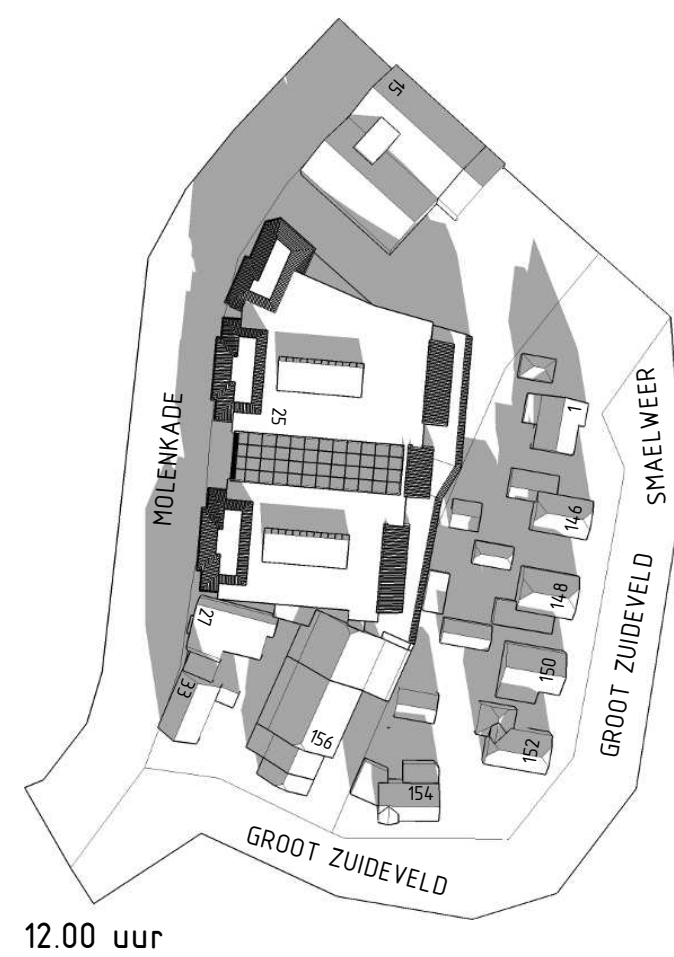
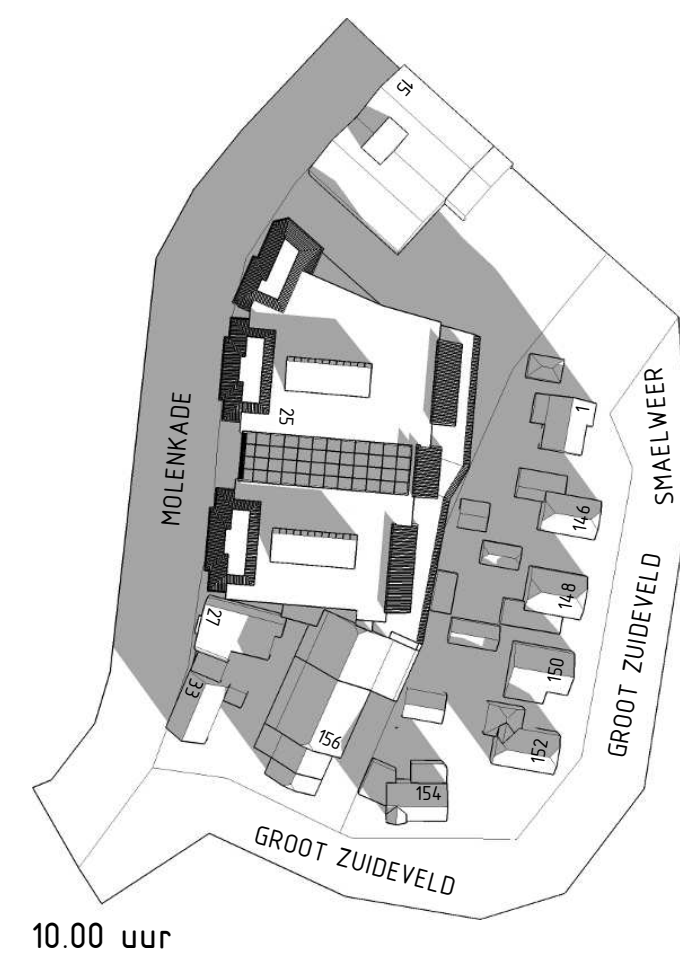
21 maart

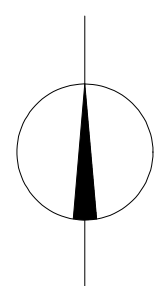
21 juni

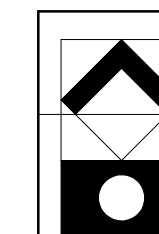
21 december

doorsnede A-A

bezonningsstudie - ontwerp d.d. 20-10-2014

architektenburo van schendel
pastoor lipsplantsoen 5 • 4273 xx hank • tel. 0162-402355 • fax 0162-403999 • info@vanschendel.nl

postoor lipspantsoen 5 x 42/3 xx hank • tel. 0162-402355 • fax 0162-403999 • info@vanschendel.nl	
tekening: bezonningsstudie ontwerp d.d. 20-10-2014	bl
plan: uitbreiden van een winkelpand aan de Molenkade 25 te Dussen, voor Ballegooyen Modes B.V., Molenkade 25, 4271 AE Dussen.	9
getek.: 20-10-2014	gew.: gew.:

estek no.:
15

ad no.:
024